

DEVIZAHITEL

A megtévesztés esetei

Ez a könyv a Hiteles Mozgalom szakmai segítségével jött létre.

Köszönöm ezúton is a Hiteles Mozgalom aktivistáinak a javaslatokat, a felvetéseket, a segítő szándékú kérdéseket. Köszönöm az elmúlt 8 év intenzív munkáját nekik is, és minden küzdőtársamnak.

Az, hogy végül is beadványokat írtam a GVH-nak, az MNB-nek (valamint elküldtem a Kúriának is) egyértelműen a 2018-2019-es Devizahiteles Országjárás tapasztalatainak köszönhető. Köszönöm a sorstársaim érdeklődését, figyelmét és kérdéseiket. Köszönöm az MSZP-nek és a Párbeszédnek a szervezést és a találkozók helyszíneinek a biztosítását.

A 2011-ben alakult Hiteles Mozgalom az Arany Liliom Alapítvány munkaszervezeteként tevékenykedik.

Első kiadás – 2019. február

ISBN 978-615-00-4570-2

Kapcsolat a szerzővel: devizahiteligazság@gmail.com

Ez a könyv (teljes egészében és részleteiben is) szabadon terjeszthető, sokszorosítható! Természetesen a forrás feltüntetésével...

Tartalom

Előszó	4
A megtévesztés esetei.....	5
Bevezető	17
Kamatparitás.....	18
Határidős árfolyam	24
Tényleges árfolyam	28
Árfolyam értékelés - felértékelődés.....	33
A várható árfolyam beigazolódása	39
Devizaswap	43
Törlesztési karakterisztika	48
Egyenértékű kölcsönök	59
Megtévesztés	64
Egyoldalú szerződésmódosítás.....	69
Levél a Kúriának – 2012.október 4.	70
Árfolyamrés.....	104
Levél a Kúriának – 2013. június 1.	105
Levél a Kúriának – 2013.június 21.	133
A Gazdasági Versenyhivatalt perelni kell	149
Ajánló	150

A könyvben ismertetett anyagokat elküldtem a Magyar Nemzeti Bankhoz illetve a Gazdasági Versenyhivatalhoz, mint hivatalos fogyasztói kérelem, mint hivatalos bejelentés. Valamint elküldtem Dr. Wellmann Györgynek, aki egy átfogó vizsgálatot irányít¹ 2019 első felében a Kúrián.

Átfogó vizsgálatot indít jövőre a Kúria a devizahiteles ügyek kapcsán – jelentette be csütörtökön a legfőbb ítélkező fórum éwertékelőjén a testület polgári kollégiumának vezetője. Wellmann György közlése szerint az év első felében – az egyes ügyek tapasztalatai alapján – a devizahiteles pereket tanulmányozó kúriai konzultatív testület egyebek mellett azt tanulmányozza majd, hogy mit tartalmaztak az egykori hitelek kapcsán kiállított kockázatfeltáró nyilatkozatok és az árfolyamkockázatról szóló, annak idején megszövegezett tájékoztatók. Emellett bekéri az ország bíróságaitól majd azoknak a pereknek az aktáit, amelyekben azért mondta ki valamely devizahitel-szerződés semmisségét jogerősen az ítélkezés, mert az árfolyamkockázatról szóló figyelemfelhívás nem volt megfelelő.

Az árfolyamkockázat kérdése kapcsán egyébként manapság is számos alkalommal kell állást foglalnia a hazai igazságszolgáltatásnak; idén a Kúriára megközelítőleg négyszáz devizahiteles ügy jut el, s ezek között is szép számmal akadt az árfolyamkockázat megítélését firtató eset. A kollégiumvezető kitért arra is, hogy az Európai Unió bírósága előtt jelenleg fél tucat magyar devizahiteles ügy van, így elképzelhető, hogy a luxemburgi ítélkező fórum hamarosan újabb iránymutató döntést hoz.

– Az európai uniós ítéleteket alaposan elemezzük, s ha szükséges, a Kúria ennek megfelelően módosítja gyakorlatát, adott esetben megváltoztatja korábbi jogegységi határozatait, esetleg újat fogad el – fogalmazott Wellmann György.

Dr. Wellman Györgynek már egy éve többfelvonásos drámának nevezte² a devizahiteles bírósági eljárásokat, melyekkel a bíróságok nem tudnak megbirkózni. Évek óta küszködnek.

A devizahiteles problematika olyan, mint egy többfelvonásos dráma, az ország bíróságai 7-8 éve küszködnek ezekkel az ügyekkel - fogalmazott Wellmann György a rádióban³.

Olyan tömegméretű társadalmi problémáról van szó, amelyet nem lehet egyedi perekben, jogalkalmazási eszközökkel kielégítő módon rendezni

Nagyon jó lenne, ha az állami pénzügyi fogyasztóvédelem szervezetei (Magyar Nemzeti Bank és Gazdasági Versenyhivatal) valamint a bíróságok (köztük is elsősorban a Kúria) végre valahára elvégeznék becsületesen a munkájukat. Ezt kívántam a beadványaimmal, leveleimmel elősegíteni.

¹ Átfogó vizsgálatot indít a Kúria a devizahitelek kapcsán – Magyar Idők 2018.12.07. -

<https://magyaridok.hu/belfold/atfogo-vizsgalatot-indit-a-kuria-a-devizahitelek-kapcsan-3742010/>

² Napi.hu - Devizahitelek: van még dolga bőven a bíróságoknak – 2018.01.11. -

https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/devizahitelek_van_meg_dolga_boven_a_birosagoknak.654639.html

³ Infostart – Magyarország tömegméretű társadalmi problémája – 2018.01.11. -

<https://infostart.hu/gazdasag/2018/01/11/devizahiteles-ugyek-wellmann>

Az MNB részére elküldött fogyasztói kérelem érdemei része:

Az érintett pénzügyi szolgáltatóval azért kötöttünk lakásvásárlás céljára CHF alapú elszámolással kölcsönszerződést (1. melléklet), mert a szerződéskötés során az érintett pénzügyi szolgáltatóval megtévesztett és becsapott. Megtévesztő tevékenységet folytatott és megtévesztő mulasztást követett el velünk szemben.

Az érintett pénzügyi szolgáltatóval nem csak velünk szemben, hanem több tízezer fogyasztó társammal szemben is tisztességtelenül járt el. Nem csak a bejelentett vállalkozás, hanem az úgynevezett devizahitelezéssel foglalkozó összes hitelintézet, pénzügyi vállalkozás tisztességtelenül járt el. Több mint egymillió devizahiteles kölcsön-, illetve lízingszerződésről van szó.

Kérelmünkben bejelentjük, hogy a megtévesztésben nagyon aktív szerepet játszott a Magyar Bankszövetség, székhelye 1051 Budapest, József nádor tér 5-6. (a továbbiakban: bejelentett szervezet), több módon is törekedett tisztességtelen eszközökkel arra, hogy nekünk és becsapott fogyasztó társainknak meglegyen a bizalmuk a devizahitelek iránt.

A megtévesztés által aláíratott kölcsönszerződés az árfolyamkockázatról nem közölt semmilyen konkrét, később valósnak bizonyuló információt. Nincs a részünkre átadott termékismertetőben (2. melléklet), a szerződéskötés idején érvényes üzletszabályzatban (3. melléklet) semmilyen tájékoztatás az árfolyamkockázatról. A kölcsönszerződésben szereplő (megtévesztő és rendkívül hiányos) írásos tájékoztatás, a szóban közölt ismertetések és a sajtóban megjelenő információk alapján hoztunk, számunkra végzetes döntést. Amennyiben tudunk olyan tényeket, melyeket ma már ismerünk, akkor egészen bizonyosan nem kötünk semmilyen (sem deviza, sem forint) kölcsönszerződést.

Az érintett pénzügyi szolgáltató a szerződéskötés több hónapos időtartama alatt mindig azt mondta, amit a bejelentett szervezet a tájékoztatójában (4. melléklet), az MTI közleményében (5. melléklet) és a sajtóban, pl. az Origóban és a Haszon magazinban (6. melléklet) közzétett: nem kell félni a devizahitelezéstől. Idézet az Origótól: „Mivel a devizahitelek túlnyomó többsége hosszabb lejáratú hitel, a néhány napos nagyobb árfolyamingadozás a törlesztési terheket érdemben nem változtatja meg. Nem kell tehát attól félni, hogy az árfolyamkockázat miatt a devizában hitelt felvevő háztartásokat súlyos veszteségek érhetik.” „A bankszövetség szerint hosszabb távon egyértelműen azzal kell számolni, hogy a forint árfolyama - legalábbis reálértelemben - folyamatosan felértékelődik.” „A bankszövetség szerint nem csak a reálértelemben vett tartós forintgyengülést zárhatjuk ki a lehetséges jövőbeni forgatókönyvek közül, hanem a forint jelentős és tartós nominális gyengülését is.” Az érintett pénzügyi szolgáltató nem közölt velünk sem szóban, sem írásban olyan információkat, melyek ezzel a „nem kell félni a devizahiteltől” tájékoztatástól eltért volna. Így abban a tudatban kötöttünk mi is és több százezer becsapott fogyasztó társunk is szerződést, hogy a devizahitel veszélyeivel nem voltunk tisztában.

Amikor a kölcsönszerződésünk nyilvántartási devizája, a CHF árfolyama el kezdett emelkedni, a bejelentett szervezet egyik vezetője megnyugtató közleményt (7. melléklet) adott ki:

„A forint gyengülése miatt nem kell súlyos következményektől tartaniuk sem a devizaalapú hitelt felvevőknek, sem a bankoknak.”

„A törlesztő részlet lényeges növekedése Nyers Rezső szerint okozhatna problémát, erre azonban nem számítanak, ahogy az árfolyam lényeges növekedésére sem. Ha az adott deviza árfolyama a hiteltörlesztés időpontjában magasabb, mint a felvétel időpontjában volt, a törlesztő részlet természetesen emelkedik, ez azonban nem okoz elviselhetetlen terheket a lakosságnak -mondta a főtitkár.”

Nem telt el megnyugtató nyilatkozat után sok idő, az CHF árfolyam nagyon jelentős mértékben és tartósan emelkedett. Több százezer család nem tudta fizetni a törlesztő részleteket. A kormány lépésre szánta el magát. Nem titkolta a törvénytervezet előterjesztője, Rogán Antal a Parlamentben (8. melléklet) sem, hogy mi történt: „azokat az embereket, akik annak idején a devizahitel felvételének a lehetőségével éltek, kevés kivétellel, de gyakorlatilag megtévesztették és becsapták; megtévesztették és becsapták abban az értelemben, hogy messze nem voltak tisztában a devizahitelek felvételének minden kockázatával.” Magyarország miniszterelnöke, Orbán Viktor is egyértelműen fogalmazott (9. melléklet): „az nem megy, hogy egy országban egymillió embert becsapjanak”, „az nem tartható, hogy az emberek éveken át fizetik a törlesztőrészleteiket, majd kiderül, hogy többel tartoznak, mint az indulásnál”

Bejelentésünk arra irányul, hogy az MNB vizsgálja ki, milyen módon tévesztették meg és csapták be az emberek százazreit a bankok a devizahitel tulajdonságainak ismertetése során, az árfolyamkockázat ismertetése során.

Az Európai Parlament és a Tanács a 2005/29/EK irányelvet 2005. május 11.-én fogadta el. Az irányelv számunkra fontos, két megtévesztési formát ír le:

„6. cikk Megtévesztő tevékenységek. Megtévesztőnek minősül a kereskedelmi gyakorlat, amennyiben hamis információt tartalmaz, és ezáltal valótlan, vagy bármilyen módon – ideértve a megjelenítés valamennyi körülményét – félrevezeti vagy félrevezetheti az átlagfogyasztót, még akkor is, ha az információ az alábbi elemek közül egy vagy több tekintetében tényszerűen helytálló, és feltéve bármelyik esetben, hogy ténylegesen vagy valószínűsíthetően arra készíti a fogyasztót, hogy olyan üzleti döntést hozzon, amelyet egyébként nem hozott volna meg.”

„Megtévesztőnek minősül a kereskedelmi gyakorlat akkor is, ha az tényszerű összefüggésében, sajátosságaira és körülményeire figyelemmel, az átlagfogyasztót ténylegesen vagy valószínűsíthetően olyan üzleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg.”

„7. cikk Megtévesztő mulasztások. (1) Megtévesztőnek minősül az a kereskedelmi gyakorlat, amely a ténybeli körülmények alapján – figyelembe véve annak valamennyi jellemzőjét és feltételét, valamint kommunikációs eszközeinek korlátait is –, az átlagfogyasztó tájékozott üzleti döntéséhez szükséges jelentős információkat hagy ki, és ezáltal – a körülményektől függően – ténylegesen vagy valószínűsíthetően ahhoz vezet, hogy az átlagfogyasztó olyan üzleti döntést hoz, amelyet egyébként nem hozott volna. (2) Megtévesztő mulasztásnak minősül az is, ha a kereskedő az (1) bekezdésben említett jelentős információt hallgat el, vagy azt homályos, érthetetlen, félreérthető, vagy időszerűtlen módon bocsátja rendelkezésre, figyelembe véve az említett bekezdésben leírt szempontokat, illetve ha nem nevezi meg az adott kereskedelmi gyakorlat kereskedelmi célját, amennyiben az a körülményekből nem derül ki, és amennyiben ez bármelyik esetben ténylegesen vagy valószínűsíthetően ahhoz vezet, hogy az átlagfogyasztó olyan üzleti döntést hoz, amelyet egyébként nem hozott volna.

A következőkben, a megtévesztő tevékenységekre és a megtévesztő mulasztásokra mutatunk példákat. Ezek a példák véleményünk szerint elegendőek lesznek arra, hogy az MNB alapos és teljeskörű vizsgálatot tudjon indítani.

Megtévesztő tevékenység volt annak a közlése (4. melléklet), hogy nem kell félni a devizahitelezéstől, nyugodtan választhatjuk a devizahitelt. Megtévesztő tevékenység volt annak a közlése, hogy nem várható jelentős és tartós árfolyammozgás:

„Mivel a devizahitelek túlnyomó többsége hosszabb lejáratú (lakás- és gépkocsi finanszírozású) hitel, az esetleges néhány napos nagyobb árfolyam ingadozás a törlesztési terheket érdemben nem változtatja meg. Mindez azt jelenti: a hosszabb lejáratú hitelt felvenni szándékozók nyugodtan választhatják a pénzintézetek által kínált devizaalapú hitelkonstrukciókat is; a hitel futamideje alatt a hitel törlesztési terhét jelentősen és tartósan megnövelő árfolyammozgás nem lesz.”

Megtévesztő mulasztás volt az érintett pénzügyi szolgáltató részéről, hogy nem közölték velünk a szerződéskötés során, hogy a forint felülrértékelt állapotban van. A bejelentett szervezet így fogalmazott (4. melléklet) 2006 januárjában:

„A forint árfolyama 22%-kal kevésbé gyengült, mint ha az a hazai és az EU-s infláció különbözetének megfelelően változott volna.”

„A forint 16%-kal kevésbé gyengült, mint ha a forintért vásárolható termelékeny munka mennyiséget vettük volna alapul.”

„Hosszabb távon egyértelműen azzal kell számolni, hogy a forint árfolyama – legalábbis reálértékben – folyamatosan felértékelődik.”

A bejelentett szervezet két, az MNB-től származó ábrával mutatja be, hogy miként alakult a forint felülrértékeltsége.

Egy évvel később, a bejelentett (2) szervezet már nagyobb felértékelődésről számolt be (10. melléklet):

„A forint/euró árfolyam 2000 és 2007 között a 253 forintos átlag körül ingadozott, viszonylag csekély szórás mellett. (Egy-egy rövid időszakban az árfolyam nagyobb ingadozást is mutatott.) A forint az euróhoz képest ebben az időszakban mindegyik reál effektív árfolyamindex alapján jelentősen felértékelődött (fogyasztói inflációk különbsége alapján megközelítőleg 30%-kal)”.

Megtévesztő mulasztás volt az érintett pénzügyi szolgáltató részéről, hogy nem tartalmazta sem a kölcsönszerződés (1. melléklet), sem a termékismertető (2. melléklet), sem az üzletszabályzat (3. melléklet) azt, hogy hogyan fog várhatóan alakulni a CHF elszámolású kölcsön havi törlesztő részlete a 20 éves futamidő alatt. A bejelentett szervezet csupán 2013-ban tette közzé azt az információt (11. melléklet), amit nekünk és minden devizahitelesnek már a szerződés kötést megelőző tájékoztatásokon ismertetni kellett volna.

„A devizahitel kapcsán érdemes elméletileg összehasonlítani a törlesztési karakterisztikákat: eszerint az alacsonyabb kamatozású (pl. CHF) hitelek esetében jelentősen mérsékeltebb a kamattörlesztési terhelés is. Ezt a mérsékeltebb kamatfizetési terhet viszont ellensúlyozhatja a fennálló tőketartozás folyamatosan változó árfolyama. Végeredményben a teljes futamidőt tekintve reálértéken a forint és a svájcifrank-alapú hitelek törlesztési terhe hozzávetőleg megegyezik; a különbség az, hogy amíg a forint hitel törlesztési terhe (a magasabb kamatszint miatt) az első időszakban relatíve magasabb, a végső időszakban (a fixált forint törlesztőrészlet elinflálódása miatt) viszont alacsonyabb. A devizahitel törlesztési terhe (az alacsonyabb kamatszint miatt) viszont alacsonyabb szintről indul, de a törlesztési időszak alatt a devizaalapú tőketartozás miatt (feltételezve, hogy az árfolyam-emelkedés pontosan megegyezik a bér- és az árszintnövekedéssel!) reálértéken változatlan marad. A devizahitel törlesztési karakterisztikája kedvezőbb a családok számára, hiszen az első időszakban, amikor a családalapítás történik, nem jelent elviselhetetlen terheket; igaz, a gyerekek kirepülése után is marad még törleszteni való.”

Valóban úgy történt esetünkben is, miként a Bankszövetség főtitkára megfogalmazta, A gyermekeink felnőttek, a havi törlesztő részlet pedig olyan mértékben megemelkedett, hogy képtelenek voltunk fizetni.

A 2. grafikon egyszerű ábrája (11. melléklet) alkalmas lett volna arra, hogy az érintett pénzügyi szolgáltató megmutassa a különbséget a deviza- és a forint elszámolású kölcsön között. Mindenképpen közölniük kellett volna, hogy számítsunk arra, hogy a havi törlesztő részlet biztosan magasabb lesz, mintha forint kölcsönt vennénk fel.

Megtévesztő mulasztás volt az érintett pénzügyi szolgáltató részéről, hogy nem ismertette velünk, hogy a deviza elszámolású kölcsön nem kedvezőbb, mint az elérhető forintos kölcsön: „Végeredményben a teljes futamidőt tekintve reálértéken a forint és a svájcifrank-alapú hitelek törlesztési terhe hozzávetőleg megegyezik”.

Megtévesztő tevékenység volt az érintett pénzügyi szolgáltatótól, amikor azt állította, hogy kedvezőbb a deviza elszámolású kölcsön, mint a forint kölcsön. Azért vettünk fel deviza elszámolású kölcsönt az érintett pénzügyi szolgáltatótól, mert a bank ezt ajánlotta a forint kölcsön helyett, melynek felvételére nem is voltunk jogosultak, mivel a magas törlesztő részletet nem tudtuk a jövedelmünkből fizetni.

Megtévesztő mulasztás volt az érintett pénzügyi szolgáltatóval részéről, hogy nem ismertette velünk, hogy számolnak határidős árfolyamokat és a határidős árfolyamok alapján évek óta arra kell számítani, hogy a forint gyengülni fog. A határidős árfolyam képlete (12. és 13. melléklet) pontosan mutatja, hogy ha magasabb a magyar kamatláb, mint a deviza kamatlába, akkor a forint gyengülni fog. Egyértelműen a forint gyengülése volt várható 2007-ben is.

Megtévesztő mulasztás volt az érintett pénzügyi szolgáltatóval részéről, hogy nem készített részünkre árfolyam előrejelzést. Például ahhoz hasonló, mint a Budapesti Értéktőzsde készített 2004 októberében (14. melléklet) az elemzésében. A BÉT elemzője 10 évre előre számolt a már említett határidős árfolyam képletével, az akkor ismert magyar és svájci állampapírok hozamai alapján CHF árfolyamokat, egészen 2014 decemberéig. Amennyiben tudjuk, hogy arra kell számítani, hogy 2014 végén a CHF árfolyama 256 forint lesz, 100 forinttal magasabb lesz az árfolyam, mint a szerződéskötés napjaiban, akkor nem kötünk kölcsönszerződést.

Megengedhetetlen egyeztetés volt a bankrendszer részéről (15. melléklet), hogy megbeszélték egymással a pénzügyi szolgáltatók azt, hogy egyformán semmitmondó, félrevezető árfolyamkockázat tájékoztatásokat nyújtanak a fogyasztóknak: „A bankok mindenesetre fontosnak tartották, hogy e nyilatkozatok minden banknál egységesek legyenek, nehogy az ügyfél utólag – bukás esetén – azt mondhassa, hogy egy másik bank szövege sokkal jobban feltárta a kockázatot, s annak alapján nem vette volna fel a hitelt.”

Az egyeztetett, megtévesztő árfolyamkockázat ismertetés eredményeképpen több százezer család „bukott” és került végrehajtási eljárás alá. A „bukottak” közt vagyunk mi is.

Megtévesztő mulasztás volt az érintett pénzügyi szolgáltatóval részéről, hogy a devizahitel alapvető tulajdonságát nem közölte velünk. Azért mert a magyar banki kamatnál alacsonyabb a svájci kamat, az nem csak azt jelenti, hogy alacsonyabb a CHF elszámolású kölcsön havi törlesztő részlete, hanem azt is jelenti, hogy a forint egészen biztosan gyengülni fog. Ez egy alapvető gazdasági törvényszerűség. Dr. Lóránt Károly mérnök-közgazdász, a Magyar Közgazdasági Társaság tagja, 2014-ben egy riportban (16. melléklet) így foglalta össze a lényegét: előbb-utóbb a magasabb inflációjú ország pénze le fog értékelődni. Ezzel az információval 2007-ben kellett volna rendelkezniünk nekünk is és több százezer sorstársunknak.

A tényleges CHF árfolyamokat megnézve láthatjuk (17. melléklet), hogy valóban a magasabb inflációjú-kamatszintű forint leértékelődik és követte a BÉT CHF árfolyam előrejelzését. Egyértelmű, hogy a CHF árfolyam emelkedését nem a válság okozta, okozza.

A megtévesztés tényét (18. melléklet) 2016.11.29.-én kelt levelünkkel közöltük az érintett pénzügyi szolgáltatóval. Az érintett pénzügyi szolgáltató a 2016. december 07.-én kelt válaszlevelében (19. melléklet) folytatta a megtévesztését, pl. azt állította hogy a CHF árfolyamának emelkedését a 2008-ban minket elért válság okozta.

Röviden összefoglalva, az alábbi tényekkel nem voltunk a szerződéskötés során tisztában:

- Az hogy a CHF elszámolású törlesztő részlet összege alacsonyabb, mint a szerződéskötés során számunkra elérhető forint kölcsön törlesztő részlete, csak egy pillanatnyi, kedvező állapot. Arra kell számítani, hogy a CHF elszámolású kölcsön törlesztő részlete egyre magasabb lesz, egy idő után meghaladja a forint kölcsön törlesztő részletét.
- Nem tudtuk, hogy eltérő a két kölcsön „törlesztési karakterisztikája”.
- Nem tudtuk, hogy végeredményben a deviza elszámolású kölcsön nem kedvezőbb, mint a forintkölcsön.
- egyértelműen folyamatos és jelentős CHF árfolyam erősödésre kell számítanunk.
- a futamidő utolsó szakaszában, több éven keresztül egyértelműen magasabb összegű törlesztő részlet várható, mint ha forint kölcsönt választanánk.
- A bank a jövedelmi adataink alapján azt állapította meg, hogy tudjuk fizetni majd a havi törlesztő részleteket.
- Elhallgatta előlünk az érintett pénzügyi szolgáltató, hogy saját maga is számolja, hogy milyen devizaárfolyam várható (határidős árfolyam), és ez alapján egyértelműen CHF erősödésre lehet számítani.
- Elhallgatta előlünk az érintett pénzügyi szolgáltató, hogy megtévesztő az, hogy az elmúlt években stabil CHF árfolyamot tapasztalunk, mivel csupán arról van szó, hogy a forint árfolyama kevésbé romlott, mint arra számítani lehetett.
- Elhallgatta előlünk az érintett pénzügyi szolgáltató, hogy a forint 20-30%-kal felülértékelt.
- Elhallgatta előlünk az érintett pénzügyi szolgáltató, hogy a BÉT számítása alapján 2014 végére 256 forintos CHF árfolyam várható.

Az MNB honlapján a pénzügyi panasz oldalon az alábbi szöveg olvasható:

„Pénzügyeink terén nem ismerhetünk kompromisszumokat. Bármilyen pénzügyi szolgáltatóval, piaci szereplővel állunk szemben, megfontolt döntéseket kell hoznunk, melyek évekre előre meghatározzák az életünket. Egy tudatos fogyasztó is kerülhet kellemetlen helyzetbe.”

<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/penzugyi-panasz>

Az érintett pénzügyi szolgáltató a megtévesztéseivel nem tette lehetővé számunkra, hogy megfontolt döntést hozzunk.

Sajnos teljes mértékben jóhiszeműek voltunk (úgy általában a bankokkal szemben). Nem volt ismeretes számunkra, hogy a Gazdasági Versenyhivatalnak (GVH) kellett a banki visszaélések miatt átfogó vizsgálatot (A jelzáloghitelezés tárgyában folytatott ágazati vizsgálatról) végeznie: „A tájékoztató anyagokkal kapcsolatban rögzíthető, hogy a hitelintézetek gondot fordítanak arra, hogy a fogyasztókat tájékoztassák, de mégis a tájékoztató anyagok közös jellemzője a terjedelmük mellett, hogy jellemzően szakzsargonban íródtak, s a kötelező tartalom mellett csak a bank által fontosnak tartott – a banki érdekeket szolgáló – információkat tartalmazzák.” A GVH nem a devizahiteles, hanem a forint hitelek kapcsán állapította meg mindezt.

Nem volt ismeretes számunkra, hogy egy évvel később, 2006-ban kormánybizottság vizsgálta (Lakossági Pénzügyi Szolgáltatásokat Vizsgáló Szakértői Bizottság – Javaslatok a lakossági Bankszolgáltatások problémáinak kezelésére) a bankok hatalmát: „Az egyes pénzügyi szolgáltatók oldalán meglévő piaci hatalmat jelenleg nem kielégítő mértékben korlátozza a többi piaci szereplő által jelentett verseny-nyomás”. Nem volt tudomásunk arról, olyan súlyos a helyzet, hogy kormány szinten foglalkoztak a bankok szabályozásának a kérdésével.

Ezek után az előzmények után nem meglepő, hogy a PSZÁF két ajánlást is kiadott 2006-ban azzal a céllal, hogy a tisztességes tájékoztatásra rávegyék a bankokat: „Aggályos az a piaci gyakorlat, hogy a pénzügyi intézmények egyre gyakrabban nem helyeznek kellő hangsúlyt arra, hogy megismerjék

ügyfelek teherviselő képességét, háztartásuk vagyoni és jövedelmi viszonyait, holott ezek a felelős hitelezés alapjai. Mindez nincs összhangban a prudens működés követelményével, sem az ügyfelek megfelelő tájékoztatásának igényével.”

„A pénzügyi intézmények kerüljék az olyan pénzügyi konstrukciókat, ahol a hitel visszafizetésének forrása nem ellenőrizhető, vagy a hitelnyújtás pillanatában a rendelkezésre álló jövedelemből megalapozottan nem feltételezhető a hitel visszafizetésének képessége. A jövedelemigazolástól való eltekintés az adózatlan (fekete gazdaságban szerzett) jövedelmek legalizálásához járulhat hozzá.”

„Egyre inkább fennáll a veszélye annak, hogy a pénzügyi intézmények ügyfelei – a megfelelő tájékoztatás hiányában – olyan hosszú távú kötelezettségeket vállalnak, melyek előnyeit, hátrányait, lehetséges hatásait nem ismerik kellően.”

„A Felügyelet tevékenysége során számos olyan piaci gyakorlattal, eljárással találkozott, melyek ugyan nem jogszabályellenesek, de fogyasztóvédelmi szempontból, a tájékoztatás hiányossága miatt kifogásolhatók.”

Nem tartjuk szükségesnek, hogy tovább idézzünk a panaszunkban a PSZÁF ajánlásaiból, hiszen az Önök számára, mint a PSZÁF utóda, ezeket az ajánlásukat sokkal jobban ismerik mint mi: A PSZÁF Felügyeleti Tanácsának 7/2006. (IX.28.) számú ajánlása – A hitelkockázat-kezelés hatékonyságának növeléséről és A PSZÁF Felügyeleti Tanácsának 9/2006. (XI.7.) számú ajánlása - A lakossági hitelezés előzetes ügyfél-tájékoztatási és fogyasztóvédelmi elveiről.

Kérjük a vizsgálat során vegyék figyelembe, hogy milyen figyelmeztetéseket kaptak a bankok (és köztük az érintett pénzügyi szolgáltató) a GVH 2005-ös, a kormánybizottság 2006-os vizsgálatait, ajánlásait, javaslatát során és természetesen vizsgálják meg, hogy a bankok mennyire vették figyelembe a PSZÁF két 2006-ban kiadott ajánlását,

A már említett uniós irányelv alapján 2008-ban hozta meg a Parlament a tisztességtelen kereskedelemről szóló törvényt (2008. évi XLVII. törvény). A törvényjavaslat (T/5448) indoklása és a parlamenti vita alapján (20. és 21. melléklet) az alábbi tényeket lehet megállapítani illetve ezekből lehet megismerni a törvényalkotók célját, indokait:

- a bankoknak annyi valós, hiteles információt kell átadniuk a fogyasztók részére, hogy felelős döntést tudjanak hozni, ne fordulhasson elő az, hogy később döbbenek rá, hogy megfelelő információk birtokában nem kötöttek volna szerződést
- megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz
- megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtévevessze a fogyasztót valótlan információkkal a kölcsön lényeges jellemzőiről, veszélyességéről és kockázatáról
- megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, mely során a bank információt elhallgat, elrejt, vagy azt homályos, érthetetlen, félreérthető módon bocsátja a fogyasztó rendelkezésre
- megtévesztő mulasztás a fogyasztót olyan ügyleti döntés (szerződéskötés) meghozatalára készíteni (vagy alkalmas rá) amelyet egyébként nem hozott volna meg
- „a fogyasztók gazdasági magatartása jelentős torzításának minősül a kereskedelmi gyakorlat olyan célból való alkalmazása, hogy az érzékelhető módon rontsa a fogyasztó tájékozott döntés meghozatalára való képességét, és ezáltal olyan ügyleti döntés meghozatalára ösztönözze, amelyet egyébként nem hozott volna meg.”
- „A fogyasztói magatartás torzítása akkor állapítható meg, ha a kereskedelmi gyakorlat érzékelhetően rontja a fogyasztó lehetőségét arra, hogy tájékozott döntést hozzon, és ezzel olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti (ténylegesen vagy potenciálisan), amelyet egyébként nem hozott volna meg. Tehát a tisztességtelenség megállapításához nem szükséges annak bizonyítása, hogy a fogyasztói magatartás torzítása (a fogyasztó áruval kapcsolatos gazdasági döntésére kihatás) ténylegesen megtörtént, elegendő az erre való alkalmasság”

- a megszületendő törvény „általános tilalmat mond ki minden olyan magatartásra, amely nem felel meg a jóhiszeműség és a tisztesség alapelvének, a szakmai gondosság követelményének, vagy amely érzékelhetően rontja a fogyasztó lehetőségét, hogy tájékozottan hozza meg döntését”
- lakossági bankkölcsönök esetében (a mi ügyünkben) a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) vagy a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) járhat el
- „a GVH az általa lefolytatott eljárásban erős jogosítványokkal rendelkezik. Ez az irányelv végrehajtása során, a fogyasztói jogérvényesítés szempontjából előnyként értékelhető, figyelemmel arra, hogy a fogyasztó az eljárásban való fellépés szempontjából nincs azonos pozícióban a professzionális, nála jobb gazdasági helyzetben lévő vállalkozással”
- „a pénzügyi-, biztosítási területen pedig a PSZÁF felügyeleti tevékenységhez kapcsolódó szakértelmét indokolt bevonni, különösen az – irányelvvel nem érintett – sajátos tájékoztatási követelmények betartásának kikényszerítése tekintetében”
- „a bejelentés alapján a PSZÁF, amennyiben a jogsértés az alapján valószínűsíthető, köteles megindítani a felügyeleti ellenőrzését, attól csak akkor tekinthet el, ha a bejelentéssel érintett szervezettel vagy személlyel szemben már felügyeleti ellenőrzés van folyamatban, vagy a Felügyelet a bejelentésben foglaltakat – a bejelentésben foglaltakkal azonos tényállás és változatlan jogi szabályozás mellett – már elbírálta.”
- „az eljáró hatóságok a hatáskör-megosztásból adódó hátrányok kiküszöbölése érdekében együttműködésre kötelesek (annak részletes szabályait maguk között kidolgozva, azonban az erre vonatkozó megállapodásukat nyilvánosan hozzáférhetővé téve), és eljárásaikról egymást kölcsönösen értesíteni.”
- „a fogyasztók számára valójában indifferens, hogy az ügyükben melyik hatóság jár el, a hatáskörmegosztás az ügyteher ésszerű megosztását biztosítja az érintett hatóságok jogrendszerbeli funkciójára és speciális jogalkalmazási tapasztalatára alapítva. Ami lényeges, hogy minden egyes jogsértés esetén biztosított a hatékony állami fellépés, a jogszabályi rendelkezések kikényszerítése”
- mind a PSZÁF mind a GVH indíthat pert a fogyasztók érdekében
- „az irányelv alapján a jogsértő magatartással érintetteket (jogi érdekekkel bírókat) fel kell jogosítani arra, hogy eljárást kezdeményezzenek a jogsértőkkel szemben.”
- a születendő törvény kitér arra is, hogy a PSZÁF-nek, vagy a GVH-nak milyen sorrendben kell a vizsgálatot elvégezniük: „a jogalkalmazás során „fordítva kell végigjárni” a szabályozás e három lépcsőjét. Egy kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapításához mindenekelőtt azt kell vizsgálni, hogy az adott magatartás szerepel-e a feketelistában. Ez esetben az minden további vizsgálat nélkül tisztességtelenségnek minősül. Ha a feketelistán nem szereplő kereskedelmi gyakorlatról van szó, vizsgálni kell azt, hogy az kimeríti-e a megtévesztés vagy az agresszió a Javaslatban megadott kritériumait. S csak ha a tisztességtelenség e tipikus előfordulási eseteibe nem besorolható kereskedelmi gyakorlatról van szó, kerül alkalmazásra a generálklauzula, s annak hármas tesztje.”
- Rendkívül fontos, hogy az eljárások során a bizonyítási teher megfordul: „az irányelv 12. cikke kötelezővé teszi a bizonyítási kötelezettség megfordítását: a kérdéses kereskedelmi gyakorlatban foglalt tényállítás valóságát az azt állító vállalkozás köteles bizonyítani. Ez a szabály eltér a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályaitól, amely alapvetően az eljáró hatóságot kötelezi a tényállás tisztázására, és az ehhez szükséges bizonyításra (Ket. 50. §). A bizonyítási kötelezettség megfordításának oka az, hogy egy tényállítással kapcsolatban a nemleges bizonyítás terhét nem indokolt a jogi szabályozást kikényszerítő hatóságra terhelni, miközben az azt állítónak viselnie kell a felelősséget azért, amit – kereskedelmi kommunikáció formájában – állít.”
- a hazai jogrendszerbe átültetendő törvény egyik célja, hogy megelőzze a perek sokaságát: „a Javaslat az irányelvi szabályok kikényszerítését hatósági hatáskörbe utalja. A másik, az irányelvnek megfelelő lehetőség a bírói út lenne, ez azonban a lassúsága, költségessége, eljárási rendje (különösen az eljárást indító felperesre, azaz jellemzően a fogyasztóra nehezedő bizonyítási teher érdemel ebből kiemelés) a

bíróságok túlterheltsége és nem utolsó sorban jogi hagyományaink miatt jelenleg nem jelent valós alternatívát.”

- kiemelt fogyasztóvédelmi szempont, hogy a fogyasztók el se jussanak olyan helyzetbe, hogy sérelem éri őket és bírósághoz kelljen jogorvoslatért fordulniuk

- mindez úgy érhető el, hogy a bankok súlyos pénzbírságot kapnak, ha megtévesztik a fogyasztókat

- „Az irányelv alkalmazásában megtéveszteni nem csak tevőlegesen, hanem mulasztással is lehetséges.

Az irányelv [7. cikke (5) bekezdésében, illetve az ehhez fűzött preambulum indokolásában a (15) bekezdésben] egyúttal azt is kimondja, hogy ha az információközlést, tájékoztatást uniós jogi aktus írja elő, akkor az ilyen közlési kötelezettség megszegése jelentős információ elhallgatásának minősül. Ezt a mulasztást – mivel az uniós jogi aktus, illetve az azt a belső jogba átültető jogszabály szerint tiltott – önmagában szankcionálni kell”

- „Önálló bírságszankció megállapítására is szükség van, tekintettel arra, hogy a pénzügyi szakági törvényekben a bírságszabályok szintén az érintett törvény sajátosságaihoz igazodnak, s a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése esetén nem feltétlenül alkalmazhatóak.”

- „a bírság mértékének meghatározása során a jogsértéshez kapcsolódó körülmények mérlegelése mellett a jogsértésért felelős vállalkozás gazdasági jelentőségét, erejét is figyelembe kell venni, az ehhez igazított sávós bírságminimumok és maximumok útján.”

- „Egyes – kiemelten súlyos – esetekben, így ismételt vagy a fogyasztók széles körét érintő jogsértés esetén – összhangban az Fgytv. megfelelő szabályait párhuzamosan módosító törvényjavaslattal – a bírság alkalmazása kötelező”

- az új törvény valójában nem hoz semmilyen új szabályozást, elvárást a bankok felé (vagyis a bankoknak eddig is, 2008 előtt is, így kellett volna eljárniuk): „Fontos kiemelni, hogy az irányelv anyagi jogi szabályait más rendszerben ugyan, de eredményében gyakorlatilag megegyezően hatályos jogunk is tartalmazza. Az irányelv rendszere alapvetően részletezettségében, illetve a másik oldalon a generálklauzulát leképező speciális szabályok felszámolása kötelezettségében különbözik a meglévő szabályozásunktól... Ennélfogva a jogkövető magatartás érdekében a vállalkozásoknak a jövőben sem kell alapvetően másként eljárniuk, mint a meglévő szabályozás esetében.”

- a meghozandó törvény alapján a bankoknak nem csupán a szerződéskötésig kell tisztességesnek lenniük, hanem végig, a szerződés teljes futamideje alatt (vagyis később sem téveszthetik meg a fogyasztót): „az irányelv, s így a Javaslat alkalmazásában nem csupán a szerződéskötésig, arra vonatkozóan hozott fogyasztói döntés tekintendő „ügyleti döntés”-nek, hanem a fogyasztó valamennyi, az áruhoz kapcsolódó gazdasági döntése, így azok is, amelyek meghozatala jellemzően a szerződés létrejöttét követően történik (például az elállási jog gyakorlásáról, az áruval kapcsolatos igényérvényesítésről való döntés)”.

A Parlamentben és a parlamenti bizottságokban komoly vita volt arról, hogy a PSZÁF és a GVH képes-e a fogyasztóvédelmi feladatoknak eleget tenni. Az ellenzéki Fidesz, a KDNP képviselői és a civil meghívott úgy vélte, hogy alkalmatlanok erre a feladatra. A PSZÁF és a GVH védte magát és mindent megígértek, a kormányoldali MSZP és SZDSZ bizalmat szavazott a PSZÁF-nek és a GVH-nak :

- a törvényjavaslat „olyan szervezeteket emel be a törvény, amelyeknek jelenleg sincs fogyasztóvédelmi feladatuk. A Gazdasági Versenyhivatal csak olyan esetekben jár el, ami közérdeket érint. Tehát megfelelő nagyságúnak és súlyúnak kell lennie az ügynek, hogy foglalkozzanak vele. A fogyasztók ügyei pedig jellemzően nem ilyen nagyságrendűek. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete a biztosítási ügyekben jár el. Megjegyzem, hatáskör híján jelenleg nem foglalkozik a fogyasztók megtévesztésére irányuló ügyekkel.”

- „a kormány a szervezeti szabályozásban a többszereplős rendszert választotta. Itt a Gazdasági Versenyhivatalt lehet említeni, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét, illetve az NFH-t. Ezek egy hármas modellben fognak a jövőben működni. Mi úgy gondoljuk, hogy mivel sem a PSZÁF, sem a GVH nem foglalkozott eddig egyéni panaszokkal, ezért a jövőben az ügymenetet egy átláthatatlan, illetve káoszrendszer fogja jellemezni.”

- „elsősorban a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság és a Gazdasági Versenyhivatal kapott felhatalmazást eljárásra, míg kifejezetten az egyébként is hatáskörébe tartozó ügyekben a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete is bekerült a körbe. Úgy véljük, hogy ez számunkra érthetetlen, hiszen ilyen alapon a Nemzeti Hírközlési Hatóság vagy akár a Magyar Energia Hivatal is kaphatott volna felhatalmazást. Indokolatlan, hogy a fogyasztóvédelemmel foglalkozó hatóságok közötti ilyen módon aprózzák szét a hatásköröket, amikor a központosítás sokkal több előnnyel járna a fogyasztók védelmét illetően.”
- „jelen szabályozásban a GVH, a Gazdasági Versenyhivatal akkor járhat el, ha a gyakorlat érdemben érintheti a gazdasági versenyt. Ennek a határát azonban csak négy nevesített esetben húzzák meg, a többi eset elmosódik. Úgy véljük, hogy ez is bizonytalanságokra adhat okot, és újabb hatásköri vitákat válthat ki, amelyeknek a fogyasztók egyértelműen csak a kárát látják.”
- „Az eljáró hatóságok számát véleményünk szerint tovább kell redukálni. Indokolatlannak tartjuk a PSZÁF jelenlétét. Komolyabb és konkrétabb határt kell kiépíteni a GVH és a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság eljárási jogosultságai közé, mert úgy véljük, hogy kizárólagosan a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságot mint a fogyasztók védelmét ellátó hatóságot kell jogosulttá tenni a tisztességtelen gyakorlatokkal szemben.”
- „...nem tartjuk életszerűnek, hogy a jövőben majd a GVH vagy a PSZÁF egyéni panaszosokkal fog foglalkozni. Teljesen nyilvánvalóan így lehet ezt kivitelezni az országban. Mi úgy gondoljuk, hogy talán a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatósághoz kellene delegálni, hiszen az, hogy a GVH, amely a verseny tisztaságát felügyeli, vagy a PSZÁF, amely felügyeleti szervként működik, a jövőben majd az egyéni panaszosokkal hogy fog tudni megbirkózni, némi kivetnivalót hagy maga után, és elég sok a szkeptikus hang ezen a területen.”
- „sajnáljuk, hogy az EU-s irányelv Magyarországon olyan módon kerül átültetésre, ami nem garantálja az egyéni panaszosoknak azt, hogy a jövőben az ő ügyüket el fogja tudni látni az államapparátus, hiszen - bár teljesen egyetértünk az irányelvvel, teljesen egyetértünk avval, hogy az agresszív kereskedőket, az agresszív kereskedelmet vissza kell szorítani hazánkban is - nem látjuk biztosítottnak azt, hogy ha a törvényben a Gazdasági Versenyhivatalt vagy a PSZÁF-ot jelöljük meg egyébként egyedi panaszosoknak, hozzájuk lehet a jövőben fordulni, hiszen sem a GVH, sem a PSZÁF nem rendelkezik kapacitással, és nem is rendelkezik azzal a tapasztalattal, amivel a jövőben ezek fogják őket bombázni különböző panaszos ügyekkel. Tehát az irányelvvel teljesen egyetértünk, viszont az átültetése nehézségeket fog okozni, ezt már korábban is jeleztük.”
- „mind a Versenyhivatalnak, mind a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének egy nagyon kifinomult és eddig nagyon jól bevált szankciórendszere van, ami egyébként nagyon komoly szankciókkal is járt. Az elmúlt időszakban csúcsokat dőngettek, hál' istennek, például a Versenyhivatal által kivetett bírságok, de a PSZÁF-nál is hasonló a tendencia. Úgy gondoljuk, hogy részben ezeknek a területeknek a sajátosságai miatt, részben pedig a kialakult nagyon jó működési rendszere és szankcionáló képessége miatt ennek a két szervezetnek mindenképpen helye van a természetesen általános szankcionálást végző fogyasztóvédelmi hivatal mellett ebben a munkában, mármint hogy a fogyasztók érdekvédelme a leginkább megvalósuljon a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot illetően.”
- „a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeleténél vagy a Gazdasági Versenyhivatalnál olyan szakmai kapacitások jöttek létre ezeknek a gyakorlatoknak, ezeknek a versenyellenes tevékenységeknek a megítélésére, vizsgálatára, az ellenük való eljárás megindítására, amit hiba lenne nem kihasználni.”
- „azért tartom nagyon fontosnak leszögezni, hogy nemcsak ez a törvény védi a fogyasztók jogait és foglalja keretbe azokat a tevékenységeket, amiket a fogyasztó értékében meg kell tenni a vállalkozásoknak és az állami szervezeteknek, hanem rendkívül sok, a Ptk.-ban, a polgári törvénykönyvben foglalt rendelkezés foglalkozik a fogyasztók jogaival. A kettő együtt már garanciát jelenthet arra, hogy valóban megvalósul a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat, illetve annak a tiltása.”
- A pénzügyi terület rendkívül speciálisan szabályozott abból a szempontból is, hogy a fogyasztóvédelem egyrészt elsődlegesen a fogyasztók tájékoztatásával összefüggő szabályok betartása esetére vonatkozik,

másrészt ezen a területen a közösségi jog is speciális szabályokat tartalmaz, és a magyar jog is az ágazati törvényekben sokkal részletesebben szabályoz, s ezért került ennek a speciális ismeretnek a birtokában levő PSZÁF-hez, az egyébként jól elhatárolható területre ez a rész.

- A múlt héten szerdán a fogyasztóvédelmi eseti bizottsági ülésen a PSZÁF képviselője is hosszasan indokolta, hogy miért örül annak, hogy ez a világos, terület szerinti elválasztás megtörténik arra tekintettel, hogy adott esetben a megtévesztés ténye is olyan pénzügyi, egyéb banki szakkérdésektől függhet, amelyekre ott van alapvetően megfelelő hatáskör, és arra tekintettel is, hogy ezekkel a fajta megtévesztő gyakorlatokkal összefüggésben a felügyelet egyébként is általános felügyeleti hatáskörrel, tehát az ő eljárásaiban jobban biztosítható pénzügyi szempont tekintetében a szakszerű eljárás az egyes fogyasztói panaszok ügyében.

- Hogyan igazodik el az állampolgár ebben a jogszabálydzsungelben? Azt hisszük, hogy a fogyasztónak nem kell tudnia, hogy melyik hatósághoz kell a három közül beadnia a panaszát. Egyrészt ez a három hatóság egymással együttműködési megállapodást köt, tehát a hatáskörrel rendelkező hatósághoz rövid úton el fog jutni az ügy.

- Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége: „Véleményünk szerint a fogyasztó úgy fogja érezni magát, mint egy pingponglabda, ha ez a jogszabályi rendelkezés ténylegesen érvényesülni fog. Fogyasztó legyen a talpán, aki a GVH, a PSZÁF és az NFH közötti játszadozás során kiismeri, hogy a panasz hova fog kerülni és a probléma hogy fog megoldódni.” „Fogyasztóvédelmi szempontból pedig azt látjuk a legnagyobb problémának, hogy a fogyasztó megint nem fog eligazodni a rendszerben. Egyéni fogyasztói jogviták esetén eddig csak egy helyre tudtuk irányítani a fogyasztókat, a békéltető testülethez és próbáltuk nekik megmagyarázni, hogy a GVH miért nem, az NFH miért igen, s akkor most bejön a PSZÁF is. Egy nagyon bonyolult rendszer fog kialakulni, ahol a fogyasztó megint szépen el fog veszni a rendszerben. Ne legyen igazunk, de azt gondolom, ez egy bonyolított rendszer lesz.”

- PSZÁF: „arra a felvetésre azt tudom reagálni, mármint pingpongozás következik az átfedő vagy azonos hatáskörrel hatóságok között, hogy a fogyasztók eddig is megtalálták a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó panaszaikkal kapcsolatosan. Ez a jelenlegi jogszabályváltozás a mi részünkről azt fogja jelenteni, hogy a fogyasztó teljesebb körű kiszolgálást fog kapni. Nem látom annyira aggályosnak azt a helyzetet, hogy nem fogják tudni eldönteni a tisztelt szolgáltatást igénybe vevők, hogy mikor, melyik hatósághoz kell fordulniuk.”

- GVH: „az, hogy ez a törvényjavaslat rögzíti azt a tényt, hogy itt összetett helyzetekről van szó, több hatóság működik ezen a területen, ezeknek a hatóságoknak kooperálniuk kell egymással, a hatásköröket el kell egymás között osztaniuk, az ügyekre együtt kell rápillantaniuk, együtt kell megállapítaniuk, kinek van az adott kérdésben hatásköre, véleményünk szerint egy ilyen rendszer kialakítása nem fogja hátráltatni a rendszert, javítani fogja a rendszert.” „az, hogy a hatóságoknak együtt kell működniük, a hatóságoknak együttműködési megállapodással, információcserével kezelniük kell azt a helyzetet is, hogy most a konkrét ügygel ki tud a leghatékonyabban foglalkozni. Ha ilyen szabályok vannak, attól nem válik rosszabbá a rendszer, szerintünk jobbá válik.”

- „a vezérlőelv ennél az első pillantásra bonyolultnak tűnő hatásköri szabályozási rendszernél az volt, hogy a legkompetensebb hatóságnál legyen a döntés. Tehát ez volt a vezérlő elv, ez volt a fő gondolatunk, és reméljük, ez a gyakorlatban működni fog.”

A parlamenti képviselők nagy része tisztában volt azzal, hogy milyen veszély fenyegeti az adósokat (habár arra, hogy a devizahitel veszélyes lenne, sem a képviselők, sem a kormány tagjai nem tettek említést):

- „Tizennyolc éves tapasztalattal rendelkezünk arról, hogyan működik a piacgazdaság. Elmondhatjuk, hogy szertefoszlottak azok az illúzióink, amelyek szerint a gazdasági verseny elrendezi a fogyasztóvédelmi problémákat. Mindennap látjuk és tapasztaljuk, hogy az áruk és szolgáltatások tengerében jó jogszabályok, erős hatóságok és civil kontroll nélkül, magányos hajótörötként hanykolódnak az egyéni fogyasztók csónakjai.”

- „az elmúlt években is haladt a világ, újabb és újabb fogyasztói kihívásokat jelentő tapasztalatokkal lettünk gazdagabbak. A szolgáltatások, áruk és a modern marketingeszközök fejlődése, a profithajászo üzleti magatartás komoly leckék elé állít fogyasztót, ellenőrző hatóságot és civil érdekvédőt egyaránt, de bennünket politikusokat is, hiszen a törvényhozásnak jogszabályalkotással, törvényekkel kell védenie a fogyasztót, és javítani azok esélyeit, akik ezen a területen munkálkodnak.”
- „ott van a Gazdasági Versenyhivatal, amely a verseny szemszögéből vizsgálja a hamis reklámokkal vásárlásra csábító cégeket, de a fogyasztók az esetek túlnyomó többségében a kereskedőnél rosszabbul informáltak ennek ellenére. Csak a vásárlás után bizonyosodhatnak meg arról, hogy a termék megfelel-e annak, amit állítottak, vagy amit ő maga feltételezett róla. Ezt a kiszolgáltatottságot kell ellensúlyozniuk a fogyasztóvédelmi szervezeteknek, a jogrendszernek és a jövőben - bízom benne - a sikeresen elfogadott fogyasztóvédelmi törvénynek”
- „Az előttem szóló igen tisztelt szabad demokrata képviselőtársammal szemben hangot kell adnom annak, hogy a kereszténydemokrata álláspont piaccal kapcsolatos magatartása alapvetően más, mint az övéké. Véleményünk szerint a piac önmagában nem tudja szabályozni teljes mértékben a saját működését. Itt messzemenően nem tudunk egyetérteni a liberális állásponttal, és azt kell mondanunk, hogy maga a fogyasztóvédelmi törvény is bizonyíték arra, hogy a piac önmagában nem tudja saját magát szabályozni. A társadalom azért hozta létre az államot, hogy az megfelelő kereteket biztosítson a gazdaság működéséhez, a piaci folyamatokat a társadalom saját érdekei szerint meghatározott keretek közé irányítsa. A piacon a mi társadalmunkon kívül más gazdasági szereplők is vannak, nem csak a saját társadalmunkból adódó gazdasági szereplők. Ezen multinacionális nemzetközi cégek motivációja természetesen alapvetően más, és nem mindig esik egybe a magyar állampolgárok érdekeivel, amelynek képviseletére az államunk, a magyar állam szolgál. A magyar parlament szerepe innentől nézve világos: a Magyar Köztársaság állampolgárainak az érdekeit kell képviselni, akkor is, ha azzal a Magyarországon szereplő gazdasági szereplők egyetértenek, és akkor is, ha nem.”
- „a pénzbüntetés kora - hogy önmagában csak pénzbüntetés van - lejárt, hiszen egyre nagyobb gazdasági tőkével ellátott szereplők vannak a magyar piacon, amelyeknek az egyre nagyobb bírságok kifizetése sem jelent gondot. Mondhatnánk úgy, hogy kifizetik, de valamilyen módon a fogyasztóra visszatérhelődnek ezek az összegek, tehát nem visszatartó erejűek, hanem egész egyszerűen csak a fogyasztóval kifizettetik azt a bírságot, amelyet jogosan kirónak rájuk.”
- „De lehetne mondani még a biztosítókat és a bankokat is, amelyek nagyon sok esetben visszaélnek az erőfölényükkel. Visszaélnek, hiszen egy nagy szervezet áll szemben egy darab kisfogyasztóval, aki elég nehezen tudja érvényesíteni a saját igazát vagy saját vélt igazát. Nagyon sokszor hallani biztosítóktól, bankoktól, hogy felvesznek ennyi és annyi problémás ügyet, és ennek a megoldása olyan, hogy 10-20 százalék az, ami jogos, a többi jogtalan. De itt fölvetődik az is, hogy a bank vagy a biztosító vagy bármilyen nagy szolgáltató saját maga ellenőrzi és dönti el, hogy jogos a sérelem vagy nem jogos. Nem független szervezet dönti el.”
- „A tisztességtelen kereskedelmi magatartás meghatározza vagy újrahatározza a fogyasztó fogalmát. Véleményünk szerint az új meghatározás által sok olyan vállalkozás kerül hátrányos helyzetbe, amelyek a polgári jogérvényesítés során ugyanúgy hátrányban vannak a gazdálkodó szervezetekkel szemben, mint a fogyasztók, hiszen végfelhasználóként vásárolnak, nem tekinthetők a gazdálkodóval egyenrangú félnek. Nincs tekintettel az új szabályozás a számtalan kényszervállalkozóra sem, akik szintén nem természetes személyként szereznek be fogyasztási cikket.”

A végeredményt ismerjük, a bankok becsaptak és megtévesztettek több mint egymillió szerződéssel több millió fogyasztót a tisztességtelen árfolyamkockázat ismertetéssel, a most ismertetett megtévesztésekkel. Több mint 60.000 per indult a bankok ellen, azonban sem a PSZÁF, sem az MNB nem indított egyetlen egy pert sem. Sem a GVH sem a PSZÁF nem észlelte, hogy tisztességtelen a kamatemelés, hogy nem tartalmazzák a szerződések az árfolyamrés költségét. Ezekben a kérdésekben ismereteink szerint egyetlen egy eljárást, vizsgálatot sem indított sem a PSZÁF, sem pedig az MNB

Több tízezer család már elvesztette az otthonát, több mint tízezer családot rendőri erőszakkal lakoltattak ki és még 2019 elején is több mint 140 ezer család otthona van veszélyben.

Az MNB jelenlegi alelnöke, 2015 nyarán az ELTE-n tartott konferencián pocskéknak értékelte (22. melléklet) a pénzügyi fogyasztóvédelem elmúlt 10 éves tevékenységét.

Sajnálatos módon a Fidesz és KDNP képviselőinek lett igazuk, akik eleve alkalmatlannak találták a PSZÁF-et a fogyasztóvédelmi feladatok ellátására.

Még nincs késő, hogy a bankok okozott kárt enyhítse egy alapos, széleskörű vizsgálat.

Kérjük, a panaszunkat a társadalmi súlyának megfelelően vizsgálják ki.

Mellékletek:

1. Kölcsönszerződés magánszemélyek részére lakásvásárlás céljára CHF alapú elszámolással
2. Piaci kamatozású lakáscélú hitel termékismertető
3. Üzletszabályzat
4. Bankszövetség – Tájékoztató a devizaalapú lakossági hitelek kockázatairól
5. Bankszövetség: nem kell félni a devizaalapú konstrukcióktól – MTI közlemény
6. Nem kell félni a devizahitelektől – újságcikkek
7. A bankszövetség nem számít jelentős forintgyengülésre – MTI közlemény
8. Országgyűlés 2011. szeptember 19. – részletek a jegyzőkönyvből
9. Orbán Viktor: a devizahiteleseken segíteni kell – MTI közlemény részlet
10. Beszámoló a Magyar Bankszövetség 2007. évi tevékenységéről – részlet
11. Kovács Levente: A devizahitelek háttere
12. Terméktájékoztató határidős árfolyammegállapodás ügyletekhez
13. Deviza ügyletek – Általános Terméktájékoztató
14. BÉT: A devizahitelezés kockázati tényezői, és ezek csökkentése tőzsdei származékos termékekkel
15. Beszámoló a Magyar Bankszövetség 2004. évi tevékenységéről – részlet
16. Echo TV: Lóránt Károly riport - részlet
17. CHF árfolyamok – MNB és BÉT előre jelzés
18. Levelünk az érintett pénzügyi szolgáltatóhoz – 2016.11.29.
19. Az érintett pénzügyi szolgáltató válaszelevele – 2016. 12.07.
20. T5448 törvényjavaslat – indoklások
21. T5448 törvényjavaslat - vita
22. ELTE konferencia

A Kúria ugyanezt a levelet kapta (a felsorolt mellékletekkel), csak a legszükségesebb mértékben változtatva rajta. A GVH részére küldött bejelentés annyiival rövidebb, hogy a 2008. évi parlamenti vita elemeit nem tartalmazza, valamint hiányoznak belőle a kimondottan az MNB-re vonatkozó részek. A GVH esetén nem előfeltétel, hogy a károsult fogyasztó előzetesen a bankjához forduljon panasszal.

Az MNB, a GVH és a Kúria is egyaránt megkapta a következő összeállítást.

Az eddig meghozott devizahiteles törvények kiinduló alapja az volt, hogy a bíróságoknak értelmezniük kellett (mivel nem ismertek) több alapfogalmat, alapösszefüggést pl.: költség, árfolyamrés, egyoldalú szerződésmódosítás...

Az értelmezések általában évekig tartottak! A bankok mindent elkövettek, hogy a bíróságokat (és az egész társadalmat) félrevezessék. Összehordtak hete-havat, amit szükségesnek láttak félremagyaráztak, tényeket elferdítettek vagy elhallgattak. A megtévesztésben tevékenyen részt vett sajnos a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF), a Magyar Bankszövetség, a Magyar Nemzeti Bank (MNB) és a Legfőbb Ügyész is. Végül aztán az igazsághoz elég közeli eredmények születtek, talán elég csak arra utalnunk, hogy minden devizahiteles és forintos szerződést újra kellett számolni.

Köztudott, hogy az elszámolási törvények alapjai a Kúria megállapításai voltak. A Kúria elsőként (azért, hogy tisztán lássa az érintett felek eltérő nézeteit), konferenciát rendezett, melyen a civilek is részt vehettek. A konferencia a fogyasztók számára kedvező eredménnyel zárult, mivel a Kúria a döntések meghozatalakor figyelembe vette a fogyasztóvédelmi szempontokat. Ez volt 2012. november 26.-án az első és (azóta az) egyetlen konferencia, ezt követően a Kúria szinte kizárólag csak a bankrendszer érveit fogadta el.

Azért, hogy a hazai és uniós fogyasztóvédelmi elveknek, az igazságnak megfelelő döntések szülessenek hazánkban, újabb fogalmakat kell (a lehető leggyorsabban) megismernünk. Ugyanúgy tanulási folyamatra van szükség, mint például az árfolyamrés esetében volt. Meg kell tanítanunk egymásnak, a fogyasztóvédelmi szerveknek, és a devizahiteles ügyben eljáró bíróknak az alábbi kifejezéseket és ezek jelentőségét:

- Kamatparitás
- Határidős árfolyam
- Tényleges árfolyam
- Árfolyam értékelés - felértékelődés
- A várható árfolyam beigazolódása
- Devizaswap
- Törlesztési karakterisztika
- Egyenértékű kölcsönök
- Megtévesztés

Az elmúlt évek során már tisztázott fogalmak közé tartozik:

- Egyoldalú szerződésmódosítás
- Árfolyamrés

Tanulságos ma is felidézni, hogy milyen módon sikerült ezzel a két fogalommal kapcsolatban tisztán látnunk.

A kamatparitás hatása azt jelenti, hogy teljesen mindegy, hogy milyen pénznemben kamatoztatjuk a megtakarításunkat, végül nagyjából ugyanarra az eredményre kell számítanunk. Megtakarítás esetén magasabb kamat előnyét várhatóan ellensúlyozza az árfolyamgyengülés hatása. Kölcsön (pl. devizahitel) esetében az alacsonyabb kamat előnyét várhatóan ellensúlyozza az árfolyamgyengülés hatása. Ha befektetést nézünk, „hiába magasabb a kamat az egyik országban, az árfolyamgyengülés várhatóan kiegyenlíti a hozamokat”. „Ha egy országban például tartósan emelkedik az árszint, akkor valószínű, hogy a devizája előbb-utóbb leértékelődik, azt azonban aligha lehet pontosan megjósolni, hogy ez mikor következik be.”

„Egy külföldi valuta törvényszerűen leértékelődik, amennyiben a külföldi kamatláb gyorsabban emelkedik, mint a hazai.”

Sem az MNB Pénzügyi Szótára⁴ sem pedig a Bankszövetség Fogalomtára⁵ nem írja le a kamatparitás kifejezést.

A 2012-ben készült MNB fogalomtár⁶ meghatározása:

Kamatparitás (interest rate parity)

Szabad tőkeáramlás esetén két ország kamatai között kapcsolat létesül, ugyanis a befektetések annak az országnak a valutájában történnek meg, ahol az árfolyamváltozást is figyelembe véve kedvezőbb hozamot várnak a befektetők. A fedezetlen kamatparitás (uncovered interest rate parity, UIP) elve szerint két ország között a kamatok a várt árfolyamváltozásnak megfelelő mértékben térnek el egymástól.

2007-ben az Erasmus program keretében nemzetközi együttműködéssel készült el egy gazdasági tananyag⁷ (modul). Dr. Pucsek József főiskolai docens, a Budapesti Gazdasági Egyetem tanszékvezető helyettese (Pénzügyi és Számviteli Kar) volt a modul vezetője. A tananyagban a deviza várható árfolyamának „becslésére” három módszert is ismertetnek. Az első kettő egyensúlyi helyzet fennállását és fennmaradását tételezi fel. Az egyensúly idegen szóval „paritás”. Vásárlóerő paritás illetve a kamatparitás elvéről beszélhetünk. A harmadik módszer a két ország fizetési mérlegét vizsgálja. Részletek:

3.4. A devizaárfolyam alapvető meghatározó tényezői

A deviza egyensúlyi árfolyamának becslésére háromféle módszer létezik. Származtatható:

- a vásárlóerő-paritás elméletéből,
- a kamatparitás elméletéből és
- a fizetési mérleg oldaláról közelítve

3.4.2. A kamatparitás elmélete

A kamatlábak és az árfolyamok közötti kapcsolat azt jelzi, hogy egy külföldi valuta törvényszerűen leértékelődik, amennyiben a külföldi kamatláb gyorsabban emelkedik, mint a hazai. A kamatparitás elmélete tulajdonképpen az egységes árak elvének pénzügyi piacokra történő alkalmazását jelenti. Elmélet, mely szerint a határidős és az azonnali

⁴ MNB Pénzügyi Szótár - <https://mnb.hu/fogyasztovedelem/penzugyi-szotar>

⁵ Bankszövetség fogalomtár - <http://www.bankszovetseg.hu/fogalomtar/a.cshtml?lang=hun>

⁶ MNB Monetáris Politikai Fogalomtár – 2012 - <https://www.mnb.hu/letoltes/monetaris-politikai-fogalomtar-2012-hu.pdf>

⁷ Nemzetközi pénzügyek finanszírozás és pénzgazdálkodás – 27-28. oldal

A projekt referenciaszáma: 134350-LLP-1-2007-1-HU-ERASMUS-EVC

A projekt címe: Virtual campus for SME sin a multicultural milieu

<https://docplayer.hu/1349945-A-modul-tananyaga-nemzetkozi-penzugyek-finansziroz-as-penzgazdalkodas.html>

valamint még több helyen is, pl:

<https://en.uni->

[bge.hu/Tartalmak/atmozgatott_szervezeti_egysegek/Rectorate/FELNOTTKEPZKOZP/PALYAZATIIRODA/dokumentumok/ERASMUS_Virtual_campus/EVC_Materials_1/EVC_WP2_M2/Teaching_Materials/2_TM_HU_FIFT_Pucsek.pdf](https://en.uni-bge.hu/Tartalmak/atmozgatott_szervezeti_egysegek/Rectorate/FELNOTTKEPZKOZP/PALYAZATIIRODA/dokumentumok/ERASMUS_Virtual_campus/EVC_Materials_1/EVC_WP2_M2/Teaching_Materials/2_TM_HU_FIFT_Pucsek.pdf)

devizaárfolyamok közötti különbség megegyezik a külföldi és a hazai kamatlábak közötti különbséggel. A kamatparitás-elmélet szerint a keresztárfolyamok meghatározása a pénzpiac segítségével történik, a pénz a legmagasabb hozammal rendelkező országba áramlik.

Amelyik országban kamatemelést hajtanak végre, az maga felé irányítja a nemzetközi tőketranszfert (a magasabb kamatok miatt nő a betétek állománya), tehát nő az ország devizája iránti kereslet.

Dr. Száz János egyetemi tanár a Nemzetközi Bankárképző Központ egyik alapítója, majd elnöke, a Budapesti Corvinus Egyetem professzora, vállalati pénzügyek, befektetések c. tárgyak (felelőse és) oktatója. Korábban a Közgazdaságtudományi Egyetem Közgazdasági Karának dékánja és a Befektetések tanszék vezetője. A 90-es évek közepén a Budapesti Értéktőzsde elnöke és a Közép Európai Brókerképző Alapítvány egyik alapítója. Az MNB jegybanktanács tagja 1997 és 2000 között. Az 1990-es években így fogalmazott⁸:

A fedezett kamatparitás azt mondja ki, hogy forintot CHF-re váltva és CHF-ben kamatoztatva, majd határidős ügylet lévén előre rögzített árfolyam mellett visszaváltva a CHF-et (swap), ugyanannyi forintot kell kapnunk, mintha átváltás nélkül forintban kamatoztattuk volna tőkénket.

A prompt és határidős hitel-, illetve devizapiacok alapvető jellemzője, hogy a rajtuk kialakuló hitel- és devizaárfolyamoknak egységes, meghatározott szerkezetet kell mutatniuk.

Ezeket az egyensúlyi, paritásos viszonyokat az arbitrázs tevékenység tartja fenn, amely számára a paritástól eltérő árfolyamok kockázatmentes profit lehetőséget jelentenek, s így az arbitrázsból adódó kereslet- és kínálat eltolódások helyreállítják a megbomlott paritásokat.

A Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem és a Veszprémi Egyetem Közgazdaságtan Tanszékének támogatásával jelent meg magyarul egy nemzetközi, gazdaságtannal foglalkozó könyv⁹. A szerzők megállapítják, hogy a két ország kamatai közti különbségnek, a kamatparitás elmélete alapján, jelezniük kell a magasabb kamattal rendelkező ország pénzének leértékelődését. A gyakorlatban azonban vannak váratlan és meglepetésszerű árfolyammozgások, az előrejelzések hosszabb, több éves időszakban bizonyulnak a legsikeresebbeknek. A magasabb árszintű, inflációjú ország devizája előbb-utóbb leértékelődik – azt azonban nem lehet pontosan megmondani, hogy pontosan mikor.

Az ebben a fejezetben kifejtett elmélet azt sugallja, hogy az árfolyam előrejelzése nem teljesen lehetetlen. A kamatparitás feltétele alapján a kamatkülönbségeknek jelezniük kell a leértékelődés várható mértékét.

A gyakorlatban azonban a váratlan vagy meglepetésszerű árfolyammozgások jóval nagyobbak, mint a kamatkülönbségek, és elfedik a megjósolható árfolyam-alakulást.

A közgazdasági modelleken alapuló előrejelzések hosszú, azaz több éves időtávon bizonyulnak a legsikeresebbnek.

Ha egy országban például tartósan emelkedik az árszint, akkor valószínű, hogy a devizája előbb-utóbb leértékelődik, azt azonban aligha lehet pontosan megjósolni, hogy ez mikor következik be.

⁸ Száz János: Hitel, pénz, tőke – A hitelpénz és a pénztőke idődimenziója
Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó – 1991 – ISBN 963 222 355 1
141-142. oldal – Parítások és arbitrázs ügyletek

⁹ Paul R. Krugman – Maurice Obstfeld: Nemzetközi gazdaságtan – Elmélet és gazdaságpolitika
Panem Kft – 2003 – ISBN 978 963 545 339 9
tankönyvtar.hu – TAMOP 4.2.5 - ISBN 963 545 339 6
326. oldal – 5.1. A kamatláb-változás hatása az aktuális árfolyamra

Dr. Lóránt Károly mérnök-közgazdász, a Magyar Közgazdasági Társaság tagja nagyon egyszerűen elmondja egy riportban¹⁰, hogy miért volt várható a forint gyengülése a devizás kölcsönszerződések megkötésekor. Az ok: a magasabb kamatozású valuta leértékelődik:

Ahol magasabb a kamat az a valuta leértékelődik, tudniillik miért magasabb a kamat? Mert magasabb az infláció, ugye, mint a másik helyen. Ha magasabb az infláció, mint a másik helyen, akkor előbb utóbb ez a valuta le fog értékelődni a másikhoz képest. Ez teljesen világos volt az első pillanatban.

A győri Széchenyi István Egyetemen jelent meg Solt Katalin Pénzügytan című könyve¹¹.

A kamatparitás lényegét úgy érthetjük meg a legkönnyebben, ha tisztán tőkebefektetési ügyletként kezeljük a devizaügyletet...

Egy pénztőke tulajdonos konvertibilis valutájú országban szabadon dönthet arról, hogy a pénzét belföldön vagy külföldön kamatoztatja-e. Számításainak és elemzéseinket a legkisebb kockázattal járó befektetések kamatlába alapján végezzük, nevezetesen az államkötvények kamatlába és/vagy a betéti kamatlábak alapján.

Minden befektető azt a megoldást fogja választani, amelyik a nagyobb jövedelmet eredményezi.

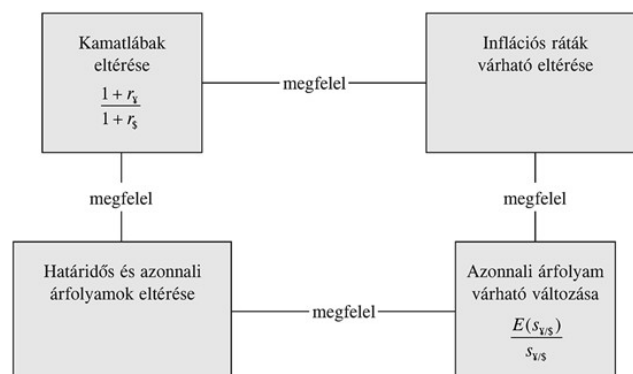
Az árfolyam mindaddig változik, míg adott kül- és belföldi kamatlábak felett egyensúly alakul ki a valutapiacra, ami mellett a külföldi és belföldi befektetés jövedelmezősége megegyezik.

Egy másik tankönyv¹² egy nemzetközi, pénzügyekkel foglalkozó könyv magyar fordítása így fogalmaz:

Ahhoz, hogy konzisztens nemzetközi pénzügyi stratégiát tudjunk kialakítani, előbb meg kell értenünk, hogy mi az oka az árfolyamok és a kamatlábak eltéréseinek. Nézzük ezért a következő négy kérdést:

1. Miért különbözik a dollár kamatlába ($r_{\$}$) mondjuk a jen kamatlábától ($r_{¥}$)?
2. Miért különbözik a határidős árfolyam ($f_{¥/\$}$) az azonnali árfolyamtól ($s_{¥/\$}$)?
3. Mi határozza meg a következő év várható azonnali árfolyamát [$E(s_{¥/\$})$]?
4. Milyen összefüggés van az Egyesült Államok inflációs rátája ($i_{\$}$) és a japán inflációs ráta ($i_{¥}$) között?

Tekintsünk most el a kockázattól és a nemzetközi kereskedelem korlátaitól, illetve költségeitől. Ebben az esetben az azonnali árfolyamok, a határidős árfolyamok, kamatlábak és az inflációs ráták a következő egyszerű séma alapján függenek össze egymással:

¹⁰ Lóránt Károly közgazdász a deviza perekről – 2014.09.01

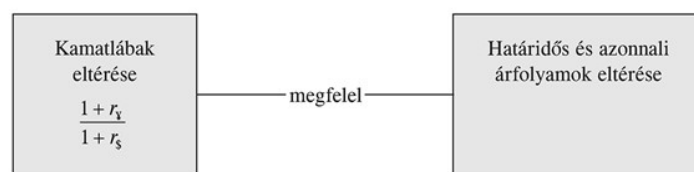
1:27-1:43 között - <https://www.youtube.com/watch?v=LoVVdpwloPY&feature=youtu.be>

¹¹ Solt Katalin Pénzügytan (a HEFOP 3.3.1-P.-2004-09-0102/01 pályázat támogatásával) – Széchenyi István Egyetem

¹² Dr. Bartha Dénes: Modern vállalati pénzügyek -

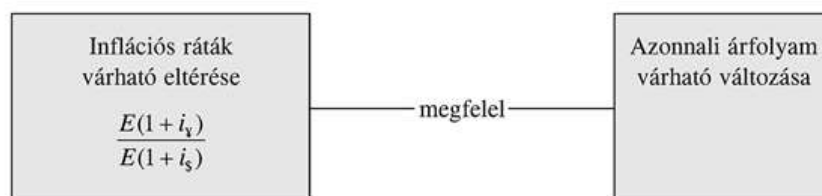
https://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop425/2011_0001_535_MVP/ch36s02.html

A kamatparitás-elmélet szerint a kamatlábkülönbségnek egyenlőnek kell lennie a határidős és az azonnali árfolyamok különbségével.

Az egységes ár törvényéből következik, hogy az inflációs ráták különbségeit a devizaárfolyam-változások ellensúlyozzák.

Ha például az amerikai infláció 2.6 százalék és a japán defláció 1 százalék, akkor a japán jen árfolyamának $0.99/1.026 = 1$, azaz kb. 3.5 százalékkal kell csökkennie. Ebből az elvből tehát az következik, hogy az azonnali árfolyamváltozások előrejelzéséhez az inflációs ráták közötti különbségeket kell megbecsülnünk.

Példánkban:

Aktuális azonnali árfolyam	×	Inflációs ráták várható eltérése	=	Várható azonnali árfolyam
120.7	×	0.99/1.026	=	116.5

A könyv előszavát (a már bemutatott) Dr. Száz János írta, ebből részlet:

Tartalmában és formájában jelentősen megújult egy alpmű – okkal. Lassan tizennégy éve ugyanis, hogy a Modern vállalati pénzügyek először megjelent Magyarországon, s azóta nem csak idehaza, de külföldön is átalakult a pénzügyek világa. A tőkepiacok globalizálódásával, a kilencvenes évek végének óriási fúziós hullámával, az internetes vállalatok tündöklésével és bukásával, az euró megjelenésével alapjaiban változott meg a tőke- és pénzpiacok, valamint a vállalatok pénzügyi menedzsmentje előtt álló feladatok jellege.

Mindez nem hagyta érintetlenül Brealey és Myers könyvét sem: a szerzők több vonatkozásban aktualizálták, néhányban pedig átírták a szöveget.

Nagy szükség van idehaza erre a kötetre. Az egyetemi oktatáson túl az MBA- és más, vállalati pénzügyi tanfolyamok során sokak számára a tárgykörben ez volt az első – és talán mindeddig az utolsó – alaposan végig tanulmányozott szakkönyv.

Brealey és Myers könyve magyar nyelven eddig hozzávetőleg 30 000 példányban kelt el, s ezzel feltehetőleg az élen jár a közgazdasági szakirodalom hazai piacán.

2008-ban a Bankszövetség szakmai folyóiratában jelent meg¹³ Schepp Zoltán (a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karának docense, szakterülete a rugalmas devizaárfolyamok elmélete és a nemzetközi pénzügyi kapcsolatok) elemzése:

¹³ Schepp Zoltán: Néhány gondolat a változó kamatozású devizafinanszírozás kockázatairól – Hitelintézeti Szemle - 2008. 1. szám - http://www.bankszovetseg.hu/Content/Hitelintezeti/schepp_0801.pdf

A devizahitelek ugyanis csak akkor lehetnek olcsóbbak, ha a denominációs pénznem (pl. EUR vagy CHF) nem értékelődik fel a forinttal – mint bázis- vagy referenciapénznemmel – szemben annyira, hogy ezt kompenzálja. Ha a bázis- és a hitelpénznem kockázati jellemzői egybeesnének, akkor teljesülne a fedezetlen kamatparitás (uncovered interest parity – UIP), vagyis a várható hozamok és hitelterhek a várt árfolyamváltozás révén nemzetközileg kiegyenlítődnek, a piac által várt és a határidős árfolyam egybeesik. Ez más megfogalmazásban azt is jelenti, hogy a magasabb kamatú pénznemben is olcsóbbnak bizonyulhat eladósodni, ha az illető pénznem elegendő mértékben gyengül a hitel futamideje alatt.

Hazánkban jelenleg ugyanis épp az új hitelek felvétele révén folyamatosan újratermelődő devizakínálat az egyik fontos oka annak, hogy nem következik be az utólagos hozamkiegyenlítődest eredményező forintleértékelődés. A devizaadósokra az egyik legnagyobb veszélyt épp az jelentené, ha ezen hitelek kereslete hirtelen és jelentős mértékben visszaesne.

Schepp Zoltán pár évvel később, 2012-ben, Pitz Mónikával (a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán belül működő Gazdálkodástani Doktori Iskola PhD hallgatója) közösen készített egy tanulmányt¹⁴:

Két, azonos osztályba tartozó, de eltérő denominációjú pénzügyi eszköz (pl. azonos hátralévő futamidejű államkötvény vagy bankbetét) esetében a fedezetlen kamatparitás szerint az árfolyam várható változása kompenzálja a hozameltéréseket.

Egy példával szemléltetve: amennyiben a magyar államkötvény 8%, a német viszont 2% éves hozamot fizet, akkor azonos kockázat esetében a forint euróval szembeni 6%-os várható leértékelődése (egyfajta várt tőkeveszteség) kompenzálja a magasabb folyó jövedelmet. Ha azonban a magyar kötvények esetében magasabb a kockázat, és a befektetők mondjuk 4% kockázati prémiumot várnak el a forintban denominált papírtól, akkor a várható leértékelődés már csak 2%.”

Tudni kell azonban mindezek mellett azt is, hogy carry trade komoly kockázattal jár: bár a magasabb kamatú pénz az időszakok többségében nem értékelődik le, de előre nem meghatározható időközönként azért az aktuális időszak kamateltérését messze túlkompenzáló árfolyamveszteségek is be szoktak következni. A pénzügyi piacok profi aktorai ezt tudva általában tartalékolnak is tőkét, de egy deviza alapú lakáshitelét a folyó jövedelmét kifizetve törlesztő adós számára a hasonló időszakok végzetesek tudnak lenni. Kevesen voltak olyan előrelátók, hogy a devizahitelük forinthitelhez mért törlesztési megtakarításaiból biztonsági tartalékot képezzenek. De még ha így is tettek volna, a 2008 ősze óta bekövetkezett árfolyamváltozások tartóssága és mértéke együttesen akkor is gyilkos erővel rendíthették volna meg a törlesztési képességüket.

A MNB kiadványában¹⁵ jelent meg Kisgergely Kornél (a 2000-es évek végén 4 éven keresztül dolgozott a jegybankban a Pénzügyi Elemzések majd a Monetáris Stratégia szakterületeken, 2011-ben a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz csatlakozott, 2013 márciusától a pénzügypolitikáért felelős helyettes államtitkár volt) elemzése:

...a pozitív kamatkülönbség a magas kamatozású deviza gyengülését kell, hogy előre jelezze. Hiába magasabb a kamat az egyik országban, az árfolyamgyengülés várhatóan kiegyenlíti a hozamokat.

A magas kamatozású devizák lassú felértékelődési periódusokon mennek keresztül, amiket hirtelen árfolyamzuhanások szakítanak meg. A devizapiaci üzletkötők úgy fogalmazzak, hogy „a magas kamatozású devizák a lépcsőn mennek fel, és lifttel le”.

¹⁴ Schepp Zoltán – Pitz Mónika: Lakossági devizahitelezés Magyarországon: problémafelmérés és a frankhitelek banki árazásának empirikus vizsgálata - Közgazdasági és Regionális Tudományok Intézete Pécsi Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Kar – Műhelytanulmányok 2012/3

¹⁵ Kisgergely Kornél: A carry trade – MNB Szemle – 2010. június

A spekulánsok a saját vásárlásaikkal nyomják erősebb szintekre a magas kamatozású deviza árfolyamát, azaz a Carry Trade egyfajta árfolyambuborékot okoz. Ez a buborék egy előre nem látható időpontban kidurran, és ez okozza a hirtelen gyengüléseket.

A Parlament létrehozott egy devizahiteles albizottságot, mely 2011 októbere és decembere között dolgozott. Meghallgattak több hivatalban lévő illetve korábbi MNB elnököt, pénzügyminisztert, PSZÁF elnököt. A meghallgatottak közül egyedül Szász Károly, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének elnöke beszélt¹⁶ a kamatparitásról. Elmondta, hogy a devizahiteleket nem lehet biztosítani az árfolyamkockázat ellen, mert ekkor ugyanolyan drága lesz, mint a forint hitel (egyre szélesebb körben ismert, hogy a Budapesti Értéktőzsde 2004-ben ugyanerre a következtetésre jutott). Megállapítja még Szász Károly, hogy az árfolyamváltozás és a kamatparitás összefügg.

Kétféle termékről beszélünk.

Az egyik termék, amikor viszonylag stabil a havi törlesztőrészlet, tehát van egyfajta biztonság, amit megvásárolunk, de ennek van egy magasabb ára. Egy magasabb folyó költséget kell érte fizetni, ez a forint hitel. A forint hitelnél az ügyfél egy nagyobb stabilitást, egy nagyobb biztonságot kapott, ennek van egy magasabb ára.

Most ennek analógiájára azt lehet mondani, a devizahitel egy nagyobb kockázat, ahol tehát a havi fizetési részletek jobban tudnak változni, konkrétan az árfolyam miatt, de ez a magasabb kockázat egy alacsonyabb költséget jelent.

Ez tehát két különböző termék.

A kettőből nem lehet egyet csinálni, illetve ha egyet akarok csinálni, akkor annak van egy ára, és az a biztosítás, amely a havi törlesztőrészleteket kiegyenlíti az árfolyamkockázatot úgy mond csökkenti, az pontosan annyiba fog kerülni, mint amekkora a kamatkülönbség a két deviza között.

Tehát elvben és hosszabb távon azt kell mondjuk, hogy az árfolyamkülönbségek a kamatparitásokkal egyeznek meg.

Következésképpen, hogyha ezt biztosítani akarjuk, akkor megszűnik az egyik előnye a másikkal szemben, amely persze előny, csak persze egy bizonyos tényező vonatkozásában előny, mert ami előnynek látszik, annak van egy oka, egy nagyobb kockázat, egy nagyobb bizonytalanság.

Tehát ezért ezt nem is lehet, nem is szabadna biztosítani.

¹⁶ Jegyzőkönyv - az Országgyűlés Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottsága 2002-2010 közötti lakossági deviza eladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló albizottsága
2011. november 15. – 22. oldal

Határidős árfolyam a kamatparitás elméletéből levezetett képlettel számolható ki. A képlet roppant egyszerű. Szerepel benne a napi (prompt) árfolyam és a két devizára jellemző kamat, valamint az időtartam. Minél hosszabb időre számoljuk az árfolyamot, annál jobban gyengül (a magasabb kamatozású) deviza. Az a deviza fog erősödni, amelyiknek alacsonyabb a kamat szintje.

Az MNB Pénzügyi Szótára, és a Bankszövetség Fogalomtára nem ismerteti a határidős árfolyamot. Az MNB Monetáris Politikai Fogalomtára is csak utal rá:

Határidős ügylet (forward transaction)

Olyan adásvételi ügylet, amelynek során az adásvétel tárgya egy rögzített jövőbeli időpontban, előre megállapított áron cserél gazdát.

Az „előre megállapított ár” a határidős (forward árfolyam).

A határidős árfolyam képlete szerepel a bankok ismertetőiben. Így néz ki például az Erste Banknál¹⁷.

Határidős ügyletek Általános Terméktájékoztató

5. A határidős árfolyam elméleti értékének meghatározása

A határidős árfolyam elméleti értékét három tényező befolyásolja: az azonnali spot árfolyam, a határidős ügylet futamideje valamint a kockázatmentes hozam (devizapár esetén a két deviza kockázatmentes hozama).

b) Devizák esetén

$$F = S_0 \times \frac{(1 + r_1)^t}{(1 + r_2)^t}$$

ahol,

F - a Határidős árfolyam.

S_0 - az Ügyletkötéskor érvényes Spot azonnali árfolyam. Például egy EUR/HUF devizapár esetén HUF az Alternatív deviza, az EUR pedig a Bázis deviza.

r_1 - az Alternatív deviza kamatlába az adott futamidőre. Devizapár vétele, az Alternatív deviza eladását jelenti és ebben az esetben az Alternatív deviza hitelkamatával kell kalkulálni, ellenkező esetben pedig a betéti kamattal.

r_2 - a Bázis deviza kamatlába az adott futamidőre. Devizapár vétele, a Bázis deviza vételét jelenti és ebben az esetben a Bázis deviza betéti kamatával kell kalkulálni, ellenkező esetben pedig a hitelkamatával.

t - a határidős ügylet futamideje.

Az OTP részletesen ismerteti¹⁸ a határidős deviza ügylet lépéseit...

1. HATÁRIDŐS DEVIZA ADÁSVÉTEL

1.1. Határidős Deviza Adásvétel alatt az a jogügylet értendő, amely alapján az egyik fél adott mennyiségű devizát a másik félre átruház, egy másik devizában vagy forintban az ügyletkötéskor rögzített árfolyam alkalmazásával meghatározott pénzösszeg ellenében, az ügyletkötéskor meghatározott jövőbeli Elszámolási napon, amely az ügyletkötést követő második banki munkanapon túli nap.

... a képletet szavakkal írja le¹⁹...

Határidős deviza ügyletnek az üzletkötés pillanatában meghatározott áron, jövőbeli időpontban és összegen történő deviza adás-vételt nevezzük.

¹⁷ Erste Határidős ügyletek Általános Terméktájékoztató -

http://erstebroker.hu/static/befrt/download/Hataridos_Ugylet_altalanos_ugyfeltajekoztato_160517.pdf

¹⁸ Az OTP Bank Nyrt. Regionális Treasury Igazgatóságának Értékesítési Üzletszabályzata -

https://www.otpbank.hu/static/portal/sw/file/Treasury_USZ_20180102.pdf

¹⁹ OTP Devizakockázat - <https://www.otpbank.hu/portal/hu/Treasury/Kockazatkzeles/DevizaKockazat>

A határidős árat a spot árfolyamból és az üzletkötésben szereplő devizák kamatainak különbségéből számítjuk. FX forward szolgáltatásunk ügyfeleink számára elérhető az OTP Treasury által jegyzett devizapárban. Amennyiben az Ön vállalatának egyéb egzotikus devizákban keletkezik kitétsége, nemzetközi bankkapcsolataink révén pénzügyi elszámolással a világ számos devizapárjában köthet velünk határidős deviza ügyletet.

...az OTP tájékoztatója több példát is bemutat²⁰.

2 kiindulási helyzet – 1 ügylet

- Az ügyfélnek 6 hónap múlva 500 ezer euróval kell rendelkeznie, azonban a gazdasági tevékenysége során forint bevételei keletkeznek. Az árfolyam ingadozásból fakadó kockázat kiküszöbölése érdekében előre szeretné rögzíteni a beszerzési árat.
- Az ügyfél véleménye szerint az EUR/HUF árfolyam emelkedni fog az elkövetkező félévben.

Az ügyfél mindkét esetben eurót vásárol 6 hónapos határidőre.

ÜGYLET PARAMÉTEREI	
Futamidő	6 hónap
Devizapár	EUR/HUF
Mennyiség	EUR 500 000
Spot árfolyam EUR/HUF	323,40 (Reuters: EURHUF=D3)
Féléves határidős árfolyam EUR/HUF	324,25

A Raiffeisen Bank szintén szöveges leírást²¹ ad a határidős ügyletről.

Határidős Ügylet (Forward)

Termékleírás

A határidős ügylet az árfolyamkockázat kiküszöbölésének legegyszerűbb módja, mely által Ügyfeleink fixálhatják egy adott deviza jövőbeni árfolyamát.

Egy határidős ügylet esetén az üzletkötés pillanatában rögzítjük az ügyletkötés összegét, az árfolyamot, a lejáratot, de a pénzügyi teljesítésre csak a lejárat napján (T+2 napon túl) kerül sor. Határidős ügyletet a Bank minimum 50.000,- EUR, vagy vele egyenértékű más deviza esetén tud kötni.

A határidős árfolyam és az aktuális spot (T+2 napos) árfolyam között, a megfelelő futamidőre vonatkozó kamatlábak különbsége teremti meg a kapcsolatot.

Példa

Tegyük fel, hogy külföldi partnereik 3 hónap múlva 50.000,- EUR-t fizetnek Önöknek. Tartanak egy esetleges forinterősödéstől, és szeretnék kiküszöbölni az ügyletből eredő árfolyamkockázatot, ezért egy határidős ügylet keretében szeretnék eladni a jövőben befolyó 50.000,- EUR-t.

A Treasury jegyez Önöknek egy határidős árfolyamot, mely a következőképpen alakul:

Határidős árfolyam = Aktuális spot árfolyam + futamidőre vonatkozó kamatkülönbözet

Határidős árfolyam = 260,00+2,70 =262,70

Tehát Önök 262,70-es árfolyamon 3 hónapos határidőre 50.000,- EUR-t eladnak Bankunknak.

²⁰ Tájékoztató az OTP Bank Nyrt. Regionális Treasury Igazgatóságánál elérhető határidős deviza adásvételi ügyletekről -

https://www.otpbank.hu/static/portal/sw/file/MIFID_Treasury_H_kieg_HataridosDevizaAdasveteliUgylet_20181218.pdf

²¹ Raiffeissen – Devizaügyletek -

<https://www.raiffeisen.hu/documents/global/raiportal/pdf/tre/devizaugyletek.pdf>

3 hónap múlva a piaci árfolyamtól függetlenül az 50.000,- EUR HUF-ra váltása ezen, az előre meghatározott 262,70-es árfolyamon történik meg.

A határidős árfolyam képlete szerepel MNB tanulmányban²².

A lejáratú árfolyam – a fedezett kamatparitás elve alapján – az alábbi módon számítható ki.

$$F_{HUF/EUR} = S_{HUF/EUR} \cdot \frac{1 + r_{HUF} \cdot \frac{t}{360}}{1 + r_{EUR} \cdot \frac{t}{360}}$$

ahol r_{HUF} a fedezetlen forintkamatláb, r_{EUR} a fedezetlen eurokamatláb éves mértékét, míg t ($t = T_1 - T_0$) a napokban mért futamidőt jelöli.

Példaként tegyük fel, hogy az induló árfolyam 264,78 forint/euro, az eurokamat 2,5 százalék, a forintkamat 9,5 százalék és az ügylet futamideje egy hónap. Ebben az esetben:

$$F_{HUF/EUR} = 264,78 \cdot \frac{1 + 0,095 \cdot \frac{30}{360}}{1 + 0,025 \cdot \frac{30}{360}} = 266,32$$

A képlet több egyetemi, főiskolai jegyzetben megtalálható. Például a győri egyetemen Dr. Farkas Péter összegyűjtötte²³ a pénzügy területén használt legfontosabb képleteket, és számpéldával ismerteti ezeket:

2011.04.04.-én az HUF/EUR árfolyam 266,55.

Mekkora a 3 hónapos határidős árfolyam, ha a forint kamatláb erre az időszakra vonatkozóan 5,95%, az euró esetében pedig 1,25%?

(a számítás eredménye a képlettel 269,67 HUF/EUR)

Ezt azt jelenti tehát, hogy a három hónapos forward árfolyam 269,67 HUF/EUR. Ezt az árfolyamot akkor használjuk, ha ma egyezünk meg abban, hogy három hónap múlva (90 nap), eladunk/vásárolunk eurót forint ellenében.

Összefüggésként megjegyezhetjük tehát, hogy ha a jegyzett deviza magasabb kamatozású, mint a bázisdeviza, akkor a határidőre jegyzett deviza folyamatosan gyengül a bázisdevizához képest. Minél hosszabb időre kalkulálunk, annál nagyobb a gyengülés mértéke.

Ha a futamidő 120 nap, akkor a határidős árfolyam 270,71 HUF/EUR.

Ha a CHF kamatozása alacsonyabb, mint az EUR kamatozása, akkor a svájci frank határidőre erősödni fog az euróval szemben.

²² Mák István–Páles Judit: Az FX-swap piac szerepe a hazai pénzügyi rendszerben – MNB-szemle 2009. május - <https://www.mnb.hu/letoltes/mak-pales.pdf>

²³ Dr. Farkas Péter: Pénzpiaci számítások

Széchenyi István Egyetem, Győr – 2011 – TAMOP 4.2.5 Pályázat könyvei – tankonyvtar.hu
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0060_Penzpiaci_szamitasok/adatok.html
 92-93.. oldal – 10.2 Forward árfolyamok

Tényleges árfolyam

Az MNB pénzügyi szótárában csupán egy árfolyam meghatározás szerepel:

MNB-árfolyam: Az MNB által Magyarországon hivatalosan meghirdetett, naponta egyszer jegyzett árfolyam, amely a forint más külföldi fizetőeszközökhöz viszonyított értékét mutatja meg.

A Bankszövetség fogalomtára általánosságban ismerteti az árfolyamot:

Árfolyam: Pénznemek közötti átváltásra szolgáló mérték (egység)/arány, amely többféle lehet (pl. referencia árfolyam, pénztári, deviza, vételi, eladási, számlakonverziós, stb.). A bank az általa alkalmazott árfolyamot attól függően állapítja meg, hogy milyen fizetési művelethez alkalmazza (pl. bankszámlák közötti átvezetések, bankkártyával végzett tranzakciók, készpénzfelvétel, stb.).

A győri egyetem már ismertetett könyve alapfogalmakat ír le:

1.1.1. Alapfogalmak

4.1 definíció: Valutának nevezik egy ország törvényes fizetőeszközét, ha nemzetközi forgalomba kerül.

Az árfolyam, egészen pontosan a nominális árfolyam valamely pénzügyi eszköz pénzben kifejezett ár.

4.2 definíció: A valutaárfolyam valamely valuta egy másik valutában kifejezett ára.

A nominális árfolyam tehát bilaterális (két országra vonatkozó) árfolyam.

A valutaárfolyamot kétféle formában lehet felírni: vagy a külföldi valuta egységéhez viszonyítjuk a hazai valutát – ekkor közvetlen árfolyamjegyzésről beszélünk (Pl. 1 \$ = 150 Ft) vagy a hazai valuta egységéhez viszonyítjuk a külföldi valutát (Pl. 1 Ft = 1/150\$)

Az utóbbit közvetett árfolyamjegyzésnek nevezzük. Az országok többsége a közvetlen árfolyamjegyzést alkalmazza.

4.3 definíció: Devizának a valutára szóló követelést nevezzük

A valuta árfolyamát az azonnali (prompt) devizaárfolyammal érdemes összehasonlítani.

A két árfolyam elsősorban a kockázat és a költségek különbsége miatt tér el egymástól. A valutaárfolyam valamivel magasabb, mint a devizaárfolyam, mert a valuták őrzése és szállítása költségekkel jár.

A valutaárfolyamot a bankok háromféle formában jegyzik: vételi-, eladási- és középárfolyamként.

4.4 definíció: A központi bank által közzétett vételi és eladási árfolyamok az adott ország hivatalos árfolyamát jelentik.

A készpénz (más néven: prompt- vagy spot-) árfolyam olyan valuta vagy deviza adásvételére vonatkozik, amikor az ügyfelek 2 napon belül lebonyolítják a tranzakciót és rendelkeznek a valutával vagy devizával.

A határidős (vagy termin-) árfolyam azokra az ügyletekre érvényes, amelyek megkötése és teljesítése egymástól időben elválik (2 napnál több, de legfeljebb egy év telik el közöttük). A határidős árfolyam a teljesítés időpontjára vonatkozik.

4.7 definíció: A ma megkötött, de a jövőben egy meghatározott időpontban (vagy időpontig) teljesítendő ügyletekre ma érvényes árfolyam a határidős árfolyam.

A határidős ügylet esetén az árfolyamot két prompt árfolyam határozza meg: a kötés idején érvényes és a teljesítés időpontjára várható árfolyam. A határidős árfolyamot a belföldi és a külföldi kamatláb, valamint a jövőre vonatkozó várakozások határozzák meg. A kamatparitás elmélete a határidős árfolyamok, a készpénzes árfolyamok valamint a kamatláb eltéréseit kapcsolja össze egymással.

A tényleges árfolyamokat több helyen is megtaláljuk nap, mint nap. Akik devizával ügyletelnek-kereskednek, akik devizára spekulálnak, több helyen is megtalálják, hogy percről-percre hogyan alakul például a CHF árfolyama.

A hazai Portfólió honlapján:

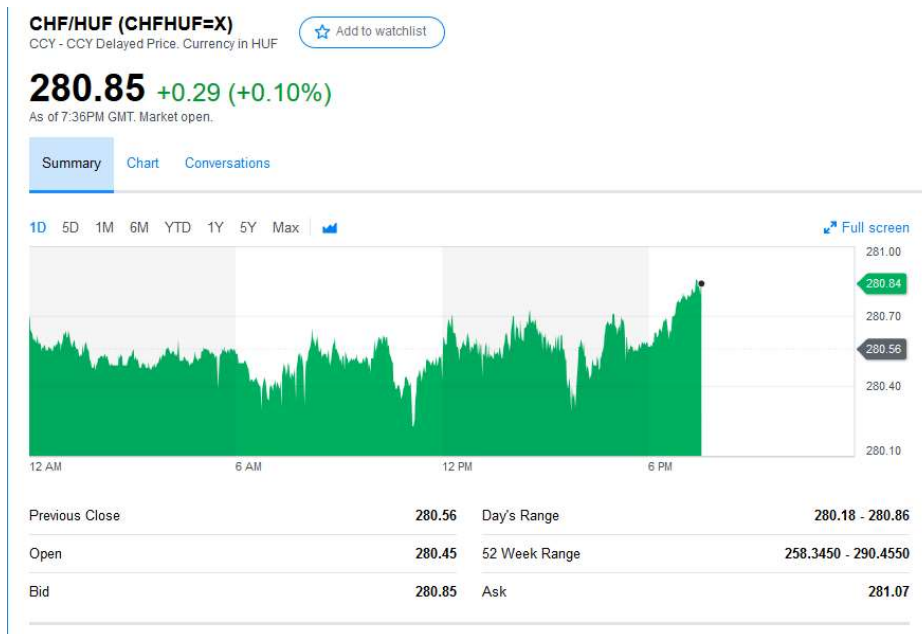
<https://www.portfolio.hu/arfolyam-panel/FX-CHFHUF=X/frank-arfolyam.html>

Akár egy lengyel honlapon:

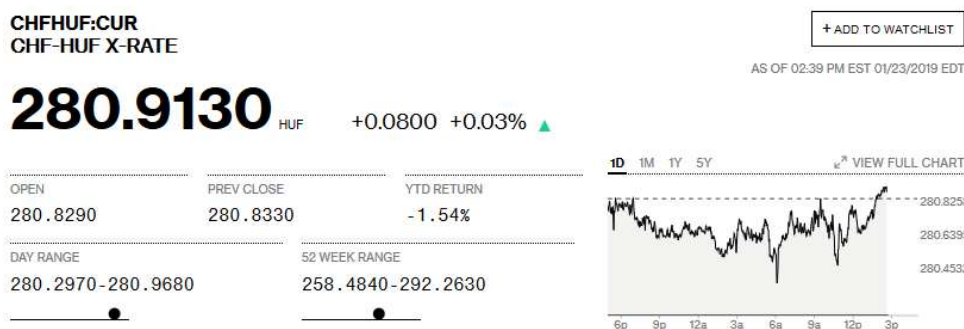
<https://stooq.com/q/?s=chfhuf>

A CHF árfolyamunk megtalálható a legnagyobb gazdasági oldalak, pl. a Yahoo honlapján is:

<https://finance.yahoo.com/quote/CHF/HUF%3DX?p=CHF/HUF%3DX>

Természetesen a Bloomberg honlapján is:

Az Erste Bank naponta kétszer adja meg a deviza árfolyamait (az ügyfelek különböző megbízásait ezekkel az árfolyamokkal teljesíti a bank):

ERSTE Bank

VALUTA ÁRFOLYAM: Fióki valutaváltásnál használt árfolyam. Az az árfolyam, amelyen a Bank valutát ad el vagy vesz forint ellenében. Készpénzre vonatkozik.

SZÁMLAKONVERZIÓS ÁRFOLYAM: Jellemzően számlák közötti, kártyás tranzakciók esetére alkalmazott árfolyamtípus. Hiteltörlesztésnél és devizaváltásnál használt árfolyam. Számlapénzre vonatkozik.

KERESKEDELMI ÁRFOLYAM 11 ÓRA (DV1, DE1, DK1): Kereskedelmi árfolyam, melyet a Bank 11:00 és 12:00 óra között jegyez, és amin a Számlatulajdonosnak devizát ad el vagy vesz HUF ellenében. Az egyes megbízástípusoknál alkalmazott árfolyamtípusokról, kérjük, tájékozódjon a Hirdetményből.

KERESKEDELMI ÁRFOLYAM 16 ÓRA (DV2, DE2, DK2): Kereskedelmi árfolyam, melyet a Bank 16:00 és 17:00 óra között jegyez, és amin a Számlatulajdonosnak devizát ad el vagy vesz HUF ellenében. Az egyes megbízástípusoknál alkalmazott árfolyamtípusokról, kérjük, tájékozódjon a Hirdetményből.

MNB ÁRFOLYAM: A Magyar Nemzeti Bank által jegyzett árfolyam

Napi árfolyamok

Típus: Valuta

Dátum: Összes árfolyam

Az értékeket HUF

Devizanem	Egység	Vétel	Eladás	Közép
USD	1,0	270,05	289,63	279,84
EUR	1,0	307,07	329,35	318,21
CHF	1,0	270,73	290,37	280,55

Miről? EUR

Átváltási árfolyam: 307,07HUF

Mire? HUF

Átvált

Az OTP egy nap három alkalommal teszi közzé a saját árfolyamait:

DÁTUM:		NAPON BELÜLI ÁRFOLYAM						
2019.01.23		05:46 (1)						
		16:59 (3)						
		12:59 (2)						
		05:46 (1)						
DEVIZA	EGYSÉG	KÖZÉP	VALUTA VÉTELI	VALUTA ELADÁSI	CSEKK VÉTELI	CSEKK ELADÁSI	DEVIZA VÉTELI	DEVIZA ELADÁSI
EUR Euro	1	318,19	309,28	327,10	312,24	324,14	315,01	321,37
USD Amerikai dollár	1	279,92	272,09	287,76	274,69	285,16	277,12	282,72
GBP Angol font	1	362,54	352,38	372,69	355,76	369,31	358,91	366,16
AUD Ausztrál dollár	1	199,81	193,22	206,40	195,41	204,21	197,81	201,81
BGN Bolgár leva	1	162,69	154,07	171,31			161,06	164,32
CAD Kanadai dollár	1	210,04	203,10	216,97	205,41	214,66	207,93	212,14
CHF Svájci frank	1	280,66	271,40	289,92	274,48	286,83	277,85	283,46

<https://www.otpbank.hu/portal/hu/Arfolyamok/OTP>

A Magyar Nemzeti Bank a hazai kereskedelmi bankok és a nemzetközi devizapiacok árfolyam adataiból naponta egyszer számolja ki²⁴ a hivatalos MNB árfolyamokat:

A Magyar Nemzeti Bank a hivatalos devizaárfolyamokat hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken - kivéve, ha ezek nem munkanapok - állapítja meg. Az árfolyamokat a következő árfolyamok közzétételéig kell érvényesnek tekinteni. A megjelölt napokon délelőtt 11 órakor kerül sor az árfolyamok megállapítására. A tíz legaktívabb devizapiaci tevékenységet folytató belföldi hitelintézet által közölt EUR/HUF árfolyamadatokról a legmagasabb és legalacsonyabb 2-2 érték elhagyásával számított súlyozatlan számtani átlag képezi az aznapi EUR/HUF hivatalos devizaárfolyamot. Az MNB a beadott jegyzéseket megütheti, illetve az aktuális piaci viszonyoktól lényegesen eltérő bankokat az eljárásból kizárhatja. Az USD/HUF hivatalos devizaárfolyam meghatározása az EUR/HUF és az EUR/USD keresztárfolyam alapján történik. A további devizák árfolyamait a számított USD/HUF és a nemzetközi devizapiacra kialakult 11 órakor fixált keresztárfolyamok alapján állapítja meg.

²⁴ A hivatalos devizaárfolyamok megállapítása és publikálása - <https://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/arfolyamok-lekerdezese/a-hivatalos-devizaarfolyamok-megallapitasa-es-publikalasa>

AZ MNB LEGFRISSEBB HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMAI

A Magyar Nemzeti Bank valutaváltási tevékenységet nem végez!

2019. január 23.			
Pénznem	Devizanév	Egység	Forintban kifejezett érték
CHF	svájci frank	1	280,61
EUR	euro	1	318,11
USD	USA dollár	1	280,10

<https://mnb.hu/arfolyamok>

Minden nap ismert a napi deviza árfolyam és minden nap (az aznap rendelkezésre álló adatokból) számolható előre határidős árfolyam (a kamatparitás elvéből adódóan). Ezen kívül más gazdasági törvényszerűségek alapján is lehet elemzéseket folytatni arról, hogy a korábban várthoz képest milyen helyzetben van a forint. Minden nap meg lehet vizsgálni tehát azt, hogy egy korábban, akár évekkel korábbi kiinduló állapothoz képest milyen állapotban van a forint. Ezeket az árfolyam értékeléseket az MNB is és a KSH is vizsgálja.

Az MNB Pénzügyi Szótára, a Bankszövetség Fogalomtára nem ismerteti a deviza árfolyam értékelését, esetleges felértékeltségét. Az MNB Monetáris Politikai Fogalomtára is csak utal mindezekre:

Felértékelődés (appreciation)

A hazai fizetőeszköz felértékelődése (vagy más szóval az árfolyam erősödése) akkor következik be, ha az iránta megnyilvánuló kereslet megnő, vagy csökken annak kínálata. Ekkor egy egységnyi külföldi valutáért kevesebb hazai valutát kell fizetni (illetve fordítva: egy egységnyi hazai valutáért több külföldi valutát kell fizetni).

Leértékelődés (depreciation)

A hazai fizetőeszköz leértékelődése (vagy más szóval az árfolyam gyengülése) akkor következik be, ha csökken az iránta megnyilvánuló kereslet, vagy megnő annak kínálata. Ekkor egy egységnyi külföldi valutáért több hazai valutát kell fizetni (illetve fordítva: egy egységnyi hazai valutáért kevesebb külföldi valutát kell fizetni).

Reálárfolyam (real exchange rate)

Két ország közötti reálárfolyam összefoglaló mutatója az egyik országból származó javak és szolgáltatások másik országból származókhoz viszonyított arányának, azaz ugyanazon valutában számított külföldi és belföldi árszínvonal aránya. A gazdasági versenyképesség mutatója, amely a külföldi javak hazai javakban kifejezett értékét adja meg. A kevésbé fejlett országokra egynél nagyobb, míg a versenyképesebbekre egynél alacsonyabb értékű reálárfolyam jellemző. A reálárfolyam felértékelődése a monetáris kondíciók szigorodását, a versenyképesség romlását, az aggregált kereslet és az infláció csökkenését vonja maga után, míg a leértékelődés a monetáris kondíciók lazítását jelenti, általában versenyképesség-javító, de árszínvonal-emelő hatású. A monetáris politika csak rövid távon képes hatni a reálárfolyam alakulására.

Nominális árfolyam (nominal exchange rate)

Egy valuta egy másik valutában kifejezett árát nominális árfolyamnak nevezzük.

Megmutatja, hogy hány egység (hazai) valutáért lehet vásárolni egy egység (külföldi) valutát (pl. 290 forint/euro azt jelenti, hogy 290 forintért lehet vásárolni 1 eurót). Ha a nominális árfolyam emelkedik, akkor a hazai valuta gyengüléséről, míg ha csökken, akkor a hazai valuta erősödéséről beszélünk.

Nominál effektív árfolyam (nominal effective exchange rate)

Az adott deviza egy valutakosárral szemben vett (általában külkereskedelmi részesedéssel) súlyozott átlagos árfolyama.

A Bankszövetség a 2006 januári tájékoztatójában az MNB ábráira hivatkozik. 2015-ben az alábbi levelezést²⁵ folytattam a Magyar Nemzeti Bankkal (következik az MNB válasza és utána a kérdésem):

²⁵ A Hiteles Mozgalom honlapján: <http://www.hitelesmozgalom.eoldal.hu/cikkek/kerdeseink-es-a-kapott-valaszok/mnb-valasz--regota-nezik-a-forint-ertekeltseget.html>

PÉNZÜGYI FOGYASZTÓVÉDELMI KÖZPONT

Hiteles Mozgalom
Szabó József részére

hitelesmozgalom@gmail.com

Ügyintéző:

Telefon:

E-mail:

Iktatószám:

Budapest

dr. Jánvári Erika

06/40 203-776

ugyfelszolgalat@mnbb.hu

7083-3/2015

2015. január 26.

Tárgy: ügyfélbeadványra adott válasz

Tisztelt Ügyfelünk!

A Magyar Nemzeti Bankhoz (székhelye: 1054 Budapest, Szabadság tér 8–9., továbbiakban: MNB) 2015. január 12. napján megküldött megkeresésével kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatjuk:

A forint nomináleffektív és reáleffektív árfolyamindexei idősorosan megtalálhatók az MNB honlapján:

<http://www.mnb.hu/Statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok>

VII. ÁRFOLYAM táblázatai között (4. Excel táblázat, ahol NEER – Nominal Effective Exchange Rate, REER – Real Effective Exchange Rate, CPI – fogyasztási árindex, PPI – termelési árindex).

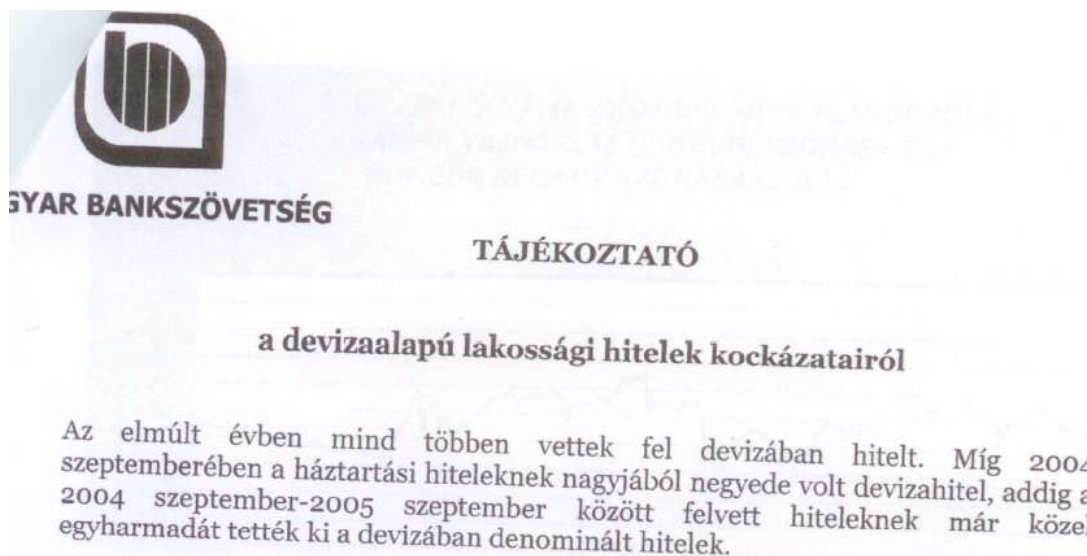
Tisztelettel:

MAGYAR NEMZETI BANK

Szabó József
Igazgató

Tisztelt Magyar Nemzeti Bank!

A Magyar Bankszövetség 2006 január 26.-án adta ki a tájékoztatóját a devizaalapú lakossági hitelek kockázatairól.

Mindez azt jelenti: a hosszabb lejáratú hitelt felvenni szándékozók nyugodtan választhatják a pénzintézetek által kínált devizaalapú hitelkonstrukciókat is; a hitel futamideje alatt a hitel törlesztési terhét **jelentősen** és **tartósan** megnövelő árfolyammozgás valószínűleg nem lesz.

Budapest, 2006. január 26.

A tájékoztató két ábrát tartalmaz a forint felülértékeltségéről, melynél az ábrák forrásaként az MNB-t tüntetik fel.

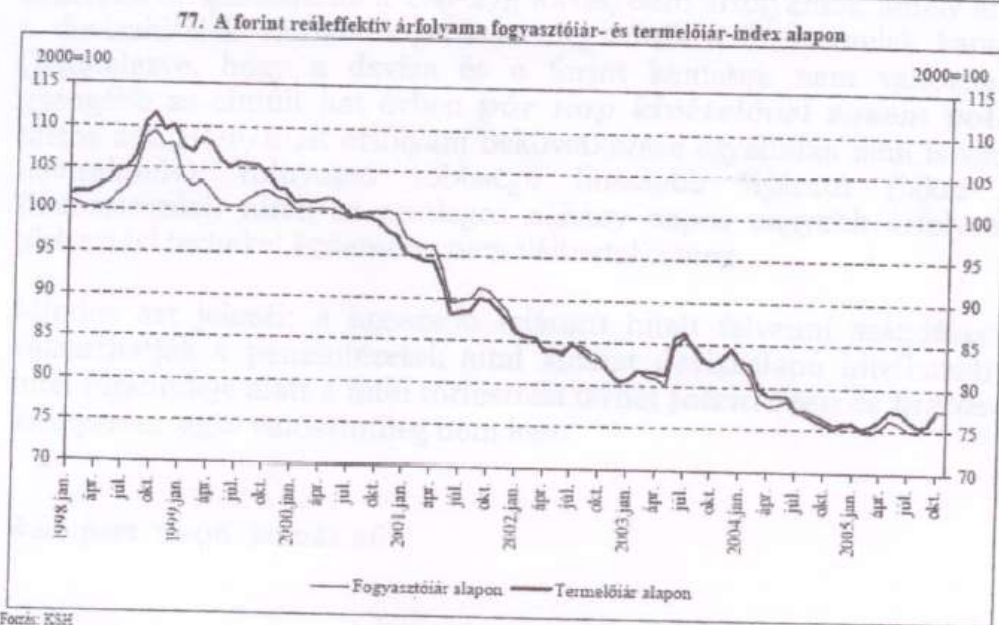
Ha a 2000. évi átlagot 100-nak tekintjük, akkor - akár a fogyasztói árak, akár az ipari termelői árak alapján számított - HUF/EUR reál effektív árfolyamindex 2005. októberig nagyjából 22%-kal erősödött. Másképp ez azt jelenti, hogy a forint árfolyama 22%-kal kevésbé gyengült, mint ha az a hazai és az EU-s infláció különbözetének megfelelően változott volna.

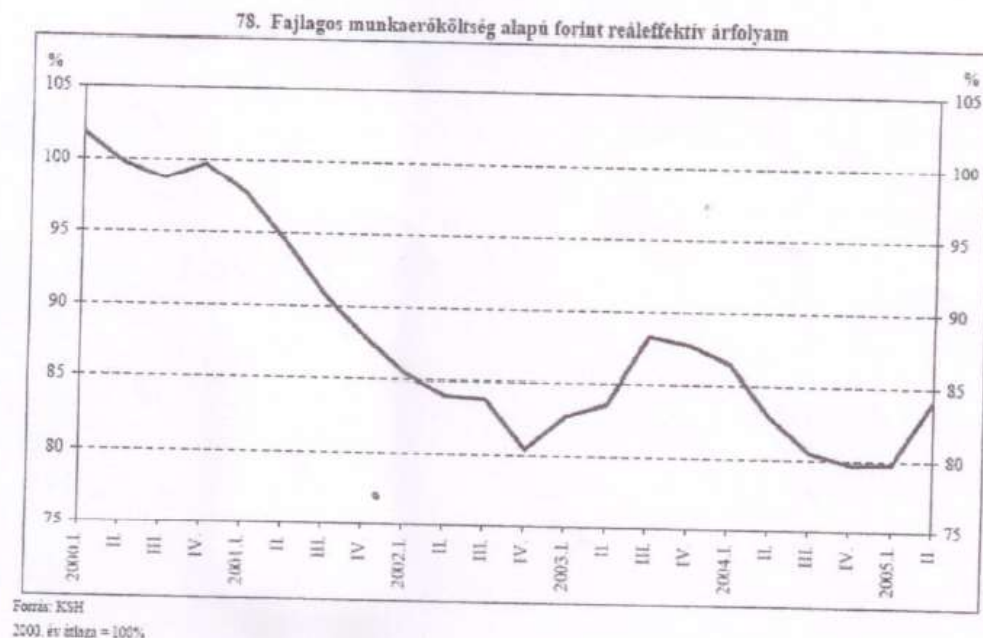
A fajlagos munkaerőköltség alapján számított HUF/EUR reál effektív árfolyamindex 2005. júniusig nagyjából 16%-kal erősödött. Másképp ez azt jelenti, hogy a forint 16%-kal kevésbé gyengült, mint ha a forintért vásárolható termelékeny munka mennyiségét vettük volna alapul, vagyis 2005. júniusában 1 euróért 16%-kal kevesebb hatékony munkát vásárolhatunk a munkapiacra, mint 2000. év átlagában.

MNB ábrák a forint reálfelértékelődéséről

Reálárfolyamok

Reálárfolyamok

Sajnos az MNB honlapján nem találok a forint reálfelértékeléséről adatokat, ábrákat.

Kérem, válaszoljanak az alábbi kérdésekre illetve küldjék el a kért anyagokat.

1. Hol található a honlapjukon adat, ábra a forint reálfelértékeléséről?
2. Vizsgálják-e jelenleg is a forint reálfelértékelését?
3. Ha már nem vizsgálják 2015-ben, akkor mikor hagyták abba a forint reálfelértékelésének a vizsgálatát?
4. Kérem küldjék el a a forint reálfelértékeléséről az ábrákat a 2002 és 2009 közti évekre.
5. Kérem küldjék el a a forint reálfelértékeléséről a számításokat a 2002 és 2009 közti évekre.

Várom válaszukat, üdvözlettel:

Szabó József
Hiteles Mozgalom ügyvezető
Arany Liliom Alapítvány

Budapest, 2015. január 12.

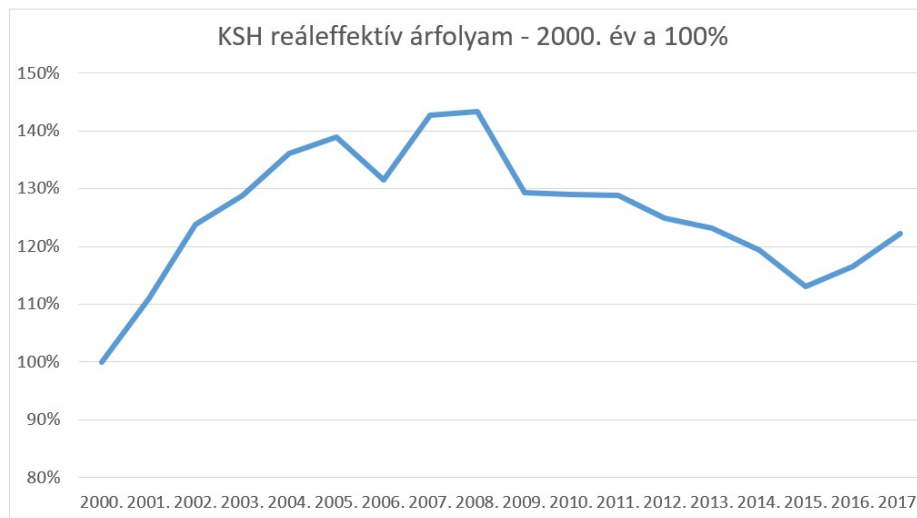
A Bankszövetség 2006 januári tájékoztatásában szereplő, a forint felértékeltséget mutató ábrák, az MNB-től származnak. Az ábrák bal alsó sarkán látható, hogy az MNB forrása a Központi Statisztikai Hivatal. A KSH honlapján jelenleg az 1994-2017 közti reálfelértékelési árfolyamok²⁶ érhetők el.

A relatív ár- és költségmutatók célja egy ország (vagy egy valutaövezet) ár- vagy költségversenyképességének kimutatása a nemzetközi piacokon jelenlevő fő versenytársaikhoz viszonyítva. Az ár- és költségversenyképességben bekövetkezett változások nemcsak az árfolyamváltozásoktól függenek, hanem a költség- és ártrendektől is. A kifejezetten a fenntartható fejlődési mutatók esetében meghatározott árversenyképességi mutatót a nominálisan kifejezett (teljes nemzetgazdaságra megadott)

²⁶ Reálfelértékelési árfolyam (1994–2017) - https://www.ksh.hu/docs/hun/eurostat_tablak/tabl/tsdec330.html

munkaerő-egységköltséggel deflálják, és egy 36 országból álló országcsoporthoz (EU-27, továbbá 9 más ipari ország: Ausztrália, Kanada, Egyesült Államok, Japán, Norvégia, Új-Zéland, Mexikó, Svájc, Törökország) viszonyítva adják meg.

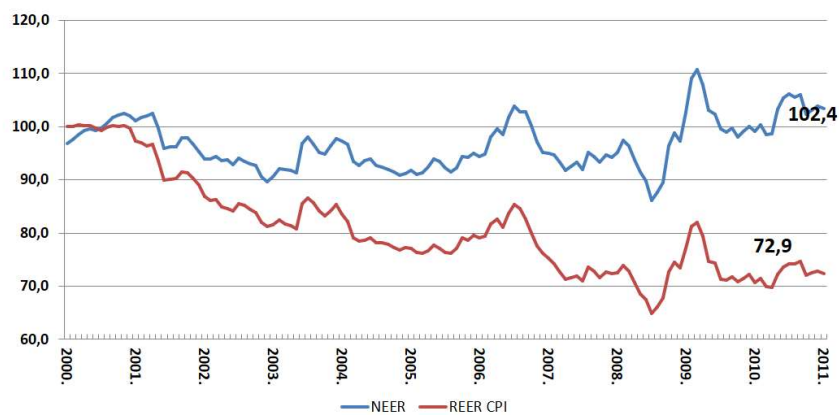
A KSH adatait átszámolhatjuk úgy, hogy a kiindulási érték a 2000-es év legyen. Eredményül az alábbi ábrát kapjuk, mely a forint felértékelődését mutatja:

A KSH honlapján elérhető Pukli Péter előadásának képei²⁷. Ezen a forint felértékelődését (az előző ábrával ellentétes módon) a 100% alatti értékek mutatják.

A forint nominál-effektív és fogyasztói ár alapú reál-effektív árfolyamindexei

(Leértékelődés 100 felett, felértékelődés 100 alatt)

Pukli Péter mindenképpen szaktekintélynek tekinthető²⁸:

1996 és 1998 között a KSH gazdaságstatisztikáért felelős elnökhelyettesévé nevezték ki, 1998 után a hivatal statisztikai főtanácsadója lett 2003 novemberéig, amikor kinevezték a KSH elnökévé. Főszerkesztője volt a KSH „Gazdaság és statisztika” című folyóiratának.

²⁷ Pukli Péter – Nemzetközi árindexek

http://www.ksh.hu/docs/bemutakozas/mta/mta_stab/dokumentumok/stab_nemzetkozi_arindexek.pps

²⁸ KSH – Pukli Péter - https://www.ksh.hu/mult_pukli_peter

Mint korábban megismertük a Dr. Pucsek József vezette nemzetközi pénzügyi modul tananyagából:

3.4. A devizaárfolyam alapvető meghatározó tényezői

A deviza egyensúlyi árfolyamának becslésére háromféle módszer létezik. Származtatható:

- a vásárlóerő-paritás elméletéből,
- a kamatparitás elméletéből és
- a fizetési mérleg oldaláról közelítve”

Pont ezen elveken alapuló vizsgálatok alapján állította a Bankszövetség 2006 januárjában, hogy a forint felülértékelt.

Nem csak elméletek születnek (pl.: kamatparitás elmélete), nem csak tömegesen használt képletek készülnek az elméletekből (pl.: határidős árfolyam képlete), hanem készülnek vizsgálati módszerek is azért, hogy megtudjuk, az elméletek mennyiben felelnek meg a bekövetkező valóságnak. A vizsgálatok azt mutatják, a határidős és az azonnali árfolyamok szorosan együtt mozognak.

A már ismertetett Krugman-Obstfeld könyben²⁹ a szerzőpár egy ábrán mutatja meg, hogy 1974 és 1998 között, vagyis 25 év alatt, miként mozgott szorosan együtt, miként változott egyszerre az amerikai dollár és az angol font azonnali (spot, prompt) és 90 napos határidős (termin) árfolyama:

A 13.1. táblázat a legkeresettebb valuták határidős árfolyamait mutatja.

Bár a határidős és azonnali árfolyamok nem szükségképpen egyenlők, szorosan együtt mozognak, mint ahogy az a 13.1. ábrán a dollár/font árfolyamra vonatkozóan látszik.

Az azonnali és határidős árfolyamok szorosan együtt mozognak.

A fedezett kamatparitás segítségével megmagyarázhatjuk az azonnali és határidős árfolyamok szoros együttmozgását, azt a minden jelentősebb valutára jellemző erős korrelációt, amit a 13.1. ábrán is láthatunk.

A várható eszközhozamokat befolyásoló váratlan események általában viszonylag csekély hatást gyakorolnak a rövid lejáratú (például három hónapos) devizabetétek kamatkülönbözetére.

A fedezett kamatparitás így csak akkor marad fenn, ha az azonnali és határidős árfolyamok nagyjából azonos arányban változnak.

13.1. ábra - A dollár/font azonnali és határidős árfolyama, 1974–1998

Az azonnali és határidős árfolyamok szorosan együtt mozognak.

Forrás: OECD, Main Economic Indicators. Az ábrán az azonnali és a 90 napos határidős árfolyamok hónap végi értékei szerepelnek.

Hazánkban 2007 nyarán Darvas Zsolt és Schepp Zoltán végzett ilyen azonnali-határidős árfolyam összehasonlítást³⁰. A német márka és az amerikai dollár árfolyamok 25 éves összevetésénél hasonló eredményt jön ki, mint a korábban ismertetett dollár-font összevetés esetében: a határidős és az azonnali árfolyamok együtt mozognak.

²⁹ Paul R. Krugman – Maurice Obstfeld: Nemzetközi gazdaságtan – Elmélet és gazdaságpolitika
Panem Kft – 2003 – ISBN 978 963 545 339 9

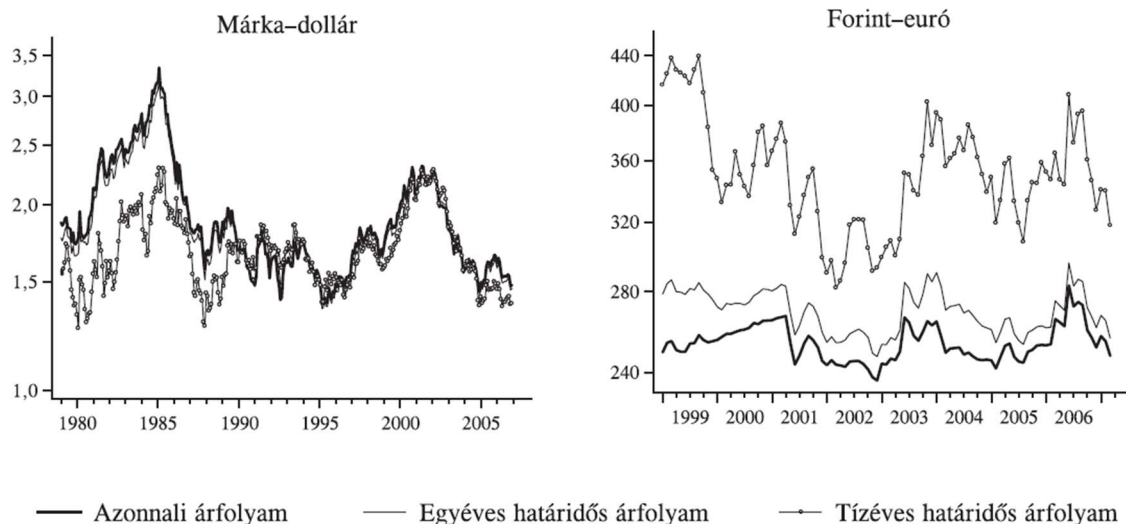
tankönyvtar.hu – TAMOP 4.2.5 - ISBN 963 545 339 6

310-311. és 331. oldal – 2.3. Azonnali és határidős (forward) árfolyamok

³⁰ Kelet-közép-európai devizaárfolyamok előrejelzése határidős árfolyamok segítségével – Közgazdasági Szemle, LIV. évf. 2007. június - <http://epa.oszk.hu/00000/00017/00138/pdf/1darvas-schepp.pdf>

A fedezett kamatparitásból kiindulva a határidős devizaárfolyamok meghatározhatók az azonnali árfolyam és az előre ismert kamatkülönbség segítségével. Mi is ezzel az – irodalomban megszokott – módszerrel számítjuk ki a határidős árfolyamot. Mintánk azonnali és 1, 3, 6 és 12 hónap, illetve 3, 5 és 10 éves lejáratú határidős árfolyamokat tartalmaz. A határidős árfolyamokat a megfelelő futamidőhöz tartozó kamatok/hozamok, valamint a (2) egyenletbe foglalt azonosság alapján számítottuk. A szükséges alapadatokat (azonnali árfolyamok, pénzpiaci kamatok és kötvényhozamok) az érintett országok jegybankjainak a honlapjáról töltöttük le.

Az azonnali, valamint egyéves és tízéves határidős árfolyamok a különböző relációkban

Jól látható, a forint – euró esetében nincs ilyen szoros együtt mozgás a vizsgált rövid időszakban. Az azonnali (tényleges) árfolyam alacsonyabb, mint a határidős árfolyam. Teljesen természetes, hogy a napi árfolyam kisebb-nagyobb mértékben, rövidebb-hosszabb időre eltérhet az előre kiszámolt árfolyamtól. Az előre kiszámolt árfolyamot nevezzük trendnek, irányvonalnak. Az ettől való eltérést pedig volatilitásnak, kilengésnek.

A már idézett 2006-os bankszövetségi anyag azt is tartalmazza, hogy az elmúlt években a forint kevésbé gyengült, mint kellett volna:

Ha a 2000. évi átlagot 100-nak tekintjük, akkor – akár a fogyasztói árak, akár az ipari termelői árak alapján számított – HUF/EUR reál effektív árfolyamindex 2005. októberig nagyjából 22%-kal erősödött.

Másképp ez azt jelenti, hogy a forint árfolyama 22%-kal kevésbé gyengült, mint ha a hazai és az EU-s infláció különbözetének megfelelően változott volna.

Két évvel később a Bankszövetség a saját kiadványában³¹ már megközelítőleg 30 %-os forint felértékelődést ír:

A forint/euró árfolyam 2000 és 2007 között 253 forintos átlag körül ingadozott, viszonylag csekély szórás mellett. (Egy-egy rövid időszakban az árfolyam nagyobb

³¹ Beszámoló a Magyar Bankszövetség 2007 évi tevékenységéről – 2008 március - http://www.bankszovetseg.hu/Public/jelentesek/eves/2007_eves_jelentes_HUN.pdf

ingadozást is mutatott.) A forint az euróhoz képest ebben az időszakban mindegyik reál effektív árfolyamindex alapján jelentősen felértékelődött (a fogyasztói inflációk különbsége alapján megközelítőleg 30%-kal).

Barabás Gyula, a Magyar Nemzeti Bank munkatársa, a Közgazdasági Szemlében jóval a magyar devizahitelezés előtt, 1996-ban vizsgálta meg³², hogy miként teljesülnek a kamatparitás elméletéből származó határidős árfolyamok. A vizsgált időszak leginkább a Bokros Lajos féle csúszó-leértékelés volt:

A kamatlábak és az árfolyamok között a kétségtelenül legismertebb s talán legfontosabb összefüggés a fedezett és fedezetlen kamatparitás néven ismert két egyenlet. Mindkét paritás az árfolyam két időpontra vonatkozó értéke és a két időpont közötti időszakra vonatkozó kamatlábak között teremt kapcsolatot.

Leggyakrabban az arbitrázsstőke fejlettségével, aktivitásával szokás indokolni, hogy a paritástól számított eltérés csupán néhány bázispontnyi. A kockázatmentes profitlehetőségek kialakulásakor az arbitrázsörök a spot és forward árfolyamokat és/vagy a kamatlábakat olyan irányban mozdítják el, hogy a kockázatmentes profitlehetőségek megszűnjenek. Ekkor olyan helyzet alakul ki, amelyben a paritástól mért eltérés nem haladja meg az arbitrázshoz szükséges tranzakciók költségét. Hagyományosan a fedezett kamatparitással kapcsolatos arbitrázshoz elengedhetetlen tranzakciók a következők:

1. az egyik valuta megvásárlása a spot piacon,
2. betételhelyezés az egyik valutában,
3. egyik valuta határidős átváltása a másik valutára,
4. hitelfelvétel a másik valutában.

Három olyan jelenségre szeretném röviden felhívni a figyelmet, amelyek racionális várakozások esetén is eltéríthetik az árfolyamot a fedezetlen kamatparitástól. Az első az ún. pesoprobléma, amikor is a piaci szereplők kis valószínűséget tulajdonítanak egy, az alapvető gazdasági változókban bekövetkező rendkívül nagy változásnak. A problémát az okozza, hogy ha a változás nem történik meg, akkor pusztán az előrejelzésekben, várakozásokban jelentkező torzításokat észlelhetjük. Tipikusan ilyen eset, amikor a gazdaságban hiperinfláció fenyeget, és így számottevő egy nagymértékű leértékelődés/leértékelés lehetősége, de ha a hiperinfláció mégsem következik be, akkor csak azt tapasztaljuk, hogy a piaci szereplők árfolyammal kapcsolatos várakozásai rendre pesszimistának bizonyultak. (Rogoff [1979].) Hasonlóan a pesoproblémához, racionális buborékok esetében is kialakulhatnak extra hozamok/veszteségek egyik vagy másik valutában denominált eszközök tartásából fakadóan. Racionális buborékok fennállásakor köztudott, hogy a jelenlegi árfolyam nem tükrözi a fundamentális változókat, az árfolyam mégsem tér vissza a fundamentálisan indokolt szintre, hiszen rövid távon sokan úgy gondolják, hogy nagy valószínűséggel a nem megalapozott eltérés tovább fog tartani, sőt fokozódni. A pesoproblémához hasonlóan kis valószínűséget tulajdonítanak annak, hogy ha hirtelen változás történik, a buborék kipukkan. Ha ez mégsem történik meg, extrahozamra lehet szert tenni, ha pedig bekövetkezik a pukkanás, akkor nagy veszteségeket könyvel el, aki nem szállt le időben a vonatról. A harmadik magyarázat a környezet változásával kapcsolatos tanuláshoz kötődik. A piaci szereplők várakozásaikat korábbi tapasztalataikra, meglevő információikra alapozva formálják. Ha a gazdasági, politikai, árfolyam- vagy valamilyen más rendszerben gyökeres változás történik, akkor a piaci résztvevőknek ki kell ismerniük, hogy hogyan működik az új rendszer, tanulniuk kell. A tanulás időszakában a tapasztalatlanság lehet a várakozásoktól eltérő tényadatok egyik alapvető magyarázata.

³² Barabás Gyula: Kamatparitás lebegő és csúszó leértékeléses árfolyamrendszerben – Közgazdasági Szemle, XLIII. évf. 1996. november

A buborékok valóságban, tisztán kétségtelenül ritkán jelentkező példája jól mutat rá arra, hogy a különböző időtávú várakozások jelentős eltérése akár tartósan és számottevő mértékben eltávolíthatja egymástól a várt és a határidős árfolyamot, s az eltérés nemcsak a kockázati prémiumot tartalmazza. A spot árfolyam és a hozamgörbe alapvetően meghatározza ugyanis a különböző időponthoz tartozó határidős árfolyamokat. A várakozások pedig nem feltétlenül „haladnak a spot árfolyam és a kamatlábkülönbség által meghatározott ösvényen. Ahhoz, hogy a különböző időpontokhoz kapcsolódó várakozások ne szakadhassanak el a határidős árfolyamtól, nem elegendő a spot árfolyam mozgása, rendkívül heves kamatlábváltozások is szükségesek lennének. Csakhogy a kamatlábakat nemcsak az árfolyamok alakítják, a hozamok nem szakadhatnak el olyan alapvető gazdasági jelenségektől, mint amilyen az infláció. Ennek eredményeképpen a spot árfolyamok hektikus mozgása csak arra elegendő, hogy a rövid távú várakozásokhoz alkalmazkodjanak, s a rövid távú határidős árfolyamok viszonylag jól tükrözzék a várakozásokat és a kockázati prémiumot.

Dolgozatomban bemutattam, hogy a fedezett kamatparitás mind lebegő, mind a magyarországi csúszó leértékeléses árfolyamrendszerben fennáll.

A devizaswap egy kettős pénzcseré (két pénzváltás) Egy azonnali pénzcseré a jelenleg érvényes árfolyamon és egy későbbi visszaváltás, az előre kiszámolt határidős árfolyamon. A devizahitelezés időszakában a bankok több ezer milliárd forint értékben kötöttek deviza swapokat – így nap mint nap számoltak határidős árfolyamokat.

Az MNB Pénzügyi Szótára, a Bankszövetség Fogalomtára nem ismerteti a devizaswap fogalmát. Az MNB Monetáris Politikai Fogalomtára viszont igen.

Swap-/csereügylet (swap transaction)

Olyan adásvételi megállapodás, amelynek értelmében a szerződő felek jövőbeli pénzáramlásokat cserélnek el előre megállapított feltételek mellett. A swapügyletek egy csoportját képezik a devizacsere-ügyletek, amely ügyletek során a felek a jelenben „elcserélnek” egy devizát valamely másik devizára, majd egy jövőbeli időpontban – előre meghatározott árfolyamon – visszacserélik azt. A swapügyletek (a határidős és opciós ügyletek mellett) a kockázatkezelés alapvető eszközei.

A 2000. évi C. törvény megfogalmazása szerint:

3. §. (8) E törvény alkalmazásában

7. swap (deviza-, tőke- és kamatcsere) ügylet: valamely pénzügyi instrumentum cseréjére vonatkozó olyan összetett megállapodás, amely általában egy azonnali és egy határidős adásvételi ügyletből, illetve több határidős ügyletből tevődik össze és általában jövőbeni pénzáramlások cseréjét vonja maga után;

8. kamat swap ügylet: valamely tőkeösszegre rögzített kamatláb alapján számított fix kamat és – bizonyos piaci kamatlábhoz, feltételhez igazított – változó kamatláb alapján számított változó kamatösszeg meghatározott időközönkénti cseréje;

3. §. (9) E törvény alkalmazásában

11. származékos ügylet: olyan árualapú vagy pénzügyi eszközre vonatkozó, kereskedési célú vagy fedezeti célú határidős, opciós vagy swap ügylet, illetve ezek további származékai, amelyek

a) teljesítése pénzben vagy más pénzügyi instrumentummal történik,

b) értéke egy meghatározott kamatláb, pénzügyi instrumentum ára, tőzsdei áru ára, devizaárfolyam, árindex, árfolyamindex, kamatindex, hitelbesorolás (bonitás) vagy hitelindex, illetve egyéb hasonló tényezők (mögöttesek) függvényében változik, feltéve, hogy egy nem pénzügyi változó esetében a változó egyik szerződő félre sem jellemző,

c) a keletkezésakor nem vagy csak csekély mértékben igényelnek nettó befektetést más, hasonlóan a piaci tényezők függvényében változó ügyletekhez (szerződésekhez) viszonyítva,

d) pénzügyi rendezésükre előre meghatározott későbbi időpontban, illetve időpontig (a jövőben) kerül sor.

Származékos ügyletnek minősül a nem pénzügyi eszköz adásvételére vonatkozó szerződés, ha annak rendezése nettó módon, pénzeszköz vagy egyéb pénzügyi eszköz átadásával történhet. E tekintetben nettó módon rendezhető szerződésnek minősülhet a tőzsdei árura vonatkozó leszállítási ügylet is.

Nem minősül származékos ügyletnek azonban az olyan nem pénzügyi eszköz adásvételére vonatkozó ügylet, amely kezdeményezésének, megkötésének és fenntartásának célja az ügylet tárgyát képező nem pénzügyi eszköznek a gazdálkodó várható vételi, eladási vagy felhasználási igényeinek megfelelő átvétele vagy átadása, és amely várhatóan az ügylet tárgyát képező nem pénzügyi eszköz átadásával (leszállításával) teljesül az ügylet zárásakor;

A 250/2000 (XII.24.) Kormány rendelet több féle deviza swapot különböztet meg.

2. § E rendelet alkalmazásában

43. devizakamat-csere ügylet (deviza kamat-swap ügylet): különböző devizákban meghatározott névleges tőkeösszegre vetítve, meghatározott mértékben történő kamatfizetésre és kamatvételtre (kamatcserére) vonatkozó megállapodás;

44. kamatcserével járó deviza-betétcsere ügylet (currency swap ügylet): különböző devizák cseréjére kötött olyan éven belüli vagy éven túli futamidejű swap ügylet, amelynek során a deviza-tőkeösszegek azonnali cseréjére és a határidős cserére alkalmazott árfolyam megegyezik, és amelyek esetében a futamidő alatt meghatározott elszámolási időpontokban a cserébe adott deviza-tőkeösszeg után előre meghatározott mértékű devizakamatot kap, a cserébe kapott deviza-tőkeösszeg után előre meghatározott mértékű devizakamatot fizet a vállalkozás;

19. kamatarbitrázs érdekében vagy meglévő deviza más devizában történő kihelyezése és kamatozása céljából kötött swap ügylet: olyan deviza cserére vonatkozó swap ügylet, amelynek célja,

a) valamely devizában felvett hitel, elfogadott betét más devizára vagy forintra való átváltása az abban történő kihelyezés érdekében és a lejáratkor megvalósuló visszacserélése – előre rögzített kötési árfolyamon – az eredeti devizában felvett hitel, elfogadott betét tőke, illetve kamat törlesztése érdekében, vagy

b) valamely meglévő deviza más devizában történő kihelyezése érdekében és a lejárat idő végén – előre rögzített kötési árfolyamon – való visszaváltása érdekében a két deviza közötti csere megvalósítása;

A már bemutatott Farkas Péter által készített Pénzpiaci számítások ismerteti³³ a devizaswapok lényegét.

A devizaswap devizacserét jelent. Angol kifejezésként előfordul az FX swap és a currency swap is, előbbi a rövidebb távú (éven belüli), utóbbit a hosszabb távú (éven túli) devizacsere ügyletekre szokás használni. A swap ügylettel egyszerre megveszünk és eladunk devizát, pl. ma megveszünk 5.000.000 EUR-t (HUF-fal fizetünk), majd 3 hónap múlva eladjuk HUF-ért cserébe. A két tranzakciót egy ügyletben rögzítjük.

Az ügyletnél a két árfolyamot rögzítik, ha pl. 256,67-266,72, akkor ez azt jelenti, hogy most veszek 5.000.000 EUR-t 256,67 HUF/EUR árfolyamon, majd 3 hónap múlva eladom 266,72 HUF/EUR árfolyamon.

Ilyenkor a két szereplő devizát cserélt, én a három időtartama alatt az euró után vagyok jogosult kamatokra, a másik szereplő pedig a forint után jogosult kamatokra.

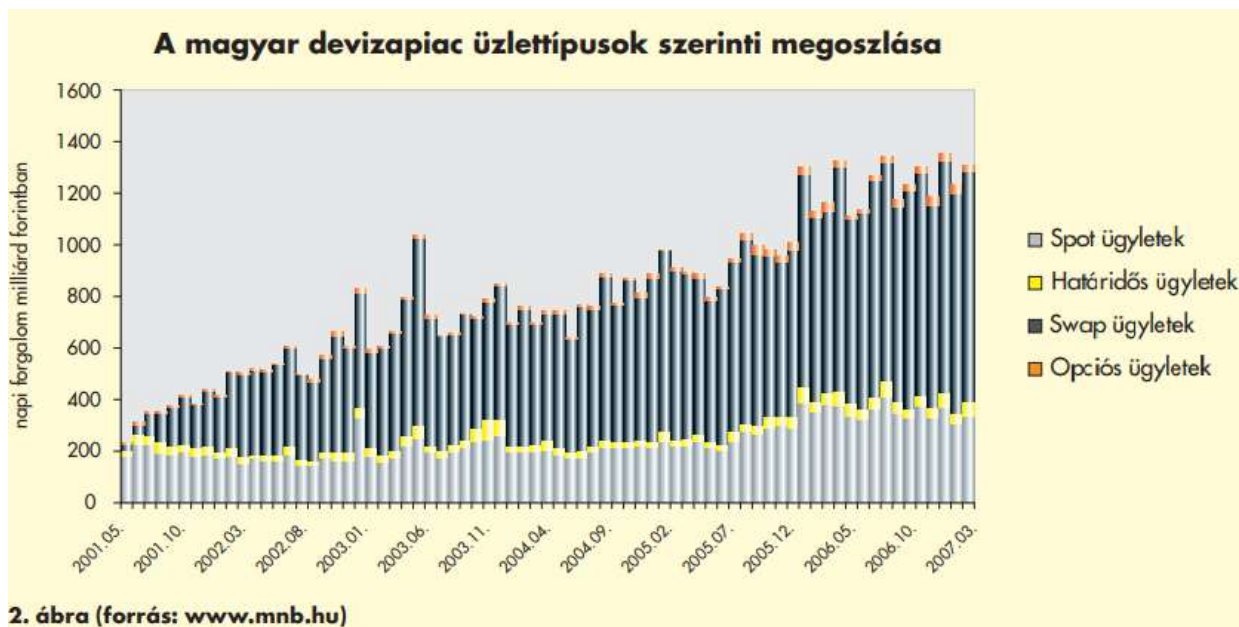
A kamatfizetésre FX (éven belüli) swap esetében jellemzően nem kerül sor, az már az árba be van építve. Currency swap esetében (éven túli futamidőnél) a kamatfizetés megtörténik.

Határidős árfolyam ügyleteket önmagában ritkábban kötnek, sokkal jellemzőbb a devizaswap ügylet. A Raiffeisen Bank egy ábrán ismerteti³⁴, hogy naponta több mint ezer milliárd forint értékben kötöttek 2006-2007 környékén swap ügyleteket. Ezeknél az üzleteknél a bankoknak minden esetben kellett határidős árfolyamot számítani.

³³ 97. oldal - https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0060_Penzpiaci_szamitasok/adatok.html

³⁴ Raiffeisen Treasury utikala -

https://www.raiffeisen.hu/documents/global/raiportal/pdf/tre/a_penzugyi_piac_es_a_raiffeisen_treasury.pdf

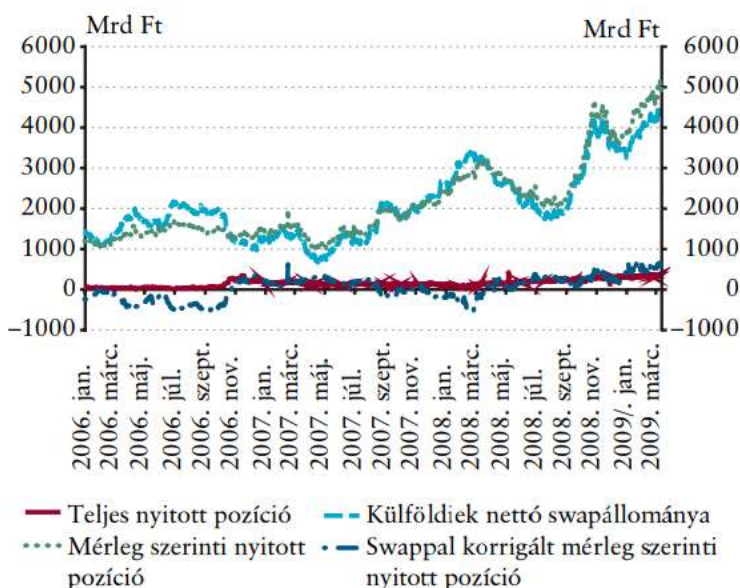
A már ismertetett „Az FX-swap piac szerepe a hazai pénzügyi rendszerben” tanulmányból megismerhető, hogy a bankok 2009-re több mint 4.000 milliárd értékben rendelkeztek devizaswap (FX-swap) állománnyal. A swap ügylet az a bankoknak kellett nap, mint nap határidős árfolyamot számolniuk.

A hazai bankok az elmúlt években a devizahitelezést nagyrészt forintforrásból finanszírozták. A külföldiekkel kötött FX-swap ügyletek keretében pedig rövid lejáratú devizahitelt vesznek fel és forinthitelt nyújtanak.

Az elmúlt években a devizahitelezés felfutásával, s a mérleg szerinti nyitott devizapozíció tágulásával párhuzamosan a hazai bankrendszer nettó swap állománya jelentős mértékben emelkedett.

2. ábra

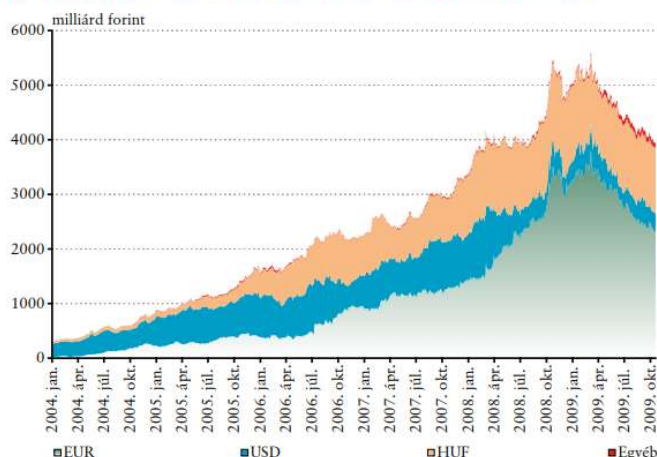
A bankrendszer mérleg szerinti és teljes nyitott devizapozíciója

A 2010-ben megjelent MNB tanulmányból³⁵ megismerhető, hogy milyen hatalmas összegben kötöttek a bankok CHF devizaswapokat.

42. ábra

A svájci frankkal szembeni nettó devizaswap-állomány alakulása devizanemenként

Forrás: MNB.

2009 elején összességében több mint 5.000 milliárd forint értékben helyeztek ki a bankok CHF (elszámolású) kölcsönöket, melyeknél nem volt CHF forrás.

A bankok javarészt EUR forrással rendelkeztek (világos kék-szürke mező), azonban nem EUR elszámolású devizahitelt, hanem (a családok számára sokkal kockázatosabb, veszélyesebb) CHF elszámolású devizahitelt adtak.

Az elmúlt években megfigyelhető volt az a gyakorlat, hogy a bankok a deviza-, illetve devizaalapú hitelezés egy részét belföldi devizában vagy más külföldi devizában denominált forrásokból finanszírozták. Az FX-swap ügyletek keretében pedig rövid lejáratú külföldi devizahitelt vesznek fel és belföldi devizában (innenről: forintban) denominált hitelt nyújtanak.

A bankok a devizahitelezésből származó mérleg szerinti pozíciójuk (vagyis a mérlegen belüli devizaeszközök és devizaforrások különbségének) egy részét FX-swap ügyletek segítségével zárják.

A hazai bankrendszer egésze a forintforrások egy részéből így a devizaswap ügyletek segítségével szintetikus devizaforrást állít elő.

A mérlegen belüli kitettséget a bankok mérlegen kívüli ügyletekkel (jellemzően FX-swap ügyletekkel) szinte teljes mértékben fedezik: a 2000/244. kormányrendelet értelmében, ha a teljes nyitott devizapozíció meghaladja a túllépések levonása előtti szavatoló tőke két százalékát, akkor az összesített nyitott pozíció nyolc százaléka után pótlólagos tőkét kell képeznie.

A devizaforrás szintetikus előállítás a hazai bankrendszer szintjén jelentős részben úgy történt, hogy a lakossági és vállalati forintbetéteket a külföldiekkel kötött, rövid futamidejű devizaswap ügyletek révén devizaforrásokra konvertálták a bankok. Felmerül a kérdés, hogy a szintetikus előállítás helyett miért nem közvetlen devizaforrás-bevonásra került sor?

A szintetikus forrásbevonás a hazai bankrendszer szempontjából összességében egy olcsóbb finanszírozási lehetőséget jelenthetett.

A hazai bankrendszer egészében a betét formájában szerzett forintlikviditás elswapolásával szintetikus előállított devizaforrás költsége mintegy 3 százalékponttal lehetett alacsonyabb a piaci devizakamatoknál.

³⁵ Páles Judit – Kuti Zsolt – Csávás Csaba: A devizaswapok szerepe a hazai bankrendszerben és a swappiac válság alatti működésének vizsgálata – MNB tanulmányok 90. – 2010 - <https://www.mnb.hu/letoltes/mt-90.pdf>

A forintforrásból történő devizahitelezés alternatívája a külföldi forrásból történő finanszírozás. Balás–Móré (2007) a 2004–2007 közti időszakra vonatkozóan azt találta, hogy a külföldről felvett bankközi devizaforrások kamata jellemzően 0-0,5 százalékponttal haladta meg az euro pénzpiaci kamatokat. Ha tehát a szintetikus devizaforrás költségét a külföldi bankközi források kamatával vetjük össze, akkor az FX-swapok alkalmazása akár 3-3,5 százalékpontnyi kamatmegtakarítást is jelenthetett a válság előtt is.

Több bank közli az éves beszámolójában, hogy az adott év végén, milyen devizában vannak a bank forrásai és eszközei. Megismerhető ezáltal, hogy a banknak mekkora árfolyamkockázata van és mekkora a bank deviza swap állománya. Ezeket az adatokat tartalmazzák például az OTP éves jelentései is. Ismerjük már az MNB tanulmányokat, amelyek megállapítják, hogy nagyrészt forintforrások voltak a devizahitelek „mögött” így ebből adódóan jelentős árfolyamkockázata volt a bankoknak. Ismerjük, hogy évről évre egyre nagyobb összegben kötöttek a bankok deviza swap ügyleteket, hogy kezeljék az árfolyamkockázatot, hogy a nyitott deviza pozíciójukat zárják.

A legnagyobb hazai bank, az OTP 2008 végéig közel 800 milliárd forintnyi összegnek megfelelő CHF-fel több deviza elszámolású kölcsönt helyezett ki, mint amennyi CHF forrása volt valójában. Az OTP az árfolyamkockázatát „mérlegen kívüli tételekkel”, vagyis devizaswapokkal fedezte.

Az OTP 2008-as adatai³⁶:

9./a/ Kiemelt külföldi pénznemre szóló eszközök és források

adatok millió Ft-ban

Deviza	Eszköz	Forrás	Mérleg szerinti nettó deviza pozíció	Mérlegen kívüli nettó deviza pozíció	Összesen
USA dollár	813 638	-110 033	703 605	-789 408	-85 803
Euro	1 065 918	-1 583 773	-517 855	442 961	-74 894
Svájci frank	931 192	-134 322	796 870	-859 969	-63 099
Angol font	4 692	-13 112	-8 420	11 507	3 087
Bolgár leva	49 243	-482	48 761	-	48 761
Egyéb	349 746	-10 725	339 021	-155 825	183 196
Összesen:	3 214 429	-1 852 447	1 361 982	-1 350 734	11 248

Az OTP az árfolyamkockázatot „mérleg szerinti nettó deviza pozíció”-nak nevezi, a devizaswapot pedig „mérlegen kívüli nettó deviza pozíció”-nak. Az OTP „fedezeti ügyletnek” nevezi az árfolyamkockázat csökkentése érdekében kötött deviza swap ügyleteket.

³⁶ OTP Bank Nyrt 2008. évi Éves Jelentése -

https://www.otpbank.hu/static/portal/sw/file/090424_2008_Eves_jelentes_130.pdf

Teljesen másként alakul egy forintos és egy devizás kölcsön törlesztő részletének az alakulása. A forintos kölcsön törlesztése a családnak évről évre egyre könnyebb lesz, mivel az infláció „megeszi” a törlesztő részlet egy részét. A devizás kölcsön esetében azonban, mivel a biztosan számítható forintleértékelődés miatt növekedni fog a törlesztő részlet, a forintban kifejezett törlesztő részletek nőni fognak. Az, hogy a devizás kölcsön törlesztő részlete alacsonyabb, mint a forintosé, csak egy rövid ideig igaz. A kölcsön futamidejének jelentős részében arra kell számítani, hogy magasabb lesz a devizás kölcsön törlesztő részlete, mintha az adós forintos kölcsönt vett volna fel. A Bankszövetségben és az Igazságügyi Minisztériumban ezt eltérő „törlesztési karakterisztikának” nevezik.

Sem az MNB Pénzügyi Szótára, sem a Bankszövetség Fogalomtára, sem pedig az MNB Monetáris Politikai Fogalomtára nem ismerteti törlesztési karakterisztika fogalmát és jelentőségét.

2014 augusztusában ismerkedtem meg a Bankszövetség szakmai folyóiratában megjelent tanulmányból³⁷ a törlesztési karakterisztika lényegével és (felismerve rendkívüli fontosságát) egyből levelet írtam a szerzőnek, a Bankszövetség főtitkárának.

Kovács Levente Főtitkár úr részére!
Magyar Bankszövetség

Tisztelt Főtitkár úr!

Olvasgatom a közel egy éve készült „A devizahitelek háttere” című tananyagát, melyet azért írt, hogy tartalmával bennünket, devizahiteleseket oktasson.

**„Több bajba jutott ügyfél a felvállalt terhek hordozása helyett illuzórikus megoldásokban bízik.
A kialakult – gyakran valóban nehezen kezelhető, egyéni tragédiát jelentő – helyzettel való reális szembenézés helyett sokkal egyszerűbb belelovalni magunkat és másokat is abba, hogy a korábbi saját fogyasztásunkat és beruházásunkat ne kelljen megfizetni.
Az ennek érdekében felépített ideológiák a banküzemeltetési ismeretek hiányosságára és a devizahitelek misztifikálására épülnek.
Ezért foglaljuk most össze a devizahitelezés banki hátterével kapcsolatos szakmai tényeket.”**

A tananyag még a legelején megmutatja, hogy miért alternatíva a lakosságnak a deviza elszámolású kölcsön.

„A lakáshitelezést az akkori 8–12%-os forint alapkamat mellett nem lehetett fenntartani, hiszen ehhez 14–18%-os piaci kamatszint társult volna, ami azt jelentette, hogy az első évben a teljes lakáshitelnek kb. ötödét vissza kellett volna fizetni.

Az alacsony kamatozással kínálható deviza-, elsősorban svájcifrank-alapú lakáshitelezés használható alternatívát jelentett.

³⁷ Kovács Levente: A devizahitelek háttere – Hitelintézet Szemle 2013. 3. szám -
http://epa.oszk.hu/02700/02722/00066/pdf/EPA02722_hitelintezeti_szemle_2013_3_183-193.pdf

A devizahitel kapcsán érdemes elméletileg összehasonlítani a törlesztési karakterisztikákat: eszerint az alacsonyabb kamatozású (pl. CHF) hitelek esetében jelentősen mérsékeltebb a kamattörlesztési teher is.

Ezt a mérsékeltebb kamatfizetési terhet viszont ellensúlyozhatja a fennálló tőketartozás folyamatosan változó árfolyama.

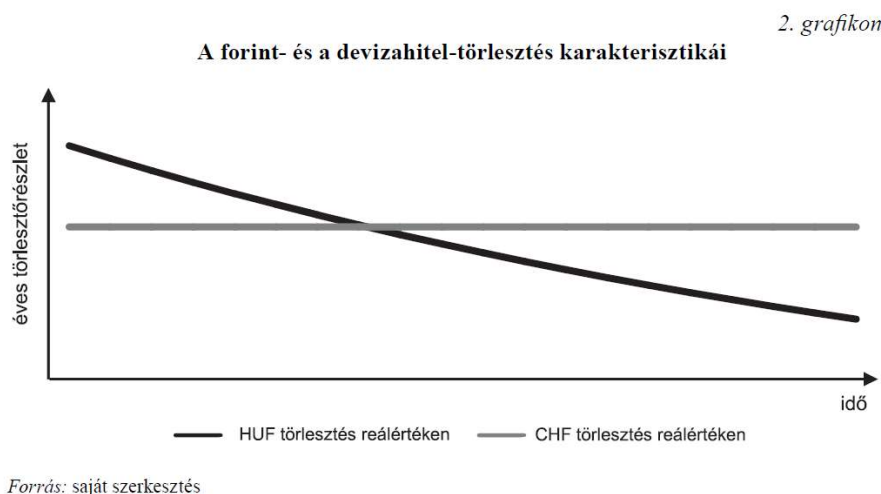
Végeredményben a teljes futamidőt tekintve reálértéken a forint és a svájcfrank-alapú hitelek törlesztési terhe hozzávetőleg megegyezik.

A különbség az, hogy amíg a forint hitel törlesztési terhe (a magasabb kamatszint miatt) az első időszakban relatíve magasabb, a végső időszakban (a fixált forint törlesztőrészlet elinflálódása miatt) viszont alacsonyabb.

A devizahitel törlesztési terhe (az alacsonyabb kamatszint miatt) viszont alacsonyabb szintről indul, de a törlesztési időszak alatt a devizaalapú tőketartozás miatt (feltételezve, hogy az árfolyam-emelkedés pontosan megegyezik a bér- és az árszintnövekedéssel!) reálértéken változatlan marad.

A devizahitel törlesztési karakterisztikája kedvezőbb a családok számára, hiszen az első időszakban, amikor a családalapítás történik, nem jelent elviselhetetlen terheket; igaz, a gyerekek kirepülése után is marad még törleszteni való.”

A leírtakat egy ábra teszi szemléletessé:

Az ábra kissé trükkös, mert a szürke vonal, a CHF elszámolású kölcsön törlesztő részletét mutatja, vízszintes, ezáltal az állandóságot, a változatlanságot sugallja.

Viszont, ha ennek a viszonyát nézzük a forint kölcsönhöz, látjuk, a CHF elszámolású kölcsön törlesztő részlete a futamidő elején alacsonyabb, mint a forint kölcsöné, ez után viszont egyre többet és többet kell fizetni. Hamar eléri azt a törlesztés szintet, amit a forint kölcsön törlesztése jelent.

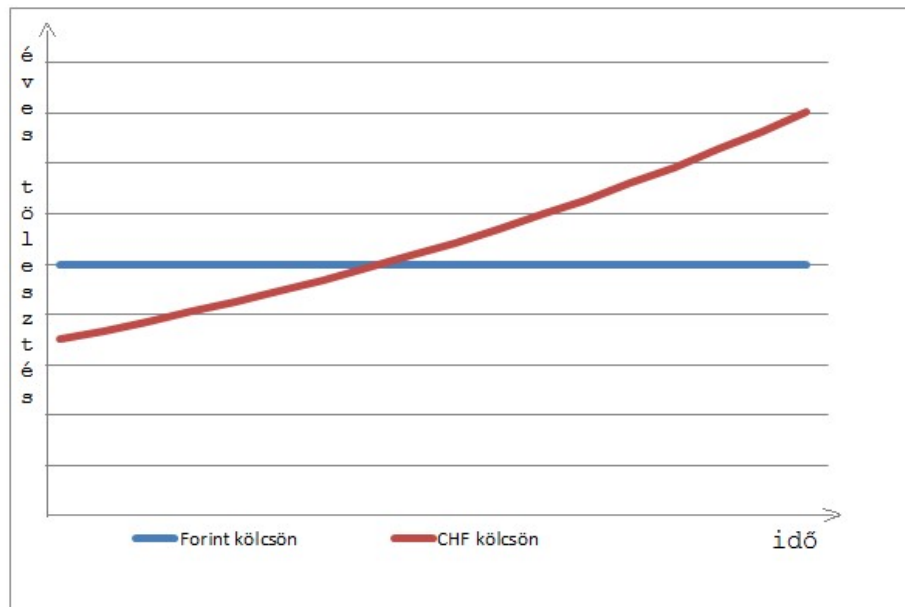
Mivel a CHF törlesztő részlet vízszintes vonal, ez azt jelenti, hogy állandó a CHF törlesztés összege a futamidő teljes időszakában. Egy forint kölcsön törlesztő részlete pedig forintban állandó a kölcsön futamideje alatt. Ha ezt a forint törlesztő részletet CHF-ben kifejezzük (átszámítjuk CHF-re), és egyre kisebb és kisebb összeget kapunk, akkor a CHF árfolyamának egyre magasabbnak kell lennie.

A fekete vonal ezt mutatja. A forintkölcsön devizában kifejezve egyre kisebb érték.

Ez csak úgy lehetséges természetesen, ha a forint gyengül a CHF-hez képest.

Készíthetünk olyan ábrát is, melyben a forint törlesztő részlet a vízszintes vonal, ez az állandó érték, és a CHF elszámolású kölcsön van forintban kifejezve. Ahogy gyengül a forint a CHF-kal szemben, úgy növekszik az idő múltával a törlesztő részlet.

A saját szerkesztésű ábrám a két kölcsön karakteristikájáról forintban:

A tananyag szöveges része elég szemléltető. A CHF kölcsön azért jó, mert a családalapítás idején kevesebb a havi törlesztés, amikor viszont már kirepülnek a gyermekek.... Hát igen, jócskán megnövekednek addigra a törlesztő részletek.

Gondolom, ezeket az információkat mindenki megkapta a bankfiókban, amikor feltették neki a kérdést, az igényelt 5-10-15-20 millió forint kölcsönt forint elszámolással vagy deviza elszámolással kívánja-e felvenni?

Erről Önnek, mint a Bankszövetség főtitkárának biztosan egész pontos információi vannak. Esetleg javasolnám a Bankszövetségen belül működő etikai bizottságot (elnöke Auth Henrik) felkérni egy átfogó vizsgálat elvégzésére, ha kétely merülne fel Önben a fenti tájékoztatással kapcsolatban.

Talán voltak olyan pénzintézetek is, ahol számokkal, adatokkal is megmutatták az Ügyfeleknek, a Fogyasztónak, hogy forintban havonta mit jelent az elviselhető teher és mit jelent a későbbi teher (ami a gyerekek kirepülése után jelentkezik).

A tananyagból egy biztosnak tűnik. Végeredményben így is, úgy is ugyanannyit fizet az Ügyfél a banknak. Ha nem akarja megfizetni a első évben a teljes lakáshitelnek kb. ötödét (forint kölcsön), akkor majd a futamidő végén fogja ugyanezt az összeget megfizetni (CHF elszámolású kölcsön).

Abban kissé kételkedem, hogy minden sorstársammal pontosan közölték a bankfiókban, hogy a várható árfolyam-emelkedés, és ez várhatóan „pontosan megegyezik a bér- és az árszintnövekedéssel”.

Tisztelt Főtitkár úr!

Nem kérdezem, hogy a magyar vagy a svájci bér és árszintnövekedésre gondolt-e, mivel mindketten tudjuk, hogy a két ország (Magyarország és Svájc) bérnövekedés különbségéről, illetve árszintnövekedés (infláció) különbségéről van szó. Azt viszont szeretném megkérdezni, hogy mi van akkor, ha nem „pontosan egyezik” az árfolyam emelkedése? Vállalja ennek plusz költségeit a bank, ad kártérítést Ügyfeleinek?

Ez az alábbi mondat a Bankszövetség 2007 évi munkájáról szóló beszámolóból származik:

A forint/euró árfolyam 2000 és 2007 között a 253 forintos átlag körül ingadozott, viszonylag csekély szórás mellett. (Egy-egy rövid időszakban az árfolyam nagyobb ingadozást is mutatott.) A forint az euróhoz képest ebben az időszakban mindegyik reál effektív árfolyamindex alapján jelentősen felértékelődött (fogyasztói inflációk különbsége alapján megközelítőleg 30%-kal). A viszonylag stabil nominális árfolyam, illetőleg az erős reál-

http://www.bankszovetseg.hu/wp-content/uploads/2012/09/Jelentes_2007.pdf (8-9. oldal)

A forint jelentősen, megközelítőleg 30%-kal felértékelődött 2000 és 2007 között az Euróhoz képest - közli tényként a Bankszövetség a 2008 márciusában kiadott beszámolójában.

Visszatérve a korábbi kifejezésre, ez nyilván azt jelenti, hogy a forint nem gyengült oly mértékben a CHF-hez képest, mint amennyire a bér- és az árszintnövekedés (különbsége) indokolta volna.

Tisztelt Főtitkár úr!

Pontosítaná esetleg, hogy milyen „reál effektív árfolyamindex”-ekről van szó? Az egyik nevesítve van: „fogyasztó inflációk különbsége”. Ez megfelel ugye, az Ön által készített tananyagban szereplő „árszint növekedésnek”?

Vajon ez a tény, hogy a forint „jelentősen felértékelődött”, milyen mértékben változtatja meg azt az (optimális) várakozást, hogy az árfolyam-emelkedés „pontosan megegyezik a bér- és az árszintnövekedéssel”?

Másként is megfogalmazhatjuk a kérdést. 150 forintos CHF árfolyamnál valóban egyaránt egyforma esélye volt a forint gyengülésének is és a forint erősödésének is?

Mondjuk, ugyanakkora esélye volt 150-es árfolyamnál 100 forint nagyságú erősödésnek, mint 100 forintnyi gyengülésnek?

Tisztelt Főtitkár úr!

A fenti tények ismeretében is fenntartja a tananyagban közzé tett állítását?

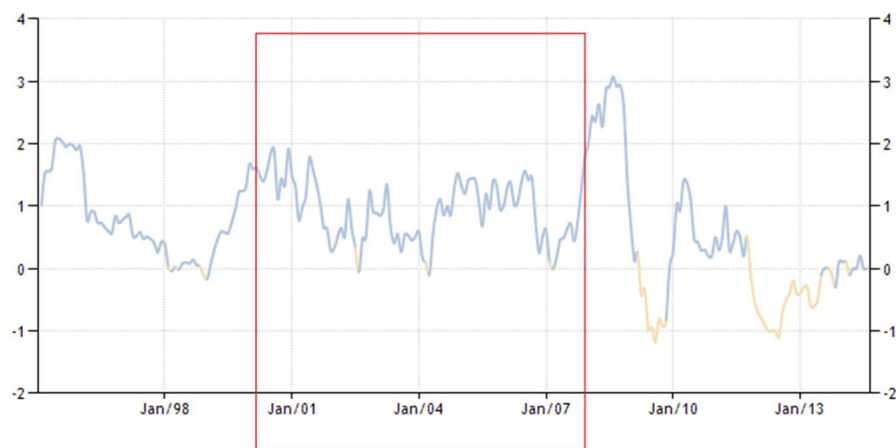
A devizaalapú hitelszerződések többségének a megkötése idején (2005–2008 között) a forint későbbi árfolyamromlásának a bekövetkezése a bankok számára sem volt előre látható, így a szerződéskötéskor rendelkezésre álló információk alapján a devizahitel feltételei kölcsönösen előnyöseknek mutatkoztak mindkét szerződő fél számára.

Még az az árfolyamromlás sem volt előre látható, ami „pontosan megegyezik a bér- és az árszintnövekedéssel”?

Tisztelt Főtitkár úr!

Ez az ábra mutatja a Svájc inflációs ütemét 1995-től napjainkig
Bejelöltem rajta a Bankszövetség beszámolójában szereplő időszakot, a 2000 és a 2007 közti éveket.

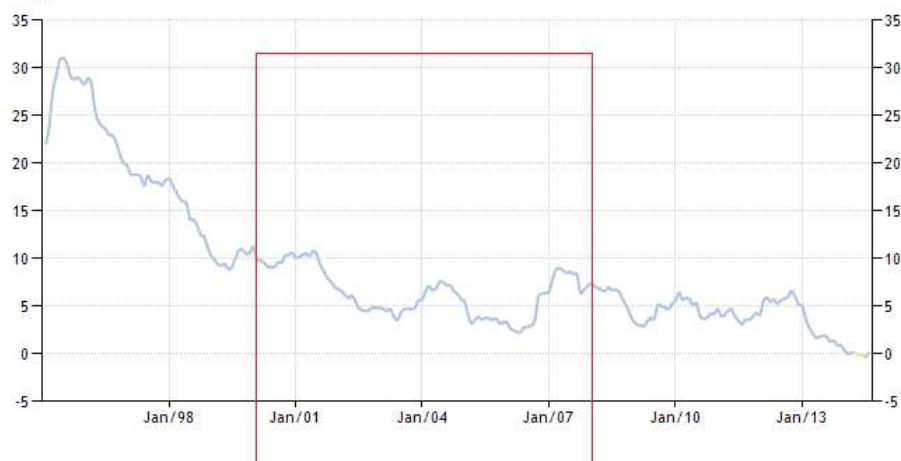
svájci inflációs ütem 1995-től

<http://hu.tradingeconomics.com>

Ez pedig a hazai infláció alakulása:

magyar inflációs ütem 1995-től

<http://hu.tradingeconomics.com>

Végezzünk most egy egyszerűsített számolást, egy vizsgálatot.

A megjelölt, a hivatkozott időszakban a svájci infláció 1% környékén mozgott. Nem volt több 2%-nál, nem volt kevesebb, mint 0%. Nem követünk el nagy hibát, ha átlagosan 1%-nak vesszük 2000 és 2007 között.

A megjelölt, a hivatkozott időszakban a hazai infláció 5% környékén mozgott. Nem volt több 10%-nál, nem volt kevesebb, mint 3%. Nem követünk el nagy hibát, ha átlagosan 5%-nak vesszük 2000 és 2007 között.

A két ország „árszintnövekedése” közti különbség 4% (magyar 5% - svájci 1%).

A kiindulási évben, 2000-ben tekintsük kerekén 150-nek a CHF árfolyamot. Ez növekszik évről évre a két ország közti árszintnövekedés különbségével.

Az eredmény:

év	CHF árfolyam
2000.	150
2001.	156
2002.	162
2003.	169
2004.	175
2005.	182
2006.	190
2007.	197

2007-ben viszont a CHF árfolyama 150 Ft volt, annyi mint 2000-ben.

Ez mutatja a forint felértékelődését a CHF-kal szemben, ez a felértékelődés 24%.

Ezzel az egyszerű számítással elég közeli eredményt kaptunk a Bankszövetség beszámolójában szereplő „megközelítőleg 30%”-hoz.

Amennyiben 2007-ben a banki ügyintéző egy halovány említést tesz nekünk a bankfiókban, hogy a forint felértékelődött állapotban van, a CHF árfolyama reálisan 197 Ft körül van, a jelenlegi 150 Ft-ról bármikor emelkedhet az árfolyam 197-re, akkor már eszünkbe sincs CHF elszámolású kölcsönt felvenni.

Arra már nem is lett volna szükség, hogy megemlítse a banki ügyintéző, hogy évente 4% CHF erősödés várható.

Tisztelt Főtitkár úr!

Megtenné nekünk azt a szívességet, hogy elküldi részünkre a Bankszövetség hasonló számításait? Mondjuk a 2004, 2006, 2008 években készülteket?

Az előző 4% „árszintnövekedése” közti különbséggel számolva a CHF árfolyama 2014-ig:

év	CHF árfolyam
2000.	150
2001.	156
2002.	162
2003.	169
2004.	175
2005.	182
2006.	190
2007.	197
2008.	205
2009.	213
2010.	222
2011.	231
2012.	240
2013.	250
2014.	260

Nahát, micsoda meglepő! A Magyar Nemzeti Bank adata szerint a CHF árfolyama mostanra....:

Árfolyamgrafikon

....igen, igen , pont 260 Ft!

Tisztelt Főtitkár úr!

A tananyagban van még több olyan állítás is melynek valóságtartalma erősen megkérdőjelezhető.

Javaslom, tisztázzuk most csak ezt felvetett problémát és utána majd foglalkozunk a tananyag többi kétes állításával is.

Természetesen akkor van mindennek értelme, ha végre valahára hajlandók lesznek őszintén szembe nézni a magyar társadalommal és vállalni a felelősségüket ebben a dicstelen történetben.

Ahogy Ön fogalmaz a tananyagában:

A bajba kerülés esetén jól ismert emberi tulajdonság a másra mutogatás és a felelősség áthárítása, valamint következményként a saját feladat/felelősség feladása.

Visszatérő történelmi tapasztalat az, hogy munka nélkül szerzett jövedelmekre, a felelősség áthárítására és hamis elméletekre nem lehet jövőt építeni.

Várjuk válaszát, üdvözlettel:

Budapest, 2014. szeptember 1.

A levélre írásos választ nem kaptam, azonban sikerült egy személyes találkozót egyeztetnem Kovács Leventével. Mivel a találkozónkról semmilyen feljegyzés, emlékeztető nem készült, így nincs értelme arra hivatkozni, hogy mi hangzott el.

Egy kivételt azért tehetek, mivel 2018-ban megjelent egy újabb tanulmány³⁸ Kovács Leventétől, melyben egy fontos gondolat visszaköszönt a beszélgetésünkben elhangzottakból. A Bankszövetség évek óta dolgozik olyan kölcsön konstrukción, melynek törlesztő részletét „nem esz meg az infláció”. Kovács Levente szerint előnyös a családoknak, ha folyamatosan egyforma nagy terhet jelent a törlesztő részlet kifizetése.

A bankszektorban a hitelek egyenletes törlesztőrészletének meghatározása évszázadok óta változatlan módon történik, miközben a hitel devizaneme alapvetően átalakult. Korábban aranyalapú pénzeket használtak, és a számításokhoz felhasznált kamatláb meghatározása kapcsán a pénz elértéktelenedésével nem foglalkoztak. Jelen tanulmányban azt mutatjuk be, hogy az aranypénzek idején kialakult hiteltörlesztési táblákat – a modern pénz kiszámíthatatlan elinflálódásának a veszélye miatt – új módon kell meghatározni.

Az új módszerektől azt várjuk el, hogy a potenciális kamatszintváltozások hatásait ne nagyítsák fel, továbbá olyan törlesztési karakterisztikát adjanak, amelyek a lakossági hiteleknél az életciklusnak, vállalati hiteleknél pedig az üzleti aktivitásnak jobban megfelelnek.

(Annuitásos kölcsönök esetében) a nominálisan állandó törlesztőrészletnek az az „ára”, hogy az induló törlesztőrészlet viszonylag magas, aztán az idő múlásával az infláció miatt a havi törlesztési terheltség elinflálódik. A jelzáloghiteleknél ez ellentétes a lakossági életciklussal, hiszen a fiatal lakásvásárlókat a lakásvásárlást követő években túlterheli, majd később, amikor a munkahelyi jövedelem is várhatóan stabilizálódik, illetve megemelkedik, a törlesztési terheltség elenyészővé válik.

Ezek a problémák az aranypénzek idején nem jelentkeztek, hiszen akkor a törlesztési terheltség a teljes futamidő során azonos volt, pl. havonta 6 darab azonos aranyérme vagy aranyra váltható bankjegy.

A jelzálog-hitelezés elterjedésének egyik feltétele, hogy az alapkamatláb legyen viszonylag alacsony (általános tapasztalat szerint 10% alatti, e felett ugyanis társadalmi szinten megfízethetetlen az induló havi törlesztőrészlet!), és a kamatszint változása lehetőleg ne legyen hektikus.

A múltban ugyanis éppen ezen okok miatt terjedtek el több kelet-közép-európai, illetve közép- és dél-amerikai országban a közvetítő devizás (pl. svájci frank, amerikai dollár) jelzáloghitelek. Ugyanis ezek esetében jóval alacsonyabbak voltak az induló törlesztőrészletek, a várható – jelenértékben közel állandó – törlesztési karakterisztikák pedig jobban megfeleltek a lakossági életciklusnak.

(A tervezett új elképzelésről). Ennek az eredménynek a jelentősége az, hogy a jelzáloghitel törlesztési terhe – amennyiben a hitelfelvevő jövedelme értékében állandó

³⁸ Kovács Levente: Hiteltörlesztési algoritmusok, törlesztési karakterisztikák és pénzügyi következményeik – Gazdaság és Pénzügy 2018/3. szám - <http://www.bankszovetseg.hu/Public/gep/2018/286-304%20Kovacs%20Levente.pdf>

(pl. az alapkamattal folyamatosan emelkedik) – állandó marad. Azaz az induló időszakban nem jelent túlterhelést (a szokásos példánknál maradv, 78 ezer helyett 61 ezer forint); igaz, a törlesztőrészletek a záró időszakra sem inflálódnak el. Például, amennyiben valaki aranymosásból él (ideérhető minden stabil jövedelmű foglalkozás!), ha a hitel felvételekor havonta egy hetet kellett aranyat mosnia a havi törlesztőrészlet megfizetéséhez, akkor a teljes futamidő alatt is minden hónapban éppen egy hetet kell ezért dolgoznia.

Az optimális képlet szerint törlesztett hitelkonstrukciók előnyeit és hátrányait érdemes összevetni. Az előny az, hogy a teljes futamidő alatt állandó, vagy a várható bevételnövekedéshez igazított fix fizetési terhelést lehet vele meghatározni.

Amennyiben a kamatláb a teljes futamidőre rögzített, akkor a rendszeres törlesztési kötelezettség is előre, a teljes futamidőre meghatározható. Hátrányként azt lehet kiemelni, hogy – a korábban megszokottól eltérően – a törlesztőrészletek nem inflálódnak el. Változó kamatláb esetén pedig a törlesztőrészletek csak egy időszakra ismertek előre (ez lehet a következő törlesztőrészlet, de lehet több törlesztési ciklusra is rögzíteni), így az azt követő törlesztőrészlet pontos mértéke némi bizonytalanságot hordoz, amennyiben a referencia-kamatláb időközben változni fog.

Az új, optimális konstrukciók bevezetésével a hitelintézetek új (magas kamatszinttel küszködő) piacokon jelenhetnek meg. A forrásokat nemzeti devizákban elegendő biztosítaniuk, a változó kamatláb alkalmazása nem követel meg hosszú futamidejű, fix kamatozású és drága forrásokat, így összességében relatíve olcsón tudják a forrásokat fedezni.

Ennek az az ára, hogy a törlesztőrészletek folyamatosan, pl. havonta, negyed- vagy félévente változnak, ami a bankoktól némi informatikai fejlesztést, az ügyfelektől pedig nagyobb odafigyelést igényel.

Az optimális hitelkonstrukciók lakossági oldalon az albérlés valós és erős alternatíváját biztosítják, így alkalmazásuk globálisan az emberiség lakáskérdésének a megoldásához (vezet).

Bodzási Balázs az Igazságügyi Minisztérium igazságügyi és magánjogi jogalkotásért felelős helyettes államtitkára írt egy hosszabb elemzést³⁹ 2015 januárjában az Igazságügyi Minisztérium szakmai folyóiratában.

Ekkor jelentek meg a magyar piacon az alacsony kamattal kínált deviza-, elsősorban svájci frank alapú lakáshitelek. Ezekhez az alacsonyabb kamatozású deviza alapú lakáshitelekhez mérsékelt kamattörlesztési teher járt. A devizahitelek törlesztési karakterisztikája annyiban volt kedvezőbb, hogy mivel a törlesztési teher alacsonyabb szintről indult, azért az első időszakban kevesebbet kellett fizetni, mint forint alapú hitel esetén.

A „törlesztési karakterisztika” kifejezés és jelentősége ismert tehát (nem csak a bankszektorban, hanem) az Igazságügyi Minisztériumban is.

Király Júlia több banknál volt elnök illetve igazgatósági tag, vezető beosztásban dolgozott a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeleténél (PSZÁF), az MNB alelnöke volt évekig és a Bankárképző Intézetnél egészen a vezérigazgatói posztig jutott. Simonovits András matematikus-közgazdász egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdasági Bizottsági volt elnöke. Ők ketten egy átfogó elemzést⁴⁰

³⁹ Bodzási Balázs: A devizahitelezés korszaka Magyarországon - Fontes Iuris I. évfolyam 1. szám – 2015/1 - http://www.magyarugyvedikamara.hu/common/file-servlet/document/877/default/doc_url/0.pdf

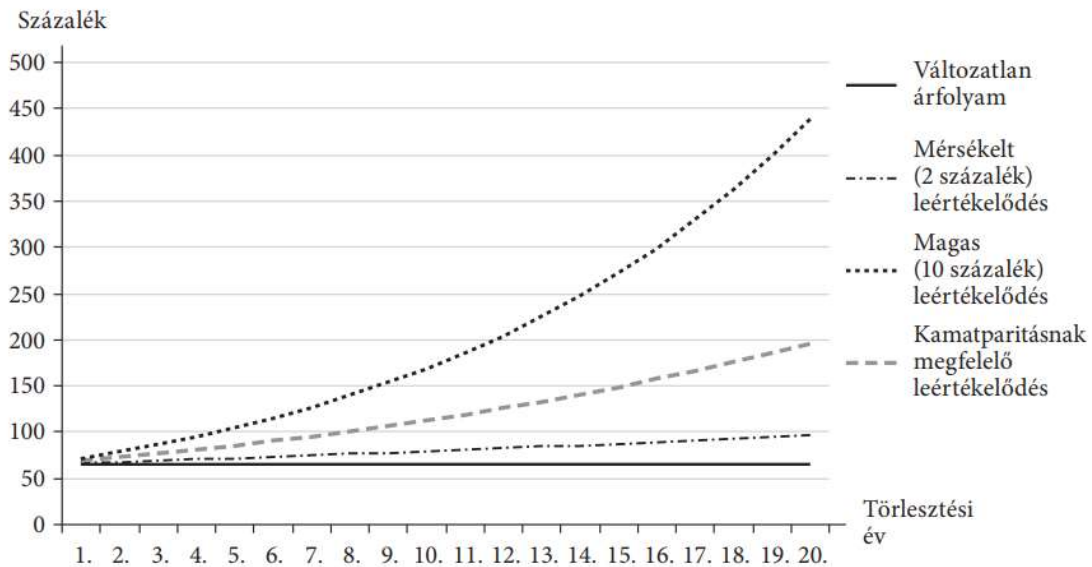
⁴⁰ Király Júlia – Simonovits András: Jelzáloghitel-törlesztés forintban és devizában – egyszerű modellek Közgazdasági Szemle - LXII évfolyam – 2015. január 13-15. és 17.-18. oldal – Devizaalapú hitelek http://real.mtak.hu/20290/1/01_Kiraly_JuliaSimonovits_Andras_u_080244.78057.pdf

írtak 2015-ben a devizahitelezésről. Egy ábrán ismertetik, hogy miben tér el a forint- és a devizahitel törlesztő részletének az alakulás (ezt az eltérést nevezi Kovács Levente, a Bankszövetség főtitkára „eltérő törlesztési karakterisztikának”).

A 8. ábrán jól látható, mit jelent az árfolyam leértékelődése a devizaalapú adós „mindennapjaiban”: bár a devizaalapú hitel törlesztőrésze a forint hitelénél alacsonyabbra indul, az idő előre haladtával hamarosan felülmúlja azt. Nagyon alacsony, egyenletes éves leértékelődés mellett a forinthiteleshez képest meglévő kezdeti törlesztőrészbeli előny szinte végig megmarad, de a fizetendő részlet így is közel 50 százalékkal megemelkedik.

8. ábra

Devizaalapú hitel törlesztőrészei forintban a forintalapú hitel törlesztőrészeihez viszonyítva, különböző leértékelődési ütemek mellett

Amennyiben az éves leértékelődés éppen a fedezetlen kamatparitásnak felel meg, úgy az adósok már a 8. évtől a hasonló nagyságú forint hitel törlesztőrészeit meghaladó kifizetésekkel kell számolnia. Ha a devizaadós olyan hitelt vett fel, amelynek törlesztőrésztét jövedelméből csak változatlan árfolyam mellett tudta volna fizetni, akkor a futamidő során likviditási válságba került, hiszen az ugyanolyan forintadóssághoz képest jelentősen megnöttek a törlesztőrészei. Ha pedig ráadásul a hitelnagyságot a forint hitel induló törlesztőrésztéhez igazította, és akkora hitelt vett fel, amelynek terheit, ha forintban veszi fel, már nem tudta volna induláskor sem vállalni, akkor már kis leértékelődés mellett is súlyos fizetési nehézségekkel számolhatott.

Ne felejtjük el, hogy devizahitelezés meghatározóan azokban az országokban alakult ki, ahol magas és változékony volt az infláció, ezért magas volt a nominálkamatláb más, alacsony inflációs környezettel jellemezhető országokhoz képest (mint például Svájc).

A devizaalapú hitelek felvételekor az adós ezt a kedvező a helyzetet vetítette ki a jövőre, és a forint hitelek törlesztőrészeinek reálértékeihez hasonló csökkenő, ráadásul alacsonyabb szintről induló reálpályára számított. Ex post ezzel szemben jelentős forintleértékelődéssel és deflációval szembesült.

A 2005–2008 között devizaalapon eladósodott hitelfelvevők a törlesztési időszak első (kinek rövidebb, kinek hosszabb) szakaszában a kamatparitásnál alacsonyabb leértékelődést, bizonyos időszakokban felértékelődést „élveztek”, a válságot követően

azonban a legtöbb évjárat – ki már 2008-tól kezdődően, ki csak a 2010. évi, illetve a 2011. évi leértékelődési hullámtól kezdve – a kamatparitásnak megfelelőnél súlyosabb leértékelődést szenvedett el. Kivételt a nagyon korai, 2004-2005. évi adósok jelentenek, akik szinte végig a kamatparitásnak megfelelő leértékelődési pálya „alatt” haladtak.

Végeredményben nincs különbség a forint és a deviza elszámolású kölcsönök között. Összességében mindkét esetben ugyanannyit kell fizetni. Hiába választják a családok a kedvező és biztonságos („nem kell félni...”) devizahitelt, nem járhatnak jobban, mintha drága (esetleg számukra egyenesen megfizethetetlen forint kölcsönt választhattak volna. A deviza- és a forint kölcsönök egyenértékűek.

Sem az MNB Pénzügyi Szótára, sem a Bankszövetség Fogalomtára, sem pedig az MNB Monetáris Politikai Fogalomtára nem ismerteti, hogy a deviza- és a forint kölcsönök egyenértékűek.

Kovács Levente a Bankszövetség főtitkára, a már idézett 2013-as elemzésében, egyértelműen fogalmazott.

Végeredményben a teljes futamidőt tekintve reálértéken a forint és a svájcifrank-alapú hitelek törlesztési terhe hozzávetőleg megegyezik.

A különbség az, hogy amíg a forinthitel törlesztési terhe (a magasabb kamatszint miatt) az első időszakban relatíve magasabb, a végső időszakban (a fixált forint törlesztőrészlet elinflálódása miatt) viszont alacsonyabb.

A devizahitel törlesztési terhe (az alacsonyabb kamatszint miatt) viszont alacsonyabb szintről indul, de a törlesztési időszak alatt a devizaalapú tőketartozás miatt (feltételezve, hogy az árfolyam-emelkedés pontosan megegyezik a bér- és az árszintnövekedéssel!) reálértéken változatlan marad.

Dr. Darák Péter, a Kúria Elnöke, már legalább két éve tisztában van azzal, hogy a deviza- és a forint kölcsönök egyenértékűek. Részletek a Kúria Elnökének a válaszából.

A KÚRIA ELNÖKE
2016.El.L.H.543/60. szám

Dr. Kriston István
Ügyvéd részére

E-mail: drkristonugyved@gmail.com

Tárgy: Tájékoztatás

Tisztelt Ügyvéd Úr!

A részemre küldött, 2016. november 23-án, 2016. december 23-án és 2016. december 27-én érkezett elektronikus leveleire válaszul – a Polgári Kollégium vezetőjével való egyeztetést követően – az alábbiakról tájékoztatom:

Az Ön által a kamatparitás szabályával kapcsolatban kifejtett közgazdasági összefüggések – nevezetesen, hogy a lerovó és a kirovó pénznemhez tartozó kamatszintek különbségéből, illetve a lerovó és a kirovó pénznem egymáshoz viszonyított árfolyamának változásából eredő hatások hosszabb távon általában kiegyenlítik egymást – ismertek. Ez a közgazdasági összefüggés azonban nem cáfolja, hanem éppen megerősíti a Kúria jogegységi határozatban kifejtett álláspontját: ebből ugyanis az következik, hogy a kedvezőbb nominális kamatmértékkel szembeállítva az árfolyamkockázatot, hosszabb távon – általában – egyenértékű szolgáltatásokról van szó.

Erre utal a jogegységi határozat indokolása is: „[a] szerződéses konstrukcióból származó árfolyam kockázatot az adós szempontjából kiegyenlíthette az az előny, amely az alacsonyabb kamatban és törlesztőrészletben mutatkozott, tehát mindkét fél realizálható számára fontos előnyöket, az aktuális gazdasági, üzleti érdekeinek megfelelően.” [6/2103. PJE határozat indokolás III/2. pont b.) alpont]. Mivel az érvénytelenség okának a szerződéskötéskor kell fennállnia, és a kamatparitás elve miatt a konstrukcióból fakadó előnyök és hátrányok egyenértékűnek tűnhetnek, ezért az egyensúly későbbi, tényleges, rendkívüli árfolyamváltozásból eredő felborulása nem az érvénytelenség körében értékelendő, miként arra a 6/2013. PJE határozat 2. pontjának második mondata is utal.

körében – az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezés érvénytelensége esetében – úgy foglalt állást, hogy ha az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés érvénytelensége miatt a kirovó pénznem a forint lesz, az ügyleti kamat mértékét is ehhez kell igazítani, mert a kamatszint az adott kirovó pénznemhez igazodik [l.: Emlékeztető a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. november 9-10. napján a Magyar Igazságügyi Akadémián tartott Országos Értekezletről, II/A. Napirendi pont, II/1. pont; megjelent: BH 2016/1. szám, 113-115. old.]. A dolog természetéből adódik, hogy egy jogegységi határozatban a Kúria nem adhat választ egy problémakört érintő valamennyi kérdésre, és a legrövidebb és legcélszerűbb indokolásra törekszik, ugyanakkor a későbbi szakmai vitákban a Kúria által képviselt álláspont azóta már jóval részletesebb kifejtést nyert.

Kérem válaszsom szíves tudomásulvételét!

Budapest, 2017. január 23.

Üdvözlettel:

Részletek Dr. Kriston István, Kúriának írt leveléből⁴¹.

Közgazdasági Szemle, LV. évf., 2008. november (941–961. o.). Ábel István – Kóbor Ádám: kamatkülönbözet, spekulációs profit és árfolyam-változékonyság [cikk írásakor Ábel István a Nemzetközi Valutaalap (IMF) munkatársa; Kóbor Ádám a Világbank (World Bank) munkatársa].

⁴¹ <https://civilkontroll.com/dr-kriston-ados-arfolyamkockazat-viselesenek-tudomanytalan-tezise/>

A hagyományos szóhasználat a forintkamat és az eurókamat (és más devizák: CHF, JPY – K.I.) eltérésére a kamatkülönbözet kifejezést alkalmazza. A kamatparitás az árfolyam és a kamatkülönbözet közötti összefüggést jelöli.

Az (1) összefüggés a fedezett kamatparitás, amely azt írja le, hogy ha két eszköz, amely minden szempontból összehasonlítható, és pusztán abban különböznek, hogy az egyik forintban, a másik meg euróban van denominálva, akkor a határidős árfolyamügylettel kiküszöbölve az árfolyamkockázatot, a két eszköz hozama azonossá válik. Ha nem ez történne, akkor mindaddig végrehajthatók olyan arbitrázsügyletek, amelyek nyereségesek, amíg a hozam ki nem egyenlítődik ... hatékony piacon teljesülnie kell ennek az összefüggésnek.

A kamatkülönbözet és az árfolyam kapcsolatáról itt azt mondhatjuk, hogy a forintpiacon a fedezett kamatparitás lényegében érvényesül.

Az ... euróénál magasabb forintkamat ezzel megegyező határidős felárakhoz vezet, vagyis ennek alapján a forint határidős árfolyama leértékelődik. Amennyiben ... határidős árfolyamot a várható árfolyammal helyettesítjük, vagyis a fedezett helyett a fedezetlen kamatparitásból indulunk ki, ... a forint várható árfolyama szerint is leértékelődésre számítunk pozitív kamatkülönbözet mellett. Hosszabb távon régióbeli összehasonlításban viszont azt tapasztaljuk, hogy a kamatparitás irányával megegyező módon a nagyobb kamatkülönbözetű országok valutája inkább leértékelődik, vagy kevésbé értékelődik fel, mint az alacsonyabb kamatkülönbözetű országok valutája. Ez tapasztalati tényeken alapuló megállapítás, hiszen az árfolyamok alakulását, különösen hosszú távon, rengeteg, általunk nem vizsgált tényező is befolyásolhatja – az viszont ennyiből is látható, hogy a pozitív kamat- különbség csak rövid távon hat pozitívan a hazai árfolyamra. A tanulmányban vizsgált harmadik jellemző, az árfolyam változékonysága rövid és hosszú távon egyaránt korrelál a kamatkülönbözettel.

A forint kamatszintje jelentősen magasabb, mint az euró vagy például a régióbeli, de még az euróénál is alacsonyabb kamatozású cseh korona kamatszintje. A magasabb hazai kamat a makroökómia leegyszerűsített elméleti világában spekulatív tőkebeáramlást gerjeszt. A beáramló külföldi valutának forintra való átváltása növeli a forintkeresletet, és a forintárfolyam felértékelődéséhez vezet. Egy másik érvelés viszont úgy szól, hogy azért kell magasabb kamatot fizetni a forintra, hogy a forint várható leértékelődése miatti kockázatot ellensúlyozzuk.

Ábel-Kóbor következtetése az, hogy a kamatkülönbözet, árfolyam változékonysága, spekulatív tőkemozgások – e “szentháromság” olyan szoros összefüggésben van egymással, hogy bármelyik tényező megváltozása mindkét másik tényező megváltozását vonja maga után.

A kamatkülönbözet tágabbra nyitása a volatilitás növekedését eredményezi, ha az együtt jár a spekulációs tőkemozgások erősödésével. Ebből a szempontból nemcsak a külföldieknek a kamatkülönbözet által vonzott rövid lejáratú pénzüpi befektetéseit kell spekulációs tőkemozgást generálnak tekintenünk, hanem a belföldiek devizahitel-felvételének növekedését is.

Jogi konklúzióként levonható, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamváltozás hatásainak viselése értelmezhetetlen, mivel mindkettő a forint-deviza kamatkülönbözet, árfolyam változékonyság, spekulatív tőkemozgás “szentháromságában” helyezkedik el. Eszerint az ún. kedvezőbb kamatmérték a forint-deviza kamatkülönbözetben helyezkedik el és az árfolyam változékonyságát (volatilitását) növeli, amely hosszú távon a forint leértékelődését mutatja és a tőkére, kamatra egyaránt rakódó árfolyamkülönbözetet eredményez, amely miatt a devizahitel drága hitel éppen a “kedvező kamatmérték” következményeként. Következésképpen a “kedvező

kamatmérték” a devizaalapú hitel drágaságát jelenti, ezért nincs az árfolyamkockázatot ellentételező kedvező (olcsó) devizaszolgáltatás. Egyebekben az adós törlesztéskori devizavásárlásai olyan befektetések, amelynek árfolyamkockázata nincs határidős ügylettel kiküszöbölve, így a fedezetlen kamatparitás várható árfolyamának van kitéve, amit Ábel-Kóbor a forint leértékelődésével jellemez.

Hitelinézeti Szemle – 2008. hetedik évfolyam 1. szám – Schepp Zoltán: Néhány gondolat a változó kamatozású devizafinanszírozás kockázatairól.

De mitől lehet olcsóbb a devizahitel? ... A kézenfekvő, ámbar félrevezető válasz az volna, hogy a devizahitelek alacsonyabb kamatozásuk miatt eredményezhetnek alacsonyabb forrásköltséget. Ez azonban fél igazság, pontosabban: így, ebben a formában egyszerűen nem állja meg a helyét. A devizahitelek ugyanis csak akkor lehetnek olcsóbbak, ha a denominációs pénznem (pl. EUR vagy CHF) nem értékelődik fel a forinttal – mint bázis- vagy referenciapénznemmel – szemben annyira, hogy ezt kompenzálja. Ha a bázis- és a hitelpénznem kockázati jellemzői egybeesnének, akkor teljesülne a fedezetlen kamatparitás (uncovered interest parity – UIP), vagyis a várható hozamok és hitelterhek a várt árfolyamváltozás révén nemzetközileg kiegyenlítődnek, a piac által várt és a határidős árfolyam egybeesik.

Makkos Albert közgazdász tanulmánya: Hogyan valósították meg a devizaalapú kölcsönt.

<http://www.fkgp.hu/news/nem-volt-deviza-a-devizaalapu-szerzodesek-mogott/490>

A megoldás a banküzemtanban keresendő. Jelentős kölcsönfelfuttatásához alacsony kamatláb kell! A bankok forintból csak akkor tudták volna az alacsony kamatú kölcsönt biztosítani, ha egy idő után az elmaradt hasznukat érvényesíthetik. Ekkor jött a devizaalapú kölcsön gondolata. A bankok előre tudták, hogy a svájci frank forint árfolyama lényegesen emelkedni fog, tehát a kölcsönzés elején az alacsony kamatból keletkező nyereség hiány idővel busásan megtérül az árfolyam emelkedésből. Mivel nincs mögötte deviza, csak az elszámolását kell deviza jellegűnek tekinteni...

A megoldáshoz szükség volt a bankok pénzteremtő tevékenységére is. A bankoknak lehetőségük van, hogy a tartalékrátával számított forint letétbe helyezésével hitelkeretet hozhassanak létre. A tartalékráta nagyságát a törvény jelenleg 2-5% közötti értékben határozza meg. A Magyar Nemzeti Bank a letétbe helyezett tartalék után kamatot fizet. A bankoknak a letétbe helyezett tartalék összegére nincs költsége szemben a betéteseknek fizetendő 6%-kal. A tartalékráta alapján 100% nagyságrendben hozhat létre költségmentes kölcsönállományt.

A tartalékráta révén elért költségmegtakarítás lehetőséget teremtett a bankok számára, hogy átmenetileg alacsonyabb kamatszinten túl finanszírozza a háttérfedezteként megjelölt svájci frank árfolyammozgását is. Az így kiesett kamatbevételt és árfolyamvesztést a későbbi árfolyam emelkedése pótolhatta. Tehát összességében a banknak csak átmeneti bevétel kiesése volt.

A magyar bankok a forint finanszírozás miatt a Magyar Nemzeti Bank alapkamat emelkedését követve emelték a svájci frank alapú kölcsönök kamatát. Ez a helyzet egy kettőséget eredményezett. Egyrészt a magyar devizakölcsön felvevők kénytelenek voltak a svájci frank árfolyam emelkedését elviselni. Másrészt viszont a magyar forint kamatemelkedésének terhét is megkapták. Ez egy szerződésellenes állapot. Ha ugyanis a szerződésben a svájci frank kikötésre került, akkor mind az árfolyam, mind a kamat vonatkozásában a svájci frank jellemzőit kellett volna alkalmazni. Ezek a hatások a törlesztő részletek megduplázódásához vezettek. Többek között ez a kettős hatás eredményezte, hogy a magyar devizahitelek mind nagyobb számban fizetéseképtelenné váltak, válnak, azaz a svájci frank alapú kölcsönök kifizethetetlenek.

A fent ismertetett pénzügytudományi hivatkozások (szakismeret) alapján belátható, hogy nincs a forintkölcsönnél kedvezőbb deviza kamatmérték (nincs olcsóbb devizaalapú hitel) és így nincs az árfolyamkockázat áthárításának ellenszolgáltatása, ezért az árfolyamkockázattal szemben álló kedvezőbb kamatmérték ellenszolgáltatás, mint lényeges feltételben történő megállapodás hiányában a szerződés nem jött létre és a szerződés megkötését megelőző eredeti állapot helyreállításának – felek forintszolgáltatása és forint törlesztési ellenszolgáltatása jegybanki alapkamattal növelt kölcsönös elszámolásának – van helye.

Nem csak egy szerződés (le-és aláírt) szövege lehet tisztességtelen, hanem az a folyamat is, mely által a fogyasztó eljut a szerződés aláírásáig. Előfordulhat ugyanis, hogy a fogyasztóval szerződő fél hamis, valótlan információt ad át. Előfordulhat az is, hogy lényeges adatokat, információkat elhallgat. Nem csak azt kell vizsgálni tehát, hogy mi van benne egy szerződésben, hanem azt is, ami éppen hiányzik belőle. Mi az amit a bank tudott, vagy tudnia kellett?

A megtévesztés kifejezés szerepel a szerződéskötések idején hatályos Polgári Törvénykönyvben.

A tévedés, a megtévesztés, a fenyegetés

210. § (1) Aki a szerződés megkötésekor valamely lényeges körülmény tekintetében tévedésben volt, a szerződési nyilatkozatát megtámadhatja, ha tévedését a másik fél okozta vagy felismerhette.

(2) Jogi kérdésben való tévedés címén a szerződési nyilatkozatot akkor lehet megtámadni, ha a tévedés lényeges volt, és munkakörében eljáró jogi szakértő a feleknek együttesen adott a jogszabályok tartalmára nézve nyilvánvalóan téves tájékoztatást.

(3) Ha a felek a szerződéskötéskor ugyanabban a téves feltevésben voltak, a szerződést bármelyikük megtámadhatja.

(4) Akit a másik fél megtévesztéssel vagy jogellenes fenyegetéssel vett rá a szerződés megkötésére, a szerződési nyilatkozatát megtámadhatja. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha a megtévesztés vagy fenyegetés harmadik személy részéről történt, és erről a másik fél tudott vagy tudnia kellett.

(5) Ingyenes szerződés esetében tévedés, megtévesztés vagy fenyegetés címén a szerződést akkor is meg lehet támadni, ha e körülményeket a másik fél nem ismerhette fel.

Lenkovics Barnabás (az Alkotmánybíróság volt elnöke, korábban az állampolgári jogok biztosa) az ELTE győri kihelyezett tagozatán megszervezte a polgári jog oktatását. Ez idő tájt, 2000-ben egyetemi jegyzetet⁴² írt.

Megtévesztés címén támadható meg a szerződés akkor, ha az egyik fél tévedését nem akaratlanul, hanem nagyon is akarva, tudatosan okozza a másik fél és ezzel váltja ki benne a szerződési akaratot.

2005-ben az Európai Unióban a megtévesztés eseteit nagyon pontosan megfogalmazták (Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve – 2005. május 11.):

1. cikk Célkitűzés. Ennek az irányelvnek az a célja, hogy hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez, valamint hogy a fogyasztók gazdasági érdekeit sértő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási tagállami rendelkezések közelítése révén magas szintű fogyasztóvédelmet valósítson meg.

6. cikk Megtévesztő tevékenységek. Megtévesztőnek minősül a kereskedelmi gyakorlat, amennyiben hamis információt tartalmaz, és ezáltal valótlan, vagy bármilyen módon – ideértve a megjelenítés valamennyi körülményét – félrevezeti vagy félrevezetheti az átlagfogyasztót, még akkor is, ha az információ az alábbi elemek közül egy vagy több tekintetében tényszerűen helytálló, és feltéve bármelyik esetben, hogy ténylegesen vagy valószínűsíthetően arra készteti a fogyasztót, hogy olyan üzleti döntést hozzon, amelyet egyébként nem hozott volna meg.

Megtévesztőnek minősül a kereskedelmi gyakorlat akkor is, ha az tényszerű összefüggésében, sajátosságaira és körülményeire figyelemmel, az átlagfogyasztót

⁴² Lenkovics Barnabás: Polgári jogi alapok – III. 2.6 A szerződés érvénytelensége – Győri Egyetemi Kiadványok - 2000

ténylegesen vagy valószínűsíthetően olyan üzleti döntés meghozatalára készteti, amelyet egyébként nem hozott volna meg.

7. cikk Megtévesztő mulasztások. (1) Megtévesztőnek minősül az a kereskedelmi gyakorlat, amely a ténybeli körülmények alapján – figyelembe véve annak valamennyi jellemzőjét és feltételét, valamint kommunikációs eszközeinek korlátait is –, az átlagfogyasztó tájékozott üzleti döntéséhez szükséges jelentős információkat hagy ki, és ezáltal – a körülményektől függően – valóban vagy valószínűsíthetően ahhoz vezet, hogy az átlagfogyasztó olyan üzleti döntést hoz, amelyet egyébként nem hozott volna. (2) Megtévesztő mulasztásnak minősül az is, ha a kereskedő az (1) bekezdésben említett jelentős információt hallgat el, vagy azt homályos, érthetetlen, félreérthető, vagy időszerűtlen módon bocsátja rendelkezésre, figyelembe véve az említett bekezdésben leírt szempontokat, illetve ha nem nevezi meg az adott kereskedelmi gyakorlat kereskedelmi célját, amennyiben az a körülményekből nem derül ki, és amennyiben ez bármelyik esetben valóban vagy valószínűsíthetően ahhoz vezet, hogy az átlagfogyasztó olyan üzleti döntést hoz, amelyet egyébként nem hozott volna.

11. cikk Végrehajtás. A tagállamok a fogyasztók érdekében biztosítják a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok leküzdésére, valamint az ezen irányelv rendelkezései betartásának kikényszerítésére alkalmas megfelelő és hatékony eszközöket. Ezek az eszközök magukban foglalják azokat a jogi rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik azoknak a személyeknek vagy szervezeteknek – a versenytársakat is beleértve –, amelyeknek a nemzeti jog alapján jogos érdekük fűződik a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok leküzdéséhez, hogy: ... az ilyen tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat ügyében olyan közigazgatási hatóság előtt eljárást indítsanak, amely hatáskörrel rendelkezik a panaszok elbírálására, vagy megfelelő bírósági eljárás kezdeményezésére.”

„13. cikk Szankciók. A tagállamok szankciókat állapítanak meg az ezen irányelv végrehajtásaként elfogadott nemzeti rendelkezések megsértésének esetére, és meghoznak minden szükséges intézkedést e szankciók végrehajtásának biztosítására. Ezeknek a szankcióknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük.

Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve volt az alapja a 2008. évi XLVII. (a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló) törvénynek. Részletek a jelenleg hatályos törvényszövegből:

3. § (1) Tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat.

(2) Tisztességtelen az a kereskedelmi gyakorlat,

a) amelynek alkalmazása során a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója nem az ésszerűen várható szintű szakismerettel, illetve nem a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően várható gondossággal jár el (a továbbiakban: szakmai gondosság követelménye), és

b) amely érzékelhetően rontja azon fogyasztó lehetőségét az áruval kapcsolatos, a szükséges információk birtokában meghozott tájékozott döntésre, akivel kapcsolatban alkalmazzák, illetve akihez eljut, vagy aki a címzettje, és ezáltal a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készteti, amelyet egyébként nem hozott volna meg (a továbbiakban: a fogyasztói magatartás torzítása), vagy erre alkalmas.

6. § (1) Megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény – figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére – olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében, és ezáltal a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készteti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas.

7. §12 (1) Megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely

- a) – figyelembe véve valamennyi tényszerű körülményt, továbbá a kommunikáció eszközének korlátait – az adott helyzetben a fogyasztó tájékozott üzleti döntéséhez szükséges és ezért jelentős információt elhallgat, elrejt, vagy azt homályos, érthetetlen, félreérthető vagy időszerűtlen módon bocsátja rendelkezésre, vagy nem nevezi meg az adott kereskedelmi gyakorlat kereskedelmi célját, amennyiben az a körülményekből nem derül ki, és
- b) ezáltal a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas (a továbbiakban: megtévesztő mulasztás).

Miskolczi Bodnár Péter két cikluson keresztül, 12 évig volt a GVH Versenytanácsának a tagja. 2014-ben foglalta össze a GVH vizsgálataira hivatkozva, hogy a pénzintézetek miként tévesztik meg a fogyasztókat. Részletek a tanulmányból⁴³:

A korrekt tájékoztatás a polgári jog alapvető elvárása a szerződő felektől. Az együttműködési kötelezettség részeként a szerződés megkötése során kötelesek a felek a szerződést érintő valamennyi lényeges körülményről informálni egymást.

A tájékoztatásnak még nagyobb a szerepe, ha az egyik fél fogyasztó, a másik pedig vállalkozás. A laikus fogyasztó és a szakértő vállalkozás között információs szakadék tátong, amely komolyan akadályozza a fogyasztót szükségleteinek és pénzügyi lehetőségeinek leginkább megfelelő termék kiválasztásában.

A pénzügyi szolgáltatások területén a fogyasztó jellemzően igen terjedelmes, sajátos nyelvezetű blankettaszerződésekkel szembesül. Az egyes konkrét szerződésekhez további, nehezen hozzáférhető, megismerhető, terjedelmes általános szerződési feltételek is társulnak.

Az átlagos magyar ügyfél élete során csupán néhány alkalommal vesz igénybe ugyanolyan jellegű pénzügyi szolgáltatást, nincs tehát tapasztalata, nem alakul ki olyan rutinja, mint az élelmiszerek vagy a háztartásban szükséges termékek megvásárlása során.

A tájékozatlan fogyasztó által meghozott rossz döntés hosszú távú hatású, hiszen a pénzügyi szektor szolgáltatásai sokszor évtizedre szólnak. A felek közötti hosszú kapcsolat ráadásul azzal az extra kockázattal jár, hogy a szolgáltatás a futamidő során megváltozik ahhoz képest, amilyen tájékoztatást a szerződés megkötése előtt nyújtottak róla.

A fogyasztók – részben az előzőekben kifejtett nehéz érthetőség, áttekinthetőség és az ehhez kapcsolódó nagyobb időigény miatt – jellemzően elfogadják a szerződéses feltételeket az ügyintézők, ügynökök által közölt információk alapján és legfeljebb a szerződés aláírása után tanulmányozzák a részleteket. Mindennek végeredménye az, hogy a fogyasztói kiszolgáltatottság ezen a piacon továbbra is létezik, s ez rövid távon nem is tűnik felszámolhatónak.

A megtévesztésnek mind az aktív, mind a passzív formáját tiltja a jog (bizonyos további feltételek megléte esetén).

Az aktív megtévesztés, tiszta és egyszerű esete, amikor a vállalkozás valótlan tény állít a kereskedelmi kommunikáció során. Egy másik eset, ami már bonyolultabb, amikor ugyan valós tényeket állít, de ezt olyan módon teszi, hogy a fogyasztónak a tévedése bekövetkezik vagy ennek a lehetősége kialakul, és ennek hatására a fogyasztó esetleg olyan döntést hoz, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre lehetőség teremődik.

⁴³ Miskolczi Bodnár Péter - Fogyasztók megtévesztéssel szembeni védelme a pénzügyi szektorban - Pénzügyi Szemle 2014/1 - https://www.asz.hu/storage/files/files/penzugyiszemle/2014/miskolczi_bordnar_p_2014_1.pdf

Passzív megtévesztésről akkor beszélünk, ha a tájékoztatás nem az abban szereplő valótlan közlések miatt jogellenes, hanem amiatt, hogy a közölt – önmagában nem valótlan – tájékoztatás mellől hiányzik valami, ami ahhoz hozzátartozna. A hiány két „fokozatát” különböztetjük meg. Elhallgatásnak nevezzük azt az esetet, amikor egyáltalán nem szerepel a tájékoztatásban valami, aminek ott kellene lenni. Elrejtésről akkor beszélünk, ha ugyan formálisan megtalálható a közölt üzenet minden eleme az adott tájékoztatásban csak éppen olvashatatlanul (például az apró betűvel történő közreadás miatt) vagy észlelhetetlenül (például a közlés rövid időtartama vagy más figyelemelterelő körülmény miatt), és így az nem válik a fogyasztó által vett üzenet részévé. Elhallgatás és elrejtés esetén is csak akkor beszélhetünk jogellenességről, ha a hiányzó információ miatt a tájékoztatás más értelmet kap.

A fogyasztó sokszor a szerződés legfontosabb elemeit illetően sem kap teljes körű tájékoztatást, gyakran csak utólag szerez tudomást olyan feltételekről, amelyek az ő esetében nem valósulnak meg, és a hiányzó feltétel miatt nem jut hozzá a remélt kedvező szolgáltatáshoz, vagy az általa számítottnál magasabb ellenértéket kell, hogy megfizesse.

A fogyasztóvédelmi elvek maximálisan érvényesülnek az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatában. Részletek a C-186/16. sz. ügyben hozott ítéletből:

A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit megismerhesse. Többek között ezek ismerete alapján dönti el a fogyasztó, hogy az eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeknek elkötelezi e magát (2013. március 21 i RWE Vertrieb ítélet, C 92/11, EU:C:2013:180, 44. pont; 2016. december 21 i Gutiérrez Naranjo és társai ítélet, C 154/15, C 307/15 és C 308/15, EU:C:2016:980, 50. pont).

A jelen esetben az alapeljárásban szereplőhöz hasonló, külföldi pénznemben meghatározott kölcsönök kapcsán hangsúlyozni kell, hogy – amint arra az Európai Rendszerkockázati Testület a devizahitelezésről szóló, 2011. szeptember 21 i ERKT/2011/1. sz. ajánlásában (HL 2011. C 342., 1. o.) rámutatott – a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására (A. ajánlás – A kölcsönfelvevők kockázattudatossága, 1. pont).

Amint arra a főtanácsnok az indítványának 66. és 67. pontjában rámutatott, egyrészt a hitelfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik. Másrészt az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra, különösen, ha a kölcsönt felvevő fogyasztó nem ebben a pénznemben kapja a jövedelmét. Ezért a nemzeti bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy az eladó vagy szolgáltató az érintett fogyasztók rendelkezésére bocsátotta e az ahhoz szükséges valamennyi releváns információt, hogy e fogyasztók felmérhessék az alapeljárásban szereplőhöz hasonló feltételnek a pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt gazdasági következményeit.

A fentiekre tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. Az ehhez szükséges vizsgálatokat a nemzeti bíróságnak kell lefolytatnia.

Az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy szerződési feltétel tisztességtelen jellege az érintett szerződés megkötésének időpontjához viszonyítva értékelendő, figyelemmel mindazon körülményekre, amelyekről az eladónak vagy szolgáltatónak a szerződés megkötésének időpontjában tudomása lehetett, és amelyek az említett szerződés későbbi teljesítésére kihathattak. A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az alapeljárás valamennyi körülményére, és különösen az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak a lehetséges árfolyam ingadozásokkal és a külföldi pénznemben folyósított kölcsönben rejlő kockázatokkal kapcsolatos szakértelmére és ismereteire tekintettel megvizsgálja, hogy először is tiszteletben tartották-e a jóhiszeműség követelményét, és másodszor, hogy fennáll-e az említett rendelkezés értelmében vett jelentős egyenlőtlenség.

A Kúria 2/2014 Polgári Jogegységi Határozata szerint:

Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen.

Amennyiben azonban az árfolyamkockázat korlátlan viselésének szerződési rendelkezése a fogyasztó számára a pénzügyi intézménynek felróható okból nem volt világosan felismerhető, illetve érthető, fennállnak a szerződés tisztességtelensége megállapításának a feltételei.

Előfordulhatott ugyanis, hogy a szerződés egyértelmű megfogalmazása, a megfelelő tartalmú kockázattartó nyilatkozat ellenére a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott (van egy maximuma). Ez a helyzet akkor, ha a fogyasztó az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről a pénzügyi intézménytől, annak képviselőjétől konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban tévesnek, valótlannak bizonyult tájékoztatást kapott. Ebben az esetben a szerződés a nem megfelelő (téves, félreérthető, nem egyértelmű) tájékoztatással érintett rendelkezése tisztességtelen, amely a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét eredményezi.

A nem megfelelő tájékoztatás tényét és azt, hogy ennek következtében a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése számára nem volt világos és érthető, a fogyasztónak kell bizonyítania.

Kúria első és a mai napig is egyetlen teljesen nyilvános konzultációja 2012 őszén volt.

Meghívó

A fogyasztói kölcsönszerződésekben pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelenségének megítélése tárgyában létrehozott joggyakorlat-elemző csoport tisztelettel meghívja a

2012. november 26.-án 13 órakor
a Kúria nagytermében
(1055 Budapest, Markó u. 16.)

a fenti tárgykörben a joggyakorlat-elemző csoport által készített munkaanyag és az azokra tett észrevételek megtárgyalása.

Szükségesnek tartjuk jelezni, hogy a munkacsoportnak nem állt módjában azokat az észrevételeket figyelembe venni, melyek a Kúria elnöke által meghatározott, fent megjelölt témakörön túli kérdésekben való állásfoglalásokra irányultak. Amennyiben a megjelentek száma indokolja, a felszólalásokat időbeli korlátok közé vagyunk kénytelenek szorítani, amiért előre is elnézést kérünk.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a konferenciára azokat hívjuk meg, akik észrevételeiket a joggyakorlat-elemző csoporthoz a mai napig eljuttatták.

Budapest, 2012. október 30.

dr. Vezekényi Ursula
a joggyakorlat-elemző csoport

A konferencia végeredménye első körben egy polgári kollégiumi vélemény lett: 2/2012 (XII. 10.) PK vélemény a fogyasztói kölcsönszerződésben pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségéről.

<http://www.kuria-birosag.hu/hu/kollvel/22012-xii-10-pk-velemen-y-fogyasztói-kolcsonszerzodesben-penzugyi-intezmeny-altal-alkalmazott>

(Végső soron pedig nem csak a devizahiteleket, hanem a forint elszámolású kölcsönöket is újra kellett számolni a bankoknak.)

A legfontosabb megállapítások a Kúria véleményéből:

Tisztességtelen az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó olyan kikötés, amely a fogyasztóval szerződő pénzügyi intézmény számára – a fogyasztó hátrányára – indokolatlan és egyoldalú előnyt nyújt. Az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó kikötés különösen akkor tisztességtelen – feltéve, hogy nem ütközik jogszabályba –, ha:
a) tartalma a fogyasztó számára nem világos, nem érthető (egyértelmű és érthető megfogalmazás elve);

- b) az egyoldalú szerződésmódosítás feltételei nem tételesen meghatározottak, vagyis az ok-lista hiányzik, vagy van ok-lista, de az csak példálózó jellegű felsorolást tartalmaz (tételes meghatározás elve);
- c) az egyoldalú módosítás feltételei nem objektív jellegűek, vagyis a fogyasztóval szerződő félnek módja van a feltétel bekövetkeztét előidézni, abban közrehatni, a módosításra okot adó változás mértékét befolyásolni (objektivitás elve);
- d) az ok-listában meghatározott körülmények ténylegesen nem, vagy nem a körülmények változásának mértékében hatnak a kamatra, költségre illetve díjra (ténylegesség és arányosság elve);
- e) a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására (átláthatóság elve);
- f) a szerződésmódosítás bekövetkezése esetére nem biztosítja a fogyasztó számára a felmondás jogát (felmondhatóság elve).
- g) kizárja, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltétel változás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön (szimmetria elve).

A konferencián tilos volt a devizahitel szót még kiejteni is. A devizahitel a „a Kúria elnöke által meghatározott, fent megjelölt témakörön túli kérdésekben való állásfoglalást” jelentette.

A Kúria joggyakorlat elemző csoportja és a Kúria vezetése évek óta mereven elzárkózik minden civil kezdeményezés elől. Egyáltalán nem kívánnak a devizahitelezés kérdéseiről a becsapott és megtévesztett adósokkal konzultálni.

A 2012 októberében készített és a Kúriának elküldött szakmai anyagunk nagyon sok olyan problémát ismertet részletesen, melyre még a mai napig sem született megnyugtató megoldás. A devizahitelezés minden problémájára megpróbáltuk felhívni a figyelmet (sajnos azonban évek teltek el érdemi lépések nélkül).

Levél a Kúriának – 2012.október 4.

Tisztelt Dr. Vezekényi Ursula bírónő!

Tisztelt Joggyakorlat elemző csoport!

Tisztelt Kúria!

kuria@kuria.birosag.hu

Köszönjük, hogy elküldték tanulmányozásra a Joggyakorlat elemző csoport megállapításait. Szeretnénk élni a lehetőséggel, hogy véleményt mondhatunk a közreadott megállapításokról és szeretnénk néhány szempontot is felvetni, melyek vizsgálatát elengedhetetlenül fontosnak tartjuk.

Mozgalmunk a „deviza”hitelezés, azon belül is az ingatlanfedezetű kölcsönök problémakörével foglalkozik már lassan két éve, tagja a Parlament Fogyasztóvédelmi bizottságának szakértői csapatának. „A Hiteles Mozgalom alapítói azért kezdeményezik a mozgalom létrehozását, hogy elősegítsék a probléma megismerését, külön válasszák az előítéleteket a valóságtól, segítséget nyújtsanak a valós megoldások megtalálásában, kidolgozásában.”

Hiteles Mozgalom alapító irat.

<http://www.hitelesmozgalom.eoldal.hu/cikkek/egy-kicsit-rohunk/hiteles-mozgalom-----alapito-okmany.html>

Fontos tartjuk, hogy már most, a tömeges perek tárgyalásai előtt foglalkozik a Kúria ezzel a hatalmas társadalmi problémakörrel, és összesíti a néhány eddigi per tapasztalatait. A Kúria hazánkban az egyik hatalmi ág legfőbb szerve.

ALAPVETÉS

C) cikk

(1) *A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.*

Az Országgyűlés

1. cikk

(1) *MAGYARORSZÁG legfőbb népképviselői szerve az Országgyűlés.*

(2) *Az Országgyűlés*

b) törvényeket alkot;

A Kormány

15. cikk

(1) *A Kormány a végrehajtó hatalom általános szerve, amelynek feladat- és hatásköre kiterjed mindarra, amit az Alaptörvény vagy jogszabály kifejezetten nem utal más szerv feladat- és hatáskörébe.*

A Kormány az országgyűlésnek felelős.

A bíróság

25. cikk

(1) *A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. A legfőbb bírósági szerv a Kúria.*

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2011. évi 43.

szám

<http://www.kormany.hu/download/0/d9/30000/Alapt%C3%B6rv%C3%A9ny.pdf>

„Magyarország demokratikus elvek mentén működik, és ez tükröződik a hatalmi ágak egymáshoz való viszonyában is: a három legfőbb hatalmi ág (a törvényhozó, a végrehajtó hatalom, valamint az igazságszolgáltatás) egymástól függetlenül működik. A felosztás nem engedi, hogy bármelyik ág magához ragadja a hatalmat, és önkényesen alakítsa az ország és a benne élő állampolgárok életét, hiszen a hatalmi ágak azon túl, hogy függetlenül működnek egymástól kölcsönösen ellenőrzik egymás működését. Ezt hívják a fékek és egyensúlyok rendszerének.

Hogyan épül fel a magyar állam?

A magyar állam legfőbb szervei:

- *törvényhozó hatalom: parlament*
- *végrehajtó hatalom: kormány*
- *bírói hatalom: bíróságok*

A Kormány hivatalos honlapja

<http://www.kormany.hu/hu/mo/magyarorszag-alkotmanyjogi-berendezkedese>

A három legfőbb hatalmi ág közül kettő a Kormány és szervei valamint a Parlament, már évek óta ismeri a „deviza”hitelezés problémáit. A bíróságok azonban most kezdenek el ezzel a problémakörrel foglalkozni.

Elsőként ismertetjük a kormánysszervek, a Hivatalok és Hatóságok ebben a témakörben született jelentéseit, anyagait.

GVH JELENTÉS 2005

A gazdasági Versenyhivatal jelentése a jelzáloghitelezés tárgyában folytatott ágazati vizsgálatról
A többször módosított 1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról (továbbiakban Tptv.) 36/A. § (1) bekezdése szerint „A Gazdasági Versenyhivatal elnöke egy adott ágazat vállalkozásaitól – a piaci folyamatok megismerése és értékelése céljából – határozattal, határidő megjelölésével felvilágosítást kérhet, amennyiben az ármozgások vagy más piaci körülmények arra utalnak, hogy az adott piacon egy vagy több vállalkozás a versenyt megakadályozza, korlátozza vagy torzítja, illetve gazdasági erőfölényével visszaél.”

Az ágazati vizsgálat indítása előtt a banki kamatok és a nagymértékben növekvő nyereség, az EU átlagnál lényegesen magasabb kamatmarzsok utaltak arra, hogy a versenyben a különböző versenyerületek közül az „árverseny”-ben nem mutatkoznak kellően a hatásos versenyszituáció jellemzői. Emellett több bejelentés, valamint az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának átírata is a banki szolgáltatásokon belül a lakáshitelezési piac GVH általi vizsgálatát igényelte.

2004. július 9-én a GVH elnöke ágazati vizsgálat lefolytatását rendelte el a pénzügyi szolgáltatás és kiegészítő szolgáltatásai ágazatára, illetve a hitel/kölcsönügylet szolgáltatáscsoporton belül a lakáscélú jelzálog hitelezés tárgyában a lakáshitelezési piacokra vonatkoztatva és alapvetően bankszektorra kiterjedően.

GVH 2005 – 3. oldal - A vizsgálat indításának körülményei

PSZÁF AJÁNLÁS 2006

A PSZÁF Felügyeleti Tanácsának 9/2006. (XI.7.) számú ajánlása a lakossági hitelezés előzetes ügyfél-tájékoztatási és fogyasztóvédelmi elveiről

I. Az ajánlás célja és hatálya

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (a továbbiakban: Felügyelet) célja a pénzügyi szervezetek ügyfelei érdekei védelmének, a piaci viszonyok átláthatóságának, a pénzügyi piacokkal szembeni bizalom erősítésének érdekében a pénzügyi szervezetek prudens és hatékony működésének, tulajdonosaik gondos joggyakorlásának elősegítése és folyamatos felügyelete. Ennek keretében a Felügyelet Felügyeleti Tanácsa ajánlásokat fogalmaz meg és tesz közzé. Az ajánlások általános célja a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Jelen ajánlás célja azon egységes elvek és követelmények meghatározása, melyeket javasolt, hogy a pénzügyi intézmények lakossági hitelezésre irányuló ügyfélkapcsolataik során kövessenek.

http://www.pszaf.hu/bal_menu/szabalyozo_eszkozok/pszafhu_bt_ajanlirelvutmut/ajanlas_ft/pszafhu_ajal_nlirelvutmut_20061117_1.html

KORMÁNYBIZOTTSÁG 2006

Lakossági Pénzügyi Szolgáltatásokat Vizsgáló Szakértői Bizottság

A miniszterelnök a 1097/2006.(X.5.) számú kormányhatározattal létrehozott Lakossági Pénzügyi Szolgáltatásokat Vizsgáló Szakértői Bizottság (továbbiakban Bizottság) elnökévé dr. Várhegyi Évát, az MTA doktorát, tagjaivá Dietz Gusztávné dr.-t, dr. Király Júliát, a közgazdaságtudományok kandidátusát, dr. Kovács Surdot és dr. Németh Györgyöt, a közgazdaságtudományok kandidátusát nevezte ki. A Bizottság – a kormányhatározattal összhangban – azt tekintette feladatának, hogy a hazai helyzet és a nemzetközi tapasztalatok áttekintése alapján a fogyasztóvédelem szempontjából tegyen javaslatokat a hitelintézetek lakossági szolgáltatásaival kapcsolatos kormányzati lépésekre, a vonatkozó jogi szabályozás felülvizsgálatára és a pénzügyi intézmények tevékenységének fejlesztésére.

A problémák feltárása és az adekvát megoldások megtalálása érdekében a Bizottság tagjai több tucat hazai és külföldi (elsősorban EU-) tanulmányt, elemzést, dokumentumot dolgoztak fel, és konzultáltak az érintett területek szakértőivel.

kormánybizottság 2006 – 1. oldal – bevezető

ÁSZ 2009

Az Állami Számvevőszék jelentése a lakástámogatási rendszer hatékonyságának ellenőrzéséről - 2009. április

A jelenlegi ellenőrzés célja annak értékelése volt, hogy

- a 2001-ben bevezetett lakáscélú állami támogatások rendszerének kitűzött gazdasági és társadalmi céljai hogyan teljesültek;*
- a lakástámogatási rendszer működése hozzájárult-e a lakásállomány növeléséhez és összetételének javulásához;*
- a támogatási rendszer segítette-e az első otthonhoz jutást, figyelembe vette-e a szociális helyzetet és hogyan hatott az öngondoskodás szerepének alakulására;*

• a lakáscélú támogatások keretében felvett hitelek visszafizetésének kockázata hogyan változott és ez milyen hatást gyakorolt az állami szerepvállalásra, a támogatási formákra

Jelentésünkben a devizahiteleknek a támogatott hitelek állományának alakulásában játszott szerepét mutatjuk be. Ugyanakkor kétségtelen tény, hogy a válságnak azonnal bekövetkező hatása jelentkezett a devizahiteleknel, egyrészt a hitelintézetek részéről – a forráshoz jutás nehézsége miatt – a devizahitelezés erőteljes visszafogásában, másrészt a forint gyengülése miatt a törlesztő részletek kiszámíthatatlan ingadozásában, ami megnövelte a nem teljesítésnek (törlesztő részleteket nem tudják fizetni) a kockázatát. Ez a kockázat mind a lakás, mind pedig a fogyasztási és egyéb deviza hiteleket érinti.

A deviza-alapú hitel konstrukciók ugyan kívül esnek az államilag támogatott lakáshiteleken, de napjaink pénzügyi eseményei megfelelő tanulságok levonására adnak lehetőséget a jövőt illetően a pénzügyi rendszer, illetve pénzügyi folyamatok állami szabályozására vonatkozóan.

ÁSZ 2009 – 10-11. oldal - bevezetés

PÉNZÜGYI JOGI PROJEKT 2011

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának pénzügyi jogi projektje.

El kell kerülni, hogy a pénzügyi eredetű krízis politikai és társadalmi válsággá alakuljon. Ebben a helyzetben különös felelősség hárul az ombudsmanra, aki a pénzügyi piacok gondolkodásától idegen, alapjogi érvelésével lép fel. A pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos, 2010-ben folytatott vizsgálatai során szem előtt tartotta egyfelől, hogy az állami szervek miként teljesítik szabályozási és fogyasztóvédelmi feladataikat, másfelől a piaci szereplők – önszabályozásukkal, illetve piaci magatartásukkal – miként segítik elő a bizalom helyreállítását. Ugyancsak kiemelt figyelmet fordított a bajba jutott adósok megsegítését célzó banki és állami intézkedések érvényesülésére. Vizsgálataink során nem nélkülözhattük az érintett hatóságok, így különösen az érintett minisztériumok, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága, a Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara, a Magyar Bankszövetség és tagszervezetei, a Magyar Biztosítók Szövetsége, valamint a jogtudományi karok pénzügyi jogot oktató tanszékeinek együttműködését.

Pénzügyi projekt 2011 – 4. oldal - előszó

Nélkülözhetetlen, hogy ismerjük a „deviza”hitelezés létrejöttének körülményeit és jelentőségét a lakossági hitelezésen belül.

A „deviza”hitelezés kezdetét 2004-re tehetjük, addig az ingatlanhitelezés terén nem volt mérhető szerepe a fennálló állami kamattámogatási rendszer miatt.

Az eszközrendszeren belül meghatározó szerepet játszó kamattámogatási rendszer 2004-től annak ellenére nem volt versenyképes a devizahitelekkel szemben, hogy nyilvánvaló volt a forint esetleg jelentős árfolyamváltozásai miatti, a visszafizetés terheit nagymértékben növelő kockázat. Az új lakást vásárolni és építeni képes, megfelelő önerővel rendelkező házaspár és gyermekesek kivételével – stabil feltételeket valószínűsítve – érdemben nem nyújtott támogatási lehetőséget a lakást szerzők részére. Ennek az volt az oka, hogy 2003-ban szigorították a támogatott hitelek feltételeit és a kamattámogatás mértéke az állampapír referencia hozam alakulásától függ. 2004-től az érvényes referencia hozamok mellett a kamattámogatásos hitelek esetében az ügyfél által fizetendő kamatok magasabbak voltak, mint a devizahiteleknel. A kamattámogatott hitelek szerepe visszaszorult, az ügyfelek az életkor és összeg korlát nélküli, alacsonyabb költségű, de nagyobb kockázatú devizahiteleket részesítették előnyben.

ÁSZ jelentés 2009 – 14. oldal – összegző megállapítások

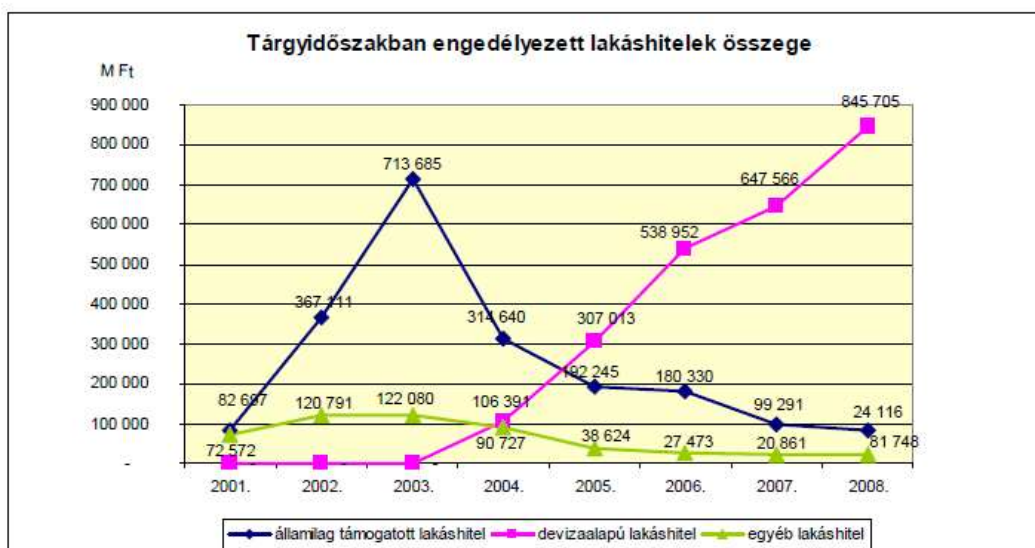
A lakáscélú támogatásokat szabályozó kormányrendelet 2001 februárjától 2008 júniusáig 25 alkalommal módosult. A változtatások a támogatottak körét, a támogatási formákat és azok feltételeit érintették. A jogszabály gyakori és többirányú módosulása nem segítette a rendszer kiszámíthatóságát, kezelhetőségét az igénybe vevők (lakosság, önkormányzatok, társasházak stb.) és a közvetítő hitelintézetek körében.

A devizahitelezés növekedésében szerepet játszott, hogy 2003-ban a lakáscélú állami támogatásokat a lakáscélú költségvetési kiadások ugrásszerű megnövekedése miatt szigorították (új lakások esetén a

kamattámogatott hitelek felvehető összege 30 M Ft-ról 15 M Ft-ra csökkent, használt lakásoknál a támogatott hitel összege maximum 5 M Ft lehet, egy támogatott kölcsönre való korlátozás bevezetése) és megváltozott a lakáshitelekhez nyújtott kamattámogatás alapja és mértéke, aminek következtében megnőtt a támogatott hiteleknek az ügyfél által fizetendő kamat. A fix állami kamattámogatást (ami 2003. júniusban például a jelzáloglevéllel finanszírozott hitelek esetében 10% volt) mozgó rendszer váltotta fel, a támogatás mértéke az állampapír referencia hozam alakulásától függ.

ÁSZ jelentés 2009 – 16.-17 oldal – összegző megállapítások

A következő grafikon mutatja a támogatott és nem támogatott (forint) hitelek, valamint a deviza hitelek éves engedélyezett összegeit.⁵

Az engedélyezett, államilag támogatott lakáscélú hitelek száma és összege 2003-ig emelkedett, majd 2008. december 31-re az összes engedélyezett hitelekben belül a számuk 10%-ra, értékük 8,6%-ra csökkent. Az állami támogatás nélküli engedélyezett hitelek száma és értéke ugyanakkor 2004-től folyamatosan nőtt, 2005-ben már meghaladta a támogatott hiteleket, 2008. év végén az összes engedélyezett hitelekben belül arányuk 90%, illetve 91,4% volt. A kezdetben kétszeres, majd öt-hatszoros mértéket meghaladó különbség kialakulását a devizahitelezés előretörése okozta. Az engedélyezett hitelek (támogatott és nem

ÁSZ jelentés 2009 – 17. oldal – összegző megállapítások

A lakáshitel-állomány 2004. évi változása nem csak mennyiségi, hanem szerkezeti változást is magában foglal (az év egészében a támogatott hitelek aránya az összes lakáshitelből 65 % alá csökkent, ami a terhek viszonyának lényeges átrendeződését tükrözi). Az év elejétől a forint lakáshitelek havi állományának növekedési üteme jelentősen csökkent, a deviza alapú jelzáloghitel-folyósítások élénkülésével párhuzamosan.

A deviza alapú jelzáloghitelek megjelenése - ami jelentős mértékben a támogatási rendelet változásának következménye - a negatív tendencia megfordulását eredményezte, s az év áprilisától a havi hitelállomány változása lassú növekedésnek indult.

A 2003 novembere óta fennálló magas hozamszint és a csökkenő támogatás együttes hatása, hogy először lényegesen emelkedtek a lakossági forint lakáshitelek ügyfélterhei 2004-ben, majd harmadik negyedében a tendencia megfordult, a támogatott forinthitelek az új lakások esetében az euro alapú devizahitelekkel versenyképes törlesztő részleteket eredményeztek. Ugyanakkor a devizahitelek többségét kitevő CHF hitelek a használt lakás vásárlásra kedvezőbbek maradtak a támogatott hitelekhez képest.

GVH 2005 – 14-15. oldal - A lakáscélú hitelpiac fejlődése

Magyarország aktualizált konvergencia programja (2007-2011) 2007 novemberében a lakástámogatások nominális csökkenését rögzítette, amely a kamattámogatások és támogatott

hitelállomány mérséklődésének prognózisán alapult. Ez utóbbit arra vezették vissza, hogy a lakosság a korábban felvett lakáshiteleket egyre növekvő számban váltja át devizalapú kölcsönökre, és az új hitelszerződések döntő része devizaalapú.

ÁSZ jelentés 2009 – 30. oldal – lakáspolitikai koncepciók

A devizahitelek állományának nagysága 2004-ben 143 Mrd Ft volt,

2005-ben 322 Mrd Ft-tal,

2006-ban 454 Mrd Ft-tal,

2007-ben pedig 540 Mrd Ft-tal emelkedett,

és nagysága 1 459 Mrd Ft-ot tett ki 2007. év végén.

A devizaalapú hitelállomány növekedésének dinamizmusa 2007-ben mérséklődött, azonban nagysága közel egyező volt a forintalapú lakáscélú hitelek állományával.

2007. év végén a lakáscélú forinthitelek száma 375 ezer db, a devizahitelek száma 272 ezer db volt.

ÁSZ jelentés 2009 – 38. oldal – a lakástámogatási rendszer működésének hatásai

2002. január 1-jétől a lakáshitel törlesztéséhez kapcsolódó évi 240 ezer Ft összegű személyi jövedelemadó kedvezményt vezettek be, korlátozás nélkül bármely magánszemély által az adóévben a tőke, a kamat és a járulékos költség törlesztéseként megfizetett, hitelintézet által igazolt összeg 40 százaléka mértékéig. Az adókedvezményt

2007-ben megszüntették.

ÁSZ jelentés 2009 – 42. oldal – a lakástámogatási rendszer működésének hatásai

Röviden szeretnénk véleményt fűzni a Kúria jogelemző csoportjának megállapításaihoz, egyrészt a kormányzservek ide kapcsolódó észrevételeit, másrészt a saját észrevételeinket írjuk le.

1. Egyoldalú szerződésmódosítás

Az, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás hatalmat biztosít a pénzintézeteknek, már 2006-ban ismert volt.

9. Az általános szerződési feltételekkel kapcsolatos problémák miatt a Bizottság támogatja a PSZÁF hitelezési ajánlásában a konkrét kamat, illetve díjjelemhez kapcsolódó egyoldalú szerződésmódosítási feltételek meghatározására vonatkozó transzparens, követhető igénymegfogalmazását. Mivel az egyoldalú szerződésmódosítás lehetősége jelentős piaci hatalmat teremt a pénzügyi szolgáltatók oldalán, a Bizottság álláspontja szerint érdemes a kérdés jogi szabályozását újragondolni.

kormánybizottság 2006 – 1. oldal – vezetői összefoglaló

Ma általánosan alkalmazott, jellemző üzletszabályzati és általános szerződési feltétel: a bank jogosult a hitel üzleti kamatát, egyéb költségét és erre vonatkozó szerződési feltételeit egyoldalúan módosítani, ha a bankközi hitelkamatok, a fogyasztói árindex, a jegybanki alapkamat, az állampapírok hozama, a lakossági hitelek kockázati tényezőinek alakulása és a bank forrás-, valamint hitelszámla-vezetési költsége változik. Az egyoldalú szerződésmódosítás ilyen feltétele a gyakorlatban a pénzügyi intézmény javára korlátlan, indoklás nélküli módosítást alapoz meg.

A probléma kezelésének egyik lehetősége, ha a bankok önszabályozó módon állapítanak meg a jelenlegi szabályoknál szigorúbb feltételeket.

A másik lehetőség, ha kötelező elemeket is tartalmazó szabályozás jön létre, amely számol a piaci pozícióbeli és információs aszimmetriákkal.

A Bizottság álláspontja szerint az egyoldalú szerződésmódosítás lehetősége jelentős piaci hatalmat teremt a pénzügyi szolgáltatók oldalán, éppen ezért indokolt lehet a szerződésmódosítási lehetőség szabályozási szintű korlátozása. A jelenlegi szabályozás, illetve gyakorlat alapján a pénzügyi szolgáltatók szerződésmódosítási joga indokolatlanul széles körre terjed ki, annak nincsenek megfelelő korlátai, valamint a fogyasztók informálása a változtatásról meglehetősen korlátozott, így gyakorlatilag a fogyasztók teljesen kiszolgáltatottak az ilyen jellegű módosításokkal szemben. Emiatt a Bizottság úgy véli, hogy érdemes a kérdés szabályozását újragondolni, és szűkebben megvonni a módosítási lehetőségek körét, illetve a módosítás mértékét valamilyen objektív igazolható mércéhez kötni.

III. A hitelezés előzetes ügyfél-tájékoztatási és fogyasztóvédelmi elvei

15. A pénzügyi intézmény az ügyfeleivel kötött szerződéseiben rögzítse azokat az alapos okokat, melyek bekövetkeztekor jogosulttá válik a szerződés meghatározott feltételének egyoldalú módosítására. A pénzügyi intézmény csak akkor éljen az egyoldalú szerződésmódosítás jogával, ha a szerződésben rögzített feltétel ténylegesen bekövetkezett. Egyúttal közvetlenül (pl. külön levélben vagy számlakivonaton és ne csak hirdetmény útján) tájékoztassa ügyfelét az ügyfél számára kedvezőtlen egyoldalú szerződésmódosításról. E tájékoztatás tartalmazza mind a módosult dokumentum megjelölését, mind az új rendelkezést is.

16. A pénzügyi intézmény az egyes konkrét díjelemekhez, kamatokhoz kapcsolva határozza meg azokat az okokat, eseményeket, amelyek bekövetkezésekor él díjváltozást eredményező egyoldalú szerződésmódosítási jogával. A megjelölt ok, esemény szervesen kapcsolódjon az adott szerződési elemek pénzügyi intézményeknél jelentkező költségtartalmához. (A jegybanki kamatváltozás például nem lehet indok a kezelési költség emeléséhez.) Az ok, esemény bekövetkezésének egyértelműen megismerhetőnek kell lennie.

17. Az adott egyoldalú szerződésmódosítás végrehajtásakor a pénzügyi intézmény mindig részletezze (például sajtóközleményben, honlapján megjelenő tájékoztatójában) azokat a közgazdasági, piaci indokokat melyek alapján a szerződésmódosítás mellett döntött. Legyen különös figyelemmel arra, hogy a (megemelt) költségek álljanak arányban a nyújtott szolgáltatásokkal. A díjemelkedés a felmerülő, valós költségek fedezetét szolgálja, ne csupán a bevételek növelését vagy máshol jelentkező veszteség fedezetét

PSZÁF ajánlás 2006 – részlet az ajánlott pontokból

E./ Az Obtv. 25. §-a alapján javaslom a pénzügyminiszternek és a Bankszövetségnek, valamint tagintézményeinek, hogy mielőbb készítsék el és léptessék hatályba az egyoldalú szerződésmódosítások korlátozására vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket és az azzal összefüggő önkéntesen vállalt magatartási szabályokat.

*Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése
az OBH 4938/2008. sz. ügyben – 12. oldal*

Szeretnénk jelezni, hogy a ingatlanfedezetű „deviza”hiteles különlegesen kiszolgáltatott helyzetben van.

Ha nézünk egy betét jellegű pénzügyi terméket, akkor a pénzügyi intézmény egyoldalú szerződésmódosítása esetében az ügyfél megteheti, hogy felmondja a számára már nem kedvező szerződést és más betételhelyezési terméket választ, vagy egy másik pénzügyi intézmény számára kedvezőbb termékét választja. Ez gyorsan és viszonylag kis költséggel megoldható. Ha egy kölcsön jellegű pénzügyi terméket nézünk, akkor kisebb összegű és rövidebb futamidejű hitelterméknél a váltás kissé nehezebb és költségesebb, de megvalósítható. Teljesen más a helyzet az ingatlanfedezetű „deviza”hitelek (és gépjármű kölcsönök) esetén. A fedezetet jelentő ingatlan értéke devizában van nyilvántartva, ez a forint romlása miatt nagyon sok esetben lényegesen magasabb mint az ingatlan piaci értéke. Nem lehet a kölcsönt egy másik bankhoz átvinni, mivel az ingatlan nem nyújt megfelelő fedezetet a fennálló kölcsönhöz. Az adós végleg a pénzügyi intézményhez van kötve. Kénytelen elfogadni a bank bármilyen módosítását, mert nincs lehetősége váltani. Az üzletszabályzatok, az ÁSZF-ek szerint, ha a módosított szerződést nem fogadja el, a pénzügyi intézmény azonnal felmondja a szerződést.

A kamat és költség egyoldalú emelésének indokaként a szerződésekben a legtöbb esetben teljesen általános és megfoghatatlan indokokat sorolnak fel. Ha a „tőke és pénzügyi kamatok változása” szerepel, akkor nem lehet tudni, hogy például egy CHF elszámolású kölcsön esetén milyen deviza kamatszintjére és milyen jellegű kamatra kell figyelni. Ha a „bank forrásköltsége” van feltüntetve, akkor nincs megadva, hogy a bank milyen forrásból nyújtotta a kölcsönt és milyen devizanemben.

2. A szerződés megismerése

A szerződés tartalmának megismertetése már 2005-ben is hiányos volt.

...az az álláspontunk, hogy az átlagfogyasztók nagy része jelenleg nem – a legteljesebb körű és részletes tájékoztatás mellett sem – képes átlátni a hosszútávra vállalt kötelezettségeivel járó lehetséges következményeket.

A fogyasztók egy része szintén nem látja, vagy nem veszi komolyan az esetleges nem szerződésszerű teljesítés (például nem fizetés) várható kockázatait, következményeit.

Ezen a tényen nem változtat az sem, hogy adott esetben a közjegyző milyen részletességgel ismerteti a szerződéses kötelezettségeket, vagy hogy hány nyilatkozatot ír alá a fogyasztó arról, hogy ismeri és megértette a feltételeket.

További oka lehet a fogyasztó esetleges alulinformáltságának, hogy noha a lakáshitel tömegterméknek minősül, a pénzügyi termékekhez általában is kapcsolódó szigorú jogi és szakmai szabályozottság oly mértékben megnöveli a feltételek terjedelmét, illetőleg bonyolulttá, az átlagfogyasztó számára nehezen érthetővé teszi azokat, hogy a megértés rovására megy.

GVH 2005 – 43-44. oldal - értékelés

A fogyasztó nem kellő tájékozottságát eredményezi az általános banki gyakorlat is, hogy lakáshitel szerződések szerződéses kötelemeinek körébe tartozó feltételek – maguk a szerződések (kölcson-, jelzálog, kezes, közjegyző előtti kötelezettség vállalás, egyéb), a kapcsolódó általános szerződési feltételek, a hitelintézet általános üzletszabályzata, esetleges üzletági üzletszabályzat és a Hirdetmények – valamelyike az adott szerződés részévé teszi a mindenkor hatályos üzletszabályzatot és hirdetményt. Ez azt eredményezi, hogy a hosszúlejáratú kölcsön futamideje alatt bármilyen később születendő – a szerződéskötés idején még nem ismert – feltételt el kell fogadjon az ügyfél. Az ilyen egyéb feltételek miatt jelentkező valós kockázatok megismerése szinte lehetetlen az ügyfelek számára. A szerződések, s a kapcsolódó háttérfeltételek bonyolultságát, lényegi kockázati pontjainak nehéz, szinte a lehetetlenség határát súroló megértési problémáit még a közjegyzői közreműködés sem tudja érdemben enyhíteni. A hatásos verseny feltétele ugyanakkor a jól tájékozott, megalapozottan és jól választani képes fogyasztó. Mint látjuk azonban – a szükségszerű ismerethiányból, laikusságból fakadó korlátozott racionalitás, az információ bőségéből, és a szelekció hiányából illetve torzítottságából fakadó fogyasztói döntési eltérések, továbbá a döntési helyzetet jellemző időhiány miatt – a fogyasztói döntések kevésbé képesek kikényszeríteni a kínálati oldal hatásos versenyét, ezen belül különösen a valódi árverseny intenzitásának növekedését.

GVH 2005 – 44. oldal - értékelés

Megfelelő szabványok hiányában a fogyasztóknak juttatott információk a szolgáltató érdekei szerint befolyásolhatók. Az ügyletek bonyolultsága, a hosszadalmas szerződések, a szokásostól eltérő nyelvezet, az alkupozíció hiánya és gyakran a sürgetettség miatt is az ügyfelek leginkább az ügyintéző előadása alapján ismerik meg a feltételeket. Nem kerül sor a jogok és kötelezettségek szerződési egyensúlyának kialakítása, a fogyasztók választási joga arra terjed ki, hogy megkötik-e a szerződést.

Az általános szerződési feltételeket kidolgozók saját érdekeiket érvényesítve egyoldalú előnyöket alakíthatnak ki, amelyek jellemzően csak problémás esetben – a szerződés megkötését követően – kerülnek felismerésre, amikor a fogyasztói igényérvényesítés már korlátozott vagy lehetetlen. kormánybizottság 2006 – 9.-10. oldal – egyoldalú szerződésmódosítás

A Gazdasági Versenyhivatal megfontolásra ajánlja a szabályozási kompetenciával rendelkező szervezeteknek, illetve a szakmai felügyeleti hatóságnak:

f. a hitelintézeti általános szerződési feltételek abból a szempontból történő vizsgálatát, hogy a blankettaszerződésekben alkalmazott, a hitelintézetek számára egyoldalú előnyt biztosító szerződéses kikötések, az általános szerződési feltételekre vonatkozó, a polgári jogban megjelenő sajátos fogyasztóvédelmi rendelkezésekkel (tisztességtelen szerződéses feltételek) való összhangban vannak-e. Amennyiben egyes feltételszabásoknak a fogyasztók védelmét biztosító rendelkezésekkel való

megfelelősége vitatható, kezdeményezni szükséges az általános szerződési feltételek bíróság előtti megtámadását.

GVH 2005 – 46. oldal - következtetések

II. Az ajánlás kibocsátásának indokai

- Megfigyelhető továbbá, hogy a pénzügyi szektor gyors fejlődése, a folyamatos termékinnováció révén összetettebb, az ügyfelek számára egyre nehezebben érthető termékek jelennek meg a piacon és e folyamattal a fogyasztók általános pénzügyi kultúrájának szintje, pénzügyi tudása nehezen tart lépést. Következésképpen egyre inkább fennáll a veszélye annak, hogy a pénzügyi intézmények ügyfelei – a megfelelő tájékoztatás hiányában – olyan hosszútávú kötelezettségeket vállalnak, melyek előnyeit, hátrányait, lehetséges hatásait nem ismerik kellően.
- Mindemellett a Felügyelet tevékenysége során számos olyan piaci gyakorlattal, eljárással találkozott, melyek ugyan nem jogszabályellenesek, de fogyasztóvédelmi szempontból, a tájékoztatás hiányossága miatt kifogásolhatók.
- Az említett káros jelenségek elkerülhetők a pénzügyi intézmények által megvalósítandó közérthető és alapos ügyfél-tájékoztatás révén, továbbá azáltal, ha a pénzügyi intézmények megfelelnek bizonyos általánosan elvárható fogyasztóvédelmi elveknek.

PSZÁF ajánlás 2006

Az ügyfelek tájékoztatásával kapcsolatban indokolt azonban kiemelni, hogy az nem pusztán egy, jogszabályban megjelölt „kipipálandó”, s mint ilyen meglehetősen formális és formalizált feladat, hanem érdemi kötelezettség.

Az országgyűlési biztos rámutatott, hogy egy konkrét banki termék értékesítése során egyfelől nagy mennyiségű információt tartalmazó papírhalmazt kap az ügyfél, másfelől a tájékoztatás megtörténtének dokumentálási terhei (így pl. akár tucatnyi, a különböző tájékoztatások tudomásulvételéről szóló nyilatkozat) mellett pontosan az adott ügylet lényeges elemeit, vagy az egyes kockázatokat ténylegesen (érdemben) az ügyfél mégsem ismeri. Vagyis, ahogyan a hazai jogi szabályozás folyamatosan és egyre részletesebb, szigorúbb szabályozást adott a pénzügyi szolgáltatásokkal és azok kockázataival kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségek tekintetében, úgy váltak e tájékoztatások egyre kevésbé érdekűvé.

Kifejtette továbbá, hogy az ügyfél-tájékoztatást érdekűvé és közérthetővé kell tenni, mert a jelenlegi gyakorlat nemcsak hogy nem tölti be a rendeltetését, hanem kifejezetten a szabályozás céljával ellentétes hatást vált ki.

A szabályozás hiányosságán alapuló gyakorlat pedig a jogbiztonság követelményével, és a tulajdonhoz való joggal összefüggő visszásság állandó és közvetlen veszélyét hordozza magában.

Pénzügyi projekt 2011 – 39. oldal – az ügyfelek tájékoztatásáról

A kölcsönigény beadásához szükséges – részben eredeti – dokumentumok köre, aktualitása, a hozzájuk, valamint a hitelbírálatához (hitelbírálati díj, értékbecslés) kapcsolódó részben vagy egészben elsüllyedő költségek nem teszik életszerűvé, hogy egyidejűleg vagy egymás után több bankhoz is benyújtson a fogyasztó kölcsönkérelmet.

A hozzánk érkezett fogyasztói jelzések szerint, a befogadott kölcsönkérelmek esetén – már hitelbírálati szakban – is előfordul, hogy a bank további, a tájékoztatókban nem szereplő igényekkel lép fel (például életbiztosítás megkötését „javasolja”). Erre vonatkozó adattal a vizsgálatban nem rendelkezünk, de a kölcsönigénylés idő- és költségigényes volta miatt valószínűsíthető, hogy máshoz fordulásra többnyire csak elutasított kölcsön esetében kerül sor, egyéb esetekben ritkán, a fogyasztók kényszerűen vállalják a menetközben felmerülő többletköltségeket.

Mindezek alapján rögzíthető, hogy jellemzően csak a kölcsönigénylés beadásáig van reális választási, illetőleg visszalépési lehetősége a fogyasztónak a hitelintézet tekintetében. Ezt követően nem vagy túl magas költséggel, veszteséggel, akár a megvásárolni kívánt lakás „ elvesztésének ” kockázatával van erre mód.

GVH 2005 – 42. oldal - értékelés

Szeretnénk jelezni, hogy az ingatlanfedezetű kölcsönrel rendelkezők általában életükben egyszer vesznek fel ilyen jellegű kölcsönt, tekintettel az összeg nagyságára és a hosszú futamidőre. Így talán nem célszerű arra hivatkozni, hogy a mi a „szokásos szerződési gyakorlat” és mi nem az, mivel nem ismétlődő üzleti folyamatokról van szó, az ügyfélnek nincs ilyen jellegű tapasztalata. Az esetek túlnyomó többségében a kölcsönszerződés szövegét közvetlenül az aláírás előtt olvasták fel, a hitelkérelem benyújtásakor nem tették a pénzintézetek lehetővé a szerződés szövegének az elolvasását, megismerését. A szerződéskötés folyamán az általános szerződési feltételeket és az üzletszabályzatokat nem olvasták fel, tartalmukat nem ismertették.

3. Kamatemelés és költségemelés lehetősége

A kamatemelés indoklottsága és ismertetése már 2006-ban is problémát jelentett.

7. A Bizottság azt is fontosnak tartja, hogy a hitelintézetek termékeinek, szolgáltatásainak árazása kellően átlátható legyen az ügyfelek számára.

Kormánybizottság 2006 – 1. oldal – vezetői összefoglaló

A kamatemeléseket a bankok nem indokolták meg az elmúlt években.

4. Szolgáltatás és ellenszolgáltatás aránya

Már 2005-ben is felmerült, hogy olyan szolgáltatásokért is kér a pénzintézet díjat amiért nem nyújt szolgáltatást, illetve egy szolgáltatást több helyen áraz be.

A lakáskölcsönökhöz kapcsolódó egyéb költségekkel kapcsolatban a legszembetűnőbb tény, hogy a hitelintézetek skáláján már elnevezésüket tekintve is rendkívül sokféle létezett, illetve létezik.

A táblázatok az előforduló összes variációt tartalmazzák, a legtöbb „alválfaja” a szerződésmódosítási díjnak van. A lehetséges egyéb költségek jogcíme, száma, be-, illetve kivezetésének időpontja banktól, terméktől és a mindenkor banki árpolitikától függően változó. Megjegyezzük, hogy a kölcsönökhöz kapcsolódó biztosítások díjaira vonatkozóan a hirdetések nem tartalmaznak információt, s arról a fogyasztók jellemzően csak a legutolsó fázisban kapnak információt. A kapcsolódó költségek ezen sokszínűsége tulajdonképpen a „versenyző termékek” kellő összehasonlíthatóságának hiányát eredményezi.

GVH 2005 – 32. oldal - a hiteladást terhelő költségek

Természetesen nem áll szándékunkban a bankok „tétéles költségelszámolási jogának” kétségbe vonása.

A probléma megítélésünk szerint ennek éppen az ellenkezője, mert nem látjuk tényleges tevékenységköltséggel alátámaszthatónak a nagyszámú – elnevezése mellett tartalmában sehol meg nem határozott – díjat. Felvetődik, hogy a fogyasztó többszörösen fizet a hitellel kapcsolatos tényleges banki munkáért. Nem tudunk például választ találni arra, hogy egy nagyjából tipikus 2 %-os kezelési költség esetén például egy 5 millió forintos lakáshitel 100.000 forintos és egy 30 millió forintos hitel 600.000 forintos „kezelési költsége” mögött milyen, ezt az eltérést alátámasztó munka és ténylegesen felmerülő költség van (ami egy 15 éves futamidő mellett mindkét hitelnél milliós nagyságrendű, ugyanakkor lényegében a jelzett arányban eltérő kezelési költség bevételt jelent a banknak). Kérdés továbbá, hogy milyen tevékenység költsége nem fér bele a kezelésibe, illetve az mit fedez, s így mi az, amit külön indokolt egyéb díjként (költségként) a fogyasztóval megfizettetni. Ez a helyzet áttekinthetlensége miatt egyrészt a hatásos versenyt akadályozza, másrészt jóléti veszteséget okozhat a fogyasztóknak.

GVH 2005 - 43. oldal - értékelés

A GVH kezdeményezi a Magyar Bankszövetségnél önszabályozás létrehozását, amely a kamaton kívül a bank számára minden költség esetében (a kezelésire is) pontos definiálási kötelezettséget írna elő (milyen tevékenységért kell fizetni), esetleg kalkulációs kötelezettség előírásával. A jelenlegi helyzetben ugyanis nem egyértelmű, hogy a kezelési költségben, illetve a különböző díjtétel elnevezésekkel milyen tevékenység költségét hányszor fizet meg a fogyasztó. Álláspontunk szerint nincs objektív szakmai akadálya annak sem, hogy a jelenleg „széttagolt” költségeket „összevontan” állapítsák meg a bankok. Félreértések elkerülése végett rögzítjük, hogy nem a fogyasztó által fizetendő díjak mértékének korlátozását (tehát nem árszabályozást), hanem a díjak (költségek) elnevezésének szabályozását,

mintegy szabványosítását javasoljuk. Olyan rendszer kialakítása lenne kívánatos, amelyben szakmai önszabályozásban rögzítenék ajánlás jelleggel bizonyos gyakran alkalmazott elnevezések tartalmát, s annak használatát. Az ettől eltérő elnevezések használata esetén pedig megkívná a tagoktól azt, hogy tájékoztassák a fogyasztókat a díjak pontos tartalmáról, kalkulációs elveiről.

GVH 2005 – 47. oldal – következtetések

5. Kockázat ismertetés és ügyfél hitelképesség mérés

Már 2005-ben is elégtelennek tartották a kockázatismertetést és az ügyfelek hitelképességének a mérését.

Jóllehet a 41/1997. számú Kormányrendelet 2005. január 1-től már a lakáscélú hitelekre is előírja a hitellel kapcsolatban a pénzügyi intézménynek fizetett költségeket, valamint a harmadik személynek fizetett költségek közül az ügyfél által felajánlott fedezet értékebecslésének díját és lakásépítéseknel a helyszíni szemlék díját tartalmazó teljes hiteldíj mutató közlését, ami segíthet a tájékozódásban, az azonban a gyakorlatban fog eldőlni, hogy a mutató számítása mennyire egységes a piacon, illetőleg milyen gyakorlati problémák jelentkeznek. (A PSZÁF által lefolytatott eddigi ellenőrzések feltártak kezdeti hiányosságokat.) Véleményünk szerint emellett mindenképpen szükség lenne arra, hogy a hitelintézetek azonos módon – forint abszolút értékben, vagy ha százalékos a mérték, akkor azonos vetítési alap mellett - közöljék a várható költségeket. Ez a fogyasztó számára világosan érthető tájékoztatás mellett a hitelintézetek hitelkockázatát is csökkenthetné, mert a felkészült átlagfogyasztó maga is jobban fel tudná előre mérni a saját fizetőképességét.

Álláspontunk szerint objektív okokkal egyáltalán nem indokolható a díjak sokfélesége, ebben a banki „kreativitás” korlátozása lenne célszerű, maximum 3-4 azonos elnevezésű kötelezettségben „összeadhatók” lennének az indokoltan felszámított költségek.

GVH 2005 – 42-43. oldal - értékelés

Az egyes szerződési feltételek megalapozottságának vizsgálatánál figyelembe kell venni, hogy a hitelintézet gondos eljárásának körébe tartozik, hogy felmérje leendő adósa fizetőképességét, és biztosíték megkövetelésével biztosítsa be a kölcsönadott összeg visszafizetését.

A hitelintézetek által megfogalmazott szerződési feltételek egy része jogszabályi kötelezésen alapul más részük viszont saját üzletpolitika – melyben a kialakult versenyviszonyok is tükröződnek - eredménye. Ezek közé tartozik például a közjegyzői okiratba foglalás megkövetelése az olyan szerződésekre is, amelyekre jogszabály ezt nem teszi kötelezővé, viszont az esetleges végrehajtást nagymértékben meggyorsítja; vagy az olyan kikötések, melyek eredményeként mindennemű költséget jellemzően az ügyfélnek kell viselni. Az is a hitelintézetek üzletpolitikájának folyománya, hogy a lakáshiteleknel mikor, hányféle, mekkora és miben meghatározott költséget számít fel a bank az ügyfélnek, valamint a jogszabályokban előírt biztosítékokat meghaladó biztosítékok követelése. (az ügyintézők nem kellő felkészítése, valamint ellenőrzése hiánya is – esetenként érdekeltégük miatt – indokolatlan „többletbiztosíték” igényéhez vezethet.)

GVH 2005 – 44. oldal - értékelés

A Gazdasági Versenyhivatal megfontolásra ajánlja a szabályozási kompetenciával rendelkező szervezeteknek, illetve a szakmai felügyeleti hatóságnak

a. a hitelintézetek kötelezését arra, hogy az érdeklődő potenciális hitelfelvevőnek az általános tájékoztatás mellett egyéni, a konkrét, az adott hitel paramétereire igazodó közérthető, írásos tájékoztatást nyújtsanak a hitel költségeiről, fő jellemzőiről, kockázati tényezőiről annak egyidejű korlátozásával, hogy a közzétett és közölt feltételeken túl a kölcsön folyósítását további feltételekhez lehessen kötni. Amennyiben a hitelt felvenni szándékozók ezt a tájékoztatást az általuk választott hitelintézetektől így egyértelműen és közérthetően megkapnák, akkor nagymértékben javulnának döntésük alapjai és a hatásos verseny feltételei, körülményei.

GVH 2005 – 46. oldal – következtetések

A GVH kezdeményezi a Magyar Bankszövetségnél önszabályozás létrehozását annak érdekében, hogy a fogyasztói tájékoztatás közérthetősége, az információk – fontos fogyasztói döntési szempontokat figyelembe vevő – szakszerű szelekciója, a kockázatokra való figyelemfelhívás a fogyasztói döntés előtt megfelelő módon megtörténhessen.

GVH 2005 – 48. oldal – következtetések

A lakossági hitelcsődök megelőzése érdekében fontosnak tartottam kiemelni annak követelményét, hogy az ügyfelek pénzügyi szerződéseikhez tájékozott beleegyezésüket adják, amely a szolgáltató részéről aktív kitanítási kötelezettséget kell, hogy jelentsen.

Kezdeményeztem ezért a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. CXII. törvény (Hpt.) módosítását, és kiegészítését akként, hogy ...– a pénzügyi szolgáltatók számára a törvény írjon elő aktív kitanítási kötelezettséget.

*Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése
az OBH 4938/2008. sz. ügyben – 1. oldal*

A pénzügyminiszter és Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter válaszában utalt arra, hogy a Hpt. 203. § (6) bekezdése a kiemelten kockázatos ügyletek (devizahitel, ingatlanra kötött vételi opció) esetében előírja a kockázat feltárásának kötelezettségét. E szabályok további szigorítására – a fogyasztói hitel-megállapodásokról szóló 2008/48/EK irányelv átültetése során – várhatóan 2009 őszén fog sor kerülni. Ugyanezen irányelv a pénzügyi intézmények aktív kitanítási kötelezettsége tekintetében meghatározza az általános európai fogyasztói hiteltájékoztató elemeit is, amely az irányelv átültetésével szintén részét fogja képezni a hazai jogszabályi rendelkezéseknek. A Pénzügyminiszter nem zárta ki az irányelv egyes rendelkezéseinek a tervezettnél korábbi átültetését.

*Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése
az OBH 4938/2008. sz. ügyben – 8. oldal*

A helyszíni ellenőrzés megállapításainak hasznosítása mellett javasoljuk a Kormánynak:

4. Kezdeményezze a banki hitelezési tevékenységgel kapcsolatos szorosabb állami felügyeletet és a hitelezéssel együtt járó kockázatoknak a lakossággal való hatékonyabb megismertetését.

ÁSZ jelentés 2009 – 24. oldal – összegző megállapítások

A lakossági hitelcsődök megelőzése tekintetében az országgyűlési biztosnak nem sikerült túl sok előremutató lépést feltárnia vizsgálata során. A biztos támogatja mindazon erőfeszítéseket, amelyeket az érintett minisztériumok, illetve a PSZÁF tesz az ügyfelek pénzügyi ismereteinek fejlesztése érdekében. Hasonlóképpen előremutatónak tartja a devizahitelekkel, vagy az ingatlanra kikötött vételi jog biztosítékként való kikötésével kapcsolatos kockázatfeltáró nyilatkozat alkalmazásának előírását. Az ombudsmani álláspont szerint azonban a - mind a banki, mind az egyéb tartozásból keletkező - lakossági csődök megelőzése érdekében további lépéseket kellene tenni. Az egyik -biztos által szorgalmazott - lépés, hogy az ügyfelek ne csak aláírják a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos szerződéseiket, hanem ahhoz tájékozott beleegyezésüket adják. E tájékozott beleegyezés a szolgáltató részéről aktív kitanítási kötelezettséget kell, hogy jelentsen, másképpen fogalmazva a pénzügyi szolgáltatók legyenek kötelesek - akár példaszámításokkal is alátámasztva - megmagyarázni a szerződési kikötések következményeit.

Pénzügyi projekt 2011 – 11. oldal – összefoglaló a korábbi évek vizsgálatairól

II. Az ajánlás kibocsátásának indokai

- Aggályos az a piaci gyakorlat, hogy a pénzügyi intézmények egyre gyakrabban nem helyeznek kellő hangsúlyt arra, hogy megismerjék ügyfeleik teherviselő képességét, háztartásuk vagyoni és jövedelmi viszonyait, holott ezek a felelős hitelezés alapjai. Mindez nincs összhangban a prudens működés követelményével, sem az ügyfelek megfelelő tájékoztatásának igényével.*

- A fentiekre tekintettel az e kérdéskör vonatkozásában alkalmazandó legfontosabb elveket és követelményeket a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének Felügyeleti Tanácsa szükségesnek látja ajánlásban rögzíteni.

Az ajánlás alkalmazásával kapcsolatos várakozások:

- A pénzügyi intézmények az ügyfelek érdekeit, kockázatviselési képességét fokozottabban vegyék figyelembe, egyúttal javuljon az ügyfelek tájékozottsága és érdekérvényesítő képessége.
- A pénzügyi intézmények felelősen működjenek közre az ügyfelek teherbíró képességét meghaladó eladósodásának elkerülésében.
- A pénzügyi intézmények hitelezési tevékenysége feleljen meg a hitelezésre vonatkozóan támogatott fogyasztóvédelmi elveknek.

III. A hitelezés előzetes ügyfél-tájékoztatási és fogyasztóvédelmi elvei

1. A pénzügyi intézmények felelősen folytassák hitelezési tevékenységüket, azaz mérjék fel ügyfeleik igényeit és teherviselési képességét. Nem javasolt a pénzügyi intézmények számára azon gyakorlat, miszerint az értékesítési mutatók javítása érdekében az ügyfelek kockázatviselési képességének figyelmen kívül hagyásával helyeznek ki hiteleket.

11. A pénzügyi intézmény törekedjen arra, hogy hiteltermékeinek költségstruktúrája minél egyszerűbb legyen, minél kevesebb jogcímen számoljon fel díjat. Ennek célja az, hogy az ügyfél számára minél átláthatóbb legyen a termék, és az ahhoz kapcsolódó valamennyi költség. A használt fogalmakat egyértelműen meg kell határozni. A pénzügyi intézmény fordítson egyidejű figyelmet arra, hogy egy díjtípus csökkentésének kiemelésével ne tüntesse fel kedvezőbb színben termékét, ha az ügyfél által fizetendő összes díj együttes összege nem csökken, mivel más díjelemek mértéke megemelkedett.

14. A pénzügyi intézmény fordítson kiemelt figyelmet azon kockázatok bemutatására, amelyek a hitel törlesztőrészletének növekedését eredményezhetik (például kamatkockázat) és hívja fel ügyfele figyelmét arra, hogy a törlesztőrészlet esetleges jövőbeni növekedése esetleg megélhetési gondokat is okozhat.

http://www.pszaf.hu/bal_menu/szabalyozo_eszkozok/pszafhu_bt_ajanlirelvutmut/ajanlas_ft/pszafhu_ajalirelvutmut_20061117_1.html

Az országgyűlési biztos jelentésében rámutatott, hogy a jogbiztonság érvényesülése szempontjából visszaszámít, hogy az állam (a szabályozás) az információs erőfölényben lévő pénzügyi szolgáltatók tevékenységét fogyasztóvédelmi szempontból jelenleg alig korlátozza, a velük szemben jóval gyengébb pozícióban lévő ügyfelek számára ugyanakkor fogyasztóvédelmi eszközöket csak korlátozottan biztosít. Mindez alkalmas arra, hogy a jogbiztonság elve, a tisztességes eljárás követelménye, valamint a tulajdonhoz való jog sérelmét okozza. Meggyőződése ezért, hogy a pénzügyi szolgáltatók ügyfeleinek is szükségük van legalább akkora védelemre, mint amekkora védelemben az Fgytv. értelmében a nem biztonságos termékeket forgalmazó gazdálkodó szervezetek ügyfelei részesülnek.

Pénzügyi projekt 2011 – 12. oldal – összefoglaló a korábbi évek vizsgálatairól

6. Egyértelműen és világosan megfogalmazott szerződési pontok

A nem egyértelmű és nem érthető megfogalmazásokra már 2005-ben is felhívták a figyelmet.

A hatásos verseny, a gazdasági verseny jóléti funkciójának kellő érvényesüléséhez az egyik alapvető feltétel a jól informált, kellően felkészült és ezek alapján a saját érdekének megfelelő döntéseket hozó, a termékek között jól választó fogyasztó. A fogyasztó racionális döntéséhez viszont nélkülözhetetlen a teljeskörű, pontos és a vizsgálat tárgyköre esetében a különböző lakáshitel termékekről az egyértelműen összehasonlítható és közérthető információ nyújtása a bankok részéről. A vállalkozások és a fogyasztók között általánosan is fennálló információs asszimetria csökkentése a szakmai és a fogyasztóvédelmi szabályozás ilyen irányú „kényszere” nélkül nem valószínű, mert az a profitorientált hitelezőknek nem feltétlenül érdeke. A fogyasztó pénzügyi kultúra szintje, az informáltság és a tájékoztatás (kivéve annak megtévesztő voltát) a versenyjoggal nem alakítható, viszont a verseny erőssége, színvonala szempontjából lényeges befolyásoló tényezők.

Megítélésünk szerint a fogyasztók tájékoztatását szolgáló jogszabályi rendelkezések jelenleg nem segítik hatékonyan a fogyasztói érdekek érvényre jutását, a fogyasztói döntési folyamatba nem épülnek be.

A tájékoztató anyagokkal kapcsolatban rögzíthető, hogy a hitelintézetek gondot fordítanak arra, hogy a fogyasztókat tájékoztassák, de mégis a tájékoztató anyagok közös jellemzője a terjedelmük mellett, hogy jellemzően szakzsargonban íródtak, s a kötelező tartalom mellett csak a bank által fontosnak tartott – a banki érdekeket szolgáló – információkat tartalmazzák. Előfordulnak bennük ügyfél nyilatkozatok is, melyben a fogyasztók elismerik, hogy megismerték a feltételeket, azonban a menet közbeni problémák azt jelzik, hogy ez nem mindig helytálló.

GVH 2005 – 36-37. oldal - a fogyasztók tájékoztatása

A szerződések jelentős részében a szövegből nem derül ki, hogy „deviza hitelről” vagy „deviza elszámolású hitelről” van szó. A szerződési pontok egy része alapján az egyik, a másik része szerint a másik hiteltermékről van szó.

A PSZÁF honlapja ad útmutatást ez ügyben:

The screenshot shows the PSZÁF website with a navigation bar and a sidebar. The main content area is titled 'Szótár' (Glossary) and contains a table with definitions for foreign currency-related terms.

	Szótár
Deviza	Számlapénz külföldi pénznemben, pl. 50 euró a devizaszámlán.
Deviza alapú hitel	Olyan hitel, ahol a folyósítás és a törlesztés forintban történik, de devizában van meghatározva a hitelösszeg és a törlesztőrészlet.
Devizahitel	Olyan hitel, ahol a folyósítás és a törlesztés is ténylegesen devizában történik. Ugyanakkor a mindennapi szóhasználatban a deviza alapú hitelt hívjuk devizahitelnek.

A kétféle hiteltermék összehasonlása azt eredményezi, hogy a pénzintézetek akkor is felszámolnak az ügyfeleknek költséget, amikor az egyáltalán nem indokolt.

Kizárólag csak a devizahitel esetében van deviza mozgás: a folyósítás és a törlesztés ténylegesen devizában történik. Ez esetben az ügyfélnek devizában kell törlesztenie, erre több lehetőség van. Az egyik lehetőség, hogy az adós devizában kapja a fizetését a devizaszámlájára és innét utalja a törlesztő részleteket.

A másik lehetőség, hogy az adós a forintszámlája mellé nyit egy devizaszámlát is, majd rendszeresen, hónapról hónapra átutalja a szükséges összeget a forintszámláról a devizaszámlára. Ez esetben deviza-árfolyamon történik az átváltás.

A harmadik lehetőség, hogy az adós nem nyit devizaszámlát, hanem a forintszámlájáról teljesíti. Ekkor a bank a törlesztő összeget „átkonvertálja”, a számlakonverziós árfolyammal átszámolja svájci frankra.

A számlakonverziós vételi-eladási árfolyam különbség lényegesen magasabb, mint a deviza vételi-eladási árfolyamkülönbség. A pénzintézetnek előnyösebb a „konvertálás”, mivel ez esetben nagyobb az átváltáson a haszna.

A deviza alapú (deviza elszámolású) hitelek esetén nincs deviza mozgás, nincs pénznem váltás. A deviza szerepe ez esetben kizárólag elszámolási mód.

A PSZÁF és a MNB közösen adott ki tájékoztató anyagot.

MI A DEVIZAHITEL?

- A **DEVIZAHITEL*** olyan hitel, amelynek összegét nem forintban, hanem valamely más pénznemben határozzák meg: a magyarországi gyakorlat szerint jellemzően svájci frankban vagy euróban, de van devizahitel USA-dollárban is.

- Az Ön hiteltartozása és a törlesztőrészek tehát devizában vannak nyilvántartva, Ön devizában tartozik. A devizahitelek kamata alacsonyabb a forintbitelekénél, mivel az említett devizák irányadó kamatszintje (az adott ország nemzeti bankjának alapkamata) alacsonyabb a forint irányadó kamatánál (a Magyar Nemzeti Bank alapkamata).

- Mivel a hitelre általában forintban van szükség, Ön a banktól** devizahitel esetén is forintban kapja a hitelösszeget, melyet forintban is kell majd törlesztenie. Természetesen vannak olyan devizahitelek is, ahol a folyósítás és a törlesztés is devizában történik (ld. a lábjegyzetet).

* Megkülönböztethető a devizahitel és a deviza alapú hitel.

Devizahitelnél a folyósítás és a törlesztés is ténylegesen devizában történik. Deviza alapú hitelnél a folyósítás és a törlesztés forintban történik, de devizában van meghatározva a hitelösszeg és a törlesztőrészlet. Kiadványunkban – a könyvben elfogadott szóhasználatnak megfelelően – devizahitelen ez utóbbit, tehát a devizában nyilvántartott, de forintban folyósított és törlesztett hitelt értjük.

**Ebben a kiadványban az egyszerűség kedvéért a bank szót használjuk, de devizahitelt más hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások is nyújthatnak.

▼
DEVIZA: számlapénz a külföldi ország pénznemében
VALUTA: készpénz a külföldi ország pénznemében azaz:
100 euró a bankszámlán
deviza, míg ugyanaz a 100 euró bankjegyen: valuta
▲

- Mivel tehát a bank a devizában nyilvántartott hitelt forintban folyósítja, azt át kell váltani forintra. Ehhez a bank **devizavételi árfolyamot** alkalmaz, mintha megvásárolná az ügyféltől azt a devizaösszeget, amelynek ellenértékét forintban kifizeti. A hitel törlesztésekor ugyanez fordítva játszódik le. Amikor Ön a törlesztőrészletet fizeti forintban, a bank azt **devizaeladási árfolyamon** számítja át devizára, mintha eladta volna Önnek a törlesztéshez szükséges devizaösszeget. Van bank, amelyik ezért az átváltásért külön díjat is felszámol (átváltási vagy konverziós díj).

“...a Bank devizavételi árfolyamot alkalmaz, mintha megvásárolná az ügyféltől azt a devizaösszeget, melynek ellenértékét forintban kifizeti.”

“Amikor Ön a törlesztő részletet fizeti forintban, a bank deviza eladási árfolyamon számítja át devizára, mintha eladta volna Önnek a törlesztéshez szükséges devizaösszeget”

Jogszerű-e „mintha” átváltásra hivatkozva költséget felszámolni, és ezzel több száz milliárd forintnyi kiadást okozni az adósoknak és ugyanekkor mértékű nyereséget létrehozni a hitelnyújtónak? Erre a kérdésre már született válasz egy jogerős bírósági ítéletben.

7. THM – Teljes Hiteldíj Mutató

Arra, hogy a THM nem megfelelő, már 2005-ben, a THM módosítását követően is felhívták a figyelmet.

A (324/2004.(XII.6.) Kormány) rendelet, a 41/1997. számú kormányrendeletet módosítva, a teljes hiteldíj mutató (THM) számítás és közzététel kötelezettségét kiterjesztette a lakáshitelekre is. A rendelet szerint a THM számításánál az ügyfél által a pénzügyi intézménynek fizetett költségeket, valamint a harmadik személynek fizetett költségek közül az ügyfél által felajánlott fedezet értébecslésének díját és lakásépítésknél a helyszíni szemlék díját kell figyelembe venni.

Az összehasonlítás orientációs jellegű erősítését szolgálja a rendelet azon előírása, hogy lakáskölcsönök esetén a THM értékét az alábbi feltételekkel nyújtott, egyenletes törlesztésű hiteltermékekre kell meghatározni, amennyiben a pénzügyi intézmény kínálja az adott hiteltípust:

- a.) a lakástakarékpénztár által nyújtott lakáskölcsönnél a kölcsön összege 1 millió forint, futamideje 5 év,*
- b.) más pénzügyi intézmény által nyújtott lakáskölcsönnél a kölcsön összege 5 millió forint, futamideje 20 év.*

Az előírás teljesítésének induló tapasztalataira (hatása legkorábban egyébként egy év múlva mérhető) a jelentés nem térhet ki, azonban a jövőre vonatkozó következtetések szempontjából szükségesnek láttuk a rövid bemutatást. Megjegyezzük, hogy bár a fogyasztó tájékozódása, termékválasztási orientációja szempontjából a rendelet előrelépést jelent, de megítélésünk szerint – tekintettel a jelentésben későbbiekben bemutatott lakáshitelezési jellemzőkre is – csak részleges megoldást jelent a fennálló problémákat illetően.

GVH 2005 – 10-11. oldal - A 324/2004.(XII.6.) Kormány rendelet

6. A Bizottság a pénzügyi szolgáltatások területén különösen fontosnak tartja a fogyasztók megfelelő tájékoztatását és a termékek, kamatok, díjak összehasonlíthatóságát. Az előírt hozam- és hiteldíjmutatók alkalmazásának problémái miatt szükségesnek tartja, hogy a vonatkozó kormányrendelet módosítása és/vagy az érintett szolgáltatók önszabályozása egyértelműbbé tegye a mutatók számításának és közzétételének módját.

8. A Bizottság úgy látja, hogy a hiteldíjmutató számításáról és közzétételéről szóló kormányrendelet nem biztosítja minden esetben az ügyfelek egyénre szabott tájékoztatását (például a lakáshitelek esetében), ezért ebben a vonatkozásban is indokolt lehet a szabályozás fejlesztése. Az ügyfélre szabott tájékoztatás elterjedéséhez az állami szabályozás mellett a szolgáltatók önszabályozása is szükséges.

Kormánybizottság 2006 – 1. oldal – vezetői összefoglaló

Az információs rés mérséklésének hatásos módja a pénzügyi termékek összehasonlíthatóvá tétele, aminek következtében a termékek közérthetőbbé, átláthatóbbá és jobban megítélhetővé válnak. Ennek érdekében számos lépés történt az elmúlt években (THM, EBKM számításának és közzétételének előírása), de esetenként továbbra is problémát jelent, hogy a pénzügyi szolgáltatók nem egységesen értelmezik a mutatók számítására vonatkozó kormányrendeletet, illetve az ügyfél számára nehezen átlátható módon közlik azokat.

A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy szükség van a termékeket összehasonlító mutatók révén történő tájékoztatás, tájékozási lehetőségek fejlesztésére. Ennek egyik lehetséges módja, ha a kormányrendelet felülvizsgálatával és/vagy az érdekelt pénzügyi intézmények önszabályozásával a mutatók számítása és közzététele egyértelműbbé válik, hogy nagyobb lehetőséget teremtsen a hitel- és betéttermékek összehasonlítására.

Komoly problémát jelent a nem megfelelő ügyfélre szabott egyéni tájékoztatás: A Bizottság úgy látja, hogy a 41/1997 (III.5.) kormányrendelet nem biztosítja minden esetben az ügyfelek egyénre szabott tájékoztatását (például a lakáshitelek esetében), ezért a szabályozás fejlesztése is indokolt lehet. A hivatkozott kormányrendelet szerint ugyanis például lakáskölcsönök esetében a teljes hiteldíj mutatót egy meghatározott összegre és futamidőre kell kiszámolni. Ez a gyakorlatban azt eredményezi, hogy az ügyfelek nem a saját kölcsönszerződésükre vonatkozó információt kapnak, ami gátja lehet a racionális döntés meghozatalának, mivel a hivatkozott mutató nem teljesen megfelelően tölti be a szerepét.

Kormánybizottság 2006 – 9. oldal – ügyfélre szabott egyéni tájékoztatás

Jelentős problémát jelent, hogy a pénzintézetek a termékfejlesztés során újabb és újabb költségelemeket dolgoznak ki. Azért, hogy az adósok kellőképpen tájékozottak legyenek a kölcsönük költségeivel, olyan szabályt hoztak létre, hogy a THM-nek minden költséget tartalmaznia kell, kivéve azokat, melyeket egy külön listában felsorolnak a szerződés egy pontjában.

Egy költség azonban a leggyakrabban nem szerepel sem a THM-ben, sem a THM-ből kimaradó költségek felsorolása között. Ez a költség az a kiadás, melyről korábban szó esett, a vételi és eladási árfolyam közti különbség. Az árfolyam rés.

Ennek a költségnek a mértékét a leggyakrabban a szerződések sem tartalmazzák, a banki hirdetésekben sem lehet fellelni. A pénzintézetek olyan költséget számolnak fel, melyről és melynek megváltoztatásának lehetőségeiről az adósokat nem tájékoztatták.

Mint látható a jelenleg ismert, a Kúria anyagában is szereplő problémák már 5-6 évvel ezelőtt is nyilvánvalóak voltak a GVH, a PSZÁF és a kormány előtt. Milyen megoldást találtak célravezetőnek?

Önszabályozás

Két lehetőség merült fel, az egyik a törvényi szabályzás volt, a másik pedig, hogy megkérik a bankokat önszabályzásra. Mint tudjuk, akkor ez utóbbi mellett döntöttek.

15. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a bankok önszabályozó módon kialakított magatartási formái és eljárásai sok problémára hatásosabb megoldást adhatnak, mint a jogszabályi kötelezések. A Bizottság arra tesz ajánlást, hogy a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások szakmai szövetségei alakítsanak ki minden tagszervezetükre kiterjedő magatartási kódexet, amely megoldásokat kínál a fogyasztói problémák kezelésére.

Kormánybizottság 2006 – 1. oldal – vezetői összefoglaló

Az ügyfélre szabott egyéni tájékoztatás elterjedését azonban nem lehet csak állami szabályozó eszközökkel elősegíteni, ehhez a szolgáltatók önszabályozása is szükséges. Ennek alkalmas módja lehet a termék-összehasonlítást segítő tájékoztatók és reklámok használatának előírása.

Kormánybizottság 2006 – 9. oldal – ügyfélre szabott egyéni tájékoztatás

A hitelintézetek önszabályozó módon kialakított magatartási formái és eljárásai számos, korábbiakban tárgyalt problémára adhatnának hatásosabb megoldást, mint a jogszabályi kötelezések. Ennek egyik oka az, hogy a pénzintézetek jobban ismerik az ügyfelekkel kapcsolatos problémákat, mint a szabályozó hatóságok, csupán rövidtávú érdekeik akadályozzák abban, hogy a fogyasztók számára előnyös megoldásokat keressenek. Az önszabályozással kialakított magatartási formák másik előnye, hogy jobban ösztönözhetik a betartásukat, mint a külső jogszabály.

Sokféle módon működhet a bankok önszabályozási mechanizmusa. A Bizottság arra tesz ajánlást, hogy az érintett szövetségek, és mindenek előtt a Magyar Bankszövetség alakítson ki egy, a tagszervezeteire kötelező erővel bíró magatartási kódexet, amely alapelveként tartalmazza a felelős hitelezést, a

diszkriminációmentes ügyfélkezelést és a fair szerződési feltételek alkalmazását, és megoldásokat kínál a fogyasztói problémák kezelésére, különös tekintettel a fent felsorolt kérdésekre.

Kormánybizottság 2006 – 14. oldal – javaslat magatartási kódexre

Egy év időt adtak arra, hogy az önszabályzás létrejöjjön és beváljon.

17. A Bizottság javasolja, hogy amennyiben a fentiekben ajánlott önszabályozó eszközök egy éven belül nem jönnek létre, a pénzügyi kormányzat teremtsen meg azokat a jogszabályi megoldásokat, amelyek alkalmasak az adott problémák kezelésére.

Kormánybizottság 2006 – 1. oldal – vezetői összefoglaló

Sajnos az értékelést nem végezték el, a szükséges jogszabályi megoldásokat csak évekkel később vezették be.

Addig is a pénzintézetek a korábban ismertetett módon, intenzív reklámkampánnyal támogatva több ezer milliárd Ft hitelt helyeztek ki több százezer családnak, mint ahogy a táblázatban korábban bemutattuk.

Törvényi szabályzások

A már 2005-ben szükségesnek ítélt törvényi szabályzások lényegében csak 2010-ben, elkésve jöttek létre.

A magyar lakosság lakáshitel állományának mértéke, azon belül is a deviza adósság drámai mértéke, és ebből adódóan a bajba jutott hitelesek egyre növekvő száma hazánk egyik legsúlyosabb gazdasági, pénzügyi, és társadalmi problémája. A szocialista kormányok legsúlyosabb öröksége.

A jelenlegi kormány megalakulása óta folyamatosan és kiemelten figyelemmel kíséri, és sorra hozza a lakáshiteleseket segítő intézkedéseket, jogszabályokat.

Orbán Viktor miniszterelnök "modernkori istencsapásnak" nevezte a devizahitelesek problémáját, amelyet a Bankszövetséggel december 15-én aláírt megállapodással sikerült megoldania a kormánynak. A miniszterelnök arra kérte az embereket: jól gondolják meg, hogy még egyszer beleugranak-e ilyen kockázatos hitelkonstrukciókba, mert a kormánynak most sikerült megmentenie őket, de ezért "tengelyt akasztottunk a fél pénzügyi világgal, az összes magyar bankkal", és még egyszer aligha fog tudni ilyet megcsinálni.

Mára a magyar lakosság több mint 6.300 milliárd forint értékű lakáshitelt nyög, 2002 és 2010 között a devizahitelek összege a 140-szeresére emelkedett! Ez az óriási hitelállomány mind a lakosság, mind az ország számára lehetetlenné teszi a gazdasági növekedést.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete adatai szerint 2011. június végén 1.225.419 lakossági jelzálogfedezetű szerződés volt, ezek negyedénél már van valamilyen késedelmi probléma, több mint egytizedüknél (kb. 142 ezer) pedig 90 napon túli az elmaradás. A PSZÁF becslései szerint a több mint 301 ezer késedelmes tartozás közül mintegy 262 ezer, a mintegy 142 ezer 90 napon túl tartozóból pedig 123 ezer devizaalapú hiteltartozás.

A kormány számára készült jelentés szerint 2011 nyarán 576 ezer háztartásnak volt lakáscélú jelzáloghitel, 1millió 900 ezer főt - tehát minden ötödik magyar embert - érintett a lakáshitelezés. A háztartások közel felének, 287 ezer családnak (945 ezer fő) devizaalapú, 289 ezer családnak (960 ezer fő) pedig forint alapú jelzáloghoz kötött lakáshitele volt. A hitelt felvevő családok jellemzően gyermeket nevelő családok: a gyermekes családok több mint egynegyede rendelkezik lakáshitellel.

Kormányzati intézkedések a lakáshitelesek érdekében (frissített - 2012.06.25.)

<http://www.kormany.hu/hu/gyik/kormanyzati-intezkedesek-a-lakashitelesek-erdekeben>

Néhány törvény és főbb jellemzőjük.

A „2010. évi XC. törvény egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról” (2010. augusztus)

- gyakorlatilag lehetetlenné tette a lakossági ingatlanfedezetű „deviza”hiteleket.
- A „2010. évi XCVI. törvény egyes pénzügyi tárgyú törvényeknek a nehéz helyzetbe került lakáscélú hitelt felvevő fogyasztók megsegítése érdekében szükséges módosításáról” (2010. október)
- a bankoknak kötelező középárfolyamot alkalmazni, átváltással kapcsolatban költséget nem számolhatnak fel
 - a bankok a szerződéseket az ügyfél hátrányára nem változtathatják meg

A „2011. évi CXXI. törvény az otthonvédelemmel összefüggő egyes törvények módosításáról” (2011. szeptember)

- lehetővé tette, hogy a „deviza”adósok a piacinál kedvezőbb árfolyamon végtörlesszenek és így a „modernkori istencsapástól” a devizahiteltől megszabaduljanak.

A „2011. évi CXLVII. törvény az otthonvédelmi intézkedésekkel kapcsolatos egyes törvények módosításáról (2011. november)

- devizában csak az a költség számolható fel, mely szolgáltatás teljesítéséhez devizára van szükség

A „2011. évi CXLVIII. törvény a kölcsönök kamatai és a teljes hiteldíj mutató korlátozása, valamint az átlátható árazás biztosítása érdekében az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról” (2011. november)

- maximálja a kamat és a THM értékét
- nem lehet a kamaton felül más havi rendszerességgel jelentkező költséget felszámolni
- jelzáloghitel esetén vagy fix kamatozású (nem változtatható) vagy csak referencia értékhez kötött lehet a kamat (ez esetben a referencia kamathoz csak felárat számolhat fel a bank, ez a felár nem növelhető)
- tiltott akciós kamat
- a meglévő hiteleket is át lehet alakítani, hogy megfeleljen a törvényi feltételeknek (erre határidőt ad meg a törvény)

Megszülettek hát a törvények, melyek azokra a problémákra adtak megoldást, melyeket már a 2005-2006-os vizsgálatok ismertettek. A törvények nagy része sajnos nem érte el a kívánt hatást, igaza lett a 2006-os kormánybizottságnak: „nem lehet csak állami szabályozó eszközökkel elősegíteni, ehhez a szolgáltatók önszabályozása is szükséges”.

A szolgáltatók azonban nem akarják önmagukat szabályozni és a külső szabályzás sem tetszik nekik, ahogy tudták gátolták a törvények által kitűzött cél megvalósítását.

A végtörlesztéssel leginkább csak azok tudtak élni, akiknek volt megtakarításuk, volt értékesíthető vagyontárgyuk, vagy forint hitelt vettek fel.

A hitelfelvételt ahogy csak tudták, nehezítették a bankok és jelentősen emelték a forintHITELEK kamatát. Ez ügyben folytat vizsgálatot már 10 hónapja a GVH.

Kartellvizsgálat a lakossági jelzáloghitel-piacon

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) 2011. november 23-án eljárást indított az OTP Bank Nyrt., az Erste Bank Hungary Zrt., az MKB Bank Zrt., a Raiffeisen Bank Zrt., a CIB Bank Zrt., az Unicredit Bank Hungary Zrt., és a Fundamenta-Lakáskassza Zrt. ellen. Az ügyindítás első lépéseként egyes vállalkozások székhelyén előzetes értesítés nélküli helyszíni szemlét tartottak a Hivatal munkatársai.

A GVH észlelte, hogy a magyar lakossági bankpiacon több vezető pénzintézet 2011. szeptember 22 után egymással közel azonos időpontban jelentős mértékben (50-200 bázisponttal, azaz 0,5-2 százalékponttal) megemelte lakossági jelzáloghiteleinek kamatát, illetve magasabb kamatú új terméket vezetett be. A GVH tudomására jutott információk szerint a bankok egyidőben végrehajtott emeléseinek valószínű magyarázata a bankok közti megállapodás.

A feltételezett megállapodás tartalma szerint a nevezett kereskedelmi bankok a devizahitelek végtörlesztése kapcsán magasabb kamatozású termékeket kínálnak, illetve korlátozzák alacsonyabb kamatozású termékeik elérhetőségét. A GVH tudomására jutott információk szerint a fenti

megállapodáshoz kapcsolódóan valószínűsíthető egy a termékek elérhetőségét korlátozó megállapodás a Fundamenta-Lakáskassza Zrt. és a kereskedelmi bankok között is. A magatartás következtében az ügyfelek magasabb árat kényszerülnek fizetni a hiteltermékekért, illetve bizonyos ügyfelek számára korlátozódik az elérhető termékek köre.

A GVH gyanúja szerint a fenti magatartásukkal az eljárás alá vont vállalkozások feltételezhetően megsértették a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló tv. (versenytörvény) versenykorlátozó megállapodások tilalmára vonatkozó rendelkezéseit.

Az előzetes bejelentés nélküli helyszíni szemle lehetőségét a GVH számára a versenytörvény biztosítja. A versenytörvény rendelkezései értelmében a helyszíni szemléhez előzetes bírósági jóváhagyás szükséges. A versenyfelügyeleti eljárás megindítása nem jelenti annak kimondását, hogy a nevezett vállalkozások a jogsértést elkövették. Az eljárás a tények tisztázására és ezen keresztül a feltételezett jogsértés elkövetésének bizonyítására irányul. A törvény szerint ezen eljárások lefolytatására biztosított időtartam 6 hónap, amely azonban - az ügy bonyolultságától függően - két alkalommal szintén 6 hónappal meghosszabbítható.

Az ügy hivatali nyilvántartási száma: Vj-74/2011.

Budapest, 2011. november 23.

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=86&st=1&m5_doc=7393

A referencia kamatok esetén a kamatfelárat olyan magasán állapították meg a bankok, hogy a törlesztő részlet magasabbra jött ki, mint a meglévő szerződés esetén. Némely bank most is emeli a kamatot, mivel a jelenlegi szabályozás továbbra is lehetővé teszi ezt számára.

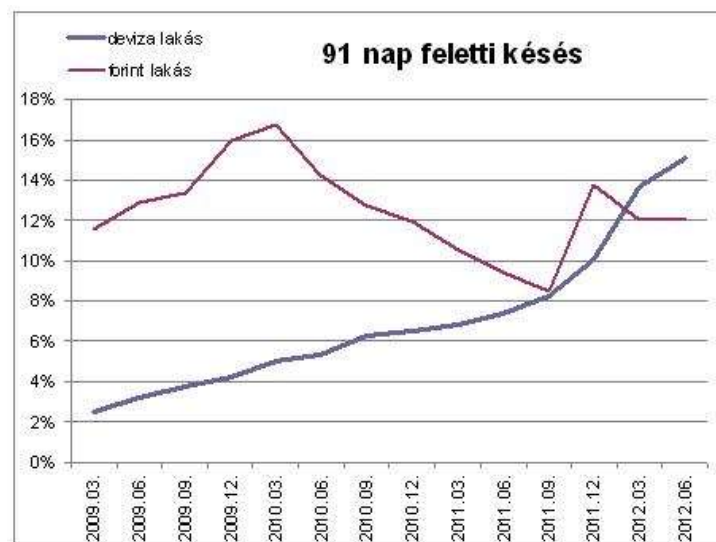
A fentiek eredményeképp a kölcsönüket késve törlesztők és az árverezésre várók száma egyre nő.

A jelenlegi állapot

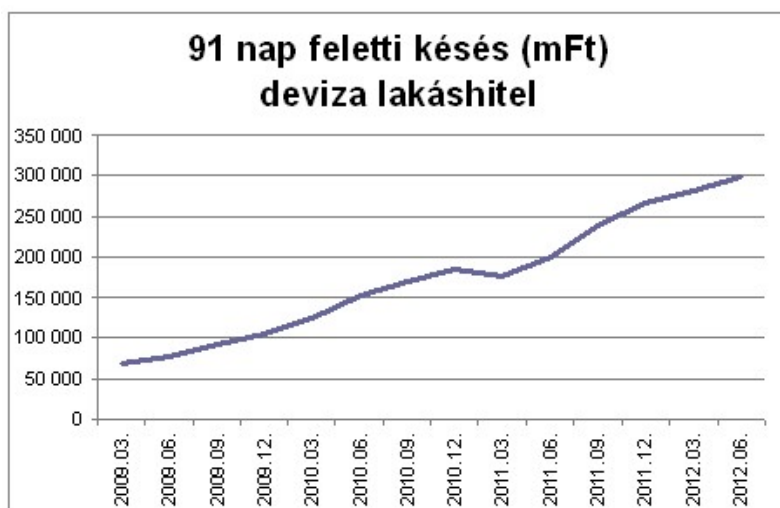
Pénzügyi intézmények által kényszerértékesítésre kijelölt fedezeti lakóingatlanok száma 2012. III. negyedévben 118.840 db (PSZÁF 2012.09.11.-i adat).

Az első negyedévben ezen ingatlanok száma 99.771 db volt.

A Magyar Nemzeti Bank adata szerint rohamosan nő a 3 hónapon túli késésben lévők száma. Három év alatt ötszörösére nőtt a számuk.

Hatalmas vagyon, 500-600 milliárd forintnyi fog éveken belül nyomott áron gazdát cserélni a kényszerértékesítések miatt. Családok százezrei lesznek nincstelen hajléktalanok.

Teljesen nyilvánvaló, hogy az eddigi erőfeszítések nem tudták kezelni a helyzetet, a három hatalmi ág közül kettő, a kormány és intézményei és a parlament nem tudott mindenkinek megoldást hozni. Több százezer család éli remény nélkül, kilátástalanul, kiszolgáltatva életét.

Per

Ismertek a szerződések hiányosságai, tisztességtelenségei. Ezeket kizárólag csak bíróság mondhatja ki. Ismereteink szerint sem kormányzati sem törvényhozói eszközökkel nem lehet a megkötött szerződéseken változtatni.

Amint arra az igazságügyi és rendészeti miniszter rámutatott, az egyes hitelszerződések jogszabály általi módosításának az alkotmányossági korlátját az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlata alapján a szerződési szabadság jelenti. A szerződési szabadság a piacgazdaság lényegi eleme, önálló alkotmányos jog, amely bár nem részesül alapjogi védelemben, korlátozása csak alkotmányos indokok alapján lehetséges. Az Alkotmánybíróság a 32/1991. (VI. 6.) AB határozatában és a 66/1995. (XI. 24.) AB határozatában rámutatott arra, hogy bár „ha a társadalmi méretű változások a szerződések nagy tömegét érintik, indokolt – és alkotmányosan nem kifogásolható –, hogy a jogviszonyok megváltoztatására, módosítására a törvényhozás dolgozzon ki általános megoldást. Az állam azonban jogszabállyal a fennálló szerződések tartalmát általában csak ugyanolyan feltételek fennállása esetén módosíthatja, változtathatja meg alkotmányosan, mint amilyen feltételek fennállását a bírósági úton való szerződésmódosítás megkövetel. Vagyis a tartós jogviszonyok jogszabállyal történő alakítására a „clausula rebus sic stantibus” tételének alkalmazásával kerülhet sor. Eszerint a jogalkotó – akárcsak a bíróság – akkor jogosult a fennálló és tartós szerződési jogviszonyokat módosítani, ha a szerződéskötést követően beállott valamely körülmény folytán a szerződés változatlan tartalommal történő fenntartása valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti, a körülményváltozás nem volt ésszerűen előre látható, továbbá ha az túlmegy a normális változás kockázatán. A jogszabályi beavatkozásnak pedig további feltétele, hogy a lényeges körülményváltozás társadalmi méretű legyen, vagyis a szerződések nagy tömegét érintse. [...] Vita esetén [...] az Alkotmánybíróság jogosult a beavatkozás alkotmányosságát eldönteni, ugyanúgy, ahogy a konkrét, egyes szerződésekben [...] esetenként a bíróság jár el és a feltételek fennállása esetén módosítja a szerződések tartalmát.”

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatában „az alapjognak nem minősülő jogok az Alkotmány 70/A. §-a, 2. § (1) bekezdése és az 54. § (1) bekezdése közvetítésével kapcsolódnak be az alkotmányos védelembe. A nem alapjogokat érintő korlátozás akkor alkotmányellenes, ha az „önkéntes”, azaz „indokolatlan”, vagyis nincs ésszerű oka, mert a norma ilyenkor sérti az emberi méltósághoz való jogot, hisz az ilyen esetben bizonyosan nem kezelték az érintetteket egyenlő méltóságú személyként, s nem értékelték mindegyikük szempontjait hasonló figyelemmel, körültekintéssel és méltányossággal.

Ennek az állandó alkotmánybírósági gyakorlatnak a szerződési szabadság alkotmányos korlátozhatóságára vonatkozó konkretizálását határozta meg az Alkotmánybíróság a rebus sic stantibus

klauzulájának a feltételeivel. [... A]z állam csak e feltételek bekövetkezése esetén, tehát a szerződéskötések (szerződésmódosítások) után beállott lényeges és jogos érdeksérelemmel járó nyomós körülményváltozások bekövetkeztekor változtathatja meg jogszabályi beavatkozással a tartós, folyamatos szerződések tartalmát [...].”

A pénzügyi-gazdasági válság hatására az adósok helyzetében bekövetkezett negatív változások egy része kétségtelenül kívül esik a tartós jogviszonyok normális kockázati körén, ezért szükséges volt a jogalkotói beavatkozás a felelős hitelviszonyok megteremtése érdekében, illetve a bajba jutott adósok számára megnyitott megoldási lehetőségek is indokoltnak tekinthetők. A fenti követelményekből fakadóan azonban a jelzett időszakban elfogadott jogszabályok csak kivételes jelleggel – így például az egyoldalú szerződésmódosításokra vonatkozó szabályozás terén – érinthették a már fennálló szerződéseket, a felügyeleti jogkörök megerősítése, az állami segítségnyújtást biztosító szabályok és a végrehajtási szabályok módosítása azonban ezek tekintetében is mindenképp érdemi ügyfélvédelmi eszközöket biztosított.

Pénzügyi projekt 2011 – 25-26. oldal – az egyoldalú szerződésmódosításokról

A kormány és a kormányhivatalok valamint a parlament már levonta a következtetéseket a pénzintézetek szerződéseiről, a szerződéskötések gyakorlatáról és a szerződésteljesítések tapasztalatairól. Most a bíróságokon a sor.

Tisztában vagyunk vele, hogy nem könnyű ebben az ügyben a bírók helyzete. Van amikor a szerződés egy-egy pontját össze lehet vetni egy törvény vagy egy rendelet egy-egy pontjának és meg lehet állapítani hogy az adott szerződési pont megfelel-e a jogszabályoknak.

Nagyon sok esetben a pénzintézetnek szabad döntési joga van, eldöntheti hogy valamit meg tesz-e és ha igen akkor miként. Ez esetben a pénzintézet viselkedését nem lehet akként vizsgálni, hogy ellent mond-e egy konkrét jogszabálynak. Ebben az esetben a tisztességes viselkedést és a jóerkölcsbe ütköző viselkedést lehet és kell vizsgálni.

200. (2) Semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik.

Polgári Törvénykönyv

Törvényes viszont tisztességtelen

Nézzük példaként a 2008 – 2009 évek fejleményeit.

A pénzintézetnek törvényi előírás szerint kell számolniuk különböző kockázatokkal –működési kockázat, hitelezési, befektetési és országkockázat, kamat- és árfolyamkockázat, mérlegen kívüli kötelezettséghez kapcsolódó kockázat, és még egyéb kockázatokkal is.

Számunkra a lényeg, hogy a banknak kell számolnia kamat- és árfolyamkockázatot. A banknak minden kockázatra tartalékot kell képeznie, meg van nevezve például, hogy a kamat- és árfolyamkockázatra kockázati céltartalékot kell a bankoknak képezni.

87. § (1) A hitelintézet az eszközökkel összefüggésben felmerülő hitelezési, befektetési és országkockázatokat az eszközök után elszámolt értékvesztéssel és annak visszairásával veszi figyelembe az eredményben, a felmerült kamat és árfolyamkockázat, valamint a mérlegen kívüli kötelezettségekhez kapcsolódó kockázat és minden egyéb kockázat fedezetére pedig kockázati céltartalékot képez.

Hitelintézeti törvény

Ezek a kockázati céltartalékok a bankok éves eredmény kimutatásában szerepelnek. A devizahitelezésben nagy szerepet játszó bankok közül kettőnek a kockázati céltartalékának összegét vizsgálva, a következőket látjuk: 2005, 2006, 2007 egy szinten van a céltartalék, 2008-ban van egy másfélszeres ugrás, és 2009-ben szintén van egy közel másfélszeres ugrás, tehát ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy 2008-ban és 2009-ben a bankok tudták, hogy nő az árfolyam- és a kamatkockázat.

Ezekben az években kamatkockázat nem következett be, mivelhogy éppenséggel a svájci banknál a svájci LIBOR éppenséggel zuhant a töredékére. Ebből adódóan következik hogy céltartalék növekedésének oka az, hogy jelentősen megnőtt az árfolyamkockázat.

A bankok a szerződésekben említést sem tesznek arról, hogy méri a kamat és árfolyamkockázatot, sőt azt tartalmazza a szerződés, hogy nem vállalnak kötelezettséget arra, hogy a kockázat növekedése esetén értesítik az adóst. Azt az adóst, aki a szerződés aláírásával vállalja teljes egészében a kamat és az árfolyamkockázatot a bankoktól semmiképpen nem kap tájékoztatást.

Azért hogy ezt a kiválóan kidolgozott hitelterméket a bankok a lehető legtöbb család számára elérhetővé tegyék, intenzív reklámkampányt folytattak.

NMHH Adattár - Nézettségi statisztikák (AGB Nielsen Médiautató Kft.) - Windows Internet Explorer

http://adattar.nmhh.hu/agb/toplista/200804

NMHH Adattár - Nézettségi statisztikák (AGB Nielsen ...

*Vizsgált csatornák (2010.10-): M1, TV2, RTL KLUB, (MAGYAR) ATV, AXN, CARTOON NETWORK, COMEDY CENTRAL, COOL, DEKO, DISCOVERY CHANNEL, DISNEY CHANNEL, DUNA TV, F+, FEM3, FILMMUZEUM, HALOZAT, LifeNetwork, M2, MINIMAX/A+, MOVIES24, MTV (MUSIC TELEVISION), NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL, NOTA TV, OzoneNetwork, SPEKTRUM, SPORT KLUB, SPORT1, SPORT2, STORY-TV4, TV6, TV PAPRIKA, UNIVERSAL CHANNEL, VIASAT3, VIVA, ZONE CLUB, ZONE REALITY, ZONE ROMANTICA
Az idegen nyelvű reklámok nem szerepelnek a mintában.

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. / NMHH Monitoring

A leggyakrabban közzétett reklámfilmek listája*, teljes nap (02:00-25:59)

Reklámfilm	Szektor	db	Időtartam (sec.)
ERSTE BANK/FFI DESZKAT UT+SZAB.FE.HASZ.JE.+SVAJCI+0% +7.23THM 30	PENZINTEZETEK	1279	38393
K&H BANK / KISFIU FELNO + VIVOK + OLIMPIAI CSAPAT TAMOGATOJA 30	PENZINTEZETEK	1096	32846
CARDO MATRAC / CSONTVAZ + AJ. AGY 15	LAKASFELSZERES	1065	15910
REXONA FOR TEENS / LANY VIDAMPARKBAN+LUFIFU 30	SZEPSEGAPOLAS	1046	31302
WELTAUTO / PIROS SZIV + HASZNALT AUTOK GARANCIAVAL 20	KOZLEKEDES	1025	20494
PALACE CINEMAS 25	SZABADIDO	1014	25275
KNORR KREMLEVESEK / BROKKOLI LEVES SZOKE NO 20	ELELMISZER	993	19859
JOGOBELLA JOGHURT / ANYA ES LANYA A KONYHABAN + EPER 20	ELELMISZER	985	19699
MOL / FEHER+PIROS RAJZOS + HEGEDUS + VILAG SZIV DOBOGAS...30	KOZLEKEDES	920	27616
RAIFFEISEN SZEMELYI KOLCSON / CSALAD STIPI-STOPI 25	PENZINTEZETEK	912	22806

*Vizsgált csatornák (2010.10-): M1, TV2, RTL KLUB, (MAGYAR) ATV, AXN, CARTOON NETWORK, COMEDY CENTRAL, COOL, DEKO, DISCOVERY CHANNEL, DISNEY CHANNEL, DUNA TV, F+, FEM3, FILMMUZEUM, HALOZAT, LifeNetwork, M2, MINIMAX/A+, MOVIES24, MTV (MUSIC TELEVISION), NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL, NOTA TV, OzoneNetwork, SPEKTRUM, SPORT KLUB, SPORT1, SPORT2, STORY-TV4, TV6, TV PAPRIKA, UNIVERSAL CHANNEL, VIASAT3, VIVA, ZONE CLUB, ZONE REALITY, ZONE ROMANTICA
Az idegen nyelvű reklámok nem szerepelnek a mintában.

Forrás: AGB Nielsen Médiautató Kft. / NMHH Monitoring

2008-ban több olyan hónap is volt, amikor képernyőkön CHF elszámolású jelzáloghitelről szólt a legtöbbet leadott reklám.

A bankok, hogy több még több üzletet tudjanak kötni, egyre könnyebbé tették az ügyfelek számára „deviza”hitelek elérését.

„Minket nem érdekel mennyi a jövedelme, csak az ingatlan értéke számít”

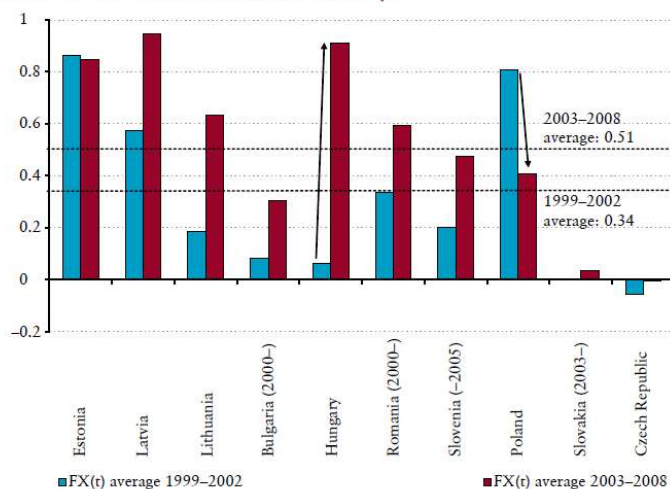
2007-ben 1500 milliárd forint összegű volt a devizaalapú lakáshitel-állomány, 2009-ben pedig már 2460 milliárd, tehát gyakorlatilag ez alatt a két év alatt, amikor a bankok már tudták, hogy nőtt az árfolyamkockázat, kihelyeztek ezermilliárd forintnyi „deviza”hitelt.

További több százmillió forintot helyeztek ki ez idő alatt szabad felhasználású hitelként.

Az MNB készített egy tanulmányt, melyben vizsgálja az új uniós tagországok „deviza”hitelezését. Talán nem meglepő, de 2003 és 2008 között hazánkban nőtt legnagyobb mértékben a devizahitelek részaránya az összes hitelen belül. Az viszont talán meglepő, hogy Lengyelországban ez idő alatt közel a felére csökkent.

Chart 3

Households' willingness to borrow in foreign currency (FX_t)

Source: authors' calculation based on data from central banks

OP 87. Csajbók Attila–Hudecz András–Tamási Bálint: Lakossági devizahitelezés az új EU-tagországokban

http://www.mnb.hu/Root/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_mnbtanulmanyok/mnbhu_op87

Természetesen nem tiltja törvény, hogy a pénzintézetek reklámozzák a tevékenységüket, azt előírja a törvény, hogy mérjék a kockázatot de azt nem írja elő hogy tájékoztassák az ügyfelet a megnövekedett kockázatról, azt előírja a törvény, hogy az ügyfeleket a kockázatokról tájékoztatni kell, de nem írja elő, hogy milyen módon tegyék ezt.

Tételezzük fel, hogy nem lehet találni olyan törvényt amit megszegtek volna a pénzintézetek, de ha így is lenne, akkor tekinthetjük-e ezt a hozzáállást, ezt a viselkedést tisztességesnek, erkölcsösnek?

A nemzetközi pénzügyi válság bekövetkeztekor nagyon nagy mértékben drágult a svájci frank, több mint másfélszeresére nőttek a törlesztő részletek.

A pénzintézetek átvállaltak valamit a terhekből? Felajánlottak forintosítást vagy euróra váltás?

Nem, mivel nem írja elő sem a szerződésük, sem törvény azt, hogy át kell vállalni valamennyit is a megnövekedett terhekből. Azt sem írja elő törvény, hogy ajánljanak fel egy másik hitelterméket, hogy az ügyfél mérlegelni, dönteni tudjon.

A bankok segítség helyett éltek törvényes lehetőségükkel, egyoldalúan bővítették a kamat és költségemelés lehetőségeit és megemelték a kamatokat. Növelték saját hasznukat és növelték az adósok kiadásait.

Az Ügyfélre nézve kedvezőtlen... egyoldalú szerződésmódosításra az alábbi feltételek adnak lehetőséget

- *a Bank által igénybe vett technikai eszközök, ingatlanok használatáért, illetve bérletéért fizetett bankköltségek hátrányos változása*
- *dologi, informatika, biztonságtechnikai költségek*
- *számítástechnikai, adatvédelmi alkalmazások*
- *a szolgáltatásokra vonatkozó külső és belső folyamatokban, eljárásokban... történő változás*
- *a Bank működési költségeinek hátrányos változása*
- *postai-, távközlési, internet szolgáltatásiváltozás*
- *külső szolgáltató díjai, jutalékai, költségei*
- *a bankközi elszámolásokhoz kapcsolódó díjak, jutalékok, költségek*

A bankok éltek törvényes jogukkal, mégis tekinthetjük-e ezt a hozzáállást, ezt a viselkedést tisztességesnek, erkölcsösnek?

A világválság és hazánk romló gazdasági helyzete miatt a forint-svájci frank árfolyam az nagyon nagy mértékben romlott, az árfolyamromlás miatti költségnövekedést, a törlesztő részletek emelkedését az adósok fizetik. A bankok viszont a kamatokat is megemelték hivatkozva a világválságra és hazánk romló gazdasági helyzetére.

Vagyis ugyanazt az okot két okozat követi.

Egyrészt megfizetik az adósok az árfolyam növekedéssel, másrészt pedig a kamat emeléssel. A válság hatására mind a svájci mind az euró kamata jelentősen, több százalékkal csökkent, viszont ezzel egyidőben a bankok a kamatokat több százalékkal megemelték. Általában a kockázatok növelésére hivatkoznak, miközben a kockázatokat a szerződésben teljes egészében áttérhették az adósokra.

Van egy harmadik hatása is a világválságnak és hazánk romló gazdasági helyzetének. A fennálló tartozás összege devizában van nyilvántartva, így az adós ha talál is az ingatlanára vevőt (most általában kevesebbet tudja eladni, mint 4-6 évvel korábban vásárolta) nem tud kölcsönétől szabadulni, mivel a nyilvántartott adóssága meghaladja az ingatlan eladási összegét.

Lehetséges-e egy oknak háromszoros kedvezőtlen hatása az adós számára?

Javasoljuk a Kúriának, hogy a fenti példák tekintetében is tegyen ajánlásokat, melyek segítségével a bíróságok a perekben könnyebben tudnak döntést hozni.

Jóerkölcs

Három megközelítést szeretnénk ismertetni és ajánlani a Kúria figyelmébe.

Az első hazai, az ombudsmanunk jelentése előtérbe helyezi az ember személyes fejlődését, melyet nem lehet alávetni a profitnak.

„Az emberhez méltó fejlődés megköveteli az ember személyes, gazdasági és politikai jogainak tiszteletben tartását és előmozdítását. Ebből következik az is, hogy nem szabad az embert alárendelni a gazdasági érdekeknek és a profitnak. A gazdaságnak és a fejlődésnek ezért a szolidaritás és a szabadság keretében kell haladnia, de anélkül, hogy bármilyen okból az egyiket vagy a másikat feláldozza. A szolidaritás gyakorlata minden közösségben és ezáltal a társadalom egészében akkor lehet hatékony, ha különböző tagjai személynek ismerik el egymást. Akiknek nagyobb a befolyásuk, mert nagyobb vagyonnal rendelkeznek, felelősek a gyengébbekért és a szegényebbekért.

A hitelezési tevékenységük során az ezzel foglalkozó pénzügyi intézmények felelősek, hogy mind az egyén, mind a társadalom fejlődését tevékenységükkel elősegítsék és az ne gátolják.”

*Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése
az OBH 4938/2008. sz. ügyben*

A keresztény erkölcs is az embert helyezi előtérbe, ez szerint döntenünk kell a jó és a rossz cselekedet között, a jó mely emberibb teszi az embert. A keresztény erkölcs előírja, ne tegyünk olyant másokkal, amit nem kívánunk, hogy velünk megtörténjen.

„Három dolog szükséges az ember számára az üdvösséghez: a hinnivalók ismerete, a kívánnivalók ismerete és a tennivalók ismerete. Most a tennivalók ismeretére figyelünk, amelynek tárgyalásánál négyféle törvényt találunk. Az elsőt természet törvénynek hívják, amellyel felismerjük, hogy mit kell tennünk és mit kell kerülnünk.

E törvény előírása, hogyne tegyünk olyant másokkal, amit nem kívánunk, hogy velünk megtörténjen. Az ember ezért értelmé szerint hiába akarja a jót, érzéki vágytól vezérelve hajlik a rosszra.

Feladatunk emberebb emberre válni, tökéletesedni, az erényt és a szeretetet gyakorolni.

http://www.ntk.hu/c/document_library/get_file?folderId=279536&name=DLFE-9548.pdf

5. A keresztény erkölcs

A kereszténység erényről szóló tanítása az európai civilizáció máig meghatározó irányelve. A keresztény államokban az elmúlt közel kétezer év ennek a szellemiségnek a jegyében telt. Keretet adott az egyéni és közösségi cselekvéseknek. A keresztény erkölcs a zsidó hagyományban megfogalmazott tanokra és az evangéliumokban foglaltakra épül. A *Tízparancsolat* és az *Újszövetség* előírásai szolgáltatták az alapot és a mértéket a különböző teológusok által is megfogalmazott etikai elvekhez.

Isten az erkölcs abszolút forrása, a világ teremtője. Az ember Istenben találja meg létének okát és célját s egyúttal cselekvésének normáját is. A jó és rossz megkülönböztetésének így az emberi személyiségen kívüli kritériumai vannak. Az ember hordozója, de nem mértéke az erkölcsi értékeknek.

Michelangelo: Mózes

Krisztus egész törvénye a szeretettől függ. A szeretet pedig két parancson alapul, az egyik Isten szeretetéről, a másik a felebarát szeretetéről szól – fejtegeti **Aquinói Szent Tamás** az *Előadások a Tízparancsolatról* (1193. pont) c. munkájában. Isten Mózesnek törvényt, tíz, két kőtáblára írt parancsot adott, az első táblára írt három Isten szeretetéhez, a másik táblára írt hét a felebarát szeretetéhez tartozik. Az első három összefoglalható abban a parancsban, hogy „ne legyenek más isteneid rajtam kívül”. Az ember tökéletessége Isten és a felebarát szeretetében áll. Szeretnünk azonban nem szóval és nyelvvel, hanem cselekedettel és valóságosan kell (lásd 1Jn 3). Az így szerető embernek két dolgot kell tennie: kerülni a rosszat, és tenni a jót (*Előadások a Tízparancsolatról* 1237.). A rossz cselekedetektől való tartózkodás a hatalmunkban van, de nem minden emberrel tudunk jót tenni, noha mindenkit szeretni kell.

„Három dolog szükséges az ember számára az üdvösséghez: a hinnivalók ismerete, a kívánnivalók ismerete és a tennivalók ismerete. Az elsőt a hitvallás nyújtja, amely a hitágazatokról való ismeretet adja elő, a másodikat az Úr imádsága,

A dalai láma, az évezredforduló köszöntésére összegezte a nagy világvallások tanait és a nagy erkölcsi tanítók nézeteit. Közös pontot talált bennük, mely szerint minden ember boldogságra vágyik és erkölcstelen cselekedet az, mely csökkenti az ember boldogságát vagy csökkenti az esélyt a boldogság elérésére.

Saját nézetem szerint - amely nem kizárólag a vallásos hitre, és még csak nem is valami eredeti elgondolásra, hanem a közönséges józan észre támaszkodik - akkor tudunk kötelező érvényű erkölcsi alapelvekre jutni, ha abból indulunk ki, hogy mindannyian boldogságra vágyunk és szeretnénk elkerülni a szenvedést. Nem tudunk különbséget tenni jó és rossz között, ha nem vesszük figyelembe mások érzéseit, mások szenvedését. Éppen ezért - és mert, mint látni fogjuk, nem vallásos összefüggésben nehéz abszolút igazságról beszélni - az erkölcsös magatartás nem olyasmi, amit azért követünk, mert valamiképpen

önmagában jó, hanem mert hozzánk hasonlóan mindenki más is boldogságra vágyik és kerülni akarja a szenvedést. Minden egyes embernek joga van ezt a természetében lakozó késztetést követni. Azt mondom tehát, hogy egy cselekedet erkölcsös, avagy erkölcstelen voltát abból is meg lehet ítélni, milyen hatással van mások boldogságára, illetve a boldogsággal kapcsolatos várakozására. Minden ezt sértő cselekedet potenciálisan erkölcstelen.

http://terebess.hu/keletkultinfo/dalai_lama_osi%20bolcsesseg_modern_vilag.html

Erkölcös-e az a szerződés melyben a szaktudással rendelkező olyan szerződést készít, melyben a járatlan nem veszi észre az elrejtett, számára hátrányos elemeket? Erkölcsös-e az a szerződés teljesítési gyakorlat, mely a haszonszerzést helyezi az emberi élet elé?

Obersovszky Péter riporter kérdése a szerződések szövegével kapcsolatban:

„Ha egész egyszerűen egy ügyfél nem érti meg akkor ez a Bankszövetség álláspontja szerint – úgy kell neki?

Kovács Levente a Bankszövetség Főtitkárájának válasza:

„Nem, de hát más a jogszerűsége és más az érthetősége.”

Ütköző Délben – Kossuth Rádió 2012.03.13. 12:30

http://www.mrl-kossuth.hu/mrplayer.php?d=005f1e0b_5044734.mp3

Elfogadható-e a bankszektortól, hogy az érthetetlen jogszerű? Ez a hozzáállás belefér a jóerkölcs fogalmába?

Úgy véljük, a Kúria ajánlásának ki kell térnie az jóerkölcs fogalmának a tisztázására is, hogy a bíróságok ebben a kérdésben is dönteni tudjanak.

A deviza elszámolású kölcsönök felvételekor a legtöbben nem voltak jogosultak forint hitel felvételére, mivel tudták hogy a jövedelmük nem teszi lehetővé a magas törlesztő részletek kifizetését, ezek a forint hitelek csak állami kamattámogatással voltak megfizethetők. Mint láttuk, ezekben az években nem volt már kamattámogatott hitel.

A „deviza” hitelek nagyon kedvezően voltak beállítva a bankok kínálatában. Ha a szerződések fontos tulajdonságai, a ténylegesen vállalt kockázatok ismertek lettek volna, akkor nem vettek volna fel a családok ilyen hitelt. Valójában semmilyen hitelt nem vettek volna fel, mivel a forint hitel nem volt megfizethető számukra.

A pénzügyi intézetek azt állítják, hogy alacsony volt a hitelfelvevők pénzügyi kultúrája. Ezen nem magyarázatokkal, oktatásokkal segítettek, hanem kihasználták, sőt rájátszottak erre. Újabb és újabb termékeket hoztak létre, egyre hosszabb és bonyolultabb szerződés szövegeket írtak. A jogszerű, de szándékosan nehezen érthető szerződésszöveg megértése még a GVH és kormánybizottság számára is problémát jelentett.

Az alacsony pénzügyi kultúra szerintünk mást is jelent, és ez sokkal nagyobb szerepet játszott abban, hogy a családok ilyen sok szerződést kötöttek.

PÉNZÜGYI KULTÚRA

A hitelkérelmet benyújtók nem ismerték a korábban idézett 2005-ös és 2006-os jelentéseket, vizsgálatokat. A jelentések megállapításait viszont ismerte a bankszektor, a PSZÁF, a GVH, a MNB és a kormány. Egyedül a lakosságot nem tájékoztatták a bankok hatalmáról, melyet az egyoldalú szerződésmódosítások lehetővé tettek.

Miért írtak alá a családok olyan szerződéseket, melyeket nem értettek?

Meg voltak győződve arról, hogy a bankok pénzügyi termékeit a PSZÁF jóváhagyja, a bankok tevékenységét folyamatosan ellenőrzi. Az hogy ez nem így van, akkor derült ki, amikor sorra jöttek vissza a beadott panaszokra a válaszlevelek: a PSZÁF-nak nincs hatásköre eljárni.

Tele van mindannyiunk lakása olyan közüzemi szerződésekkel és az ehhez kapcsolódó általános szerződési feltételekkel melyek megértése szintén problémát jelentene bármelyikünknek. Mindannyian úgy állunk hozzá ezekhez a szerződésekhez, hogy előírások alapján hozták létre őket és ellenőrizték, jóváhagyták azokat. Senkinek sem jut eszébe az elektromos műveknél kérni, hogy írják át a közmű szerződés valamelyik pontját.

Teljesen természetes hogy ha bármit vásárolunk, legyen az egy pár ezer forintos hajszárító vagy egy több millió forint értékű személyautó, mindegyik tervezését, gyártását szabványok és jogszabályok szabályozzák, a kész terméket minősíteni kell, a veszélyes termékek esetén szabályozzák a forgalomba hozatalt és szigorúan előírják, hogy a vevőket minden veszélyről (pl. balesetveszély) tájékoztatni kell.

A banki termékek esetében ilyen engedélyeztetésről, jóváhagyásról nem beszélhetünk.

A lakosság túlnyomó többsége úgy tudja, hogy a bankok azt a pénzt adják ki, amit mások a bankban elhelyeznek. Ez valójában nem így van, a bankoknak joguk és lehetőségük van pénzt teremteni. Ez a virtuális számlapénz. Ezt a teremtett pénzt természetesen joguk van kölcsön adni a kereskedelmi bankoknak.

A hitelpénzrendszerben (amilyen a magyar is) a pénz formáját tekintve lehet készpénz (fizikailag létező bankjegyek és érmék) vagy számlapénz (bankszámlapénz).

Magyarországon készpénz-kibocsátási joggal — a forintbankjegyek és forintérméket kibocsátási jogával — egyedül a Magyar Nemzeti Bank (MNB) rendelkezik.

A forgalomban lévő készpénz (forintbankjegyek és forintérmék) mennyiségét a gazdaság készpénz-kereslete határozza meg. A kereskedelmi bankok a jegybanknál vezetett számlájuk terhére igényelhetnek készpénzt, mellyel az ügyfeleik készpénzigényét szolgálják ki. Tehát, ha pl. a lakosság több készpénzt szeretne tartani, akkor az MNB ennek megfelelően növeli a forgalomban levő készpénzt.

Ezt ugyanakkor a lakosság a bankszámláján levő összeg csökkentésével érheti el (számlapénz megszűnik, helyette készpénz lesz), vagyis egy addig kamatozó, jövedelmet termelő megtakarítást vált nem kamatozó eszközre (ami vélhetően nem érdeke a lakosságnak).

Az ún. számlapénz teremtésére mind a jegybank, mind a kereskedelmi bankok képesek. Illetve összeegyeztetve a fenti kitéttel, a kereskedelmi bankok csak számlapénzt teremthetnek. A bankok hitelnyújtás révén tudják megsokszorozni a gazdaságban lévő (virtuális) számlapénzt. Visszatérve a kérdésre: az MNB tudja befolyásolni a jegybanki számlapénz nagyságát (pl. kötelező tartalékráta változtatásával).

A „forint mennyiségének növelése” több módon értelmezhető. A gazdaságban lévő pénzmennyiségnek ugyanis több, egyre szélesebb kört átfogó definíciója van. A kérdés szempontjából releváns kategóriák: 1. Készpénz – Az MNB bocsátja ki, de a gazdasági szereplők igényének megfelelő mértékben (lásd fent). Vagyis, ha a gazdasági szereplők igénylik, akkor bármilyen mértékben növelhető a forint-készpénz mennyisége, az MNB ennek megfelelően növeli a készpénz mennyiségét – ismételten felhívjuk ugyanakkor a figyelmet, hogy ekkor a készpénz növekedése a bankbetétek csökkenésével jár, vagyis egy másik „forint pénzkategóriában” ezzel párhuzamosan csökkenés következik be. Magyarország önálló pénzkibocsátási joga tehát nem szűnt meg, az MNB mindig éppen annyi pénzt bocsát ki, amennyire szükség van.

2. M0, monetáris bázis, ami a készpénzen kívül tartalmazza a csak bankok által elérhető jegybanki számlapénzt is (pl. bankok kötelező tartaléka). A jegybanki számlapénz nagysága pl. a tartalékráta növelésével emelhető, azonban ez több banki forrást köt le, és mérsékelheti a kereskedelmi bankok pénzteremtési lehetőségeit.

MNB válaszevél a Hiteles Mozgalom kérdésére – 2012. augusztus 21.

A bankok „hitelnyújtás révén tudják megsokszorozni a gazdaságban lévő (virtuális) számlapénzt”. Ez alapján a bankok, a családok által felvett, deviza elszámolású kölcsönökkel pénzt is teremtettek.

A bankok nem csak pénzzel, hanem még nagyon sok mindennel kereskednek. Ezekről szinte semmit sem tudunk, talán csak annyit, hogy valami közük van a 2008-ban kitört pénzügyi válsághoz.

fedezett kölcsönügylet: olyan, biztosítékkal fedezett kitettséget eredményező megállapodás, amely nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely lehetővé teszi a hitelintézet számára, hogy az ügyfelet a fedezet rendszeres - akár napi gyakorisággal történő - kiegészítésére kötelezze;

hitelderivatíva: származtatott ügyletre vonatkozó olyan megállapodás, amelynek keretében az egyik fél számára lehetővé teszi a megállapodásban szereplő (azaz alapul szolgáló) eszköz hitelkockázatának a másik félre hárítását, aki a megállapodás alapján a hitelkockázatot anélkül vállalja át, hogy az alapul szolgáló eszközt az ügylet megkötésekor ténylegesen megvásárolná;

nemteltjesítéskori csereügylet: olyan szerződés, amelyben a hitelkockázati fedezetet nyújtó félnek a szerződésben foglalt fizetési kötelezettsége a kielégítési jog megnyíltát eredményező hitelesemény bekövetkezésekor áll fenn;

teljes hozamcsere-ügylet: olyan megállapodás, amelynek keretében az egyik fél a referencia eszköznek a futamidő alatti kamathozamból és tőkehozamból származó kifizetést átadja a referencia eszköz tulajdonosának, és a referencia eszköznek a tulajdonosa a szerződésben meghatározott - a referencia eszköz hozamához nem kötött - értékpapír hozamát fizeti meg a másik félnek;

Származtatott ügylet

a) a kamatlábszerződés, amely lehet

- 1. egyvalutás kamatláb swapügylet,*
- 2. bázis swapügylet,*
- 3. tőzsdén kívüli határidős kamatláb-megállapodás,*
- 4. tőzsdei határidős kamatlábügylet,*
- 5. vásárolt kamatlábopció és*
- 6. egyéb, hasonló jellegű szerződés;*

b) a devizaügylet és az arannyal kapcsolatos szerződés, amely lehet

- 1. egy időpontra vonatkozó, devizás kamatláb swapügylet,*
- 2. tőzsdén kívüli határidős devizaszerződés,*
- 3. tőzsdei határidős devizaügylet,*
- 4. megvásárolt devizaopció,*
- 5. egyéb, hasonló jellegű szerződés és*
- 6. az 1-5. alpontban szereplőhöz hasonló jellegű, arannyal kapcsolatos szerződés; valamint c) az a) pont 1-5. alpontjához és a b) pont 1-4. alpontjához hasonló jellegű, más referencia eszközt tartalmazó szerződés.*

196/2007. (VII. 30.) Korm. rendelet a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről

belső fedezeti ügylet: olyan pozíció, amely teljesen vagy legalább 80%-os mértékben ellentételez egy nem-kereskedési könyvi pozíciót vagy több nem-kereskedési könyvi pozíció együttesét,

credit linked note (CLN): olyan értékpapírosított hitelderivatíva, amely magába foglal egy nemteltjesítéskori csereügyletet (credit default swap),

A határidős deviza ügyletet úgy kell tekinteni, mint egy fiktív kölcsönfelvételt abban a devizában, amit az intézmény határidőre eladott és egy fiktív kölcsönnyújtást abban a devizában, amit határidőre vásárolt.

1) A hitelkockázatot vállaló fél általános piaci kockázata tőkekövetelményének kiszámításához a hitelderivatíva szerződésben szereplő névértéket használja, vagy a névértéket csökkentheti a kereskedés megkezdése óta a hitelderivatíva piaci értékében bekövetkezett változással. A teljes hozamcsere-ügylet kivételével az egyedi pozíciókockázat tőkekövetelményének kiszámításakor az ügylet lejáratá helyett a hitelderivatíva szerződés lejáratát kell alapul venni. A pozíciókat a (2)-(8) bekezdés rendelkezései szerint kell meghatározni.

(2) A teljes hozamcsere-ügyletből adódó követelést az egyedi és az általános pozíciókockázat tőkekövetelményének megállapításánál hosszú, a kötelezettséget rövid pozícióként kell figyelembe venni. Azokat az áru-swap ügyleteket, amelyek során az ügylet egyik oldala rögzített áron, a másik oldala a mindenkori piaci áron kerül elszámolásra, az egyes pénzáramlásokat a lejárat táblába úgy kell besorolni, hogy ha a hitelintézet és a befektetési vállalkozás rögzített árat fizet és változót kap, akkor az hosszú pozíciónak, ellenkező esetben rövid pozíciónak tekintendő. A pénzáramlások összege meg kell, hogy egyezzen a swap ügylet névértékével.

244/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet a kereskedési könyvben nyilvántartott pozíciók, kockázatvállalások, a devizaárfolyam kockázat és nagykockázatok fedezetéhez szükséges tőkekövetelmény megállapításának szabályairól és a kereskedési könyv vezetésének részletes szabályairól

Az adósok természetesen nem voltak és ma sincsenek tisztában ezekkel a banki ügyletekkel, pedig a szerződésükre alapvetően szükség volt ehhez. Nagyon rövid idő alatt, nagyon sok pénzt helyeztek ki a bankok deviza elszámolással, úgy, hogy az ezzel járó összes kamat és árfolyamkockázatot a kölcsönt felvevő családokra terheltek. Nem lehet (még) tudni, hogy milyen korábbi banki üzleteket kellett ellentételezni a közelgő világválságra való tekintettel, még a válság bekövetkezte előtt.

Senki nem várja el egy vásárlótól, hogy értse, mitől működik a mobiltelefon, milyen fizikai-kémiai törvényszerűségek alapján. Miért kell elvárni egy hitelfelvevőtől, hogy értse a bankok pénzteremtési lehetőségeit, a swap ügyleteket, a hitelderivatívákat? Hogyan lehet elhinni ezek után, hogy a kölcsönszerződés aláírásakor valóban tisztában voltak a kölcsönfelvevők a kockázatokkal? Azokkal a kockázatokkal, melyekről említést sem tettek a bankok?

Kötelező eleme a szerződéseknek a kockázatok ismertetése, ez általában „a deviza finanszírozású hitelek kockázata” néven szerepel.

A kölcsönrel rendelkezők a megvásárolt ingatlant részben saját erőből finanszírozták (önerő), részben a bank finanszírozta (kölcsön). A hitelkérelmet forint összegre nyújtották be, a finanszírozás forintban történt, és a törlesztés is forintban történik. A bankok viszont a deviza finanszírozás kockázatait ismertették és nem a deviza elszámolású forint hitelekét. Ezekben aztán így nem szerepelnek a meghatározó pénzügyi elemek (swap, derivatíva stb), ezek tulajdonságai, költségei és kockázatai. Valójában a bankok nem megfelelő kockázatismertetést adtak a deviza elszámolású kölcsönszerződések mellé.

A családok nem kötöttek volna kölcsönszerződést, ha ezekkel a tényekkel, a szerződések elemeivel, a vállalt kockázatokkal és a nem teljesítés következményeivel tisztában lettek volna.

Mindenképpen figyelembe kell venni a bankszektornak az állításait, melyeket a jogi képviselőjük hangoztatnak a bírósági tárgyalásokon, képviselnek a különböző parlamenti bizottságokban és ismételtetnek folyamatosan, megállás nélkül a sajtóban.

Nem a bíróság hanem a PSZÁF jogosult eljárni ezekben az ügyekben, mivel fogyasztóvédelmi ügyről van szó

Ez az állítás nem helytálló, mivel PSZÁF nem járhat el egyedi ügyekben, erre csak a bíróság jogosult. *Tájékoztatom, hogy a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény (a továbbiakban: Psztv.) szerint — a független igazságszolgáltatás garanciális elvét követve — a Felügyelet hatásköre nem terjed ki a szerződés érvényességének vagy érvénytelenségének megállapítására, a szerződéses jogviszonyban tanúsított magatartások jogszerűségének megítélésére, vagy az egyedi bírósági ítéletek minden pénzügyi szervezetre általánosan kiterjedő végrehajtásának a kikényszerítésére, a Felügyelet ennek érdekében vizsgálatot nem indíthat.*

A PSZÁF 66948-3/2012 iktatószámú válasza a Hiteles Mozgalom kérdésére – 2012.06.15.

A pénzintézeteket a PSZÁF folyamatosan ellenőrzi, ha törvényt sértettek volna, a PSZÁF már rég bírságolt volna

Ez az állítás nem helytálló, mivel PSZÁF nem járhat el, nem vizsgálhatja a szerződéseket, és a szerződéskötések idején nem vizsgálhatta az általános szerződési feltételeket.

2. Szükséges volt-e, hogy a PSZÁF ellenőrizze a bank üzletszabályzatát, az ÁSZF-ket?

E kérdés kapcsán irányadóak a Hpt. 18. § (2) bekezdésében, továbbá a Hpt. 26. §-ában foglalt rendelkezések.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések szerint a Felügyelet a pénzügyi intézmény működését engedélyezi, amelynek feltétele, hogy a pénzügyi intézmény az általa nyújtandó pénzügyi szolgáltatások vonatkozásában rendelkezzen általános szerződési feltételekkel és üzletszabályzattal.

A Felügyelet fogyasztóvédelmi hatáskörrel 2010. január 1-je óta rendelkezik. Ezen időpontot megelőző időszakban a Felügyeletnek nem volt hatásköre arra, hogy az egyedi szerződések részévé váló általános szerződési feltételeket fogyasztóvédelmi szempontból ellenőrizze.

3. Feltétel volt-e minden egyes hitelszerződés változat szövegének jóváhagyatása a PSZÁF-nél?

A Felügyelet hatáskörét meghatározó jogszabályok szerint, így a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV. törvény, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2007. évi CXXXV. törvény, továbbá a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény értelmében a Felügyelet nem rendelkezett és nem is rendelkezik a hitelszerződések bármely változatának előzetes jóváhagyására vonatkozó hatáskörrel, ilyen jogköre a felügyeleteknek az OECD országokban nincs és nem is lehet.

4. Folytatott-e részletes vizsgálatot 2009-2011 között a PSZÁF kamatemeléssel, szerződés felmondással kapcsolatban?

A Felügyelet fogyasztóvédelmi hatáskörrel 2010. január 1-je óta rendelkezik. A Felügyelet fogyasztóvédelmi hatáskörét alkotó pénzügyi fogyasztóvédelmi jogszabályok nagyobb részének megalkotására jellemzően ezen időpontban, vagy ezen időpontot követően került sor. Az egyoldalú szerződés módosítást tiltó előírások első alkalommal 2009. augusztus 1-jével kerültek be a Hpt.-be, majd az ahhoz kapcsolódó, a korábbi szabályozást jelentős mértékben szigorító újabb rendelkezések 2010. január 1-jével, illetőleg azt követően léptek hatályba.

A Felügyeletnek a kamatemelés indokainak a fogyasztóvédelmi vizsgálatára, így csak 2010. január 1-je után nyílt lehetősége. A Felügyelet 2010. évben vizsgálatot folytatott le a Magatartási Kódex rendelkezései pénzügyi szervezetek általi alkalmazásának a megfeleltetése tekintetében. A Felügyelet vizsgálati megállapításai a Felügyelet honlapján mintegy 30 intézmény vonatkozásában lelhetők fel.

A hitelszerződések felmondásával kapcsolatos vizsgálatok vonatkozásában arról tájékoztatom, hogy a Felügyeletnek — a hatáskörét meghatározó jogszabályok szerint — nem feladata a szerződések pénzügyi intézmények általi felmondása jogszerűtlenségének, avagy jogszerűségének vizsgálata.

A PSZÁF 139045-2/2011 iktatószámú válasza a Hiteles Mozgalom kérdésére – 2011.09.21

A bankszektor mégis ezt állítja a mai napig, hogy a PSZÁF a mindenkorai jogszabályok alapján ellenőriz.

„A magyar banki szektor arra mindig nagy hangsúlyt helyezett, hogy az összes szerződése mindenkor a mindenkorai jogszabálynak megfeleljen. Ezt egyébként a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete folyamatosan ellenőrzi, tehát ha valamelyik bank hibát követett volna el, akkor a PSZÁF ezt már régesrég kiszúrta volna és már régesrég megbírságolta volna.

Magyarországon bank nem vezetett be olyan terméket, nem csinált olyan szerződésmódosítást, amit PSZÁF kifogás után életben hagyott volna.

A PSZÁF ezeket nagyon gyorsan megteszi. Tehát alapvetően jogszerűtlenség nincsen.”

Ütköző Délben – Kossuth Rádió 2012.03.13. 12:30

Kovács Levente a Bankszövetség főtitkára

http://www.mr1-kossuth.hu/mrplayer.php?d=005f1e0b_5044734.mp3

A hitel és kölcsöntermékekre a PTK nem vonatkozik csak és kizárólag a Hitelintézeti törvény és a többi a speciális törvény és jogszabály.

A Polgári törvénykönyv egyértelműen rendelkezik arról, hogy az állampolgárok és gazdasági szervezetek viszonyát szabályozza. Ha más jogszabály esetleg eltérően határoz meg viszonyokat, akkor a másik jogszabályt kell figyelembe venni.

A törvény célja

1. § (1) *Ez a törvény az állampolgárok, valamint az állami, önkormányzati, gazdasági és társadalmi szervezetek, továbbá más személyek vagyoni és egyes személyi viszonyait szabályozza. Az e viszonyokat szabályozó más jogszabályokat - ha eltérően nem rendelkeznek - e törvénnyel összhangban, e törvény rendelkezéseire figyelemmel kell értelmezni.*

(2) *A törvény rendelkezéseit a Magyar Köztársaság gazdasági és társadalmi rendjével összhangban kell értelmezni.*

2. § (1) *A törvény védi a személyek vagyoni és személyhez fűződő jogait, továbbá törvényes érdekeit.*

(2) *A törvény biztosítja a személyeknek az őket megillető jogok szabad gyakorlását, e jogok társadalmi rendeltetésének megfelelően.*

1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről

Az adósok ezzel a „deviza”hitellel még így is jobban jártak, mintha forint hitelt vettek volna fel

Ha összehasonlítjuk két 2008-ban felvett kölcsön törlesztő részleteit, akkor valóban azt találjuk, hogy évekig alacsonyabb volt a deviza elszámolású kölcsönök havi törlesztő részlete, mint a forinthitelkéé és csak az elmúlt 1-1,5 évben haladta meg azokét. Mint már korábban szó volt róla, az adósok nem voltak jogosultak a jövedelmük alapján forint hitel felvételére. Az ilyen jellegű hitelkérelmeket a bankok visszautasították és ajánlották helyette az olcsó „deviza”hitelt. Az érintett családok ha mondjuk 60.000 Ft-os törlesztéssel indultak, most nagyjából 110.000 Ft-t törlesztenek. Mint az adatokból látszik, a megnövekedett törlesztések fizetésére egyre kevesebben képesek. Nem véletlenül nem vettek fel drága forinthitelt, tudták, hogy azt nem tudják megfizetni.

Nem elhanyagolható, hogy a fennálló tartozás azoknál a devizahiteleseknél is nőtt, akik rendszeresen fizették a törlesztéseket idáig. Forint hitel esetén jelentősen csökkent már a fenálló tőketartozás.

Betegség, tartós munkanélküliség esetén a forinthitellel rendelkező, nagy vagyronvesztés révén, de ki tud lépni a kölcsönszerződésből és legrosszabb esetben adósságmentesen kezdi újra életét. A devizahitelesnek a sorsa teljes anyagi ellehetetlenülés, mivel nem tudnak a kölcsönüktől megszabadulni.

Összeomlik a pénzrendszer, ha a bíróságok elmarasztalják a jogszerűtlen és tisztességtelen szerződések miatt a bankokat

A probléma évek óta ismert, mi civilek mindent megtettünk, hogy erre a társadalmi katasztrófára felhívjuk a figyelmet. A bankok már nagyon sok mindent tehettek volna: kárenyhítés, a költségek, a terhek megosztása, átvállalása, a szerződések átdolgozása, kártalanítás. Mint láttuk, más utat választottak, kijátsszák a jogszabályokat törvényeket és valótlanságokkal befolyásolják a lakosságot, a kormányt, a parlamentet. A felelősség teljes mértékben a bankszektoré.

Az ügyfelek felelőtlenül döntöttek

A bankfiókokban két lehetőség közül választhattak a hiteligénylők: forint hitel 15-17% THM-mel, vagy deviza elszámolású hitel 5-7% THM-mel. A THM-et minden esetben forintba kell meghatározni a jogszabályok alapján, így a két termék összehasonlíthatónak tűnt.

A bankok pénzügyi forrása mindkét esetben ugyanaz volt, a pénzügyi források megváltozásának, növekedésének a kockázata is ugyanaz volt az adott pillanatban.

A bankok szabadon dönthetnek arról, hogy milyen forrásból szerzik be illetve hogy miként teremtenek pénzt, ahhoz hogy kölcsön tudják adni. A bankoknak kötelező a kockázatot mérni és a mért kockázatok ismeretében pénzt tartálékolni arra az esetre, ha a kockázat bekövetkezik.

Ebben az időben a lakossági betétekre a bankok 6-7% kamatot fizettek. Ez lehet kiindulási adat. A bankok a költségeiket, a saját hasznukat és a kockázatokat figyelembe véve kiszámolták, hogy 15-17%-os THM-mel éri meg nekik kölcsönt nyújtani forint elszámolással. A deviza elszámolású hiteleket viszont 5-7%-os THM-mel hirdették meg, kínálták a családoknak és kötöttek több százezer szerződést és helyeztek ki több ezer milliárd forintot. Az ezzel járó kockázatokat viszont elhallgatták, eltitkolták.

Gyakorlatilag, mivel nem volt kereslet a 15-17% THM-es hitelekre, ugyanezeket a hiteleket „becsomagolták”, ráírták hogy deviza elszámolású hitel és eladták 5-7% THM-mel. Tudták, hogy minden kockázat a kölcsönt felvevőé, bármi történik a világban, minden költséget át tudnak hárítani, ha meg az ügyfél nem fizet, az ingatlan fedezetből ki tudják elégíteni magukat. A családok a felkínált lehetőségek közül logikusan a számukra kedvezőt választották.

Van egy nagyon jelentős eltérés a forint (valamint deviza kölcsönök) és a deviza alapú (deviza elszámolású) kölcsönök között. A deviza elszámolású kölcsönök esetében a legtöbb esetben nem tartalmazzák a szerződések a kölcsön összegét.

A kölcsön összege

A forint kölcsönszerződések és a deviza kölcsönszerződések szövegében pontosan meg van határozva a kölcsön összege, az az összeg, melyre a szerződés kötött. A deviza elszámolású kölcsönök csak ritka esetben tartalmazzák a kölcsön összegét, melyet az adós köteles visszafizetni.

523. § (1) Kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzüsszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.

Polgári törvénykönyv

Minden kölcsönszerződésnek elengedhetetlen eleme a kölcsönösszeg meghatározása, márpedig a kölcsön összege, sem forintban megjelölve, sem devizában nincs meghatározva, csupán a hitelfelvevő finanszírozási igényét tartalmazza forintban, és egy, a finanszírozási igényhez képest (általában 15%-kal) növelt mértékű, devizában megjelölt összeget. Így ez tulajdonképpen egy „hitelkeret” devizában. A szerződések nem tesznek eleget az alaki követelményeknek, nem tartalmazzák a kölcsön összegét.

210. § (1) A pénzügyi intézmény pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést csak írásban vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirat formájában köthet. Az írásban kötött szerződés egy eredeti példányát a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélnek átadni.

(2) A pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződésben egyértelműen meg kell határozni a kamatot, díjat és minden egyéb költséget vagy feltételt, ideértve a késedelmes teljesítés jogkövetkezményeit és a szerződést biztosító mellékkötelezettségek érvényesítésének módját, következményeit is.

Hitelintézeti törvény

Az eddig jelzett problémákat a közjegyzőnek, akiknek az adósok érdekében kellett volna a szerződések törvényes voltát ellenőrizni, (mivel a megbízást a kölcsön felvevőtől kapták és ők fizették a díjukat is), észlelni kellett volna és fel kellett volna hívni a figyelmet a törvénytelen szerződési pontokra illetve az ügyfelük érdekeit sértő pontokra. Ez sajnos nem történt meg, így kérdéses a hogy a közjegyző által kiállított iratok köziratok-e.

A bírósági eljárások során gyűjtött tapasztalatainkat és szeretnénk átadni.

Az adósok egy kis része hosszú-hosszú vívódás után, anyagilag már teljesen kimerülve, gyakran közmű és egyéb adósságokkal terheltén indít pert, mivel semmilyen más megoldást nem lát maga előtt.

A leghatásosabb eszköz a bírósági jogérvényesítés, a gyakorlatban azonban ez annyira hosszadalmas, költséges és bonyolult, hogy a panaszosok, ha lehet, még akkor is elkerülik, ha a hátrányos helyzetű peres felet eljárási rendelkezések segítik. Az eljárás során a fogyasztó előnytelen helyzetben van a jogi szakértelemmel körülbástyázott pénzügyi szolgáltatóhoz képest.

kormánybizottság 2006 – 12.oldal – a panaszkezelés intézményrendszere

Sajnos a perköltség, a nemrég megemelt perköltség előteremtése szinte lehetetlen feladat. Jogosnak érezzük a perköltség elengedését esetükben, mivel különben lehetetlenné vélik a bírói jogérvényesítés. Sajnos nemrég a perek idézés kibocsátása nélküli elutasítása esetére bevezették a perilleték 10%-ával egyenlő mértékű büntetőilletéket. Tapasztalataink szerint a bírók egy része él ezzel a lehetőséggel.

Bízunk abban, hogy a készülő Kúriai útmutatás az ügyvédeknek is segítséget fog adni, és ritkábban kell majd elutasítani a bírónak beadványokat. Sajnáljuk, hogy a bírók nem tudták mellőzni ezt a büntetést és a lehetetlen helyzetben lévő adósokat így büntették.

Bízunk abban, hogy sikerül olyan útmutatást kiadni a Kúriának, mely gyorsabbá teszi a bíróságok munkáját, melyek ezáltal kezelni tudnak majd több tízezer peres eljárást. Reméljük nekünk is sikerült a sikeres anyag elkészítéséhez hozzájárulnunk.

Reméljük, hogy a „deviza”hitelezés legjellemzőbb elemeire és a folyamatokra sikerült felhívni a Kúria figyelmét. Arra hogy mi miért történt, az egyik magyarázat az, hogy egymástól független események véletlenszerű egybeeséséről van szó, alapvetően a banki vezetők és banki alkalmazottak figyelmetlenségéről és szakmai felkészületlenségéről van szó.

A másik magyarázat, hogy a bankok vezetői előre megtervezett módon hozták létre a szerződések szövegét, úgy hogy értelmezhetetlen legyen, szándékosan hallgatták el és egyben helyezték át az összes kockázatokat a kölcsönfelvevőkre.

Tették mindezt azért, hogy ezt a nagyon kockázatos, de számukra kockázatmentesé tett hitelterméket el tudják adni és 4.000 milliárd Ft kölcsönt ki tudjanak helyezni. Gyakorlatilag olyan szerződések megkötésére ösztönözték a családokat, melyek megkötésére a tények ismeretében nem lettek volna hajlandók. Ezt nevezi a jog uzsorás szerződésnek.

202. § Ha a szerződő fél a szerződés megkötésekor a másik fél helyzetének kihasználásával feltűnően aránytalan előnyt kötött ki, a szerződés semmis (uzsorás szerződés).

Polgári törvénykönyv

Ebben az esetben valójában a pénzintézetek által elkövetett bűncselekményekről beszélhetünk.

A bűncselekmények felderítése és bünt elkövetők büntetése a harmadik hatalmi ág, az ügyészség és a bíróság feladata.

Bizakodva várjuk a Kúria anyagát, az elkészítéséhez jó munkát kívánunk.

Üdvözléssel:

Szabó József
a Hiteles Mozgalom egyik alapítója

Budapest, 2012. október 4.

Hosszú-hosszú évekig folyt a bíróságokon a vita, hogy az árfolyamrés költséget okoz-e az adósnak, tartalmaznia kellett volna-e a szerződéseknek az árfolyamrés okozta költséget. A vita során a Kúria hirtelen rádöbbsent, hogy a költség szó fogalmával sincs tisztában. Szakvéleményt kért a Legfőbb Ügyésztől és a PSZÁF elnökétől. A Kúria mindkét helyről hamis, félrevezető, megtévesztő információkat kapott. Mind Polt Péter Legfőbb Ügyész, mind Szász Károly PSZÁF elnök becsapta a Kúriát.

Mivel a Kúria által feltett kérdések és a szakértői anyagok is nyilvánosak voltak, lehetővé vált, hogy cáfoljuk (mi is) a megtévesztéseket.

A Kúria végül ellentmondott⁴⁴ a Legfőbb Ügyész félrevezető szakmai álláspontjának:

A Kúria nem osztja a Legfőbb Ügyész szakmai véleményében kifejtett azon álláspontot, hogy elkülönítendő, elkülöníthető az adott szerződéses konstrukcióban a kölcsönszerződéstől a deviza forintra, illetve a forint devizára történő átváltására irányuló szerződéses megállapodás. A perbeli kölcsönszerződésnek ugyanis elválaszthatatlan része a konverzió, anélkül a kölcsönszerződés nem teljesíthető.

(A híressé vált Kásler perben aztán kiderült, hogy egyáltalán nincs „konverzió” – ez azonban már egy másik történet.)

A Kúria így idézi a Legfőbb Ügyészt:

a Legfőbb Ügyész álláspontja szerint a deviza forintra átszámítása és az ebből szükségszerűen fakadó árfolyamrés nem a kölcsönszerződés költsége, ezért nem kell azt a szerződésben feltüntetni. Mindezek alapján az árfolyamrés kifejezett megjelölésének hiánya a szerződés semmisségét nem eredményezi.

A per kapcsán a Kúria az alábbi kérdést intézte⁴⁵ a Legfőbb Ügyészhez (részlet):

A Kúria az ügyben felmerült és a felülvizsgálati kérelemmel vitatott kérdésekben kéri a legfőbb ügyészt álláspontja kifejtésére. Ezen belül is kéri, hogy az alábbi kérdések kapcsán nyilatkozzon:

1. Fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés esetén hogyan határozható meg a költség fogalma?
2. A Hpt. 213. §-ban szereplő „költség” milyen szükségszerű illetve lehetséges elemekből tevődik össze a devizaalapú kölcsön esetén?
3. A Hpt. 213 § (1) bekezdés c, pontja a b, pontban szereplő semmisségi ok részletezésének tekinthető-e?
4. Az eladási illetve vételi árfolyam alkalmazása az a fogyasztó szempontjából költségként értelmezhető-e, értelmezendő-e (...)?

A Kúriának elküldött szakmai anyagunk:

⁴⁴ Kúria - Gfv.VII.30.078/2013/14.számú közbenső ítélet – 2013.07.04.

⁴⁵ Kúria - Gfv.VII.30.078/2013/5.számú végzés – 2013.04.04.

Igen Tisztelt Kúria!

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a Kúria munkáját a banki hitelezéssel és ezen belül is a devizahitelezésnek elnevezett kölcsöntermékkel kapcsolatban.

A Pénzügyi Szervezetek Lakossági Figyelője és Hiteles Mozgalom is küldött szakmai anyagot a joggyakorlat elemző csoport készülő anyagához és aktívan részt vett a Kúria által szervezett konferencián.

A napokban került a kezünkbe a Legfőbb Ügyész szakmai véleménye a „költség” értelmezésével kapcsolatban. Ezt alaposan áttanulmányozva sajnos meg kellett állapítanunk, hogy nagyon sok tárgyi tévedés van a szakmai véleményben és ezek miatt a végkövetkeztetésnek nincs alapja.

Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a Kúria megalapozott, helytálló adatok és tények ismeretében hozza meg döntését és ne vélemények alapján. Erre tekintettel a szakmai véleményben szereplő kölcsönszerződés adatai alapján bontjuk ki álláspontunkat.

Az alábbiakban részletezett, jogi, közgazdasági és általános érveket tartalmazó álláspont tömörített lényege, jogi érvrendszerének összegzése a következő:

Hpt. 213. § (1) Semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, mely nem tartalmazza

b, az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb – esetleges – költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést,

c, **a szerződéssel kapcsolatos összes költséget**, ideértve a kamatokat, járulékokat, **valamint ezek éves százalékban kifejezett értékét**

A betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997 (III.5.) Korm rendelet:

8. §. (1) A teljes hiteldíj mutató (a továbbiakban: THM) az a belső kamatláb, amely mellett az ügyfél által visszafizetendő tőke és hiteldíj egyenlő az ügyfél által a hitel folyósításáig bezárólag a kölcsönrel kapcsolat – a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel - **fizetett összes költséggel csökkentett** hitelösszeggel. A THM számításánál az ügyfél által a pénzügyi intézménynek fizetett költségeket, valamint **a harmadik személynek fizetett költségek közül az ügyfél által felajánlott fedezet értékbecslésének díját és lakásépítéseknel a helyszíni szemlék díját kell figyelembe venni.**

Magyarország Alaptörvénye

28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Ptk. 207. §

(1) A szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

(2) Ha az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói **szerződés tartalma** az (1) bekezdésben foglalt szabály alkalmazásával **nem állapítható meg egyértelműen**, a feltétel

meghatározójával szerződő fél, illetve **a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.**

Következtetések:

Az Alaptörvény szerint a józan észnek és a közjónak megfelelően kell a jogalkalmazás során a jogszabályokat értelmezni.

A Ptk. szerint, ha egy szerződés tartalma nem állapítható meg egyértelműen, akkor a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

A költség fogalma jogszabályi szinten nem meghatározott.

A kölcsönszerződésben szereplő THM kiszámításának módját a Korm. r. határozza meg, mely számítás során a deviza vételi és eladási árfolyamokat, azaz az árfolyamrést az OTP Bank. Nyrt. elismerten figyelembe vette.

A THM a szerződés részét képezi, így a THM kiszámításánál figyelembe vett költségek is a szerződés részei kell, hogy legyenek, hisz ezt a Hpt. 213.§.(1) bek. kötelezően előírja.

A fenti premisszákból következik, hogy a nem meghatározott tartalmú „költség” kifejezés a józan ész és a fogyasztó érdekei figyelembe vételével való értelmezése nem vezethet jogszerűen más eredményre, mint arra, hogy az árfolyamrés költség.

A fenti alapelvekkel ellentétes az ügyészégi vélemény, amely önkényes, elfogult, jogellenes jogértelmezést tartalmaz, önellentmondásokkal teli, így a jogállamiságot ássa alá, kifejezetten bankmentő, politikai-gazdasági megfontolásból.

Részletesen kifejtve:

Lássuk a példaként alapul vett, 2006-ban megkötött, 12.000.000 Ft kölcsönösszegeiről szóló kölcsönszerződés egy rendelkezését:

A felperes mint adós, és az alperesek, mint hitelezők között 2006. november 14-én közjegyzői okiratba foglalt, devizában nyilvántartott jelzálog-típusú kölcsönszerződés jött létre. A szerződés alapján I. és II. rendű alperes 12.000.000 forintnak megfelelő összegű deviza alapú kölcsönt nyújtott úgy, hogy annak ügyleti kamata és kezelési költsége, valamint a késedelmi kamat és egyéb költségek svájci frankban kerültek megállapításra. A kölcsön összegének devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, az I. r. alperes által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történt. Alperesek a kölcsönt forintban folyósították 2006. november 21. napján.

Legelsőként tisztáznunk kell alapfogalmakat, mert ezek ismerete, meghatározása elengedhetetlen ahhoz, hogy a kérdésekre megalapozott választ kapjunk.

Mit jelent a „devizában nyilvántartott jelzálog-típusú kölcsönszerződés”, a „deviza alapú kölcsön”, a „kamat és egyéb költségek svájci frankban kerültek megállapításra”, a „kölcsön összegének devizában való megállapítása”?

A leggyakrabban devizahitelként nevezett hitelintézeti kölcsönök valójában két, jól elkülöníthető és egyértelműen meghatározható kölcsönre oszthatók.

A devizahitel esetén a kölcsönszerződés forinttól eltérő devizában (CHF, EUR, YEN) van meghatározva, a kölcsönt felvevő devizában kapja meg a kölcsönt és devizában kell törlesztenie. Külön megállapodás alapján lehetséges forintban folyósítani a kölcsönt és forintban fizetni a törlesztéseket. A pénzügyi devizát bocsát a kölcsönt felvevő rendelkezésére.

Deviza elszámolású hitel esetén a kölcsönt a kölcsönfelvevő forintban kapja és forintban törleszti a részleteket. A devizának csak elszámolási szerepe van. Jelen esetben a svájci frankban kerül megállapításra a forintban felvett kölcsön összege, és ebből a kölcsöntőke

tartozásból számolja ki a pénzügyintézet a forintban fizetendő törlesztő részleteket. Ezt a hitelformát leggyakrabban deviza alapú hitelnek is nevezni, de ez nem szerencsés fogalmazás, mert azt a téves képzetet keltheti, hogy a kölcsön alapja deviza, miközben az elszámolás alapja a deviza. Csak a nyilvántartás történik devizában. A pénzügyintézet forintot bocsát a kölcsönt felvevő rendelkezésére.

A szerződéskötéskor érvényben lévő THM rendelet (41/1997. (III. 5.) Korm. rendelet a betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről) az ismertetettek szerint meghatározza, hogy a kétféle kölcsön esetén miként kell számolni a THM-t.

11/B. § (1) Deviza alapú kölcsönök esetén a 10. §-ban meghatározott képleteknél az ügyfél által teljesített fizetéseket forintban kell számításba venni

a) a szerződésben rögzített THM számításánál a pénzügyi intézménynél alkalmazott, a szerződés megkötését megelőző 10. napnál nem régebbi devizaárfolyam,

b) a 13. § (1) bekezdésében meghatározott helyeken és a hirdetésben szereplő THM számításánál a pénzügyi intézménynél alkalmazott, a tárgynegyedévet megelőző hónap 1. munkanapján érvényes devizaárfolyam figyelembevételével.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést nem kell alkalmazni, ha mind a kölcsön folyósítása, mind a törlesztése a kölcsön devizanemében történik. Ebben az esetben a forintban felmerülő költségeket a THM meghatározásakor a kölcsön devizanemében kell figyelembe venni az (1) bekezdés a) vagy b) pontja alapján meghatározott devizaeladási árfolyamon.

A rendelet alapján a deviza elszámolású kölcsön esetén a képletbe forint értékeket kell írni, míg devizakölcsön esetén a képletbe deviza értékeket kell írni. Abban az esetben, ha devizakölcsön esetén felmerült a pénzügyintézet részéről forintban is költség, akkor azt deviza eladási árfolyamon kell forintról devizára váltani.

A deviza kölcsön leginkább ahhoz hasonlítható, mintha Bécsbe utazna a kölcsön felvevő és egy osztrák bank, ausztriai fiókjában venne fel kölcsönt pl. euróban.

Egyértelműen megállapítható, hogy a vizsgált esetben deviza elszámolású kölcsönről van szó.

2

Az induló teljes hiteldíj mutató a közjegyzői okirat aláírásakor évi 7,88 % volt, az induló teljes hiteldíj mutató meghatározása forint fizetések alapján történt.

A deviza elszámolású kölcsönöknek megfelelően a THM kiszámítása forint fizetések alapján történt.

A jogerős közbenső ítélet szerint a kereset elbírálásának előkérdése, hogy a deviza vételi és eladási árfolyama között jelentkező különbözet (árfolyamrész) olyan költség-e, amelyet a szerződésnek, illetve a teljes hiteldíjmutatónak tartalmaznia szükséges.

Elengedhetetlenül szükséges tisztázni az árfolyamrész fogalmát.

Az OTP honlapján elérhetők a szerződéskötés napján érvényes árfolyamok.

Valuta-deviza

Külfkereskedelmi

Grafikonrajzoló

Letöltés

MNB

Valuta-deviza váltó

OTP valuta-deviza árfolyamok

Az OTP Bank akár naponta többször is jegyezhet valuta-deviza árfolyamot, az árfolyamok a következő árfolyam kibocsátásáig érvényesek. Az adatok tájékoztató jellegűek.

Az OTP valuta-deviza árfolyamok file-ban való letöltéséhez (.xls, .csv) [kattintson ide](#).

Dátum: 2006/11/14

Verzió: 1

OK

2006.11.14/1. 7:02

	Egység	Közép	Valuta vételi	Valuta eladási	Csekk vételi	Csekk eladási	Deviza vételi	Deviza eladási
AUD	1	154,95	150,30	159,60	151,85	158,05	154,18	155,72
BGN	1	132,83	126,19	139,47			132,17	133,49
CAD	1	178,17	172,82	183,52	174,61	181,73	177,28	179,06
CHF	1	162,98	158,09	167,87	159,72	166,24	162,17	163,79

A bank meghatározza az aznapra érvényes középárfolyamot, és a középárfolyamhoz képest meghatározza a bank a vételi és az eladási árfolyamot valuta, csekk és deviza esetén.

A szerződés deviza árfolyam használatát írja elő.

közép	162,98	
vétel	162,17	99,50%
eladási	163,79	100,50%

A bank a vételi árfolyamot a középárfolyamhoz képest 0,5%-kal alacsonyabban határozza meg, az eladási árfolyamot 0,5%-kal magasabban határozza meg.

Az eladási árfolyam magasabb, mint a vételi árfolyam. Számolható, hogy hány-szorosa az eladási árfolyam a vételi árfolyamnak. Az eladási árfolyam 101%-a a vételi árfolyamnak.

vétel	162,17
eladási	163,79
szorzó	101,0%

A vételi és eladási árfolyam közti különbség, különbözet, vételi és eladási árfolyam közti rés 1%. Ez az árfolyamrés.

Miként változik az árfolyamrés nagysága? Nézzük egy, kettő, három és négy év elteltével mennyi az árfolyamrés?

2007.11.14/1. 7:10								
Egység	Közép	Valuta vételi	Valuta eladási	Csekk vételi	Csekk eladási	Deviza vételi	Deviza eladási	
AUD	1	156,11	151,43	160,79	152,99	159,23	155,33	156,89
BGN	1	129,46	122,99	135,93			128,81	130,11
CAD	1	180,21	174,80	185,62	176,61	183,81	179,31	181,11
CHF	1	153,84	149,22	158,46	150,76	156,92	153,07	154,61

2008.11.14/1. 6:45

	Egység	Közép	Valuta vételi	Valuta eladási	Csekk vételi	Csekk eladási	Deviza vételi	Deviza eladási
AUD	1	140,24	136,03	144,45	137,44	143,04	138,84	141,64
BGN	1	137,54	130,66	144,42			136,16	138,92
CAD	1	175,27	170,01	180,53	171,76	178,78	173,52	177,02
CHF	1	177,58	172,25	182,91	174,03	181,13	175,80	179,36

2009.11.13/1. 6:51

	Egység	Közép	Valuta vételi	Valuta eladási	Csekk vételi	Csekk eladási	Deviza vételi	Deviza eladási
AUD	1	168,78	163,72	173,84	165,40	172,16	167,09	170,47
BGN	1	138,55	131,62	145,48			137,16	139,94
CAD	1	172,80	167,62	177,98	169,34	176,26	171,07	174,53
CHF	1	179,33	173,95	184,71	175,74	182,92	177,54	181,12

2010.11.12/1. 6:52

	Egység	Közép	Valuta vételi	Valuta eladási	Csekk vételi	Csekk eladási	Deviza vételi	Deviza eladási
AUD	1	201,96	195,90	208,02	197,92	206,00	199,94	203,98
BGN	1	141,78	134,69	148,87			140,36	143,20
CAD	1	201,96	195,90	208,02	197,92	206,00	199,94	203,98
CHF	1	208,46	202,21	214,71	204,29	212,63	206,38	210,54

	2007		2008	
közép	153,84		közép	177,58
vételi	153,07	99,50%	vételi	175,8
eladási	154,61	100,50%	eladási	179,36
szorzó	101,0%		szorzó	102,0%

A bank 2007-ben is 1% árfolyamrést használt, majd az árfolyamrést duplájára emelte, mivel 2008-ban, 2009-ben és 2010-ben már 2%-t használt.

A bank saját maga határozza meg, hogy mekkora árfolyamrést használ.

Az árfolyamrésnek az első szerepe a kölcsön nyilvántartott összegének meghatározásánál van.

A forintban nyújtott kölcsönt devizára számolja át a bank, az átszámítás során deviza vételi árfolyammal.

A deviza alapú hitelek esetén a felek kölcsön összegét devizában – a per tárgyává tett szerződés esetén svájci frankban – állapítják meg, és a tartozást is ugyanabban a devizában tartják nyilván. A kölcsön kifizetése és a törlesztőrészlet megfizetése azonban nem devizában történik, hanem forintban. A pénzintézet a forintban megfizetett törlesztőrészleteket devizalapú kölcsönnél a nyilvántartás szerinti, szerződésben megállapított pénznemre számítja át, mégpedig valamennyi átszámítás esetén a felek által a szerződésben megállapított árfolyamon. A per tárgyává tett szerződésben a forint – svájci frank átváltási árfolyam meghatározása az esedékesség szerinti árfolyamok figyelembevételével, a következőképp történt: A kölcsön összegének megállapítása, a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történt (Közjegyzői okirat I.1. és I.2. pont), míg a devizában nyilvántartott kölcsön egyes törlesztőrészletei megállapítása az adott részlet esedékessége napját megelőző napon érvényes, a Hitelezők által alkalmazott deviza eladási árfolyamon történt (Közjegyzői okirat III.2.).

Egy osztással kiszámolható, hogy a szerződéskötés napján mekkora a devizában nyilvántartott kölcsöntartozás. A nyilvántartott tartozás 73.996 CHF.

12 000 000 Ft kölcsönösszeg a szerződésben
162,17 vételi árfolyam
73 996 CHF devizában nyilvántartott összeg

A bank 1% árfolyamrést használt 2006-ban. Pár évvel később megemelte az árfolyamrést 2%-ra. Ha már 2006-ban is 2% lett volna az árfolyamrés, akkor a vételi árfolyam kisebb lenne, 161,35.

közép	162,98	
vétel	161,35	99,00%
eladási	164,61	101,00%
szorzó	102,0%	

Ez esetben a nyilvántartott tartozás magasabb, 74.372 CHF (ez 1%-os árfolyamrés esetén 73.996 CHF volt).

12 000 000 Ft kölcsönösszeg a szerződésben
161,3502 vételi árfolyam
74 372 CHF devizában nyilvántartott összeg

A devizában nyilvántartott tartozás azonos középárfolyam mellett is függ attól, hogy mekkora a bank által meghatározott árfolyamrés. Ha a bank nagyobb árfolyamrést használ, akkor ugyanakkora forintkölcsönnél magasabb a nyilvántartott tartozás. A kölcsönt felvevőnek több pénzt kell visszafizetnie.

Az árfolyamrésnek a második szerepe a törlesztő részlet fizetésénél van. A bank deviza eladási árfolyamon számolja ki a fizetendő összeget.

árfolyam alapján határozzák meg. A törlesztőrészlet összege a közjegyzői aláírás napján érvényes deviza eladási árfolyam figyelembevételével 727 svájci frank volt. Alperesek a Bank által alkalmazott deviza eladási árfolyam, a hirdetményben közzétett kamatláb és a még hátralévő futamidő alapján havonta jogosultak meghatározni a törlesztőrészlet összegét. A szerződés V.4. pontja szerint felperes

A törlesztő részlet devizában kiszámolva 727 CHF. Miként változik a forintban fizetendő törlesztő részlet, ha változik az árfolyamrés?

2006-ban 1% volt az árfolyamrés. Az eladási árfolyam 163,79.

közép	162,98	
vétel	162,17	99,50%
eladási	163,79	100,50%
szorzó	101,0%	

A törlesztő részlet 119.075 Ft

727 CHF számolt törlesztő részlet
163,79 eladási árfolyam
119 075 Ft fizetendő törlesztő részlet

Számoljunk most is 2% árfolyamrésszel az eladási árfolyam. Az eladási árfolyam magasabb lett, 164,61.

közép	162,98	
vétel	161,35	99,00%
eladási	164,61	101,00%
szorzó	102,0%	

A magasabb eladási árfolyam megnövelte a fizetendő törlesztő részletet is. A törlesztő részlet magasabb 119.671 Ft (a korábbi 119.075 Ft helyett)

727 CHF számolt törlesztő részlet
164,61 eladási árfolyam
119 671 Ft fizetendő törlesztő részlet

A magasabb árfolyamrés növelte a fizetendő törlesztő részletet is, azonos devizában számolt törlesztő részlet esetén.

Összefoglalva az árfolyamrés hatását, egyrészt növeli a devizában nyilvántartott tartozás összegét, másrészt növeli a törlesztő részlet forintösszegét.

Az árfolyamrés költsége kiszámolható, ha kiszámoljuk a devizára átszámolt, a nyilvántartott kölcsönösszeg forint értékét.

A szerződésben szereplő 12.000.000 Ft kölcsön 12.119.874 Ft tartozást jelent.

12 000 000 Ft kölcsönösszeg a szerződésben
162,17 vételi árfolyam
73 996 CHF devizában nyilvántartott összeg
163,79 eladási árfolyam
12 119 874 Ft a tartozás forintban

Az árfolyamrés költsége 119.874 Ft. Nem csak a kapott 12.000.000 Ft-t kell visszafizetni 168 hónap alatt kamatostul, hanem az árfolyamrés költségét is.

A 119.874 Ft a 12.000.000 Ft-nak szinte pontosan az 1%-a. Ez pont az árfolyamrés nagysága.

Amennyiben a bank nem alkalmaz árfolyamrést, akkor a kölcsönfelvevő csak akkora összeggel tartozik, a kölcsön felvételekor, amekkora összeget kapott, pontosan 12.000.000 Ft-tal.

Tisztában vagyunk már a deviza elszámolású és a devizahitel különbségével, tudjuk, hogy jelen szerződés deviza elszámolású kölcsönszerződés. Megismertük az árfolyamrés mértékét, hatását és azt, hogy a bank ezt miként változtatta. Eddig egyetértés van az általunk leírtak és a legfőbb ügyész szakmai véleményével.

Abban is egyetértünk, hogy a kölcsönfelvevő részére költség (teher) a „törlesztő részletben megjelenő a tőketörlesztésen felüli valamennyi összetevő”.

Az ügyészégi vélemény szerint:

A költség egy adott jogviszony tekintetében nem abszolút, hanem relatív kategória: mindig adott a jogviszonyban szereplő fél (szervezet vagy személy) szempontjából értelmezhető és a fél adott jogügyletben elfoglalt pozíciójához rendelhető teher. Az adós szemszögéből a kölcsönhöz kapcsolódó tehernek minősül egyrészt a törlesztőrészletben megjelenő, a tőketörlesztésen felüli valamennyi összetevő, másrészt az olyan, kölcsön visszafizetéséhez fűződő valamennyi egyéb kiadás, amely a törlesztőrészletben nem jelenik meg, mert nem közvetlenül a szerződéses jogviszonyból ered, de az adós bank felé fennálló kötelezettsége teljesítéséhez elengedhetetlen. Így pl. az adós szempontjából költség a hitelezőnek fizetendő, a törlesztő részletben megjelenő kamat, de ugyanígy költség a számlavezetési díj is akkor, ha az adós a kötelezettsége teljesítéséhez számlát nyit. Ugyanakkor ezek a tételek a jogviszony másik résztvevője, a hitelező számára vagy nem költségként jelentkeznek, vagy meg sem jelennek, legalábbis az adott jogviszonyhoz kapcsolódva (pl. a kamat nem költség a hitelező szempontjából).

A Hpt. a lakossági, fogyasztási kölcsönök terén a költség fogalmát nem az adós

Jelen esetben a kölcsön összege, 12.000.000 Ft, viszont ha azonnal vissza szeretné fizetni a tartozását a banknak, akkor a bank 12.119.874 Ft-t követelne. Ebből a tőketörlesztés 12.000.000 Ft, a kölcsönt visszafizető terhe, a költsége 119.874 Ft. Később látni fogjuk, hogy a THM képlet is ezt a megfogalmazást testesíti meg.

Az hogy a hitelező számára mi a költség és mi nem költség, teljesen érdektelen a kölcsönfelvevő költségeinek vizsgálata szempontjából.

Mindannyian használunk elektromos áramot. Havonta kapjuk erről a villanyszámlát. Minden háztartás költségként érzékeli a kifizetett összeget, minden vállalkozó költségként számolja el a kifizetett összeget. Teljesen természetes hogy az elektromos művek ezt az összeget nem tekintik saját tevékenységének költségének.

Ha kölcsönzünk hét végére egy szőnyegtisztító gépet, amikor visszavisszük, akkor amit fizetünk bérleti díjként, az a költségünk. nyilvánvaló, hogy a kölcsönzőnek ez nem költség.

Félrevezetőnek tartjuk annak ecsetelését, hogy a banknak költség-e az, ami az ügyfelének költség.

Az ügyészégi vélemény szerint:

költség a hitelező szempontjából.

A Hpt. a lakossági, fogyasztási kölcsönök terén a költség fogalmát nem az adós szempontjából határozza meg, nem kezeli egységesen költségként az esedékesen fizetendő törlesztőrészletben a tőketörlesztésen felüli potenciális összetevőket. A Hpt. a lakossági, fogyasztási kölcsönök szabályozása körében a hitelező szempontjából veszi számba és nevezi meg az adóst terhelő fizetési kötelezettségeket: kamatokat, folyósítási jutalékokat és minden egyéb – a kölcsön felhasználásával kapcsolatosan fizetendő – költséget [Hpt. 212. § (2) bekezdés], a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb – esetleges – költségek meghatározását és összegét, vagy az ezekre vonatkozó becslést [Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pont], valamint a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét [Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pont]. A Hpt. a költség fogalmát amellet, hogy nem definiálja, nem is használja egységesen, mert a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja költségnek tekinti a kamatot és egyéb járulékokat, míg a Hpt. 212. § (2) bekezdése a kamatot és folyósítási jutalékot nem vonja be a költség fogalma alá. A Hpt. szerződéskötéskor hatályos rendelkezései azonban

Semmi nem támasztja alá azt a véleményt, hogy a Hpt. „a költség fogalmát nem az adós szempontjából határozza meg”.

Nem felel meg a valóságnak az, hogy „a Hpt, 212. § (2) bekezdése a kamatot nem vonja be a költség fogalmába”, a jogszabály így fogalmaz: „a kölcsönért fizetendő terhelés, amely tartalmazza a kamatokat, folyósítási jutalékot és minden ... költséget”

Fogyasztási kölcsön

212. § (1) A fogyasztási, lakossági kölcsönszerződésnek tartalmaznia kell a külön jogszabály alapján megállapított éves százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót.

(2) A teljes hiteldíj a fogyasztó által a kölcsönért fizetendő terhelés, amely tartalmazza a kamatokat, folyósítási jutalékokat és minden egyéb - a kölcsön felhasználásával kapcsolatosan fizetendő - költséget.

(3) A teljes hiteldíjmutató az a belső kamatláb, amely mellett az ügyfél által visszafizetendő tőke és teljes hiteldíj egyenlő az ügyfél által a folyósításkor a pénzügyi intézménynek fizetett költségekkel csökkentett hitelösszeggel.

213. § (1) Semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza

a) a szerződés tárgyát,

b) az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést,

c) a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét,

d) azon feltételeknek, illetőleg körülményeknek a részletes meghatározását, amelyek esetében a hiteldíj megváltoztatható, vagy ha ez nem lehetséges, az erről szóló tájékoztatást,

e) a törlesztő részletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat,

f) a szükséges biztosítékok meghatározását, valamint

g) a szerződéshez kapcsolódóan a fogyasztótól megkövetelt biztosítások megjelölését.

(2) A fogyasztási kölcsönszerződésre vonatkozó szabályoktól a fogyasztó hátrányára eltérő szerződési kikötés semmis.

(3) A szerződés semmisségére csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

(4) A hitelező köteles a fogyasztót a fogyasztási kölcsönszerződés megkötésekor minden olyan szerződési feltételről tájékoztatni, amely jogszabály alapján válik a szerződés részévé.

Az ügyészégi vélemény szerint:

Mindezek alapján bár a költség fogalmára általános definíció nem adható, a Hpt. fogalomrendszerében – az elnevezésétől függetlenül – költségnek az adós szempontjából az olyan fizetési kötelezettség tekintendő, amely megfelel a következő kritériumoknak: közvetlenül a hitelviszonyhoz kapcsolódik, a hitelezőnél merül fel

vagy őt illeti meg vagy ha harmadik személyt illet, jogszabály vagy szerződés alapján az adósra áthárítható vagy neki kell viselnie. A pénzkölcsön, azaz a tőketörlesztés az adós szempontjából nem költség, hiszen a kölcsön lényege szerint az időlegesen tulajdonába került pénzeszköz visszaszolgáltatása történik.

A költség fogalmának tisztázása után megállapítható, hogy az adós költsége az olyan fizetési kötelezettség, mely kapcsolatban van a kölcsönüggyel, azonban a

tőketartozást nem csökkenti. A tőketörlesztés ekképpen nem költség, minden más fizetett összeg viszont igen.

Az szakértői véleményben tovább folytatódik a költség fogalmának elemzése.

kamatokat és járulékokat is. A Hpt. 213. §-a tehát a költségelemek katalógusát nem adja, sőt az 1. pontban kifejtettek szerint a költség fogalmát a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontja eltérő tartalommal használja.

Ez az állítás nem állja meg a helyét. Nézzük a hivatkozott pontot:

213. § (1) Semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza

a) a szerződés tárgyát,

b) az éves, százalékosan kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést,

c) a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékosan kifejezett értékét,

Szó sincs arról, hogy a költség fogalmát a Hpt. 213.§ (1) bekezdés b, és c, pontja eltérően értelmezné. A fogalmazás teljesen egyértelmű:

Semmi a szerződés, ha nem tartalmazza a THM-t és emellett külön a THM-be nem számolt költségeket és ezen költségek összegét.

Semmis a szerződés, ha nem tartalmazza az összes költséget.

Egy példa. Amennyiben a bank felszámolt értékbecslési díjat, közjegyző bevonását írta elő, kamatot számolt fel. Akkor

1. Meg kell adni a THM értékét, és fel kell tüntetni a közjegyzői díjat, mivel ez a költség nem számít bele a THM-be (b, pont). Ha a közjegyző költsége nem ismert, akkor becsléssel kell megadni egy közelítő értéket.

2. Meg kell adni az értékbecslés összegét és kamat összegét és a kamatlábat (c, pont)

A kölcsönfelvevő csak így kap pontos képet a szerződéskötés költségeiről (amit egyből kell fizetnie), jelen esetben a közjegyző költségéről és az értékbecslési díjról, valamint a kamatról, melyet a futamidő alatt fizet a kölcsön kapott pénz használatáért.

A b, és a c, pont együttes használata teszi lehetővé, hogy a kölcsönfelvevő teljes képet kapjon a költségeiről, melyeket a banknak meg kell fizetnie. A b, és a c, pont együttes használata teszi lehetővé, hogy világos legyen a kölcsönfelvevő számára, hogy a megismert költségek közül melyik szerepel a THM számításban és melyik nem.

Nagyon fontos, hogy nem elég csak ismertetni a költségek nevét, a költség összegét is ismertetni kell. Bármelyik hiánya a szerződést semmissé teszi:

A jelenleg hatályos Hpt. ezt az idézett 213.§-t nem tartalmazza:

szerződés.
212-213. §¹⁰⁶⁹
214-214/A. §¹⁰⁷⁰
214/B-214/C. §¹⁰⁷¹

Tájékoztató egyes betétszerződések tekintetében¹⁰⁷²

1069 A korábbi alcímmel együtt hatályon kívül helyezte: 2009. évi CLXII. törvény 31. § (5) a). Hatálytalan: 2010. VI. 11-től.

A legfőbb ügyész szakmai véleménye itt valótlanságot állít.

A végkövetkeztetés viszont korrekt:

(pl. kamat, kezelési költség). Ugyanakkor bármely elem közös jellemzője az, hogy jogszerűen csak és kizárólag az tekinthető egy adott szerződés szempontjából költségnek, ha fizetéséről a felek a szerződésben a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, annak keretei között megállapodnak.

Az a szerződés költsége, melyről a felek a jogszabályoknak megfelelően megállapodtak. A jogszabálynak, mint láttuk, az felel meg, ha a szerződés ismerteti a költség nevét és összegét, éves szintre számolt százalékos összegét.

Az ügyészégi vélemény szerint:

Az előbbiekből, valamint a Hpt. rendelkezéseiből következően is Hpt. 212. § (2) bekezdése szerint a teljes hiteldíj és nem a Hpt. 212. § (3) bekezdésében meghatározott teljes hiteldíjmutató az, ami a költségeket tartalmazza. Ezért álláspontom szerint a rendelkezések nyelvtani értelmezése alapján nem tekinthető a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja kifejtésének a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja.

Ez az érvelés, könnyen belátható, hogy alapjaiban hibás, logikai ellentmondást tartalmaz.

212. § (1) A fogyasztási, lakossági kölcsönszerződésnek tartalmaznia kell a külön jogszabály alapján megállapított éves százaléokban kifejezett teljes hiteldíjmutatót.

(2) A teljes hiteldíj a fogyasztó által a kölcsönért fizetendő terhelés, amely tartalmazza a kamatokat, folyósítási jutalékokat és minden egyéb - a kölcsön felhasználásával kapcsolatosan fizetendő - költséget.

(3) A teljes hiteldíjmutató az a belső kamatláb, amely mellett az ügyfél által visszafizetendő tőke és teljes hiteldíj egyenlő az ügyfél által a folyósításkor a pénzügyi intézménynek fizetett költségekkel csökkentett hitelösszeggel.

213. § (1)

b) az éves, százaléokban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést,

c) a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százaléokban kifejezett értékét,

Teljesen egyértelmű, hogy a „teljes hiteldíj” az összes költségek összege, melyet a kölcsönfelvevőnek meg kell fizetni. Deviza elszámolású kölcsönök esetén ezeket a költségeket forintban kell meghatározni. A teljes hiteldíj egy forintban kifejezett összeg, költség összeg.

A teljes hiteldíj mutató egy százalékos érték, olyan, mint a kamatláb (így is van megfogalmazva a jogszabályban: belső kamatláb). **A teljes hiteldíj mutató** a Hpt. 212.§.(2) bekezdése szerint tehát tartalmazza a teljes hiteldíjat és a visszafizetendő tőke összegét is azaz, **nagyobb halmaz, mint a hiteldíj, annak a része!** Azaz, ha a teljes hiteldíj tartalmazza a költségeket, akkor a teljes hiteldíj mutató is tartalmazza azokat, mert annak része a teljes hiteldíj!

A képlet alapján a THM kiszámítása a törlesztő részletekből történik. Ha a törlesztő részlet tartalmazza a fizetendő kamatot, akkor nyilvánvaló, hogy a THM is tartalmazza. Ha a törlesztő részletet növeli a kezelési költség, akkor nyilvánvaló, hogy a THM is tartalmazza ezt a költséget. Ha a törlesztő részlet magasabb akkor, ha a bank vételi-eladási árfolyamokkal számol, mintha nem számolna az árfolyamrésszel, vagyis ha az árfolyamrés növeli a törlesztő részletet, akkor a THM-ben benne van az árfolyamrés okozta költség.

Teljesen mindegy, hogy mi okozza a törlesztő részlet nagyságát, a kamat, vagy a kezelési költség, vagy a deviza elszámolás. A kölcsönt felvevő annyit fizet, amennyit a bank kiszámol neki a szerződés alapján.

Miért van szükség erre a %-ban kifejtett mutatóra?

Azért mert a pénzintézetek mindent elkövettek, hogy kölcsöntermékeik ne lehessen összehasonlítható, a leendő kölcsönfelvevők, ne a tények, a valós adatok alapján döntsenek, hanem a reklámok és a banki ügyintéző rábeszélő képessége alapján.

Nagyon fontos fogyasztóvédelmi eszköz a THM.

Miként tud dönteni egy Ügyfél két kölcsöntermék között, ha az egyik csak kamatot számol fel és más semmit, a másik pedig azt hirdeti, hogy a kamat 0%, viszont felszámol a kölcsönszerződéskor értékbecslési díjat?

Az összehasonlítást csak a korrekt módon kiszámított THM teszi lehetővé, de az is csak az ajánlat készítésének időpillanatában.

Egyáltalán nem egyes szavak kifejtésére van szükség, hanem az összefüggések felismerésére. A szakértői vélemény eltereli a figyelmet a lényegről.

A 212. §. (3) gyakorlatilag a THM képlete szavakban kifejezve.

Sajnos a figyelemelterelés folytatódik:

terhelő költség megjelenítését írja elő. Költség ugyanis nem csupán az adóst, hanem a jogügyletben részt vevő valamennyi felet terhelheti. Így pl. lehetnek olyan költségtételek, melyek nem az adóst terhelik, mert a hitelező azt nem hárítja át vagy eleve a főkötelezetteken kívüli harmadik személy viseli. A szerződés alapján át nem hárítandó költségek a teljes hiteldíj mutató számítása során figyelmen kívül maradnak, sőt nem jelennek meg a teljes hiteldíj mutatóhoz kapcsolódó, meg nem jeleníthető költségként sem. Nem az adós által viselendő,

Mi értelme van annak a mondatnak, hogy „költség ugyanis nem csupán az adóst, hanem valamennyi felet terhelheti”, lehetnek olyan költségtételek, melyek nem az adóst terhelik, mert a hitelező azt nem hárítja át”?

át vagy eleve a főkötelezetteken kívüli harmadik személy viseli. A szerződés alapján át nem hárítandó költségek a teljes hiteldíj mutató számítása során figyelmen kívül maradnak, sőt nem jelennek meg a teljes hiteldíj mutatóhoz kapcsolódó, meg nem jeleníthető költségként sem. Nem az adós által viselendő, de a szerződésben a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján a semmisség terhe mellett feltüntetendő tétel például jelen szerződés esetén a szerződéskötésért vagy módosításért fizetendő közjegyzői díj, amelyet a szerződés alapján a hitelező visel, vagy ilyen lehet esetleg a kezes által viselendő költség is.

A bank villanyszámlájának költsége, a munkatársainak bérköltsége a „THM számítás során figyelmen kívül maradnak” sőt „nem jelennek meg, meg nem jeleníthető költségként sem”.

Félreértelmezése a 213.§. (1) pontjának, hogy semmis a szerződés, ha a bank a bankot terhelő költséget nem tünteti fel az ügyféllel kötött szerződésben: „hitelező (nem az adós) által viselt közjegyzői díj.

213. § (1) Semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza

a) a szerződés tárgyát,

b) az éves, százalékbán kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést,

Elérkeztünk a legalapvetőbb hamis állításhoz: az átszámolásból hirtelen egyik pénznemről a másik pénznemre való átváltás lett:

A devizaalapú hitel sajátossága, hogy folyósítása, nyilvántartása és a törlesztőrészek elszámolása devizában, míg a kölcsön tényleges kifizetése és a törlesztőrészek megfizetése forintban történik. A nyilvántartási pénznem és a tényleges fizetési pénznem eltérő pénznemben történő megállapítása miatt költség keletkezik akkor, amikor az egyik pénznemről a másik pénznemre történő átváltás történik. A költség azonban nem a

pénzneme (deviza) és kifizetési pénzneme (forint) eltérése miatt a hitelező a devizát forintra váltja át szerződés megkötését követően: akkor, amikor a kölcsönt forintban kifizeti az adósnak, a hitelező vételi árfolyamon váltja át a devizát forintra. Amikor az adós a törlesztőrészlet teljesítéséhez a forintján devizát vásárol, a bank quasi eladja számára a szükséges devizát, vagyis az adós eladási árfolyamon váltja át forintját devizára.

Deviza elszámolású kölcsön esetén a pénzügyintézet nem vált át devizát forintra, és a törlesztések során a pénzügyintézet a kapott pénzt nem váltja át devizára. A Legfőbb Ügyész összemosza a két különböző kölcsönterméket: az igazi devizahitelt és a deviza elszámolású hitelt.

Kizárólag csak a devizahitelnél működnek úgy a folyamatok, ahogyan a szakértői anyag tartalmazza.

A deviza elszámolású kölcsönöknél a deviza csak egy számolási segédeszköz, semmi több.

De miért van az, hogy a Legfőbb Ügyész egy terméknek veszi a két banki terméket?

A 250/2000. (XII. 24.) Kormány rendelet (a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól) deviza alapú forinthelezésről beszél. A rendelet megállapítja, hogy a tartozás összegét, a törlesztéseket és a kamatokat devizában is nyilván kell tartani. A hangsúly, a lényeg az is szón van. Úgy kell azokat kezelni mintha deviza eszközök illetve devizakötelezettségek lennének. A hangsúly, a lényeg itt a „mintha” szón van.

A mérlegtételek értékelése

(19)

43

A devizaalapon forintfizetéssel teljesítendő, szerződésből eredő követelések és kötelezettségek (ideértve a devizaalapú forinthelezésből adódó devizaalapú forintkövetelések, illetve forintkötelezettségek) esetében a Tv. 60. §-ának (7) bekezdését alapul véve, a követelés, illetve a kötelezettség nyilvántartásba vétele és törlesztése a felek által a szerződésben meghatározott irányadó árfolyam folyósítás, illetve törlesztés napján érvényes értékén forintosított összegben történik. Az ilyen követelések és kötelezettségek alapösszegét, törlesztését és kamatait a

szerződésben rögzített devizában is nyilván kell tartani és az értékelés szempontjából úgy kell azokat kezelni, mintha devizaeszközök, illetve devizakötelezettségek lennének.

43 Beiktatta: 347/2004. (XII. 22.) Korm. rendelet 7 §. Hatályos: 2005. I. 1-től.

Rendelkezéseit először a 2005. évben induló üzleti évről készített beszámolóra kell alkalmazni, de a 2004. évi éves beszámoló elkészítésénél is alkalmazhatók.

A pénzügyintézeteknél, tehát a két különböző kölcsönterméket egyformán kezelik. Ha már egyformán kezelik, egy néven is nevezik: devizahitel.

A devizahitel szó kapcsán aztán egyből beugrik, hogy váltani kell a devizát forintra, a forintot devizára. Miközben a deviza elszámolású hitelek esetén „deviza alapú forinthitelezésről” van szó. Vagyis ez forintkölcsön, melynek a számolása devizában történik.

Költség nem azért keletkezik, mert „amikor az egyik pénznemről a másik pénznemre történő átváltás történik”, hanem azért keletkezik költség mert a számolás során a bank hol vételi, hol eladási árfolyamot használ. Úgy számol mintha venne és mintha eladna devizát.

Ezt teljesen világosan látta a Szegedi Ítéltábla a másodfokú Pf.I.20.052/2012/7 perben: devizaértékesítés, devizaátváltás nem történik. A pénzügyintézet devizát nem bocsát a kölcsönvevő rendelkezésére.

„A devizaalapú kölcsönelszámolás éppen azt jelenti, hogy devizaértékesítés (átváltás) nem történik, hanem a – forinthitelhez képest – relatíve alacsonyabb kamat forint árfolyamromlásból eredő kockázatát nem a hiteldíj, az ügyleti kamat százalékos mértéke, hanem a törlesztésnek az aktuális devizaértékhez kötése hivatott kompenzálni, kiküszöbölni. A forinthitelek kamatterhe azért magasabb, mert a forint árfolyam romlásából eredő kockázat (is) az ügyleti kamat mértékében kalkulált.”

„A kölcsön jogügyletben devizaértékesítés – eladás és vétel – tehát nem történik, ezért az eltérő vételi folyósítás kori, és eladási törlesztési árfolyamon a hitelező különbözeti árrést nem alkalmazhat. „Mintha vétel” és „mintha eladás” jogilag nem létezik – értelmezhetetlen –, a „virtuális szolgáltatásért” pedig legfeljebb „virtuális ellenérték” jár.”

„Semmiképpen nem világos és nem egyértelmű, hogy milyen okból, megfontolásból tér el a folyósított, illetve a törlesztésre kerülő kölcsön elszámolásának módja.”

„A támadott kikötés alkalmazásával a bank olyan szolgáltatásért számít fel ellenszolgáltatást az adósnak, amelyet számára nem is nyújtott.”

„Tisztességtelen a kölcsönszerződésbe foglalt azon kikötés, amelynek alkalmazásával a kihelyezéskori és törlesztéskori eltérő devizaárfolyam elszámolása eredményeként a bank ugyanazért a szolgáltatásért a fogyasztótól kétféle („kétszeres”) ellenszolgáltatást követel és kap. Ez a bank oldalán nyilvánvaló egyoldalú előny, a fogyasztó oldalán indokolatlan hátrány.”

„Összességében az ítéltábla álláspontja szerint:

A devizaalapú kölcsönszerződés, mint magánjogi ügylet alapján a pénzügyintézet devizát – jogi értelemben sem – nem bocsát a másik szerződő fél, a kölcsönvevő rendelkezésére, az adós nem rendelkezik semmilyen deviza felett, ezért nincs mit eladnia, a bank pedig nem tud mit „vételi” árfolyamon a folyósításkor megvásárolni.”

„A bank részéről devizaalapú kölcsön esetén akkor tisztességes a kikötés, ha a folyósítás és a törlesztés elszámolása egynemű devizaárfolyam alkalmazásával történik, azaz a folyósításkori és törlesztéskori devizaárfolyamot egyaránt vagy vételi, vagy egyformán eladási, vagy középárfolyamon számolják.”

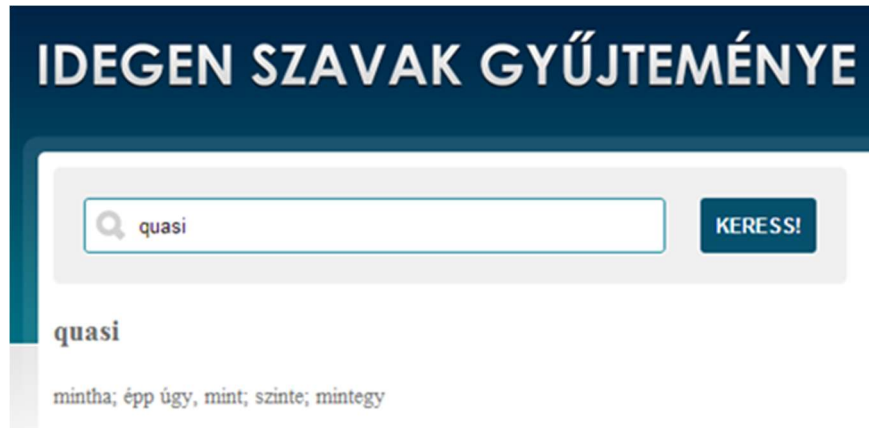
Ha a pénzügyintézet nem devizát bocsát a kölcsönfelvevő rendelkezésére, akkor mit?

Természetesen forintot, mint ahogy az imént idézet rendelet megfogalmazza: deviza alapú forinthitelezés.

A Legfőbb Ügyész a quasi szót használja.

devizát forintra. Amikor az adós a törlesztőrészlet teljesítéséhez a forintján devizát vásárol, a bank quasi eladja számára a szükséges devizát, vagyis az adós eladási árfolyamon váltja át forintját devizára.

Quasi=mintha

A vizsgált szerződés deviza elszámolású kölcsönszerződés. Az adós nem vásárol devizát, a bank nem ad el devizát. A bank nem vált át forintot devizára. A szakértői vélemény valótlan-ságot állít.

A Legfőbb Ügyész két jogügyletet említ: kölcsön törlesztés (teljesítés) és devizaügylet.

A kölcsön teljesítéséhez kapcsolódó devizaművelet két jogügylet-höz kapcsolódik egyszerre: a devizaügylet-höz kapcsolódik maga az átváltás és annak költsége (ezt a bank az árfolyamban is érvényesítheti), majd az adós a devizára átváltott törlesztőrészletet, amely magában foglalja a tőketörlesztést, kamatot és egyéb költségeket, a bankkölcsön szerződés alapján fennálló kötelezettsége teljesítésére fordítja. Tény, hogy a gyakorlatban a két ügylet az adós szempontjából nem válik szét. Az adós ténylegesen azonban a fizetési kötelezettsége érdekében két jogügyletet bonyolít, pontosabban azzal, hogy a forintösszeget a törlesztés folyósítására szolgáló számlájára utalja, két megbízást ad a banknak két jogügylet lebonyolítására: egyik az aktuális törlesztőrészlet-höz kapcsolódó deviza megszerzése (a forint átváltása devizára), másik a kölcsönszerződés törlesztőrészletének levonása.

A szakértői vélemény nagyon pontosan leírja a devizahitel törlesztést abban az esetben, amikor a felek megállapodnak abban, hogy az adós nem devizában, hanem forintban fizeti a törlesztő részletet és megbízást ad a banknak, hogy váltsa át a forintot devizára. Viszont a szóban forgó szerződés nem deviza szerződés hanem deviza elszámolású kölcsön, más néven deviza alapú forinthitelezés. A Legfőbb Ügyész össze kívánja mosni a két különböző kölcsönterméket.

Nincs „két jogügylet”, nincs „deviza megszerzés”.

A Legfőbb Ügyész tovább megy az általa felépített hamis, téves úton. A törlesztést már devizában kell teljesíteni, teljesen feledésbe merül, hogy a deviza csak elszámolási segédeszköz.

megfelelően változó – tételeket foglalja magában. Az átváltás terhe a hitelező és az adós között fennálló szerződéses jogviszony költségként nem értelmezhető, mert közömbös, hogy az adósi kötelezettség teljesítéséhez szükséges devizaforrás biztosításának mi az ára. A hitelező szerződéses érdeke ugyanis az, hogy a devizában meghatározott törlesztőrészlet rendelkezésre álljon és az adósnak is az a kötelezettsége a szerződés alapján, hogy devizában meghatározott részletet megfizesse. Az, hogy az

Pár oldallal korábban még: „a kölcsön kifizetése és a törlesztőrészlet megfizetése nem devizában történik, hanem forintban”. Ekkor még „(deviza) pénznemre számítja át”.

A deviza alapú hitelek esetén a felek kölcsön összegét devizában – a per tárgyává tett szerződés esetén svájci frankban – állapítják meg, és a tartozást is ugyanabban a devizában tartják nyilván. A kölcsön kifizetése és a törlesztőrészlet megfizetése azonban nem devizában történik, hanem forintban. A pénzügyi intézmény a forintban megfizetett törlesztőrészleteket devizalapú kölcsönnél a nyilvántartás szerinti, szerződésben megállapított pénznemre számítja át, mégpedig valamennyi átszámítás esetén a felek által a szerződésben megállapított árfolyamon. A per tárgyává tett szerződésben a forint – svájci frank átváltási árfolyam meghatározása az esedékesség szerinti árfolyamok figyelembevételével, a következőképp történt: A

Az „átszámítás” teljesen más mint a „deviza megszerzés”.

Elérkeztünk a téves úton, a valótlan állítások során át a megállapításhoz: az átváltás terhe költségként nem értelmezhető!

Ehhez a megállapításhoz még szükség volt egy újabb valótlan állításra: az, hogy az adós megvásárolja a szükséges devizát, a bankkölcsön hatókörén kívül esik. Valótlan az állítás, mivel deviza elszámolású kölcsönről van szó. Ez az állítás kizárólag csak a valódi devizahitelek esetén igaz állítás, ahol a kölcsön összege devizában van meghatározva, a bank devizát bocsát a kölcsönfelvevő rendelkezésére (amit akkor folyósít forintban, ha ebben külön megállapodnak) és törlesztő részletek megfizetése devizában történik (forintban történő törlesztés akkor lehetséges, ha ebben külön megállapodnak). Mint láttuk a THM rendelet külön kezeli a két hitelterméket, deviza elszámolású kölcsönök esetén az adatok forintban vannak, míg devizakölcsön esetén devizában.

Az hogy a bank a saját belső nyilvántartásában együtt kezeli a devizahitelt és a deviza elszámolású hitelt (lásd: mintha), nem jelenti azt, hogy a hitelfelvevő részére a két kölcsönforma azonos lenne.

Az ügyészégi vélemény szerint:

megfelelően változó – tételeket foglalja magában. Az átváltás terhe a hitelező és az adós között fennálló szerződéses jogviszony költségként nem értelmezhető, mert közömbös, hogy az adósi kötelezettség teljesítéséhez szükséges devizaforrás biztosításának mi az ára. A hitelező szerződéses érdeke ugyanis az, hogy a devizában meghatározott törlesztőrészlet rendelkezésre álljon és az adósnak is az a kötelezettsége a szerződés alapján, hogy devizában meghatározott részletet megfizesse. Az, hogy az adós megvásárolja az aktuális törlesztőrészlet teljesítéséhez szükséges devizát, már a bankközi hatókörön kívül esik: az árfolyam változás kockázata, annak felvállalása olyan rizikó, mely teljes egészében az adós érdekkörébe esik. Ebből következik, ha az ügylet az adott havi törlesztőrészlet vonatkozásában nyereséges, azaz az adósnak kevesebbet kell forintban fizetnie a devizában meghatározott törlesztőrészletért annál, mint amivel a teljes hiteldíjmutató kiszámításakor kalkuláltak, akkor nem kell a hitelező számára a keletkező nyereséget átutalni, és ha veszteséges az átváltás, vagyis a kalkulátnál nagyobb a devizában meghatározott törlesztőrészlet ára, az adósnak az ebből fakadó veszteséget magának kell viselnie. A deviza biztosítása a tartozás kiegyenlítéséhez tehát nem költség, hanem ráfordítás az adós szempontjából, azaz a törlesztőrészlet (devizaérték) bekerülési értéke, más elnevezéssel az ára.

Aztán hogy elterelje a figyelmet a valótlan állításról, gyorsan elkezd a szakértői vélemény az árfolyamváltozás kockázatáról beszélni, aminek semmi köze a vizsgált kérdéshez.

Nincs deviza bekerülési érték, nem kell devizát biztosítani. A devizának a szerepe a nyilvántartásnál, az elszámolásnál van, az elszámolást a bank végzi, a vételi-eladási árfolyamokkal történő számolás nem esik a „bankközi hatókörön kívül”.

A Legfőbb Ügyész újra és újra ismétli a deviza elszámolású hitelek estén teljesen valótlan állításokat. Egyre újabb szövegkörnyezetbe helyezi, arra gondolva, ha sokszor ismétli, akkor igazzá válik az állítás:

futamidő alatt nem változnak. Az már egy más kérdés, hogy az adósnak havonta mekkora árat kell fizetnie a deviza megszerzéséért. A megszerzésnek nincs költsége, költségként csupán az átváltásért, mint bankműveletért fizetendő, a bankot megillető „átváltási díj” fizetendő meg. Az egy egységnyi deviza forintban kifejezett ára nem költség, hanem a devizakonverziós jogügyletben az egyik fél által teljesített szolgáltatás (egyik fél forintot ad devizáért, másik fél devizát ad forintért).

Deviza elszámolású hitel esetén az adósnak nem kell semmilyen devizát megszereznie. Nincs átváltás, nincs átváltási díj. Nincs szolgáltatás, mivel az egyik fél nem ad forintot és a másik fél nem ad devizát. A deviza egy számítási segédeszköz a forint törlesztőrészlet megállapításához, (egyres perekben ezt értékállósági kikötésnek, másokban kirovó-lerovó pénznemnek tekintik a bankok képviselői).

A valótlanságok állításának téves következménye az az állítás, hogy az eladási és vételi árfolyam alkalmazása nem okoz költséget az adósnak:

Össességében tehát az eladási és vételi árfolyam alkalmazásának kérdése álláspontom szerint az adós és hitelező közötti kölcsönszerződés költségként a kifejtettek miatt nem értelmezhető.

Mint korábban számításokkal megmutattuk, az eladási és vételi árfolyam alkalmazása költséget, kiadást jelent az adósnak, s bevételt a hitelezőnek. A Legfőbb Ügyész állítása szemben áll a matematikai tényekkel. Nem arról van szó, hogy a mi véleményünkkel állna

szemben, hanem arról, hogy a tényekkel, a valósággal, az általános iskolai számtannal áll, a formális logika elemi szabályaival áll szemben.

Sajnos a Legfőbb Ügyész a THM képletét is tévesen értelmezi.

deviza-eladási árfolyam közötti különbség. A teljes hiteldíjmutató ugyanis a THM rendeletből következően teljes hiteldíjra vetítetten határozza meg a hitellel járó terheket, THM kiszámításának alapjául szolgáló képlet pedig mind a törlesztőrészletet, mind pedig a teljes folyósított hitelt tartalmazza. A PSZÁF állásfoglalása álláspontom szerint arra utal, hogy képletben a vételi, illetve az eladási devizaárfolyamot a THM rendelet alapján figyelembe kell venni, a következők miatt: a képlet nevezője a devizaárfolyam figyelembevételével meghatározott, forintra átszámított teljes hitelt, számlálója az adós által teljesítendő havi fizetési kötelezettséget, azaz a törlesztőrészletet tartalmazza. A devizában megállapított részletet, illetve összeget a THM rendeletben előírtak szerint a devizaárfolyam alapján, forintban kell meghatározni. Tehát az árfolyamrész a képletben megjelenik (ld. részletesen 7. pont).

Nézzük a THM jogszabályban szereplő képletét:

5. számú melléklet a 41/1997. (III. 5.) Korm. rendelethez

A THM kiszámítására vonatkozóan a következő képletet kell alkalmazni, ha a hitel folyósítása egy részletben történik:

$$H = \sum_{k=1}^m \frac{A_k}{(1+i)^{t_k}}$$

H: a hitel összege, csökkentve a hitel felvételével összefüggő költségekkel,
Ak: a k-adik törlesztőrészlet összege,
m: a törlesztőrészletek száma,
tk: a k-adik törlesztőrészlet években vagy töredékévekben kifejezett időpontja,
i: a THM százaléka.

Deviza elszámolású hitelek esetén a képletben szereplő adatokat forintban kell megadni. Azért forintban, mert a hitelfelvevő forintot kapott, a bank forintot bocsátott a rendelkezésére.

A képlet bal oldalán szerepel „H”, a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott összegből le kell vonni azokat a hitelfelvétellel összefüggő költségeket, melyek a THM rendelet szerint számolni kell (pl ingatlan értékbecslési díj igen, közjegyző költsége nem).

Látható, a „teljes folyósított hitelt” a THM képlet nem tartalmazza. Az ügyési vélemény tévesen állítja, hogy tartalmazza a képlet a „teljes folyósított hitelt”. A „teljes folyósított hitelből” le kell vonni a felmerült egyszeri költségeket, így valósul meg a „csökkentve a hitel felvételével összefüggő költségekkel” megfogalmazás.

A képlet bal oldalán az összes törlesztőrészlet összege (szumma) szerepel, oly módon, hogy összegzés előtt minden törlesztő részletet el kell osztani egy számmal. Ez a szám tartalmazza a THM-t jelölő „i”-t és a „tk”-t, mely azt mutatja, hogy a futamidőn belül az adott törlesztőrészlet hol tart.

A „képlet nevezője a forintra átszámított teljes hitel” kijelentés azt mutatja, hogy **a Legfőbb Ügyész nem ismeri a THM képletét. A teljes hitel egyáltalán nem szerepel a THM képletében.** A nevezőben sem szerepelhet ezáltal. A nevezőben, mint látható, a THM egygyel növelt összeg található, melyet a tk hatványra emelnek.

Nem lehet a THM értékét a jogszabályban szereplő képlettel úgy kiszámolni, hogy az ne tartalmazza a vételi és eladási árfolyamok különbözősége miatt keletkező költséget, vagyis az árfolyamrés költségét.

Mint látható, a képlet nem tartalmaz sem kamatot, sem kezelési költséget, sem konvertálási díjat, sem egyéb rendszeresen jelentkező költségelemet.

A bal oldalon lévő „H” értékének az alapja az forint összeg, melyet a bank az kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott. Deviza elszámolású hitelről, deviza alapú forinthitelről beszélünk.

A kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott összegből le kell vonni a szerződéskötés során a hitelfelvevőt terhelő bank által előírt vagy az általa beszedett díjak közül azokat, melyekről a THM rendelet nem mondja ki, hogy „a THM számítás során nem vehető figyelembe”:

A teljes hiteldíj mutató számítása

8. § (1) A teljes hiteldíj mutató (a továbbiakban: THM) az a belső kamatláb, amely mellett az ügyfél által visszafizetendő tőke és hiteldíj egyenlő az ügyfél által a hitel folyósításáig bezárólag a kölcsönrel kapcsolatban - a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel - fizetett összes költséggel csökkentett hitelösszeggel. A THM számításánál az ügyfél által a pénzügyi intézménynek fizetett költségeket, valamint a harmadik személynek fizetett költségek közül az ügyfél által felajánlott fedezet értékbecslésének díját és lakásépítéseknel a helyszíni szemlék díját kell figyelembe venni.

(2) A THM számításánál nem vehető figyelembe:

- a) a prolongálási költség,
- b) a késedelmi kamat,
- c) az egyéb olyan fizetési kötelezettség, amely a szerződésben vállalt kötelezettség nem teljesítéséből származik,
- d) a biztosítási és garanciadíjak, valamint
- e) az átutalási díjak.

A jobb oldalt a törlesztőrészletek összege szerepel, módosítva az értéküket a THM-mel és egy időtényezővel.

A törlesztőrészlet deviza elszámolású kölcsönöknél forintban kerül meghatározásra. A forint kölcsönt forintban kell törleszteni.

A THM számítás szempontjából teljesen közömbös, hogy van-e kezelési költség, vagy nincs, deviza elszámolású-e a kölcsön, vagy sem. Azt a forint összeget kell beírni a A-k helyére, melyet havonta fizetni kell a kölcsön felvevőjének. **Nincs külön forintkölcsön számoló THM képlet és deviza elszámolású kölcsön számoló THM képlet.** Egy képlet van, melybe az összegeket forintban kell beírni. **Az igazi devizakölcsönök esetén azonban más a helyzet,** a képletbe **devizában kell beírni az adatokat, mivel a kölcsön felvevő devizát kapott (a „H” értéke is deviza) és a kölcsönt devizában kell törleszteni.**

A törlesztő részlet számítása során a szerződés alapján a forint kölcsön összegét a bank átszámolja CHF-re, majd utána átszámolja forintra. A számolás során elsőként vételi árfolyammal számol, majd utána eladási árfolyammal. Így kerül bele a törlesztő részletbe az árfolyamrés.

Az árfolyamrés költsége az ismert adatokkal számolható:

12 000 000 Ft	kölcsönösszeg a szerződésben
162,17	vételi árfolyam
73 996 CHF	devizában nyilvántartott összeg

163,79 eladási árfolyam
12 119 874 Ft a tartozás forintban
119 874 Ft az árfolyamrész költsége

Amennyiben a rendelkezésünkre álló adatokat beírjuk a PSZÁF honlapján lévő „Hitelkalkulátorba”, akkor megkapjuk az általunk kiszámolt összeget.

<http://apps.pszaf.hu/hitkalk/DCCinput.aspx>

A hitel főbb adatai

Figyelem!

A hitelkalkulátor által kiszámított adatok nem feltétlenül egyeznek meg az egyes hitelintézetek konkrét és speciális kondíciói alapján a hitelintézet által kiszámított törlesztési adatokkal. Kizárólag az Ön hiteldöntését segítő tájékoztatást szolgálják, és nem jelentik azt, hogy ezekkel a feltételekkel lehetne bármely hitelintézetnél hitelt felvenni.

Devizanem:	CHF
Vételi árfolyam:	162,17 Ft
Eladási árfolyam:	163,79 Ft
Árfolyamváltozás	
Éves kamat:	0,00 %
Éves kezelési költség:	0,00 %
A kezelési költség számításának módja:	Teljes hitelösszeg
A folyósításkor fizetendő egyszeri költség:	0 Ft
Állami támogatás:	0,00 %
A kamatszámítás módja:	-
Futamidő:	168 hónap (14,00 év)
Türelmi idő:	0 hónap

THM (%):	0,14 %
A hitel összege:	12 000 000 Ft
Ön által összesen fizetendő:	12 119 874 Ft
Ebből tőke (= a hitel összege):	12 000 000 Ft
a tőkére jutó árfolyamrész miatti költség:	119 874 Ft
kamat:	0 Ft
kezelési költség:	0 Ft
Az állami támogatás összege:	-
Törlesztőrészlet a második hónaptól: *	72 142 Ft
Az utolsó havi törlesztőrészlet:	72 142 Ft

„A tőkére jutó árfolyamrész miatti költség” 119.874 Ft.

A legfőbb ügyész véleménynek, álláspontnak állítja be azt ami matematikai tény: az árfolyamrész költség, ezért jelenik meg a THM mutatóban. Azért, hogy a bizonytalanságot fokozza, ismét előveszi az árfolyamváltozás kérdését. Így aztán a mondat szerkezete „ugyan, de” felépítésű lesz.

nem, hogy változzon a hitel árfolyammozgása.

A Szolnoki Városi Bíróság és a PSZÁF álláspontja tehát e kérdésben álláspontom szerint nem tér el: közvetetten a THM mutatóban ugyan figyelembe vételre kerül a THM kiszámításakor érvényes deviza vételi és eladási árfolyam közötti különbség, azaz árfolyamrész, de az árfolyamkockázatot egyik álláspont szerint sem kell és nem is lehet figyelembe venni a deviza alapú kölcsön költségeként.

A valótlan állítások tovább folytatódnak.

A pénzügyi intézmények nem az MNB középárfolyamához viszonyítva állapítják meg a saját vételi és eladási árfolyamukat. Ez nem így van.

A pénzügyintézetek a saját középárfolyamukat határozzák meg az MNB középárfolyam és egyéb tényezők alapján. És ebből a középárfolyamból számolják ki a vételi és eladási árfolyamot.

A devizaműveleteket végző pénzügyi intézmények saját vételi és deviza eladási árfolyamukat általában az MNB deviza középárfolyamhoz viszonyítottan határozzák meg. Azt, hogy egy adott pénzügyi intézmény milyen deviza eladási és vételi árfolyamot alkalmaz, azaz a marge-t milyen százalékban határozza meg, nyilvánvalóan üzletpolitikája, saját üzleti érdekei, valamint a kereslet-kínálati viszonyok befolyásolják. Ezért az árfolyamrés előre nem határozható meg, nem becsülhető, a változást előidéző feltételek pedig sem rövid, sem hosszabb távon nem definiálhatók. Jónéhány pénzügyi intézmény a befolyásoló tényezők számossága és rendkívül változékony volta miatt még a napközbeni árfolyam változtatás jogát is fenntartja.

Teljesen **hamis állítás, hogy az árfolyamrés előre nem határozható meg, nem becsülhető.**

Az árfolyamrés mértékét minden egyes pénzintézet egy időszakra előre, saját maga határozza meg, tehát az saját szuverén döntésétől függ. Az is egy izgalmas kérdés, hogy a Hpt. 2013.- §. (1) d. pontjának megfelelően, az árfolyamrés egyoldalú megváltoztatásának a jogát kikötötte-e a bank, illetve, ha igen, akkor ennek **feltételei**, oklistája **szerepelnek-e a szerződésben?** Az OTP blankettáit ismerve erre a válasz egyértelműen nemleges, ami máris **egy másik semmisségi ok teljeseződését jelenti!** Még nem találtunk olyan kölcsönszerződést, amelyben az árfolyamrés módosításnak lehetősége, illetve annak feltételrendszere meg lett volna határozva – valószínűleg épp ez az oka a Legfőbb Ügyészség bankmentő próbálkozásának.

Korábban már megnéztük, hogy mekkora árfolyamrést alkalmazott az OTP a szerződéskötés évében és a következő négy évben (mindegyik adat november 11.):

	2006	
közép	162,98	
vételi	162,17	99,50%
eladási	163,79	100,50%
szorzó	101,0%	

	2007		2008	
közép	153,84		közép	177,58
vételi	153,07	99,50%	vételi	175,8
eladási	154,61	100,50%	eladási	179,36
szorzó	101,0%		szorzó	102,0%

A bank 2007-ben is 1% árfolyamrést használt, úgy mint 2006-ban, majd az árfolyamrést duplájára emelte, mivel 2008-ban, 2009-ben és 2010-ben már 2%-t használt.

Az elmúlt két év novemberében és most májusban szintén 2% az árfolyamrés:

	2011		2012	
közép	250,78		közép	235,23
vételi	248,27	99,00%	vételi	232,88
eladási	253,29	101,00%	eladási	237,58
szorzó	102,0%		szorzó	102,0%

Dátum: Verzió: OK

2011.11.11/3. 16:04

	Egység	Közép	Valuta vételi	Valuta eladási	Csekk vételi	Csekk eladási	Deviza vételi	Deviza eladási
AUD	1	231,55	224,60	238,50	226,92	236,18	229,23	233,87
BGN	1	158,50	150,58	166,43			156,92	160,09
CAD	1	222,91	216,22	229,60	218,45	227,37	220,68	225,14
CHF	1	250,78	243,26	258,30	245,76	255,80	248,27	253,29

Dátum: Verzió: OK

2012.11.12/2. 13:02

	Egység	Közép	Valuta vételi	Valuta eladási	Csekk vételi	Csekk eladási	Deviza vételi	Deviza eladási
AUD	1	232,64	225,66	239,62	227,99	237,29	230,31	234,97
BGN	1	144,98	137,73	152,23			143,53	146,43
CAD	1	223,18	216,48	229,88	218,72	227,64	220,95	225,41
CHF	1	235,23	228,17	242,29	230,53	239,93	232,88	237,58

Dátum: Verzió: OK

2013.05.10/2. 11:23

	Egység	Közép	Valuta vételi	Valuta eladási	Csekk vételi	Csekk eladási	Deviza vételi	Deviza eladási
AUD	1	226,01	218,78	233,24	221,49	230,53	223,75	228,27
BGN	1	149,73	141,94	157,52			148,23	151,23
CAD	1	223,05	215,91	230,19	218,59	227,51	220,82	225,28
CHF	1	235,36	227,83	242,89	230,65	240,07	233,01	237,71

Dátum: Verzió: OK

2013.05.10/2. 11:23

	Egység	Közép	Valuta vételi	Valuta eladási	Csekk vételi	Csekk eladási	Deviza vételi	Deviza eladási
AUD	1	226,01	218,78	233,24	221,49	230,53	223,75	228,27
BGN	1	149,73	141,94	157,52			148,23	151,23
CAD	1	223,05	215,91	230,19	218,59	227,51	220,82	225,28
CHF	1	235,36	227,83	242,89	230,65	240,07	233,01	237,71

A napközi árfolyamváltóztatás joga nem arra terjed ki, hogy naponta többször is más árfolyamrét használja a bank, mint látjuk, már évek óta 2%-t alkalmaz. A napi változtatás a középárfolyam megállapítására vonatkozik. Ebben a szöveggörnyezetben ez a megállapítás félrevezető.

A Legfőbb Ügyész valótlaniságot állít azzal, hogy az árfolyamrésnek nincs hatása a devizában nyilvántartott kölcsönre. Az árfolyamrés léte már önmagában növeli a forintkölcsön devizában nyilvántartott összegét. Nem igaz, hogy egyedül a THM mutatóban jelenik meg.

Megjegyzem, hogy a hitelező által alkalmazott árfolyamrésnek nincs meghatározó jelentősége az ügylet szempontjából, mert az az előző pontban kifejtettek szerint egyedül a THM mutatóban jelenik meg, és sem összességében, sem pedig a THM megállapítását követően nincs hatása a devizában nyilvántartott kölcsönre. A deviza árfolyam ingadozása, amely a

Korábban már számoltuk az árfolyamrés hatását, most kiegészítjük a számítást 0% árfolyamrésszel (nincs árfolyamrés, a bank középárfolyammal számol) és 1%, 2%, 3%, 4% árfolyamrésszel. A kölcsön összeg 12.000.000 Ft.

nincs árfolyamrés			
	közép	162,98	
	vétel	162,98	100,00%
	eladási	162,98	100,00%
	szorzó	100,0%	
devizában nyilvántartott összeg		73 629 CHF	

1% árfolyamrés			
	közép	162,98	
	vétel	162,17	99,50%
	eladási	163,79	100,50%
	szorzó	101,0%	
devizában nyilvántartott összeg		73 996 CHF	

2% árfolyamrés			
	közép	162,98	
	vétel	161,35	99,00%
	eladási	164,61	101,00%
	szorzó	102,0%	
devizában nyilvántartott összeg		74 372 CHF	

3% árfolyamrés			
	közép	162,98	
	vétel	160,5353	98,50%
	eladási	165,4247	101,50%
	szorzó	103,0%	
devizában nyilvántartott összeg		74 750 CHF	

4% árfolyamrés			
	közép	162,98	
	vétel	159,7204	98,00%
	eladási	166,2396	102,00%
	szorzó	104,1%	
devizában nyilvántartott összeg		75 131 CHF	

Ahogy nő az árfolyamrés, ugyanannál a banki középárfolyamnál, egyre kisebb lesz a vételi árfolyam, és egyre nő a devizában nyilvántartott tartozás.

nincs árfolyamrész	73 629 CHF
1% árfolyamrész	73 996 CHF
2% árfolyamrész	74 372 CHF
3% árfolyamrész	74 750 CHF
4% árfolyamrész	75 131 CHF

A matematikai tények cáfolják a Legfőbb Ügyész állításait.

Az árfolyamrésznek azonban nem csak a nyilvántartott tartozásra van hatása, hanem a forintban fizetendő törlesztő részletre is. Már végeztünk egy kisebb számítást a 727 CHF törlesztő részlettel. Most nézzük a törlesztő részletek változását ezzel a négy árfolyamrész adattal:

nincs árfolyamrész		
közép	162,98	
vétel	162,98	100,00%
eladási	162,98	100,00%
szorzó	100,0%	
törlesztő részlet	118 486 Ft	

1% árfolyamrész		
közép	162,98	
vétel	162,17	99,50%
eladási	163,79	100,50%
szorzó	101,0%	
törlesztő részlet	119 075 Ft	

2% árfolyamrész		
közép	162,98	
vétel	161,35	99,00%
eladási	164,61	101,00%
szorzó	102,0%	
törlesztő részlet	119 671 Ft	

3% árfolyamrész		
közép	162,98	
vétel	160,5353	98,50%
eladási	165,4247	101,50%
szorzó	103,0%	
törlesztő részlet	120 264 Ft	

4% árfolyamrész		
közép	162,98	
vétel	159,7204	98,00%
eladási	166,2396	102,00%
szorzó	104,1%	
törlesztő részlet	120 856 Ft	

Ahogy nő az árfolyamrés, ugyanannál a banki középárfolyamnál, egyre magasabb lesz az eladási árfolyam, és egyre nő a törlesztő részlet:

nincs árfolyamrés	118 486 Ft
1% árfolyamrés	119 075 Ft
2% árfolyamrés	119 671 Ft
3% árfolyamrés	120 264 Ft
4% árfolyamrés	120 856 Ft

A Legfőbb Ügyész teljesen helyénvaló megállapítást tesz: a deviza árfolyam nem határozható meg előre:

„árára”, azaz annak forintban kifejezett ellenértékére. Az, hogy egyes időpontokban a pénzügyi intézménynél hogyan alakul a deviza árfolyam, és ezen keresztül két vagy több időpont vonatkozásában mekkora az árfolyamingadozás, és hogy ennek következtében hogyan alakulnak az aktuális, forintban kifejezett törlesztőrészek, nem határozható meg előre, nem becsülhető és sem a változás feltételei, sem a feltételek bekövetkezése, illetve hatása nem kategorizálható.

A kérdés azonban nem arra vonatkozik, hogy az árfolyam változását meg tudják-e a bankok előre határozni, hanem arra, hogy az árfolyamrés mértéke „meghatározható-e egyáltalán előre”?

5. Az árfolyamrés mértéke (melynek szokásos mértéke a hivatkozott PSZÁF anyagban írtak szerint általában 0,5% - 3% között mozog) meghatározható-e egyáltalán előre akár a minimum, illetve maximum megadásával? Meghatározhatók-e azok a feltételek, melyek változása esetén a pénzügyi intézmény azon változtat?

A Legfőbb Ügyész ugyanazzal a módszerrel él, mint a bankok, amikor meg akarják tévesztetni a bíróságokat, **összemossák a deviza árfolyam időbeni változását az árfolyamrésszel**. Van rá példa szerencsére, hogy a bíróság ezt észlelte és ki is mondta. Fővárosi Törvényszék 636553/2012:

„A másodfokú bíróság szükségesnek véli – a fellebbezési ellenkérelemben felhozottak okán – rámutatni arra, hogy az árfolyamrés nem azonosítható az árfolyamváltozás fogalmával, így az árfolyamrésre nem irányadóak az alperesek által hivatkozott bírósági ítéletekben kifejtett azon elvek, miszerint az árfolyamváltozás a hiteldíj mutatóban nem szerepel, nem feltüntethető, előre nem becsülhető”

A Legfőbb Ügyész megismétli korábbi téves megállapításait a THM képlet nevezőjéről és számlálójáról, majd azt állítja, hogy a kölcsön felvételekor az adós devizát ad el a banknak. Teljesen képtelen ez az állítás. Az adós forintkölcsönt vesz fel a banktól és csak a törlesztőrészek kiszámolásához használják devizaárfolyamot. Honnét lenne az adósnek devizája?

c)

A teljes hiteldíjmutató kiszámításának alapjául szolgáló képlet mind a törlesztőrészletet, mind pedig a teljes folyósított hitelt tartalmazza. Az ismertett jogszabályi rendelkezések alapján képletben a vételi, illetve az eladási devizaárfolyamot a THM rendelet alapján figyelembe kell venni, mégpedig a következők szerint:

A képlet nevezője a devizaárfolyam figyelembevételével meghatározott, forintra átszámított teljes hitelt, számlálója az adós által teljesítendő havi fizetési kötelezettséget, azaz a törlesztőrészletet tartalmazza. A devizában megállapított részletet, illetve összeget a THM rendeletben előírtak szerint a devizaárfolyam alapján, forintban kell meghatározni. A hitelösszeg meghatározásánál a hitelintézetek a kölcsön folyósításakor devizavételi árfolyamot alkalmaznak, mert a bankművelet során a jóváhagyott kölcsönösszegnek megfelelő devizát forintfizetés ellenében megvásárolják a kölcsön felvevőjétől (adóstól). A törlesztőrészletek megfizetésekor a hitelintézet deviza-eladási árfolyamon az esedékes törlesztéshez szükséges összegben devizát ad el az adósnak, mert bár az adós a szerződési feltételek szerint forintban fizet, de tartozása nyilvántartása és a részletek megállapítása devizában történik.

Teljesen téves a Legfőbb Ügyész megállapítása, az hogy az árfolyamrés nem költség és csak a THM-re van hatással.

Ez a vélemény ellentétes a korábban ismertetett matematikai számítás adataival, tényeivel. A Legfőbb Ügyész úgy hozott véleményt, hogy nem vette figyelembe a természeti törvényeket.

8. Amennyiben az árfolyamrés alkalmazása a Hpt. 213. §-ába ütközne, annak mi a jogkövetkezménye? A részleges érvénytelenség a Ptk. 237-239. §-ában írt szabályai erre az esetre alkalmazhatók-e?

Az előző pontokban kifejtettek szerint az árfolyamrés figyelembe vételére a szerződés léte alatt kizárólag a teljes hiteldíj mutató kiszámításakor került és kerülhetett sor. A teljes hiteldíjmutató kiszámítása nem lehetséges a szerződésben megjelölt időpontban érvényes devizavételi és devizaeladási árfolyam nélkül. A deviza forintra átszámítása, és az ebből szükségszerűen fakadó árfolyamrés nem a kölcsönszerződés költsége, ennél fogva feltüntetni a szerződésben nem kell. Az árfolyamrés kifejezett megjelölésének hiánya ezért álláspontom szerint a szerződés

Az árfolyamrés a deviza elszámolású kölcsönök velejárója, abban az esetben, amikor a pénzügyintézet a számolás során vételi és eladási árfolyamot használ. Az árfolyamrés a pénzügyintézet határozza meg és saját maga meg is változtathatja. Az árfolyamrés használata növeli a nyilvántartott tartozás mértékét és növeli a törlesztő részletet. Az árfolyamrés jelentős költséget jelent a kölcsön felvevőjének. Az árfolyamrés olyan költség, melyet a THM elkerülhetetlenül tartalmaz deviza elszámolású kölcsönök esetén. Az árfolyamrés nagyságát, mint olyan költségtényezőt, mely hatással van a törlesztő részletre, a jogszabályok alapján a tartalmaznia kell a szerződésnek.

A jogi vélemény és megállapítás nem lehet ellentétes a matematika iskolában oktatott alapjaival, a tényekkel. Különböző fogalmak összemosása nem vezethet téves szakmai vélemény kialakításához.

A THM és a költségek ismerete elengedhetetlen fogyasztóvédelmi eszköz. A pénzügyintézet egy jelentős költséget eltitkolt Ügyfele elől. Az alaptörvény szerint is szükséges védeni a fogyasztók jogait. Jelen esetben sérült a fogyasztó joga és Magyarország megfelelő hatáskörrel és jogkörrel rendelkező hatalmi ágainak fel kell lépnie a fogyasztók védelmében.

A Hpt. 213. §. (1) bekezdése bevezetése szerint: „Semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza...” Ebből eredően már maga a kérdésfelvetés sem érthető: jogszabály kogens állításával szemben („semmis az a szerződés”,) hogyan merülhet fel az a kérdés, hogy nem teljes, csak részleges semmisségről beszélhetünk? Hogyan tudná a jogalkotó akaratát a bírósági hatalmi ág utólag módosítani, szelídíteni? Egy eldöntendő jogkérdésben, melyben a bíróság hivatott dönteni, mit nyom latba az ügyészség véleménye? Ettől megváltozik a jogszabály? A társadalom ezt az értelmiség újabb árulásának tekintené, ami mindent relativizálna, hisz a pénz, az érdekek mondanák meg, hogy mely jogszabályt éppen hogyan kell az aktuális hatalmi vagy gazdasági érdekek szempontjából értelmezni.

Az a hatalmi ág, az a hatóság mely gátolja, akadályozza a fogyasztók védelmét, nem lép fel az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, alaptörvénnyel ellenesen végzi tevékenységét.

Kérjük a tisztelt Kúriát, a Legfőbb Ügyész véleményét a fenti érvek figyelembe vételével értékelje.

Budapest, 2013. június 1.

Hiteles Mozgalom
Szabó József

Pénzügyi Szervezetek Lakossági Figyelője
dr. Madari Tibor elnök

Szász Károly PSZÁF elnökként szakvéleményében⁴⁶ nem csak félre kívánta vezetni a Kúriát, hanem elég nyíltan meg is fenyegette:

Tény, hogy a devizahitel-szerződések valamely általános rendezőelv szerinti visszamenőleges, „sommás” átalakítása vagy semmissé nyilvánítása hatását tekintve nem egyszerűen az ügyfelek beláthatatlan helyzetéről vagy a bankrendszer veszteségeiről szóló kérdés. A legjelentősebb gazdasági hatása abban nyilvánulhat meg, hogy egy ilyen döntés esetén a bankok képtelenné válhatnak a betétesek pénzének kifizetésére. Vagyis itt nem a devizahitelek megsegítéséről, és nem is a bankok profitjáról van szó, hanem egy potenciális bankpánik lehetőségéről (amely szélsőséges esetben akár államcsődben is végződhet).

...a törlesztésekkor a bank által jegyzett deviza vételi árfolyamok nem részei a felek között kötött szerződésnek, így szerződésük szempontjából költségnek sem minősülhetnek a vételi és eladási árfolyamok különbségét mutató árfolyamrész és árfolyamkülönbözet mutatók által kapott értékek. Az árfolyamrész a banki működés jellegéhez, belső árképzéshez kapcsolódó fogalom. A bank határozza meg az általa alkalmazott árfolyamokat, illetve az azok közötti különbséget is. Az árfolyamrész a banküzem működéséből, és az adós által igénybevett termék (deviza alapú hitel) jellegéből adódó szerződési feltételeken kívül álló körülmény, amelynek mértéke nem befolyásolja az adós törlesztési terheit, hiszen annak mértékének csökkenése vagy emelkedése semmit sem változtat azon a szerződéses tényen, hogy az adósnak a mindenkor eladási árfolyamon kell törlesztenie.”

A Kúriának elküldött anyagunkat nem sokkal később kiegészítettük:

⁴⁶ A Felügyelet válaszai a Kúria egyes, a devizaalapú hitelezéssel összefüggő kérdéseire – iktatószám 72811-4/2013 – 2013.05.31. - <https://www.mnb.hu/letoltes/pszaf-levele-a-kuria-reszere.pdf>

Igen Tisztelt Kúria!

A június 1.-én elküldött elemzésünket szeretnénk kiegészíteni.

Áttanulmányoztuk a PSZÁF válaszait, melyet a Kúria kérdéseire küldött. Sajnos olyan mértékű valótlanságok vannak benne, hogy ezekre mindenképpen fel kell hívnunk a tisztelt Kúria figyelmét.

Az alábbi állítás nem teljesen helytálló.

A bank nem csak a lakosság, a betétesek pénzét közvetítik, hanem pénzügyi befektetéseket is. Ezek a pénzügyi befektetések semmiképpen nem tekinthetők betétnek.

bankpánik lehetőségéről (amely szélsőséges esetben akár államcsődben is végződhet). A bankok a náluk elhelyezett (kis- és nagyszemű) betéteket közvetítik a finanszírozást igénylő szereplőknek (lakosoknak, vállalatoknak, állami intézményeknek stb.), döntően hitelezésre fordítják. Ha ezek a hitelek nem térülnek meg, jelentős veszteségek keletkeznek rajtuk, akkor a betétesek pénze kerülhet veszélybe, függetlenül attól, hogy az adott betétesnek van-e bármilyen hitele vagy nincs. Más szavakkal: egy vagy kétszáz ezer devizahiteles jelenlegi

Teljesen egyetértünk azzal, hogy a pénzintézeteknek a banki műveletek során keletkező árfolyamkockázatot fedezni kell.

Annak érdekében, hogy a hitelintézetek a gyűjtött betéteket mindenkor vissza tudják fizetni, szigorú előírásokat kell teljesíteniük egyebek mellett a tőkéjükre, likviditásukra, eszköz-forrás gazdálkodásukra és azon belül a deviza nyitott pozíciójukra vonatkozóan. Ez utóbbi azt jelenti, hogy nem vállalhatnak jelentős mértékű árfolyamkockázatot, illetve ha vállalnak, akkor az árfolyamkockázatból adódó esetleges veszteségek fedezése érdekében azt a tőkével kell fedezniük. Ha az egyes devizákban az eszközök és források összege (az ún. mérlegen kívüli tételekkel együtt) nem egyezik meg, akkor egy árfolyamváltozás jelentős veszteségeket okozhat, mely kihat az intézmény szolvenciájára, azaz arra a képességére, hogy a betéteket mindenkor vissza tudja fizetni.

A hitelintézeti mérleg nagyon leegyszerűsítve¹:

MÉRLEG	
Eszközök	Források
Pénzeszközök	Betétek
Hitelek	Egyéb források
Egyéb eszközök	Saját tőke

Ezt előírja a 1996. évi CXII. Törvény:

76/K. § (1) A hitelintézetnek megbízható, hatékony és átfogó stratégiával és eljárással kell rendelkeznie annak érdekében, hogy a jelenlegi és jövőben felmerülő kockázatainak fedezetéhez szükséges nagyságú és összetételű tőkét meghatározza és folyamatosan fenntartsa.

87. § (1) A hitelintézet az eszközökkel összefüggésben felmerülő hitelezési, befektetési és országkockázatokat az eszközök után elszámolt értékvesztéssel és annak visszairásával veszi figyelembe

az eredményben, a felmerült kamat és árfolyamkockázat, valamint a mérlegen kívüli kötelezettségekhez kapcsolódó kockázat és minden egyéb kockázat fedezetére pedig kockázati céltartalékot képez.

Teljesen pontos az a megfogalmazás, hogy „azon bank, mely nem rendelkezik devizával swap ügyletet köthet”.

ad a) alkérdés:

A devizahitelekhez szükséges devizához a hitelintézetek alapvetően négyféle módon tudnak jutni: (i) betétgyűjtéssel, (ii) devizavásárlással, (iii) bankközi hitelfelvétellel / betét befogadással, vagy (iv) ún. swap ügyleten keresztül.

(iv) Swap ügylet: Azon bank, amely nem rendelkezik azzal a devizával, melyre szüksége van, ún. swap ügyletet köthet. A devizaalpu hitelezésben alapvetően az alábbi két formát használják az intézmények:

- a. Devizaswap: a bank a rendelkezésére álló forintforrást egy azonnali ügylet keretében devizára váltja, és az azonnali ügylet megkötésével egyidejűleg megkötött ún. határidős ügylettel (egy későbbi időpontban, általában éven belül) cseréli vissza forintra. Az ügylet alapvető költségét a devizapár árazáskor alkalmazott kamatainak különbözete, azaz a forint referencia kamat (BUBOR) és a deviza referencia kamat (LIBOR, EURIBOR) különbsége jelenti.

A swap ügylet a korábban említett deviza kockázat fedezésére szolgál. Swap ügylet nem csinál a Ft-ból CHF-t, az EUR-ból sem csinál CHF-t.

Nézzük elsőként, hogy milyen kockázata van annak, ha egy bank pl. forint forrást helyez ki CHF elszámolással:

	FORRÁS	árfolyam	ESZKÖZ
CHF elszámolású kölcsön nyújtás	15 000 000 Ft	150	100 000 CHF
kölcsön visszafizetés			
a, árfolyam változatlan	15 000 000 Ft	150	100 000 CHF
b, jelentős Ft erősödés	10 000 000 Ft	100	100 000 CHF
c, jelentős Ft gyengülés	20 000 000 Ft	200	100 000 CHF

Ennek a kölcsönzési konstrukciónak jelentős kockázata van.

Ha a Ft erősödik, akkor a bank nem kap annyi Ft-t vissza, mint amennyit kölcsön adott.

Ha b, eset következik be, a forint árfolyama 50 forinttal erősödik és egy CHF 100 Ft, akkor vissza kapott pénz csak 10 mFt, miközben 15 mFt-t adott kölcsön a bank.

A c, eset bekövetkeztekor a forint árfolyama 50 forinttal gyengül, egy CHF 200 Ft, a visszakapott 20 mFt pénz bőven fedezi a 15 mFt-t.

Nézzük, az OTP adatait.

2006-ban 163 milliárd forintnyi CHF forrásból lett kihelyezve 385 milliárd forintnyi CHF eszköz

2009-ben már jóval kevesebb, 96 milliárd forintnyi CHF forrásból lett kihelyezve 918 milliárd forintnyi CHF eszköz

30. SZ. JEGYZET: NETTÓ DEVIZAPOZÍCIÓ ÉS DEVIZAKOCKÁZAT (millió forintban)

2007. december 31.

	USD	EUR	CHF	Egyéb	Összesen
Eszközök	542.607	982.164	715.792	565.159	2 805.722
ebből: Befektetések leányvállalatokban	–	–29.135	–	–538.821	–567.956
Források	–109.108	–1 309.605	–135.431	–30.368	–1 584.512
Mérlegen kívüli eszközök és források, nettó	–479.265	97.133	–574.874	10.748	–946.258
Nettó pozíció	–45.766	–259.443	5.487	6.718	–293.004

2006. december 31.

	USD	EUR	CHF	Egyéb	Összesen
Eszközök	322.329	767.170	384.907	597.840	2 072.246
ebből: Befektetések leányvállalatokban	–	–26.580	–	–503.017	–529.597
Források	–139.415	–937.742	–163.607	–95.084	–1 336.568
Mérlegen kívüli eszközök és források, nettó	–174.865	–5.664	–203.790	5.100	–379.219
Nettó pozíció	8.049	–202.816	17.510	4.119	–173.138

33. SZ. JEGYZET: NETTÓ DEVIZAPOZÍCIÓ ÉS DEVIZAKOCKÁZAT (millió forintban)

2009. december 31-én	USD	EUR	CHF	Egyéb	Összesen
Eszközök*	642.210	1.348.116	918.302	111.247	3 019.875
Források	–334.040	–1.831.848	–95.582	–101.180	–2.362.650
Mérlegen kívüli eszközök és források, nettó	–341.452	291.886	–840.978	–57.690	–948.234
Nettó pozíció	–33.282	–191.846	–18.258	–47.623	–291.009
2008. december 31-én	USD	EUR	CHF	Egyéb	Összesen
Eszközök*	813.638	1.021.210	931.192	104.313	2.870.353
Források	–110.033	–1.583.773	–134.322	–24.319	–1.852.447
Mérlegen kívüli eszközök és források, nettó	–789.408	442.961	–859.969	–144.318	–1.350.734
Nettó pozíció	–85.803	–119.602	–63.099	–64.324	–332.828

*Az eszközök között bekerülési értéken szerepelnek a devizás részesedések, amelyek a nettó devizapozíció számítás során levonásra kerültek.

Az OTP saját döntése volt, hogy jóval több CHF-t helyezett ki, mint amivel rendelkezett.

Teljesen igaz, hogy a bankoknak zárniuk kell a nyitott pozíciójukat.

Ez abból adódik, hogy a prudenciális követelmények miatt az intézményeknek – a biztonságos banküzemi működés és ez által az ügyfelek betét-visszafizetésének védelmében – zárniuk kell a deviza nyitott pozíciójukat.

Az OTP tudatosan hozott létre a CHF esetén nyitott pozíciót. Ha rendelkezik valóban CHF-kal, akkor nincs nyitott pozíció, azt a CHF-t adja tovább, amivel rendelkezik.

A nyitott pozíció zárásának egyik módja, ha él a korábban ismertetett lehetőséggel, kiszámolja, hogy milyen kockázata van és megfelelő nagyságú kockázati céltartalékot képez.. Mint láttuk, forint gyengülés esetén nincs kockázata a banknak. Kockázata csak akkor van, ha

a forint erősödik. A banknak ki kellett volna számolnia, hogy mekkora összeget kell képeznie tartalékként, hogy a forrásait akkor is ki tudja fizetni, ha a forint erősödik.

Mint nagyon jól tudjuk, a forint nagyon jelentősen gyengült, a korábban képzett céltartalék felszabadult volna. Az OTP-nek a forint gyengülésén még jelentős nyeresége is keletkezett volna, mivel a deviza elszámolású kölcsönt felvevő ügyfelei egyre több forintot törlesztenek. Az OTP jelentős adót fizetett volna ez esetben az államnak.

Az OTP viszont nem ezt a kockázat kezelő megoldást választotta, hanem a swap ügyletet.

A swap egy ellentétes tulajdonságú, hasonló nagyságú ügylet, mint a kölcsön. Semlegesíti a bank árfolyamkockázatát.

A MNB tanulmánya közérthetően megfogalmazza:

1.1. AZ FX-SWAP ÜGYLET BEMUTATÁSA

Az FX-swap ügylet a devizapiaci ügyletek közé sorolható, mert valójában eltérő devizákban denominált pénzáramlások cseréjét jelenti. Az ügylet keretében a felek megállapodnak, hogy a birtokukban lévő devizát (T_0 időpontban) az azonnali árfolyamon elcserélik a másik devizára, majd egy későbbi (T_1 időpontban) – a jelenben meghatározott, a kamatkülönbözetet is kifejező határidős árfolyamon – visszacserélik (1. táblázat).¹ Az FX-swap tehát egy azonnali deviza-adásvételi ügyletből (induló láb) és egy határidős ügyletből (határidős láb) áll: a spot láb elszámolása után az ügylet a határidős ügylettel megegyező partnerkockázatot tartalmaz.

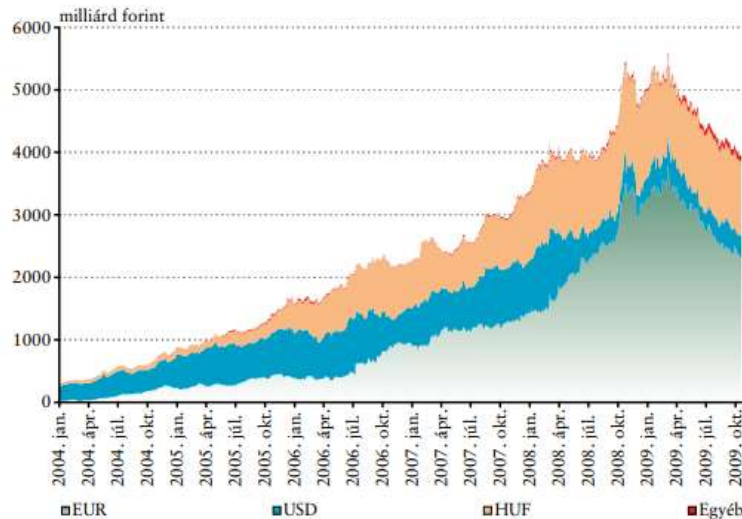
Az FX-swap ügylet értelmezhető az egyik devizában történő hitelfelvételként, a másik devizában történő egyidejű betétel-helyezésként, ahol az egyik devizában keletkezett követelés szolgál fedezetként a másik devizában fennálló kötelezettségre. Az FX-swap előnye tehát a fedezetlen bankközi ügyletekkel (depó) szemben, hogy természeténél fogva fedezett, ezért az FX-swapek esetében a piaci szereplők egymással szembeni limitjei a piacok normál működése esetén tágabbak, mint a hagyományos fedezetlen bankközi kihelyezésekre vonatkozó partnerlimitek.² Az FX-swap ügylet alapvetően nem egy finanszírozási eszköz, hanem egy adott finanszírozási eszköz (pl. hitel, betét) devizanemének cseréjét lehetővé tevő származtatott termék, így alacsonyabb hitelkockázatot tartalmaz, mint a fedezetlen bankközi kihelyezés.

Az FX-swap ügylet azonnali lába a hazai bankok *mérlegen belüli* tételeit érinti, ezzel párhuzamosan az ügylet kötésekor az ügylet határidős lába *mérlegen kívüli* (vagy mérleg alatti) tételként jelenik meg, így a bank teljes (mérlegen belüli+mérlegen kívüli) devizapozíciója zárt marad az ügylet hatására (1. ábra). Az induló lábon devizalikviditást szerző ügylet esetén a deviza számlapénz emelkedik (DEV_0), míg a forint számlapénz csökken (HUF_0) mérlegen belül az ügylet tőkerészenek megfelelő összeggel, mérlegen kívül a devizakötelezettség (DEV_0) és a forintkövetelések (HUF_{0T}) egyidejűleg emelkednek. A forintkövetelések összegét a határidős árfolyamnak megfelelően határozzák meg. Ez egyben azt is jelenti, hogy önmagában az FX-swap ügylet a mérlegbe kerülő devizaösszegnek megfelelően megváltoztatja a hazai bankok mérlegen belüli devizapozícióját (a mérlegen belüli devizaeszközök és devizaforrások tárgynapi devizaárfolyamon kifejezett forintösszegének különbségét). Ezzel párhuzamosan a bank mérlegen kívüli devizapozíciója³ ellentétes előjellel, de ugyanezzel az összeg-

Az összes hazai pénzügyintézet CHF swap állománya 2009-re meghaladta az 5.000 milliárd forintnyi összeget. Ebből az OTP 841 milliárddal rendelkezett.

42. ábra

A svájci frankkal szembeni nettó devizaswap-állomány alakulása devizanemenként

Forrás: MNB.

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_mnbtanulmanyok/MT_90.pdf

Az, hogy a „deviza hitelek miatt nincs deviza forrás, már a kezdetektől ismert.

MAGÁNSZEKTOR DEVIZAHITELEZÉSÉNEK MOZGATÓRUGÓI - MNB

Háttér tanulmányok 2005/2

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_mnbtanulmanyok/mnbhu_hattertanulmany/mnbhu_ht200502/ht2005_2v.pdf

A mérlegen belüli devizapozíció felépülését az utóbbi időszakban fokozatosan a devizaforrás nélküli devizahitelezés magyarázza.

A belföldi szektorok erőteljes kereslete és a bankok hitelezési hajlandósága miatt elszakad ugyanis egymástól a belföldi devizapozíció és a külföldről származó devizaforrások állományának alakulása.

A többlet devizaeszköz lefedezésének eredményeképpen a bankok valójában szintetikus devizaforrásokat állítanak elő.

A bankok teljes árfolyamkitettséget mind jogszabályok, mind belső prudenciális rendelkezések korlátozzák. Ez azt jelenti, hogy ha a mérlegszerinti nyitott pozíció egy bizonyos szintet meghalad, akkor azt mérlegen kívüli (derivatív) ügyletekkel kell fedezni. Derivatív pozíciót a bankok vagy külföldiekkel, vagy a belföldi magánszektorral tudnak kötni.

Mák István–Páles Judit: Az FX-swap piac szerepe a hazai pénzügyi rendszerben - 2009

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_mnb szemle/mnbhu_msz_200905/mnb-szemle_2009_maj_magyar_bookmarkolt.pdf

A magyar bankrendszer az elmúlt években a devizahitelezést nagyrészt forintforrásból finanszírozta.

Az ebből adódó mérlegen belüli nyitott devizapozíciót a hazai bankok jellemzően külföldiekkel kötött FX-swap ügyletek felhasználásával fedezik.

Az FX-swap ügylet az egyik legelterjedtebb és az egyik leglikvidebb piaccal rendelkező pénzügyi derivatíva.

A svájci frank alapú hitelezés elterjedésével összefüggésben a hazai bankrendszer jellemzően forint- és euroforrásokat konvertált svájci frankban denominált kihelyezésekké az elmúlt években: így a bankrendszer mérlegén belül jelentős összegű svájci frank/euro keresztárfolyam-kockázati kitettség is keletkezett.

Ennek fedezésében EUR/CHF, illetve EUR/USD és USD/CHF swapügyletek játszhatnak fontos szerepet.

Természetesen nem hitelként, kölcsönként számolják az árfolyamkockázatot és kötnek swap ügyletet, hanem a bank teljes működését nézik és ennek alapján. Természetesen nem a kölcsönszerződések megkötése előtt kötik a swap ügyleteket, hanem amikor újabb árfolyamkockázat keletkezik, vagy a korábbi swap ügylet lejár.

2006-ban 576 milliárd forintnyi CHF swap állománya volt az OTP-nek, 2009-ben pedig már 841 milliárd forint összegű.

Mivel a swap ügylet ellentétes jellegű, mint a kölcsönügylet, ha a forint gyengül, akkor az OTP fizet a swap partnernek, ha a forint erősödik, akkor a swap partner fizet az OTP-nek. Amennyiben sikerül pontosan felmérni a banknak a devizakockázatát, és ezzel összhangban lévő swap ügyleteket sikerül kötnie, akkor alig-alig érinti a bankot a CHF árfolyam változása.

Mint nagyon jól tudjuk a forint erőteljesen gyengült az elmúlt években a CHF-el szemben. Az OTP-hez érkező egyre magasabb törlesztő részletek a swap partnerhez kerültek.

Teljes mértékben igaz, hogy a CHF árfolyam emelkedése miatt a banknál nyereség nem maradt.

A fenti logika alapján egyértelmű, hogy a svájci frank árfolyamának emelkedése miatti ügyfelek általi többletfizetés a bankoknál nyereségként nem maradt meg. Az árfolyamváltozás szempontjából a bankok eredménypozíciója semleges. (Itt nem érintjük azt az esetet, amikor a bankok eladási és vételi árfolyamot alkalmaztak. Ezzel kapcsolatban lásd a releváns fejezetet.)

Nem maradt a banknál a nyereség, mert a swap partnerhez került.

Amennyiben az OTP a másik kockázatkezelő megoldást választja, a kockázati céltartalék képzést, akkor a banknál maradt volna az a nyereség, melyet az Ügyfelei egyre magasabb törlesztő részlet fizetéséből adódik.

A fentiek alapján egyértelmű, hogy az alábbi állítás nem valós.

Devizaalapú hitelezés

A devizaalapú hitelezésnél szintén devizaforrásból történik a hitelezés. Mivel az ügyfélnek azonban ténylegesen forintösszegre van szüksége (lakás-, gépkocsi vásárlás, stb.), és a törlesztéshez nincs deviza bevétele vagy megtakarítása, ezért a devizakonverzió (amely jogi értelemben a devizahitel mint sajátos termék belső, szükségszerű velejáró mozzanata, így nem minősül külön jogügyletnek) a bankjában történik meg:

Pontosan láttuk az OTP adatainál, hogy nincs annyi CHF forrás, mint amennyi CHF eszköz.

A swap ügylet nem változtatja meg a forrást. Pista bácsi az OTP-nél elhelyezett Ft-jáért nem kap majd CHF-t, azért mert a bank swap ügyletet kötött. A forrás marad Ft, Pista bácsi forintot adott kölcsön a banknak (betét elhelyezés) és forint jár neki.

Hasonlóan, a kölcsönt felvevő ügyfelének az OTP forintot adott kölcsön, így csak forintot kérhet vissza. A CHF ebben a deviza elszámolású kölcsönben csak egy számolási segédlet, arra szolgál, hogy a törlesztő részleteket ki lehessen számolni.

Az alábbi állítás nem igaz. A mérlegen kívüli swap ügylet nem változtatja meg a forrást. Nem csinál a Ft forrásból CHF-t.

Összefoglalóan kijelenthető, hogy a kérdésben megfogalmazott a) pont az igaz, míg a b) pont felvetése helytelen. A deviza és devizaalapú hitelek mögött mindig (mérlegen belüli és kívüli) devizaforrások állnak.

A swap ügylet csökkenti a bank árfolyamkockázatát, ezáltal kisebb céltartalékot kell képeznie.

Az árfolyamrész hatását, összefüggését a THM-mel már a Legfőbb Ügyész által írt szakmai véleménnyel kapcsolatban nagyon részletesen kifejtettük. Ezt az elemzést már elküldtük június 1.-én a Kúriának. Most erre nem térünk ezért ki.

Az árfolyamrész fogalma szerint az a százalékos eltérés, amely azt mutatja, hogy adott deviza vételi és eladási árfolyama egy adott azonos időpontban hány százalékban tér el a középárfolyamtól (kifejezhető pl: +/-2%). Kapcsolódó fogalom az árfolyamkülönbség fogalma, amely nominálisan mutatja meg az eltérést adott deviza eladási és vételi árfolyama között egy adott azonos időpontban (pl. 5,- Ft).

Teljesen egyértelmű tény, hogy a vételi és eladási árfolyam használata a deviza elszámolású kölcsönt felvevőnek nagyon jelentős költséget jelent, semmiképpen nem lehet a THM-t úgy számolni, hogy az árfolyamrész költségnövelő hatása ne jelenjen meg benne. Minden ezekkel a tényekkel szembeni állítás valótlan, semmi alapja nincs.

Számpéldával bizonyítjuk a korábbi anyagunkban, hogy az az árfolyamrész hatással van a nyilvántartott kölcsönösszegre és hatással van törlesztési részletre.

Egyszerűen elképesztő, hogy a pénzügyi terület állami Fogasztóvédelmi Hatósága ilyen valótlan állítással félre akarja vezetni a Kúriát.

Végül szeretnénk ismertetni, hogy a PSZÁF elnökének korábban teljesen más volt a határozott álláspontja, mint most:

Heti Válasz | Így segítenének a devizahiteleknek - Windows Internet Explorer

http://hetivalasz.hu/uzlet/igy-segitenenek-a-devizahiteleknek-30523

Heti Válasz | Így segítenének a devizahiteleknek

Szász Károly szerint „amikor egy magánszemély vagy kisvállalkozás belföldi célú devizahitelt vett fel, akkor a hitelfelvétel pillanatában a deviza csak egy elszámolási eszköz volt. A hitelfelvevő nem a devizát kapta meg, hanem annak forintosított ellenértékét, és forintban is fizet egészen a futamidő végéig. Tehát nincs mögötte export-import kereskedelmi vagy fizetési forgalom.

Ezekben az esetekben pedig a devizavételi és -eladási árfolyamok alkalmazásával a bankok több százalékpontos, extra nyereségre tesznek szert úgy, hogy nincs mögötte sem valós költség, sem valós kockázat. Az ügyfelek ráadásul teljesen ki vannak szolgáltatva: nem rendelkeznek megfelelő pénzügyi műveltséggel, sem árfolyam-előrejelzési kapacitásokkal, elemzésekkel.”

Ezért írta elő a bankok számára a felügyelet élére visszatérő elnök, hogy a mindenkori jegybanki hivatalos árfolyamot vagy az adott kereskedelmi banki középárfolyamot alkalmazzák a devizahitelek esetében. Ez transzparenssé tenné és semleges platformra helyezné a devizahiteleket.

Szász korábban annak a kifogásának is hangot adott a Heti Válasznak adott interjújában, hogy a hitelszerződések köziratba foglalása alapvetően banki érdekeket tükröz: „Azt, hogy bírósági végrehajtás nélkül, közvetlenül is érvényesíthető legyen egy követelés. De akkor miért az ügyfeleket terheli megkötésének vagy módosításának a díja? Miért csak 90 napig van lehetőségük a bankkal korábban együttműködő, ám a válság miatt fizetési késedelembe eső ügyfeleknek arra, hogy saját maguk értékesítsék a jelzáloggal terhelt ingatlanukat? S ha végrehajtásra kerül a sor: a követeléskezelő cégek miért az amúgy is vesztes pozícióban lévő ügyfelekre terhelik a költségeiket?” - tette fel a kérdést.

Kérjük a Kúriát, hogy vegye figyelembe a felsorolt tényeket és mellőzze a PSZÁF mostani valótlan állításait.

Üdvözlettel:

Szabó József
a Hiteles Mozgalom
egyik alapítója

Budapest, 2013. június 21.

Melléklet: a korábban elküldött összeállításunkból az árfolyamváltozásról szóló rész

Nagyon gyakran állítják a bankok, hogy a devizahitelezéssel a hitelfelvevők jól is járhattak volna, ha a Ft erősödik. A jövőt ők sem látják, nem számítottak a forint gyengülésére. Kajánul és cinikusan még hozzá szokták tenni, hogy bezzeg akkor nem reklamálnának a devizahitelek, ha forint erősödött volna.

Ismét négy példa arra, hogy a pénzintézetek számára a hitelkihelyezések idején ismert volt, hogy a forint jelentős mértékben fel van értékelődve (erősebb az indokoltnál).

BESZÁMOLÓ

A MAGYAR BANKSZÖVETSÉG 2007. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

BUDAPEST, 2008. MÁRCIUS

http://www.bankszovetseg.hu/wp-content/uploads/2012/09/Jelentes_2007.pdf

A Bankszövetség 2008 elején **30%-os felértékelődést említ!**

A forint/euró árfolyam 2000 és 2007 között a 253 forintos átlag körül ingadozott, viszonylag csekély szórás mellett. (Egy-egy rövid időszakban az árfolyam nagyobb ingadozást is mutatott.) A forint az euróhoz képest ebben az időszakban mindegyik reál effektív árfolyamindex alapján jelentősen felértékelődött (fogyasztói inflációk különbsége alapján megközelítőleg 30%-kal). A viszonylag stabil nominális árfolyam, illetőleg az erős reál-

A Budapesti Értéktőzsdén 2004-ben készült tanulmány azt vizsgálta, hogy a lakosság milyen eszközökkel tudja kivédeni, semlegesíteni deviza elszámolású kölcsönök árfolyamkockázatát.

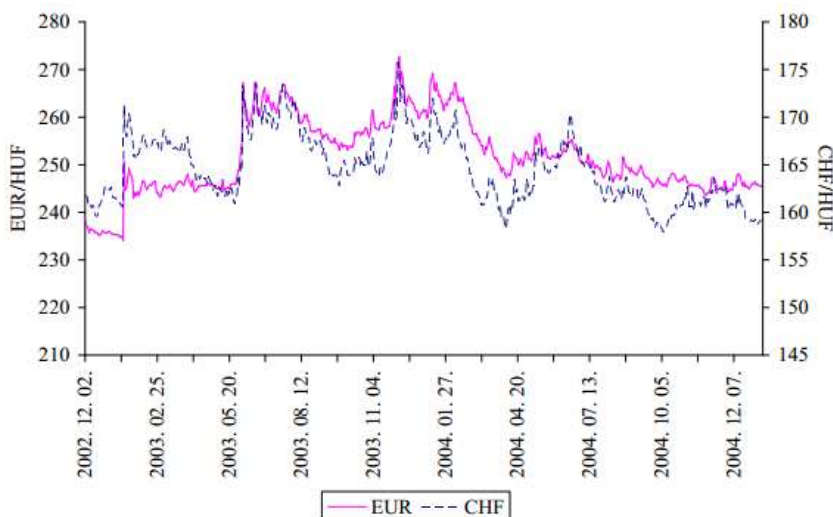
BÉT HAVI ELEMZÉS
2004. október

A devizahitelezés kockázati tényezői, és ezek csökkentése
tőzsdei származékos termékekkel

Magyarországon a 2000-es évtől kezdve a lakosság hiteligényének robbanásszerű növekedése volt a bankszektor egyik legjelentősebb tendenciája, amiben az egyik legmeghatározóbb tényező a lakáshitel-állomány hihetetlen növekedése volt. Az elmúlt öt évben a háztartások hitelállománya több mint hétszeresére növekedett, míg a lakáscélú hitelállomány még ennél is szédítőbb tempóban bővült és a 2004. év végi érték a 2000 eleji több mint tizenötszörösét teszi ki. Ez utóbbi részben az államilag támogatott lakáshitelek kedvező feltételeinek köszönhető. A támogatás feltételeinek szigorításával együtt a 2004-es év második negyedévtől a támogatott lakáshitelek iránti kereslet növekedése nagymértékben visszaesett, de még ezzel együtt is a 2004-es évben a lakáshitelek állománya 402 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi értéket, ami 27%-os növekedésnek felelt meg.¹ A lakáscélú hitelek esetében azonban az érdeklődés a deviza alapú konstrukciók felé mozdult el. Cikkünkben bemutatjuk a devizahitelek kockázatait, melyek nagyságát, számításaink eredményeinek bemutatásával próbáljuk megfoghatóbbá tenni. **Egy példán keresztül pedig bemutatjuk a Budapesti Értéktőzsdén elérhető származékos termékek használatát a devizahitelek kockázatának csökkentésére.**

A tanulmány tartalmazza az akkor aktuális árfolyamokat és előrejelzést is ad.

1. ábra: Árfolyam alakulása - svájci frank, euró

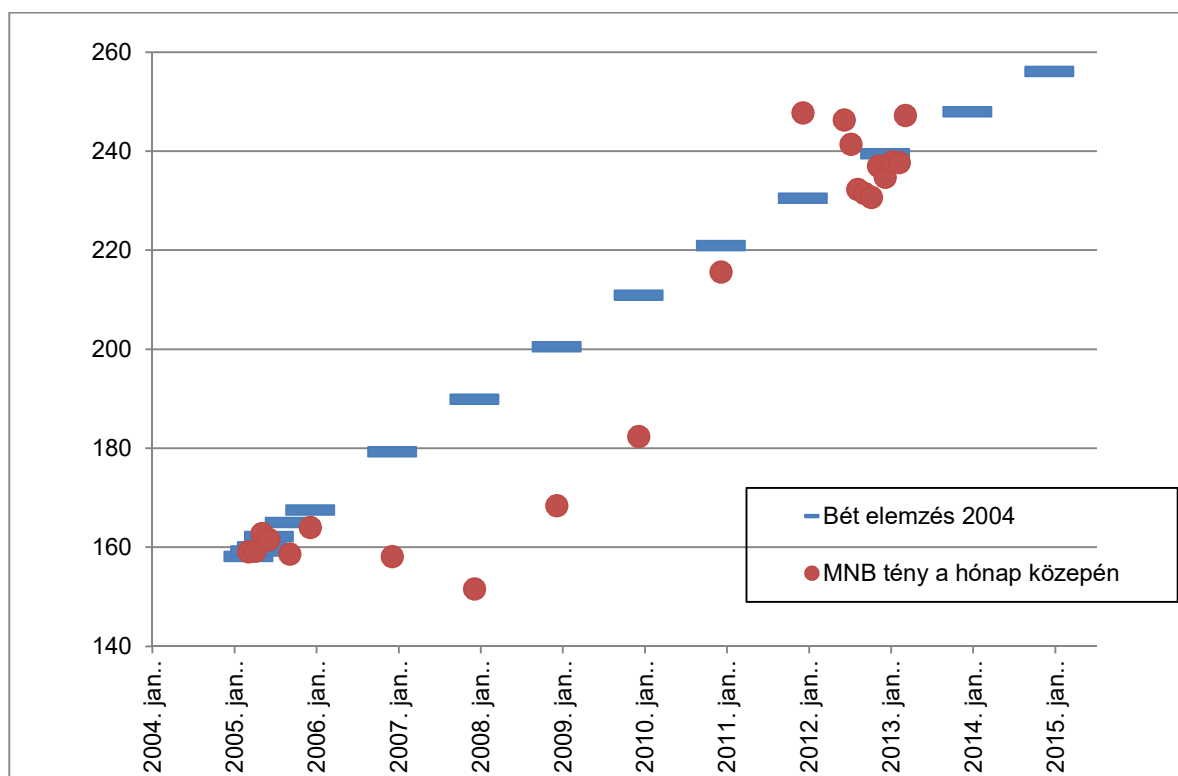
Forrás: Reuters

CHF0506	162,13	3	353 119 Ft	1 059 Ft	29 250 Ft
CHF0509	165,00	3	359 370 Ft	1 078 Ft	29 250 Ft
CHF0512	167,51	3	364 837 Ft	1 095 Ft	29 250 Ft
CHF0612	179,29	12	1 561 982 Ft	18 744 Ft	117 000 Ft
CHF0712	189,89	12	1 654 315 Ft	19 852 Ft	117 000 Ft
CHF0812	200,50	12	1 746 771 Ft	20 961 Ft	117 000 Ft
CHF0912	210,92	12	1 837 557 Ft	22 051 Ft	117 000 Ft
CHF1012	220,95	12	1 924 926 Ft	23 099 Ft	117 000 Ft
CHF1112	230,49	12	2 008 050 Ft	24 097 Ft	117 000 Ft
CHF1212	239,51	12	2 086 621 Ft	25 039 Ft	117 000 Ft
CHF1312	247,98	12	2 160 371 Ft	25 924 Ft	117 000 Ft
CHF1412	256,10	12	2 231 160 Ft	26 774 Ft	117 000 Ft
Fedezett CHF hitel					
összesen			18 635 679 Ft	210 120 Ft	1 170 000 Ft
Forint hitel		120	161 335 Ft		
Forint törlesztőrészek					
összesen			19 360 195 Ft		

Mint látható a fedezett, árfolyamkockázattól, ha nem is tökéletesen de megtisztított svájci frank alapú hitel összességében többbe kerül, mint a forint alapú hitel. Ez az eredmény

http://bet.hu/data/cms76993/BET_elemzes_2004okt.pdf

A BÉT tanulmányban lévő árfolyam előjelzéseket összevethetjük a ténylegesen kialakult CHF árfolyamokkal:

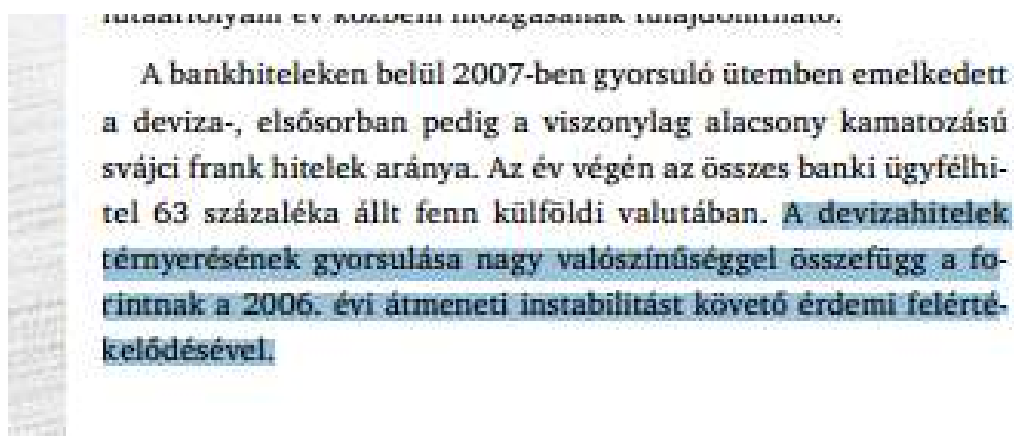
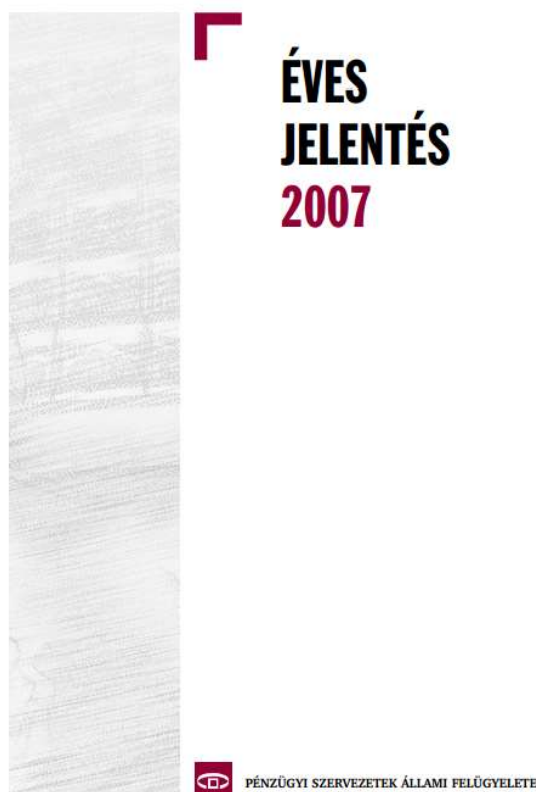

Jól látható a 2008-ig tartó Ft erősödés (melyet a Bankszövetség is megállapított)!

A tényleges árfolyamok elmaradtak a 2004-ben előre jelzettől.

Ezt követően a CHF fokozatosan erősödött, majd 2013 elejére elérte a BÉT által jelzett szintet, és ezen szint környékén mozog jelenleg is.

A forint felértékeltség a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete számára is ismert volt 2007-ben.

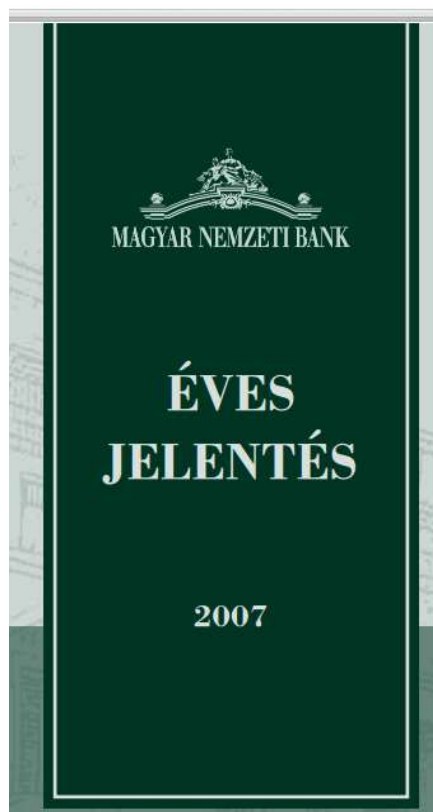

http://www.pszaf.hu/data/cms53863/pszafhu_publik_eves_2007.pdf

A PSZÁF „érdemi felértékelődésnek” hívja azt, amit a Bankszövetség „jelentős felértékeltségnek”.

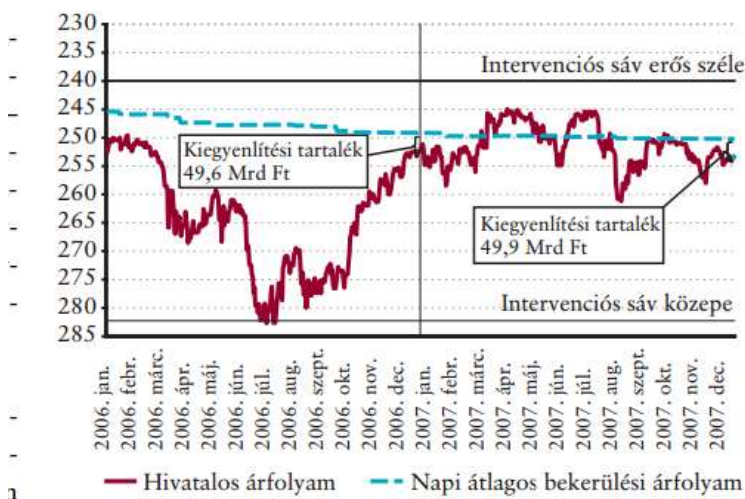
A Magyar Nemzeti Bank alábbi éves jelentései mutatják, hogy 2007 és 2008 között erős a forint. Az ezt követő években az árfolyam „visszatér” a középérték környékére, közben időnként a „gyenge sávszélesség” gyengül.

A devizahiteleseknek biztonságot jelentő intervenziós sávot 2008-ban megszüntette az MNB.

7. ábra

- **A forint árfolyamának alakulása (2006. január 1.–2007. december 31.)**

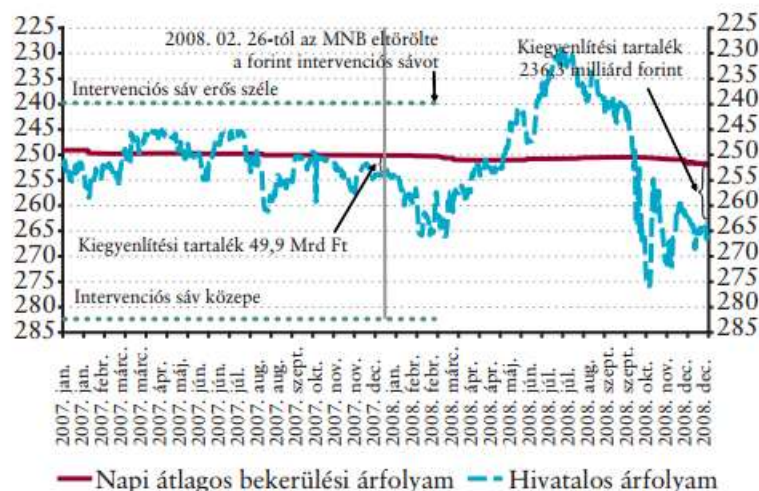

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_evesjel/eves_jelentes_2007.pdf

8. ábra

A forint árfolyamának alakulása

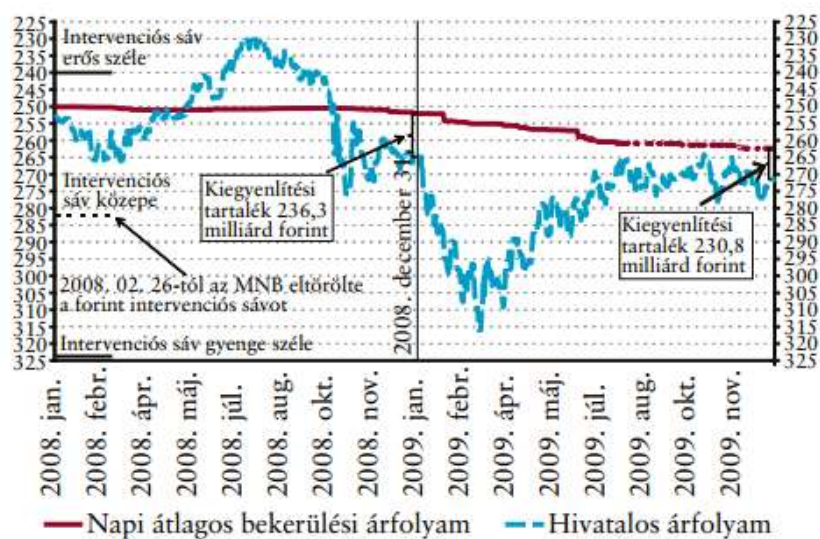
(2007. január 1.–2008. december 31.)

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_evesjel/eves_jelentes_2008.pdf

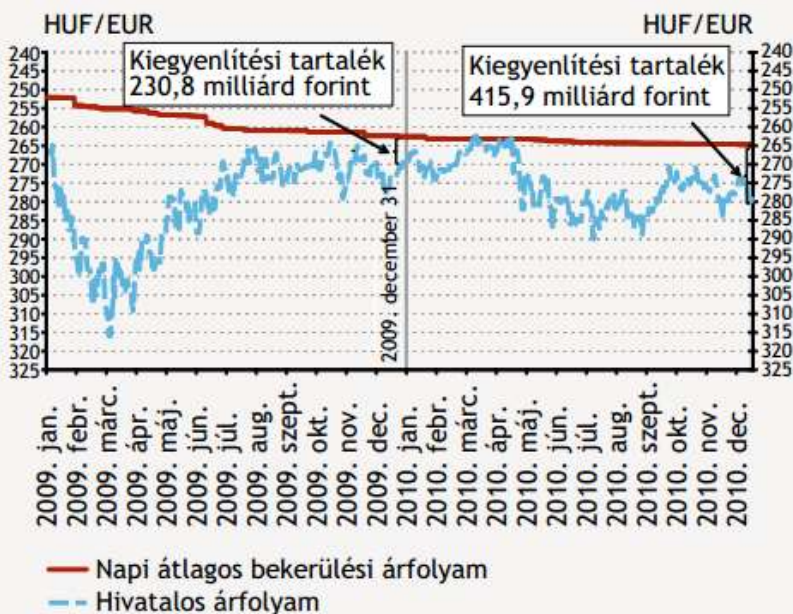
A forint árfolyamának alakulása

(2008–2009)

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_evesjel/eves_jelentes_2009_magyar_vegl.pdf

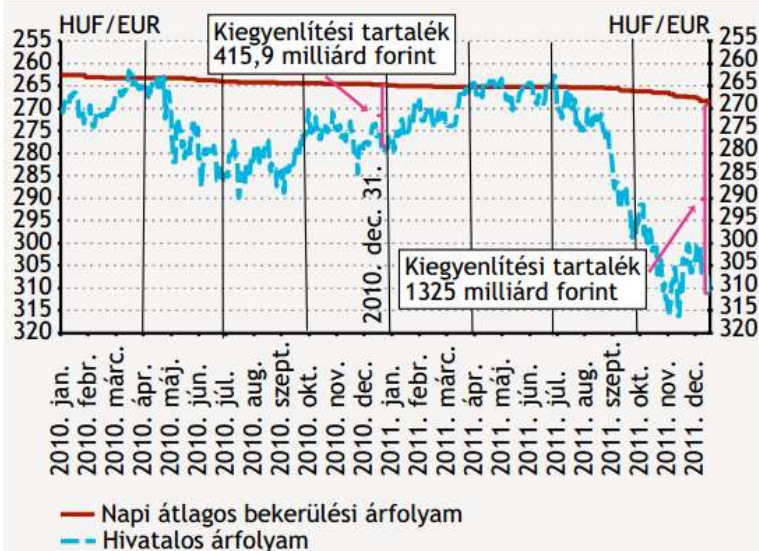
17. ábra
A forint árfolyamának alakulása

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_evesjel/eves_jelentes_2010_hu.pdf

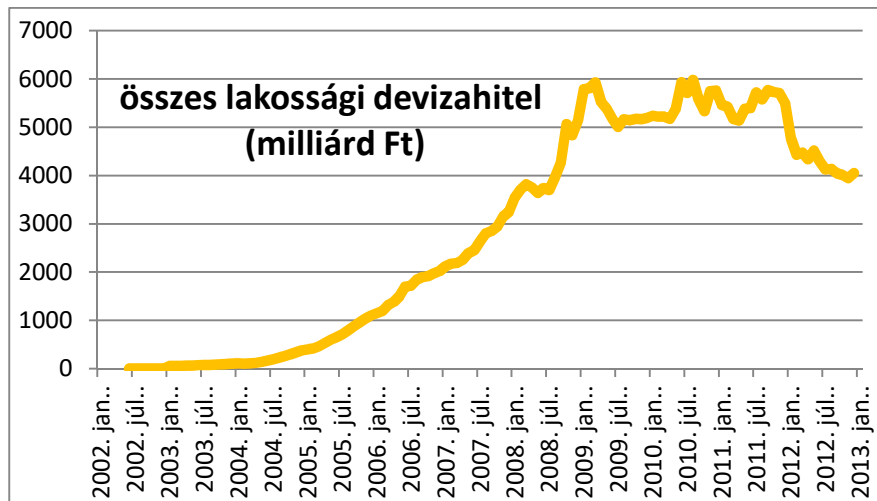
22. ábra
A forint árfolyamának alakulása

(fordított skála)

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_evesjel/eves_jelentes_2011_hu.pdf

A bankrendszer, annak ismeretében, hogy forintgyengülés várható, kihelyezett 2.500 – 3.000 milliárd Ft összegű devizahitelt röpké két év alatt, 2007 és 2009 között.

Valóban nem számítottak a bankok a forint gyengülésére?

Hány kölcsönszerződés tartalmaz árfolyam ismertetést az elmúlt 15-20 évről és hány ad előrejelzést a futamidő idejére? Hány bank írta bele a szerződésbe, hogy minden árfolyamkockázat az ügyfélé?

Indokolt az alábbi kérdés:

"A múltbeli árfolyamváltozásoknak nincs hatása a jövőbeli áralakulásra.

A devizaárfolyamok alakulásának trendjét az országok gazdasági teljesítőképessége, illetve annak változása határozza meg." PSZÁF válasz a Kúriának... 2013.május.31.

150-es CHF árfolyamnál tényleg akkora esélye volt

100 forintos erősödésnek,

mint 100 forintos gyengülésnek?

A Gazdasági Versenyhivatalt perelni kell

A GVH-nak elsőként azt az anyagot küldtem el, ami a könyvben „A megtévesztés esetei” fejezetben található (+ a mellékletek). A többi, mint kiegészítés (mely a „Bevezetővel” kezdődik) pár héttel később postáztam. A GVH vizsgálója nem kért sem hiánypótlást, sem kiegészítést. Nem tartotta szükségesnek azt sem, hogy személyesen találkozzunk és az esetleges kérdéseit feltegye. Még a rendelkezésére álló 2 hónap határidőt sem használta ki.

A GVH 2019 február 6.-án hozta meg 9 oldalas elutasító végzését (még mielőtt a második levelem, a kiegészítés odaért volna hozzájuk).

„A Gazdasági Versenyhivatal megállapítja, hogy a bejelentésben foglalt adatok alapján a bejelentettek a bejelentéssel érintett deviza elszámolási alapú hitelek kapcsán a bejelentőket, valamint a fogyasztók széles körét egyaránt érintő, valamennyi hiteltermékre kiterjedő tájékoztatására vonatkozó kereskedelmi gyakorlata – így különösen a deviza elszámolási alapú hitelek árfolyamkockázata, valamint a forint és deviza elszámolási alapú hitelek különbözősége – tekintetében a versenyfelügyeleti eljárás indításának feltételei nem állnak fenn.”

„E végzés ellen a közléstől számított nyolc napon belül közigazgatási per indítható.”

A pert a GVH ellen, határidőn belül, 2019. február 18.-án elindítottam.

A Magyar Nemzeti Banktól még semmilyen válasz nem érkezett. Nekik 6 hónap a határidő. Gondolom, most gőzerővel folyik a vizsgálat.

Gyűlik az anyag a következő könyvemhez... Addig is, míg nekilátok, a Hiteles Mozgalom honlapján folyamatosan (szinte naprakészen) beszámolok a per eseményeiről.

A szerző eddig megjelent devizahiteles könyvei:

Devizahitel – Hol az (i)gazság

2014.november

ISBN 978-963-12-1009-5

Elérhető a nagyobb könyvesboltokban

Megtalálható a Magyar Elektronikus Könyvtárban

Devizahitel – Tisztelt Ügyészség

2016. szeptember

ISBN 978 -963-12-6442-5

Elérhető a nagyobb könyvesboltokban

Megtalálható a Magyar Elektronikus Könyvtárban

Devizahitel – A Kúria valótlan állításai

2017. február

ISBN 978-963-12-8045-6

Jelenleg nincs kereskedelmi forgalomban

Megtalálható a Magyar Elektronikus Könyvtárban

Devizahitel – Kézikönyv képviselőknek

2017. augusztus

ISBN 978-963-12-9362-3

Elérhető a nagyobb könyvesboltokban

Megtalálható a Magyar Elektronikus Könyvtárban

Adóskamara dokumentumok – 2018. Q1-Q2

2018. július

ISBN 978-615-00-2697-8

Jelenleg nincs kereskedelmi forgalomban

Megtalálható a Magyar Elektronikus Könyvtárban

Devizahitel?

Tanulmányok, esszék vitairatok a „speciális banki termék”-ről

Társszerző

Rejtjel kiadó – 2018

ISBN 978-615-5737-02-2

Megrendelhető a kiadónál

2019 nyaratól megtalálható lesz a Magyar Elektronikus Könyvtárban

Jelen könyv témájához kapcsolódó devizahiteles konferencia előadások felvételei:

Felkészülés a végjátékra - Devizahitel montázs

Devizahiteles konferencia - 2016.07.07.

<https://www.youtube.com/watch?v=WJLfZAQ4FLE&t=217s>

A bankok tudták már 2006 elején, hogy a forint gyengülni fog!

VAN MIÉRT KÜZDENI ! - devizahiteles szakmai fórum - 2015.01.23.

<https://www.youtube.com/watch?v=GDgA5UBYOBE>

devizahitel -- valótlan PSZÁF állítások 1-3 rész

2013. június

<https://www.youtube.com/watch?v=fnFN9eYQtAA>

<https://www.youtube.com/watch?v=h4QLtwXvHXs>

<https://www.youtube.com/watch?v=hY7SuN-Uws0>

devizahitel -- valótlan legfőbb ügyészi állítások 1-5 rész

2013. június

<https://www.youtube.com/watch?v=a5csa1fINyQ&t=180s>

https://www.youtube.com/watch?v=gg_c8Ej3m8w

<https://www.youtube.com/watch?v=LMIPDzvazsE>

<https://www.youtube.com/watch?v=px9rBTmfXqQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=EDvNQ33svZk>